JUAN GOYTISOLO

Don Julián

TRIPTICUL RĂULUI
II

Traducere, note și postfață de Andrei Ionescu

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

„În lupta cu bizantinii și cu berberii, căpeteniile militare arabe își întind domeniile lor africane și așa se face că în 682 Uqba a ajuns repede la Atlantic, dar n-a putut ocupa Tangerul, fiind silit să se abată din drum spre Atlas de către un misterios personaj pe care istoricii musulmani îl numesc aproape întotdeauna Ulyan și care probabil că se numea Julián sau poate Urbano, Ulbán sau Bulián. Curând avea să fie acaparat de legendă sub numele de „Contele don Julián" și, în realitate, nu știm dacă era berber, got sau bizantin, dacă guverna Septem în calitate de conte, fiindcă fortificația depindea de Regatul vizigot, dacă era un exarh sau guvernator ce depindea de Imperiul bizantin sau dacă, așa cum pare cel mai probabil, era un berber șef al tribului catolic Gomera..."

L.G. DE VALDEAVELLANO, *Historia de España*[1]

[1] Goytisolo se slujește de această descriere a contelui don Julián pe parcursul întregului roman, numindu-l Ulyan, Urbano sau Julián în prima parte, Bulián și Ulbán în partea a treia și Ulyan, Urbano și Bulián în partea a patra. Revendicarea figurii istorice și a personajului trebuie înțeleasă ca o revendicare a Spaniei de către „trădătorul" conte care i-a ajutat pe musulmani să o cucerească.

„Blestemată fie câinoşenia trădătorului Julián, că tare înverşunat a fost; blestemată fie mânia lui, că tare nestăpânită şi rea a fost, că nerod a fost el cu turbarea lui şi iute cu ranchiuna lui, năprasnic cu nebunia lui, uitând de credinţă, nesocotind legea, nevrând să ştie de Dumnezeu, încrâncenat cu sine, ucigaş al stăpânului său, duşman al casei sale, purtătorul pământului său, vinovat şi viclean şi trădător împotriva tuturor alor săi; amar e numele său în gura celui ce-i spune pe nume; doliu şi jale aduce pomenirea lui în inima celui care-l numeşte; şi numele lui fi-va în veci blestemat de toţi aceia care-l pomenesc."

ALFONSO AL X-LEA CEL ÎNŢELEPT, *Crónica General*

„Je voudrais trouver un crime dont l'effet perpétuel agît, même quand je n'agirais plus, en sorte qu'il n'y eût pas un seul instant de ma vie, ou, même en dormant, je ne fusse cause d'un désordre quelconque, et que ce désordre put s'étendre au point qu'il entrainât une corruption générale ou un dérangement si formel qu'au-delà même de ma vie l'effet s'en prolongeât encore."[1]

D.A.F. DE SADE[2]

---

[1] Aş vrea să găsesc o crimă al cărei efect perpetuu să acţioneze şi atunci când eu n-aş mai acţiona, în aşa fel încât să nu existe o singură clipă din viaţa mea în care, chiar dormind, eu să nu fiu pricina unei dezordini, iar această dezordine să se poată întinde până acolo încât să provoace o corupţie generală sau o dereglare atât de profundă încât efectul său să se prelungească dincolo de limitele vieţii mele (fr.).

[2] Acest citat din Sade e una din temele centrale ale romanului, deoarece căutarea crimei perpetue îl defineşte pe don Julián în viziunea lui Goytisolo, cu justificarea că literatura oficială din anii franchismului avea un caracter delictiv.

I

„Je songeais à Tanger dont la proximité me fascinait et le prestige de cette ville, plutôt repair de traîtres."[1]

JEAN GENET, *Journal du Voleur*[2]

[1] Visam la Tanger, fascinat de apropierea şi de prestigiul acestui oraş, mai curând bârlog de trădători (fr.).

[2] Citatul din Genet este antiteza comentariului din Cronica lui Alfonso cel Înţelept, fiindcă pentru Genet crima de trădare poate fi calea de dobândire a libertăţii, iar Goytisolo aprobă întru totul această sugestie, pe care îşi propune s-o ducă la ultimele ei consecinţe în romanul său de reabilitare a trădătorului don Julián.

țară ingrată, între toate corcită și calică, niciodată n-o să mă întorc la tine[1] : cu ochii încă închiși, în ubicuitatea cețoasă a visului, invizibilă prin urmare și, totuși, subtil insinuantă : în racursi, depărtată, dar identificabilă în cele mai mici detalii, desenate în fața ta, trebuie să recunoști, cu o minuțiozitate aproape maniacă, o zi și încă o zi și încă una : mereu la fel : netezirea contururilor presimțită, o simplă machetă de carton, la scară redusă, a unui peisaj familiar : subliniat oare de soare? : destrămat oare de nori? cu neputință să aflăm : climă aleatorie, supusă influențelor schimbătoare, opuse[2] : dictaturii versatile a capricioaselor imponderabile : curente, depresiuni, furtuni, acalmii subite pe care nici un meteorolog n-ar risca să le anunțe, expusă întotdeauna batjocurii, dezmințirii : lumină nerușinată, soare sarcastic acolo unde ar

[1] Din capul locului, naratorul anonim își definește relația conflictuală cu Spania. Relatarea la persoana întâi folosită de Goytisolo la început este înlocuită curând cu relatarea la persoana a doua, expresie a pseudo-dialogului și a luptei sfâșietoare ce se duce în sufletul protagonistului.

[2] Considerațiile despre particularitățile meteorologice ale Spaniei, utilizând jargonul buletinelor meteorologice, conduc la imaginea patriei ca o matrice devoratoare din care Goytisolo își sustrage protagonistul.

trebui să domnească orizonturile joase, cerul nepătruns, fastuoasa plecare în larg a norilor, în chip de flotilă insolită, ca niște bureți tentaculari, întunecați; infailibila doctrină înlocuită de un pragmatism nițel decadent și sceptic : celebrul anticiclon al Azorelor, suind brusc în latitudine și cu axa orientată pe direcția N-S, împinge spre zona Strâmtorii fronturile reci ce trec mai pe la nord și care vă ating cu extremitatea lor meridională : cea mai puțin activă, desigur, însă în stare să provoace o depresiune generală în toată zona, cu posibile furtuni, eventuale averse și poate accidentale, abundente precipitații : iar specialistul care decretase atmosferă și mare liniștite sub tutela binefăcătoare a soarelui observă după câteva ore că cerescul ied leșină, se îngălbenește și devine indolent, abulic : acum e fricos, pierdut în negura ce-l acoperă și estompează undele solzoase ale mării : motiv de reflecție, în orice caz, pentru expertul care, năucit de atâtea premii, se uită la aparatele lui și anunță temperaturi, grade de umiditate, presiunea higrometrică, viteza vântului și precipitațiilor pe metrul pătrat cu aplombul și gravitatea unui haruspiciu : căzătura, zău așa! : cu susu-n jos, și cu fundul gol! : nici o soluție în afară de raderea mustății : cum a făcut împricinatul la momentul potrivit, însoțit de huiduielile câtorva și compasiunea admirativă a celor mai mulți : cu ochii încă închiși, la mai puțin de trei metri de lumină : zilnica strădanie de a se ridica în picioare, de a-și pune papucii, de a se îndrepta spre luminoasele striuri paralele, de a trage storurile de parcă ar scoate apă din fântână : soare apatic? : nori învălmășiți? : lumină cabrată și violentă? : pământ mort, himerică mare : munți de coastă, mare agitată necontenit și monoton : împietrită tălăzuire de munți pleșuvi, pârjoliți, goi : pământ părăginit și neospitalier, întinse terenuri sterpe : regat inorganic ars de focul etiajului, rănit de crivățul

iernii : îți îngădui, încremenit, câteva scurte clipe de răgaz : uneori, frontul rece al anticiclonului Azorelor ocupă bazinul mediteranean și se condensează ca într-o pâlnie între cele două maluri până anulează peisajul : nouă Atlantidă, patria ta s-a anihilat, până la urmă : crud cataclism, dulce ușurare[1] : prieteni pe care încă-i mai ai s-au salvat fără îndoială : nici o suferință așadar, nici o remușcare : alteori, negura pare să abolească distanțele : marea preschimbă în lac, tu unit cu malul celălalt ca fătul de uterul însângerat al mamei, cordonul ombilical între voi doi ca o lungă și unduitoare serpentină : angoasa te invadează : sudoarea rece, zvâcnire a inimii, palpitații : înșfăcat, prins, capsulat, digerat, expulzat : bine cunoscutul ciclu vital prin coridoarele și tunelele aparatului digestiv-reproducător, destinația ultimă a celulei, a oricărui organism viu : deschizi un ochi : tavan coșcovit de umezeală, pereți goi, ziua care pândește după perdea, cutie a Pandorei : osândit cu mâinile legate sub ghilotină : doar un minut, domnule călău : un petit instant[2] : să inventezi, să compui, să minți, să fabulezi : să repeți isprava Șeherezadei în timpul celor o mie și una de nopți ale sale, scurte, inexorabile : a fost odată un Făt frumos, cel mai minunat din câți își poate închipui mintea omenească : băiatul cu Scufița Roșie și lupul flămând, nouă versiune psihanalitică cu mutilări, fetișism, sânge[3] : deșteptat de-a binelea : cu ochii deschiși,

[1] Această viziune imaginară e prima referire la scopul urmărit de autor: distrugerea Spaniei.

[2] Doar o clipă (fr.).

[3] În părțile a doua și a patra ale romanului, se vor amplifica aluziile la cutia Pandorei și la Șeherezada cu șiretlicul repetat al amânării, precum și referirea la noua versiune a poveștii cu Scufița Roșie, sugerată aici prin genul masculin al protagonistului.

privirea atentă la jocurile şi vicleniile luminii sub cerul gol : o uşoară sforţare : trei metri, să te ridici în picioare, să-ţi pui papucii, să tragi storurile : şi : tăcere, domnilor, se ridică cortina : reprezentaţia începe : decorul e sobru, schematic : stânci, şisturi, granit, piatră : pământ nesupus şi rebel faţă de vegetaţia domesticită, faţă de lucrarea comunitară şi gregară a harnicelor furnici : cu ani în urmă, în limburile vastului tău surghiun, socotiseşi că izgonirea e cea mai mare pedeapsă : compensaţie mentală, nevroză tipică : obositor şi dificil proces de sublimare : apoi, înstrăinarea, duşmănia, indiferenţa : despărţirea nu-ţi era de ajuns dacă n-o puteai măsura : deşteptarea ambiguă într-un oraş anonim, fără să ştii unde te afli : înăuntru, afară? : căutând cu anxietate o certitudine : Africa şi prima ta vizită în foişorul fortăreţei, cu o panoramă liniştitoare spre celălalt mal şi cu marea nepărtinitoare între amândouă malurile : verificarea zilnică, necesară : ultimă garanţie a siguranţei tale faţă în faţă cu fiara, departe de colţii şi de ghearele ei : muşchii bronzaţi de soare, fălcile nemişcate, mereu ghemuită, pândindu-şi prada şi gata să se repeadă asupra ei : chiar aici : trei metri, să te ridici în picioare, să-ţi pui papucii, să tragi storurile privind de jur împrejur şi făcând un grăbit şi febril inventar al bunurilor ce-ţi aparţin : două scaune, un dulap încastrat, o noptieră, o sobă cu gaze : o hartă a Imperiului Jerifian la scara 1/1.000.000, tipărită la Hallwag, Berna, Elveţia : o gravură în culori cu diferite specii de frunze : fistuloasă (grâu), întreagă (hrişcă), zimţată (urzică), digitată (castan porcesc), verticilată (roibă) : pe spătarul scaunului : haina de catifea reiată, un pantalon de tergal, o cămaşă cadrilată, un jerseu de lână boţit : la picioare : pantofii, un ciorap mototolit, altul aruncat pe jos, o batistă murdară, nişte chiloţi bărbăteşti : pe noptieră : lampa, o scrumieră plină de

chiştoace, un caiet roşu cu cele patru table desenate pe coperta din spate, o cutiuţă cu foiţe de ţigară din cele pe care le foloseşte Tariq ca să-şi răsucească iarba[1] : nimic mai mult? : ah, candelabrul din tavan : patru braţe, ciucuri de cristal : două becuri sunt arse, ar trebui căutate altele în magazie : puterea de 90 waţi : te ridici, n-ai încotro, lăsându-te în voia noii zile şi dezgustătoarelor sale surprize : refugiu de microbi, putred până în măduva oaselor : o ultimă strădanie, ce naiba! : trei metri şi etcetera etcetera : între timp continui să faci cu minuţiozitate presantul inventar : o jerpelită geantă de piele, un bilet nefolosit de la metroul din Paris, un carnet de conturi la Banque Commerciale din Maroc, două bancnote de o sută de drahme, o veche reproducere a lui Tariq tigrat într-o manta cu glugă în dungi şi cu mustaţă în furculiţă : fără a mai pune la socoteală cartea semeţului, şoimanului Poet care, dispreţuind înşelătoarea ceaţă, spre naltul cerului se-nalţă[2] : păşind cu băgare de seamă cu picioarele vârâte în papuci, cufundat în liniştitoarea penumbră fetală, înaintând pe bâjbâite prin lenitiva matrice : pentru a trage de funie cu iluminarea bruscă a osânditului la moarte, clipind orbeşte sub cascada solară : mâzgălitură ca efect al canicule? : cu turban de nori albi pe cap? : nimic din toate astea : marea veselă şi albastră, depărtaţii munţi canonizaţi de coroniţele înspumate ale negurii : ţara ta la urma urmei : încercată din greu, violentă, la o aruncătură de băţ, cum s-ar zice :

[1] Tariq este numele uneia dintre căpeteniile maurilor care a debarcat în 711 la Gibraltar (Jabal Tāriq) şi l-a învins pe Rodrigo, ultimul rege vizigot, la Guadalete. Tariq este în roman şeful invadatorilor islamici, prietenul lui Don Julián şi totodată idealul masculin al naratorului anonim.

[2] Referire la celebrele *Singurătăţi* ale poetului baroc de factură ermetică Luis de Góngora, călăuză a naratorului în acest pasaj.

anticiclonul nu s-a mai dezlănțuit, cerul se bolțește senin peste apele neîmblânzite ale Strâmtorii : un cer ca în Madonna lui Murillo cu îngeri bucălați ce se joacă și se zbenguie pe comoda saltea a unui nor : un vapor alunecă iute în depărtare, în timp ce, cu fața în palme la fereastră, cu un gest romantic, lermontovian, reciți negrul descântec : rămâi cu bine, Mașteră spurcată, țară de slugi și stăpâni : rămâneți cu bine, tricorniuri de lac, și tu, popor ce le suporți : poate că marea Strâmtorii mă va izbăvi de paznicii tăi : de ochii lor ce văd tot, de turnătorii lor ce știu tot[1] : verificând încă o dată, cu resemnare liniștită, că invectiva nu te răcorește : că Mașteră e tot acolo, ghemuită, nemișcată : că pustiitoarea invazie nu s-a produs : flăcări, dureri, războaie, morți, distrugeri, groaznice păcate : răbdare, va veni ceasul : arabul crud își flutură lancea cu chiote de bucurie : războinici cu părul creț, beduini pursânge vor acoperi într-o bună zi întinsa și trista Spanie primiți cu un compact concert de vaiete, de rugăminți și jeluiri : dormiți, dormiți în pace : nimeni nu-și pierde încrederea în tine și planul tău se maturizează în chip armonios : retrăind amintirea umilințelor și jignirilor pe care le-ai îndurat, strângând în suflet ură picătură cu picătură : fără Rodrigo, fără Frandina, fără Cava[2] : nou conte don Julián, urzind sumbre trădări[3]

*

[1] Este reluat aici un pasaj din romanul *Carte de identitate*, unde compatrioții naratorului au devenit în anii franchismului, printr-o fatală contagiune cu regimul, spioni, turnători și polițiști.

[2] Potrivit legendei, regele Rodrigo ar fi necinstit-o pe Cava, fiica Frandinei și a soțului său, contele don Julián, păcat trupesc care a pricinuit „pierderea Spaniei".

[3] Identificarea hotărâtă a naratorului cu contele don Julián și asumarea trădării acestuia și a invaziei musulmane a Spaniei creștine.

prin fereastra deschisă, melodia pătrunde năvalnic : o notă susținută uneori, poate un scurt arpegiu : scos de fluierul de ciobănaș al vreunui emul de-al lui Pan, coleg al lui Bachus și hărțuitor al nimfelor : simplu, ușor, subțire : convingător : plin de sugestii, invitații, promisiuni : părăsirea căminului, fuga în munți, viață rătăcitoare și rustică : toate durerile și dorurile împletite într-un singur acord pe care tocilarul îl încearcă și-l repetă zile de-a rândul[1] : bărbat tânăr poate, de curând catapultat de tribul de beduini, căutându-și viața cum poate pe străzile incerte ale orașului, prin această amabilă pădure urbanizată, prin aceste vremuri furtunoase : cu bicicleta lui, cu cingătoare, curea de brici, șmirghel : gura ascunsă într-o barbă de câteva zile, pantalonii peticiți, poalele cămășii ieșite din pantaloni : cine știe dacă niscaiva copii nu-l urmează cu capul în pământ, îngândurați, căutând cu ochii pachete de țigări goale, capace de islamizată coca-cola : între timp, cu inconfundabila lui spaniolă de întârziat morisco, de ultim abencerraje[2], își trâmbițează meritele și aptitudinile, vastul cumul al posibilităților sale operative : bricege, cuțite, coupe-papier, răzuitori, foarfeci : pândind la ferestre care nu se deschid niciodată sau aproape niciodată, înainte de a-și duce din nou fluierul la gură și a executa cu deosebire pentru sine, s-ar spune, melodioasa, agera tentație : prevestire a unei vieți mai bune și mai libere, departe de funesta peninsulă și de fauna sa căzută în letargie : cu ascuțită și enigmatică simplitate : sedativă dimineață ce inaugurează noua

[1] Variantă a invadării Spaniei la care visează naratorul.

[2] Aluzie la romanul cu subiect maur *El Abencerraje*, din 1565. Abencerraje este numele unei familii maure din Granada și se referă, în romanul lui Goytisolo, la arabii din Tanger, protectorat spaniol în timpul celui de Al Doilea Război Mondial.

zi, compensație și antidot pentru brutala deșteptare : postat în colțul casei ca de obicei, în afara câmpului tău de observație : probabil la câțiva metri de zidul ce înconjoară sălbaticul, neîngrijitul teren de peste drum : loc de vânzare, relații la Agenția Hercule, Sanlúcar 58, Tanger : unde, ca și în alte zile, copiii vagabonzi din cartier parcă și-au dat întâlnire : opt sau zece, risipiți printre dărâmături și arbuști, jucându-se de obicei de-a hoții și vardiștii, de-a cine știe ce tăcut ceremonial criptic astăzi : înaintând cu bâte și ciomege, în ecuație laconică, spre severul și incipientul slujitor al cultului : un băiețandru european cu o pălărie texană și cu două revolvere încinse la șolduri : războinici de gherilă precoce care se desfășoară în evantai de-a curmezișul prin bălării și, la un semnal al comandantului, se repliază și-și pun toată nădejdea în divinitatea improvizată și îndoielnică, pentru a-și ridica apoi, într-o simultaneitate prestabilită, trupurile zvelte și a se năpusti cu furie asupra unui câmp părăginit : asupra secretului ascuns de vegetația unui hățiș sălbatic, obiect al riscantului său periplu, al nocturnei și tăcutei inițieri gnostice vizibil acum datorită locuitorilor ce-l îmboldesc și îl gonesc, îl tulbură și-l vânzolesc : cadavrul unei pisici jigărite și chelboase, țeapănă, care și-a încheiat aici, în acest hățiș uitat de lume, o lungă și furtunoasă traversare plină de piedici și nenorociri : punctul final al unei dezastruoase cariere de foamete, lipsuri, privațiuni : lovituri, persecuții, lapidări : existență izbăvită, cine știe, de tainice clipe de iubire : arzătoare nopți ale iernii africane, prielnice tuturor extazelor, tuturor uitărilor : răgușite mieunături de prodigioasă intensitate erotică ce izbutesc adesea, când e gata să te prindă somnul, să te țină treaz : surghiuniți acum de flexibila modulație a fluierului : subțire, schimbătoare, aproape în surdină : ca și cum

părăsind drumurile bătute, tocilarul şi-ar încerca norocul mai departe spre maidanele de pe marginea şoselei ce duce la Madrid, spre urbanizările brusc întrerupte de independenţa politică şi în consecinţă fuga masivă a nemărturisitelor şi de nemărturisit capitaluri spre latitudini mai binevoitoare, spre alte clime mai senine : şi să se dizolve până la urmă în pulsul sonor al oraşului : timpul de a-ţi aprinde o ţigară şi a intra ca în fiecare dimineaţă în bucătărie şi a îmbrăţişa cu o singură privire cuprinzătoare dipterul şi himenopterul dezastru, funebra şi renovata pradă de război : exemplare din diferite specii surprinse de puternicul insecticid ca locuitorii din Pompei şi Herculanum de lava bubuitorului vulcan : moarte subită care-şi întinde nesăţioasele tentacule către For şi Termele Stabiane, Templul lui Isis şi Casa Amoraşilor auriţi : aripi cu membrane, balansoare, o gură care suge, toate perfect conservate printre peristilurile de coloane dorice, porticurile de marmură, pompeienele frize : aşteptând pana lui Bulwer[1] care să le imortalizeze : muşte cu trupul scurt şi gros : furnici cu forme stilizate şi extremităţi lungi : tăuni cu metamorfoză complicată şi cu buza de jos ce se prelungeşte printr-un tub : câteva albine poate, câţiva gândaci de bucătărie morţi în misiune : digestiv sau reproducător : în euforia opulentului banchet sau în implicata şi leneşa conjuncţie copulativă : în macellum sau în lupanar : între timp slăbeşti baierele pungii şi pui în ea victimele cu ajutorul unei îngălbenite cărţi poştale : portretul unei jeune fille Arabe în genul începutului de secol : violent, bilanţul aproximativ al dezastrului : morţi şi iar morţi îngrămădiţi în jurul cărnoasei momeli

[1] Scriitor englez din secolul al XIX-lea, autor al romanului istoric *Ultimele zile ale oraşului Pompei*.

și ale bine potrivitelor moviliţe albe care intră sârguincios în gura pungii sub auspiciile slăbitelor baiere : cincizeci sau o sută : cu acte în regulă : înainte de a-i strânge, la rândul lor, pe ceilalţi : excentricii, marginalii, perifericii : între chiparoşii din Villa dei Misteri ori pe esplanada cazărmii gladiatorilor : şi, după ce s-au şters urmele ambuscadei, să deschizi fereastra larg şi să împrospătezi atmosfera : cu chemarea îndoitei invitaţii : măruntaiele de găină şi zahărul praf : fagure de miere curată care pe lacomi i-au dus la moarte şi-i duc şi-i vor duce : spre tot mai mult folos pentru punga flămândă, pentru baierele avare : gata acum pentru introducerea laterală în haină şi zilnica plimbare până la biblioteca de pe bulevard : timpul necesar pentru ca voluntarii să se prezinte şi să cadă şi ei în capcană, la întoarcerea în apartament, câteva ore mai târziu : cu mulţimea de insecte zumzăind deasupra zahărului şi măruntaielor : tăindu-le precaut retragerea şi stropindu-le cu pulverizatorul de DDT : mecanismul de captură e pus în mişcare, şi te îmbraci şi te găteşti cât ai clipi din ochi : comoara băgată în sac se lăfăie pe masa din bucătărie şi o pui cu grijă în buzunarul stâng al sacoului : fără să-ţi arunci ochii la malul vrăjmaş, vizibil încă printre rufele întinse la uscat pe balcon şi coşurile casei de alături, închizi uşa cu zăvorul, aştepţi să vină ascensorul, ieşi cu precauţie în stradă

viaţa unui emigrant de soiul tău se compune din întrerupte secvenţe de nesupusă şi laborioasă unitate : chiar şi despuiat de strălucitul său statut internaţional, oraşul e mojarul tuturor exilelor, iar locuitorii săi parcă poposesc într-un prezent nesigur, surâzător şi mână-spartă pentru unii, auster şi complicat pentru cei mai mulţi : eprubetă de încâlcite experimente

chimice : de elemente cu originile şi provenienţele cele mai variate : burghezi prevăzători, nobili elegiaci, îndoielnici negustori, speculanţi frauduloşi, exemplare de infinite scări şi nuanţe ale complexei, fantasticei, pestriţei flore sexuale : ingredientele se juxtapun fără a se amesteca niciodată, ca nişte straturi geologice suprapuse de depunerile veacurilor ori ca nişte lichide de densităţi diferite care înoată în recipientul experimental al omului de ştiinţă sau al cercetătorului : împreună, desigur, dar nu amestecate : greutatea specifică pe care o exercită asupra lor centrul comun variază, cum observă Fígaro, în funcţie de mai mica sau mai marea cantitate de molecule care o alcătuiesc : solide, lichide şi gazoase[1] : jos, solidul solidelor : crusta lumii, baza edificiului social, pe care se păşeşte, se merge, se suie : nici mai mult nici mai puţin decât o piatră : la mijloc, omul lichid : curgând şi prelingându-se şerpuitor deasupra celui anterior : în mişcare continuă : la vânătoare de posturi vacante şi slujbe : azi pârâu, mâine râu : iar în vârf, arctica regiune a gândirii : omul-gaz : omul-glob : uimitor prin grandoarea sa şi pompa sa şi faima sa : ridicându-se olimpian spre înălţimi sublime : cu o forţă irezistibilă, ca dopul unei sticle de şampanie : zone bine demarcate, recognoscibile cu ochiul liber : beneficiile mult lăudatei societăţi de consum nu se manifestă încă pe aceste meleaguri şi moda nu-i uniformizează, nici nu-i egalează pe membrii diverselor straturi : astfel interferenţa, vizibilă întotdeauna, distonează tot mai mult : pentru străin, pentru insul neobişnuit cu ea, se dovedeşte infinit mai brusc : bătrânul orb

[1] Parafrază a unui articol de ziar al scriitorului romantic Mariano José de Larra, cunoscut sub pseudonimul Fígaro, care a folosit termenii solid, lichid şi gazos pentru a descrie, cu intenţie satirică, păturile sociale ale Spaniei din vremea sa.

sprijinindu-se pe umărul călăuzei sale, mergând în zigzag şi izbindu-se când de un trotuar, când de celălalt, în orice oră din zi, prin toate cartierele din oraş : la bătrânica înfăşurată într-un prosop vărgat, ghemuită lângă zid, zăcând nemişcată, cu mâna întinsă, deschisă ca o stea de mare : pândindu-ţi trecerea cu ochişori rugători : mută ca un reproş mut ori o întrebare mută : în timp ce tu te scotoceşti prin buzunare în căutarea unei monede : ferindu-ţi privirea şi trecând pe trotuarul celălalt când nu o ai : ori depozitând-o pe discul central al asteroidului uman : ale cărui braţe îşi înşfacă atunci prada şi o înghit de parcă ar fi o stridie : nu fără a-i stabili mai întâi valoarea : zece, douăzeci, cincizeci de franci : a murmura cu un glas abia inteligibil : el-jamdul-lah[1] : interferenţele obişnuite, făcând parte din ordinea firească a lucrurilor, din mecanismul ce guvernează buna funcţionare a ansamblului : nu cele improvizate şi aleatorii, şi de aceea mult mai înfricoşătoare, ale escrocului de profesie, ale sărmanului ca vai de el : pe care trebuie să-l asculţi şi să-l compătimeşti, covârşit cum este nefericitul de el de uimitoarea succesiune de catastrofe de tot felul care s-au abătut asupra lui şi care se grămădesc cu mânie asupra numeroasei, nefericitei sale familii : dureri, boli, accidente pe care le recită cu glas monoton, apelând la slaba rezervă a disponibilităţilor lui fiziologice : îmbrăcat cuviincios pentru acea împrejurare cu o pelerină cam roasă, neîncheiată la toţi nasturii şi cu gulerul ridicat până la urechi : cracii pantalonilor lărgiţi de vechi ce erau şi nişte pantofi de gimnastică scâlciaţi şi rupţi : înaintând spre tine cu un zâmbet grav şi tulburător : cu mâna dreaptă întinsă pentru întâlnirea cu a ta, cu o respectuoasă nerăbdare : bună ziua,

[1] Mulţumesc lui Dumnezeu (arabă).

domnule : şi interesându-se îndată de sănătatea ta de stejar falnic : contrapondere necesară, obligatorie, la sănătatea lui atât de şubredă, atât de prăpădită : aşa şi-aşa, potrivită : ficatul, ca întotdeauna, îşi cam face de cap, jucându-mi uneori câte o festă : cu tonul serviabil al omului care şi-a petrecut jumătate din viaţă în antecamerele şi birourile defunctei administraţii hispanice, solicitând o slujbă măruntă ori vreo sinecură, cerşind un ajutor puţin probabil : molipsit de ambianţa neaoşă şi militară, de paternalismul familiar şi necioplit al celor de teapa ta : comisionar, asistent, trepăduş al vreunui satrap mai mult sau mai puţin cu stea în frunte sau trăgând nădejde să ajungă şef : al vreunui mărunt tiran promovat pe baza statelor de funcţii, sclav la rândul lui al Regulamentului şi al decretelor din Buletinul oficial : spionându-te cu ochii vioi, lunecoşi, în timpul expunerii tabloului sumbru : acoperit de pieptar, obrăzar, mănuşi şi gantelet, gata să mânuiască sabia : medicul mi-a prescris nişte medicamente grozave, nişte aspirine englezeşti : ei bine, nu aspirine : nişte pastile pentru asta, pentru ficat : bune, cum nu se poate mai bune : pauză : dar foarte scumpe : zece dirhami care fac minuni : dar ce spun? : doisprezece, doisprezece dirhami : care iau durerea cu mâna, te asigur : dar spune-mi acum : de unde să scot paralele? şi, trecând de la cazul personal la cel familial, de la singular la plural, într-o perspectivă mai largă şi mai pustiitoare, ca să se pună în gardă cu floreta îndreptată primejdios spre tine : mama mea, biata de ea, ca întotdeauna : ducându-şi traiul de azi pe mâine : şaptezeci de ani împliniţi şi sănătatea şubredă şi necazurile : şi durerea de cap care n-o slăbeşte o clipă : că nici nu poate mânca, sărmana : puţină pâine, dimineaţa, o ceaşcă de jarira după-amiază şi atât : ca şi cum aş fi în Ramadan : şi aspirina, asta da : de două ori pe zi, cu un pahar de

apă : de la moschee acasă, de acasă la moschee : rugându-se și luându-se de gânduri : la copii, la familia ei din corturile tribului : oameni simpli și cinstiți : nu pleava care nu știe nici măcar de unde vine : oameni ai locului : buni, liniștiți : unul descurcându-se cu ce meșterește pe acasă, altul ducându-și traiul cum poate, altul găsindu-și de lucru la leprozerie : cam strâmtorați, ce-i drept : să găsești o slujbă nu-i deloc ușor : însă fără să-și piardă nădejdea în Dumnezeu : sperând ca lucrurile să se rezolve, ca un om milos să-și aducă aminte de ei și să le întindă o mână : și mânuind cu vrednicie spada pentru a da lovitura finală : puțin de data asta : nimic, aproape nimic : cincisprezece, douăzeci de dirhami : exact cât era nevoie pentru a ieși din impas : tocmai timpul necesar pentru a te feri de primejdie dând colțul străzii înainte de a fi descoperit și a da de bucluc : văzându-l cum se apropie de tine cu un zâmbet prevestitor de rele : cu mâna dreaptă întinsă spre tine pentru a ți-o strânge pe a ta, cu respectuoasă nerăbdare : bună ziua, domnule : și, după ce te întreabă de sănătate, să înceapă o descriere nesfârșită a stării lui de sănătate : ficatul ca de obicei : ori un junghi neașteptat la rinichi : criza a trecut acum, slavă Domnului : dar boala roade pe dinăuntru : un calcul, desigur, o pietricică : iar mama, sărmana, abia se descurcă : șaptezeci de ani pe muchie și sănătatea șubrezită și supărările : nici nu mănâncă cu gândul la copiii ei : numai aspirină cu un pahar de apă : oameni cinstiți : nu pleava ce se vântură peste tot, ci oameni ai locului : puțin cam strâmtorați, nimic de zis : dar fără să-și piardă nădejdea în Dumnezeu : trăiesc din te miri ce : n-au bani decât ca să cumpere câteva kilograme de făină : douăzeci, treizeci de dirhami : întorcând capul, cu sfială și rușine : sabia împlântată până la plăsele : pe când tu te furișezi și te faci nevăzut, lipindu-te de

zidul de cărămidă ce împrejmuieşte locul vecinului, rupând-o la fugă : inima îţi bate cu putere şi oboseala te doboară : de parcă te-ar urmări o haită de câini : cu ochii aţintiţi la capătul străzii unde speri să scapi de prezenţa lui : ajungând în sfârşit la colţ cu mare uşurare şi izbindu-te din nou de el : îmbrăcat cuviincios cu o veche pelerină încheiată la toţi nasturii : cracii pantalonului lustruiţi de vechi ce erau şi nişte pantofi de gimnastică scâlciaţi şi rupţi : bună ziua, domnule : spionându-te cu ochii săi vioi, lunecoşi, în timpul expunerii minuţioase a tabloului sumbru : ficatul, da, domnule : şaptezeci de ani împliniţi şi sănătatea şubredă şi necazurile : cuminţi, liniştiţi : aşteptând ca lucrurile să se rezolve : aproape nimic de data asta : o sută de dirhami : luând-o binişor în josul străzii ca să ajungă la bulevard : cu o privire prevăzătoare aruncată spre băncile de pe alee şi zidul dinspre calea ferată şi clădirea băilor : vântul face să se legene frunzele palmierilor şi nişte copilandri dau cu pietre în panaşul unuia dintre ei, ţintind într-un uriaş ciorchine doldora de curmale : circulă fără grabă automobile, printre care câteva taxiuri : şi publicul obişnuit : perechi de turişti, gură-cască dintotdeauna, un grup de femei de la ţară, cu măgăruşii lor, în drum spre piaţă : nici un semn de primejdie în dreapta sau în stânga : vesel prin urmare, şi cu un optimism moderat : departe de raza lor de acţiune, în timp ce-ţi aprinzi o ţigară şi tragi cu nesaţ fumul în piept : hotărât şi concludent : pentru ziua de azi te-ai descurcat

nu e surdă marea, erudiţia înşală[1] : şi presimţirile de asemenea, adesea : odată curăţat drumul, ziua îţi aparţine : stăpân

[1] Probabil aluzie la un vers din poemul lui Góngora despre Polifem şi Galateea, în care nimfa este descrisă ca o „surdă fiică a mării".

proteic pe destinul tău, desigur, şi, ceea ce e şi mai bine, în afara devenirii istorice[1] : în afara năvalnicului progres care, potrivit mărturiilor, întinereşte faţa, ieri adormită şi fioroasă, azi înfloritoare şi dinamică a ţării vetuste : magazine şi moteluri, filme deochiate şi străine cu bikini pe plaje : different, yes[2] : plin de parfum neaoş, de însorit şi typical[3] farmec : tauri, vin de mazanilla, ghitare, lumină şi culoare, flamenco : vrajă subtilă de nopţi spaniole : populorum progressio[4] : datorită tactului şi competenţei strălucitilor noştri tehnocraţi : paznici grijulii ai bolnavului secular, osândit încă, după o precaută sângerare, la imobilitate şi la repaos, la cura de somn, la dieta de apă : în curs de recuperare în sfârşit sub atotprezenta putere a Bondocului[5] : părăsind patul, vorbind cu glas scăzut, făcând primii paşi : scurte plimbări prin grădina clinicii : fără graba de a ajunge la gimnaziu, nici de a se da de-a rostogolul : cu o precauţie ce câştigă zilnic noi prozeliţi : în aceşti ani sordizi, cu speranţa de mai bine : televiziune, Seat 600 şi toate tâmpeniile astea : pe peron, da, domnule : coborât din trenul care se urneşte din greu : încet, dar sigur : fără să-ţi reclami locul tău în deloc euharisticul banchet :

[1] Cuvântul „proteic" are o semnificaţie primordială, deoarece defineşte toate personajele romanului, în continuă schimbare a identităţii. Faptul că naratorul se situează „în afara devenirii istorice" îi dă posibilitatea să inventeze şi să amestece trecutul cu prezentul şi cu viitorul de-a lungul întregului text.

[2] Diferit, desigur (engl.).

[3] Tipic, caracteristic (engl.).

[4] Pentru propăşirea poporului (lat.).

[5] Bondocul, ca şi Ubicuo, sunt aluzii la Franco, dictatorul scund şi prezent peste tot. Sângerarea trimite la războiul civil, la lichidarea duşmanilor regimului, precum şi la procedeul folosit de Seneca pentru a se sinucide.

fără să aspiri la râvnitele firimituri : în limburile unui timp fără frontiere : în cucernica uitare : liber să-ți urmezi pașii acolo unde pașii tăi te poartă : să contempli micile grădini din gară, neîntrerupta forfotă a autocarelor : să te ferești de pălăvrăgeala vânzătorului de bilete de loterie, de zelul lustragiului care ține morțiș să-ți facă pantofii : în timpul acesta publicul se perindă în liniște pe dinaintea ta : țărănci cu pălării împletite, soldați în permisie, femei cu fața acoperită cu văluri, un bătrân pe un cal alb (dioscuri?), câțiva oameni din Rif cu chipuri aspre și ermetice : și scurtul uragan iscat pe neașteptate : o inconfundabilă junǎ spaniolă ce înaintează suplu și agil, parcă purtată de admirația pe care o trezește : ochii masculini ațintiți la ea : la brusca și nevinovata insurecție a sânilor, la bine păzita comoară : teologic bastion, grotă sacră[1] : tenace și inexpugnabilă : pretext de întreceri literare, de jocuri ale poeților de curte : căutate hiperbole în care se manifestă încă o dată iscusința înnăscută a unui popor extraordinar de înzestrat pentru ploconeala cultă, complimentul conceptual : expresia cea mai înaltă a unei retorici de cea mai curată stirpe națională : gagicuță, mișto, sultană, superfainǎ, faraoană ce ești, împărătească : cu glas șoptit, cu gura uscată : complimente pe care ea se preface că nu le aude ori cu adevărat nu le aude, absorbită cum e biata copilă de agresiva insinuare a celor ce caută sancta sanctorum : strângând rândurile, cu garda sus : trecând la mai puțin de un metru distanță de masa ta și oferind pe loc speculației reflexive sferele sale rotunde, bogatele sale posibilități : care oscilează și se unduiesc cu mișcări elicoidale îndepărtându-se de tine și de toți nesolicitații privitori ce ocupă însorita terasă : imaginari speologi ai criptei, ai cavităților ascunse : reziduuri

[1] Primele metafore folosite de narator pentru a descrie sexul feminin.

ale civilizatoarei prezențe hispanice pe aceste meleaguri, cam șubrezite de vârstă și de metehne, în delăsarea operativă și mesianică, cu o sentențioasă scobitoare între dinți : înfruntându-i acum pe barzii din cafeneaua de alături : lângă orarul îndoielnic al autobuzelor și abia profilata siluetă a unui bărbat cu un revolver tacit și elocvent : JAMES BOND, OPERAȚIUNEA TRĂSNET, ultima săptămână[1] : până se pierde din vedere și anulează deodată depărtatele vise neîmplinite, niciodată satisfăcutele speranțe ale asprilor și vitejilor carpetani neaoși[2] : prevestitoare legături, dulci și necăutate melodii andaluze, rodnică, generatoare suflare : cufundați din nou concetățenii tăi în lectura heraldului local, în no man's landul informativ, în terciul dialectic : prestigioasă dovadă a realizărilor din acest important sector : discutând cu vecinul și subliniind evenimentul când e nevoie : cu glasul puternic, cavernos al vechiului birocrat sau al subofițerului în rezervă : ca să stigmatizeze conduitele iresponsabile, atât de frecvente, vai, în ceasul acesta înfiorat de neliniști polemice : și ca să le reducă în continuare la justele lor proporții : molipsiți de virulența afirmativă a editorialistului : girând-o cu forța răgușitei sale autorități

constat că este numai o minoritate foarte restrânsă în timp ce tu dai cafeaua de dușcă și plătești consumația și te întorci

[1] Filmul va fi văzut de narator în finalul primei părți și va fi pomenit pe parcursul întregului text, amestecat în închipuirile lui cu scene reale ale vieții din Spania și din Tanger.

[2] În roman este utilizat cuvântul *carpeto* cu sensul de „ultratradiționalist" și „cum nu se poate mai neaoș", de la ținutul numit *carpetovetónico* ce include munții Gredos și Somosierra și partea centrală a Castiliei.

din drum : spre orarul autobuzelor şi silueta bine profilată a bărbatului cu revolver : mângâiat de soarele lucrativ, atât de darnic cu ţările slab dezvoltate ori în curs de dezvoltare : departe de Nordul rece, de negura nefastă : cer sub care, timp de mulţi ani, ai trăit în chip de neînţeles : nori groşi şi valuri de fum expulzat, s-ar spune, de coşurile fabricilor în stăpânită tensiune revoluţionară : înlocuite aici, de obicei, de soarele stăruitor, de noaptea senină : cornul lunii, stele ce strălucesc în luminoase batalioane : afară de cazul când vine, volubil, anticiclonul : căutând cu privirea afişul decolorat cu reclama pentru Croissant Rouge : în bătaia ploii şi a vântului, dar încă vizibil : DONNEZ VOTRE SANG, SAUVEZ UNE VIE[1] : şi grăbindu-se spre dispensarul cel mai apropiat : prin întunericul înnoptării : cu ochelari fumurii şi o mustaţă falsă : sevă bogată, groasă, binefăcătoare : îmbuteliată, distribuită, injectată : mişcări ondulatorii pe pleiadele ganglionare, apoteoză înflorită : luând-o în sfârşit pe prima fundătură şi strecurându-te prin uşa întredeschisă : încăpere rectangulară cu rafturile pline de produse etichetate, oprire obligatorie în plimbarea ta fără ţintă prin oraş : mângâieri şi uşurări pentru toate grijile, pentru toate relele de care bătrânii se scutură fără grabă : în timp ce comentează incidentele duminicale ale campionatului naţional de ligă cu un viitor Di Stéfano local : flăcău de vreo douăzeci de ani, cu înfăţişare plăcută, cu o chică de sălbatic pe care nu reuşea s-o acopere cu boneta maură cu ciucure în vârf : fundaş, pe cât se pare, al echipei de tineret şi trăgând nădejdea la o promovare peninsulară : client asiduu între timp, după toate evidenţele, al barurilor englezeşti : în aceste incerte ceasuri nocturne, de mare

[1] Donaţi sânge, salvaţi o viaţă (fr.).

îngăduință și n-am văzut, n-am auzit, cu morală schimbătoare și flexibilă, aflate în chip ciudat, consensus omnium, dincolo de bine și de rău : ceas cu cronometru placat cu aur, jerseu de cașmir, pantaloni de stofă bună de Manchester : cu carnetul de sportiv profesionist pe care-l folosește drept passe-partout și fotografia logodnicei sale în portofel : pe care-l arată cu mândrie, fără îndoială, în dulcile clipe de abandon, de impetuoasă și radioasă dăruire : glosând acum operația de menisc a lui nea cutare și aleatoriile sale consecințe pentru viitorul națiunii în timp ce bătrânul trage perdeaua soioasă și te invită la o plimbare : acușica sunt cu dumneavoastră : cu centironul desfăcut și plimbându-și privirea pe rafturile ticsite cu tot ce vrei și ce nu vrei, pe masa rotundă, pe vaza de cristal : la fel ca în toate zilele de după analiza serologică : într-o așteptare claustrofobă : cu o nedeslușită teamă de insectă amenințată de distrugere : intuind apropiata și letala prezență a dușmanului : a artropodelor cu clești de crab și cu vârf ascuțit în extremitatea abdominală : de pedipalpi slab dezvoltați și patru perechi de stigmate : corp acoperit de o carapace chitinoasă, respirație aeriană, unghie veninoasă : în timpul practicilor obligatorii de Științe Naturale : închis cu el în țarcul ermetic : căutând să scape, alunecând, încercând din nou, căzând din nou : cu ochii neutri ai reverendului și elevilor ațintiți asupra ta : cu ritmul agitat al niciodată împietritei tale inimi : fascinat de rigiditatea segmentelor inelate, de brusca erecție a cleștilor : în timp ce bătrânul potrivește și înfige ascuțitul instrument : înhățat în scurta și îngusta arenă : ferindu-ți instinctiv privirea : respingând blânda și îngrozitoarea viziune : chipurile infantile ce constelează vaza și zâmbetul serafic al preotului : cu surdu

ecou al vechii tale angoase, de care te-ai vindecat, şi cu fruntea scăldată în sudoare : poc : gata : inoculând încetul cu încetul otrava ce se va împrăştia în vene, va paraliza centrii motori şi nervoşi, va cuprinde inevitabil creierul : curând va ajunge la funebrul şi copiosul banchet, la durul şi deprimantul final : cu amabilitate : ce, vă doare? : iar tu, suportându-l pe tip : nu, deloc : dar răsuflând uşurat când el freacă locul cu vată şi închide trusa şi continuă conversaţia despre fotbal cu tânărul şi tu îţi potriveşti hainele şi scoţi doi dirhami din buzunar şi îi plăteşti şi laşi trusa şi-ţi iei rămas-bun şi ieşi în stradă : la soare, la lumină, la zgomotul străzii : cu jubilanta impresie că te-ai născut încă o dată şi că eşti viu : optimist dintr-odată : ca acela ce crede că are înainte (amăgindu-se întotdeauna) întreaga lui viaţă împuţită

călcând pe-nşelătoarea lumină a zilei[1], pe scări în sus, spre palierul de la etaj : sumbru interior al unui edificiu cam coşcovit, uşi cu garnituri de marchetărie şi o glastră verde cu o ferigă sfrijită : treizeci şi şase de trepte abrupte înainte de a ajunge în faţa plăcii cu inscripţia enunţiativă cu un afiş negru pe fond alb : INTRAŢI FĂRĂ SĂ SUNAŢI : întorcând pur şi simplu mânerul ce pune în mişcare nesuferitul mecanism al soneriei până când uşa se închide din nou automat şi locuinţa se cufundă în grava tăcere studioasă : vreo cinci-şase persoane, aproape întotdeauna aceleaşi, adâncite

[1] Vers din poemul despre Polifem al lui Góngora, de care Goytisolo se slujeşte pentru a introduce una dintre secvenţele cele mai importante ale cărţii, şi anume scena cu biblioteca din Tanger. Deschizând această parte cu un vers din Góngora, îl invocă implicit ca ghid şi inspirator al călătoriei prin textele fosilizate ale literaturii spaniole.

în lectură sau în reflecție, izolate în solitarele încăperi, singure cu gândurile și visele lor : fără a-l mai pune la socoteală pe bătrânelul și somnorosul paznic : afundat în fotoliul său, de parcă ar fi ispășit o milenară oboseală, o genetică istovire transmisă din moși strămoși stăruitori și neosteniți[1] : cu privirea pierdută peste jeturile în formă de curmal de pe bulevard, peste frunzele îndreptate spre cer și unduindu-se molatic : sau dregându-și glasul și căscând în nirvana dezlegării pătimașe a jocurilor de cuvinte încrucișate : între timp delicatul omuleț cu gabardină devorează ultimul număr din ziarul ABC sosit din capitală : de la ezotericele colaborări ale nemuritorilor (Era andaluz unul dintre cei Trei Crai de la Răsărit?[2]) la nu mai puțin ezotericelor scrisori ale celor care nu sunt, hélas (Rugați-vă la Dumnezeu pentru sufletul lui Cascajo Gómez-Gómez y Orbanagochea, valet de mantie și spadă al Sanctității sale Paul al VI-lea) : și că prima donna cu umbreluță de soare absoarbe cu un extaz vecin cu leșinul de menopauză întâmplările neprevăzute prin care trece neînfricata și feciorelnica eroină a doamnei Corín Tellado[3], nevoită să se apere urbi et orbi de tot felul de primejdii : cititorii statornici, cei obișnuiți, cei abonați, pe lângă cei sporadici, cei întâmplători : un bărbat de vârstă incertă care consultă volumele unei enciclopedii populare de răspândire

[1] Paznicul trimite, cu intenție satirică, la identitatea milenară atribuită de unii istorici neaoșiști chintesenței spaniole. „Căscatul troglodític" al paznicului evocă întoarcerea la cultura troglodítică și la peștera din Altamira, pe care o va evoca în partea a patra cu aceeași vehemență satirică.

[2] Aluzie ironică la tendința patriotardă a unor spanioli neaoșiști de a-și atribui fapte istorice care n-au nimic de a face cu Spania.

[3] Scriitoare populară de proastă calitate, ale cărei opere se caracterizează prin situații melodramatice, eroine inocente și personaje masculine care fac paradă de bărbăția lor.

a cunoştinţelor medicale şi o doamnă în doliu, amatoare, după cât se pare, de grădinărit şi floricultură : trecând discret pe lângă ei, cu un aproape imperceptibil bună-ziua şi pătrunzând în sfârşit în regatul tău solitar : bogatul depozit de sedimentări istorice ale expresiei voastre native, neaoşe : discurs grav, ca un fluviu liniştit, al sufletului ţării : operă strecurată şi cernută în lente veacuri de tradiţie : admirabilă comoară : prezentă aici de la prima bâlbâială a glosei de la San Millán : smerită şi înfiorată rugăciune de călugăr închis în chilioara lui precum o albină harnică[1] : scâncet de prunc plăpând înfăşat în scutece : copilul Duero! : atât de neaoş spaniol încă de atunci : atât de al vostru : hrănit la izvoarele de inspiraţie ale sufletului profund : curgând, fără seamăn, pe nobilele meleaguri strămoşeşti : râu ce caută şi găseşte, în fiecare etapă, albia potrivită[2] : octosilabul vioi, endecasilabul perfect, sonetul nemuritor : curgere de ape îmbelşugate, nestăvilite : intrând pe sub pământ uneori, precum Guadiana, cu unduiri şi meandre : curgând însă neîntrerupt : de la baladele vechi la Lope, de la Lope la Federico[3] : până la mult iubiţii poeţi de astăzi : suavii, delicaţii, cuminţii noştri copii mari : uimiţi, bucuroşi, surâzători : stupefiaţi : tutuindu-se cu Dumnezeu :

---

[1] Aluzie la „naşterea" literaturii spaniole pe care criticul Dámaso Alonso o detectează într-o glosă marginală la un manuscris latin cu caracter religios în care copistul a simţit nevoia „dezvoltării" textului original într-o înfiorată rugăciune, de unde trage concluzia că limba spaniolă poartă o amprentă religioasă încă din clipa naşterii sale.

[2] Referire atât la râul Duero, cât şi la piesa lui Cervantes *Asediul Numanciei*, în care râul e un personaj simbolic ce prevesteşte sosirea goţilor, înfrângerea romanilor şi biruinţa Spaniei sub domnia lui Filip al II-lea, pe linia „neaoşismului" vizat de romancier.

[3] Aluzie la asocierea celor doi poeţi (Lope şi Lorca) pe care o face Dámaso Alonso numindu-i „marii interpreţi ai spiritului popular".

în extaz perpetuu : capitol păstrat cu grijă aici, în vitrină : catalogat, ordonat, împachetat, aliniat : pe rafturi la care ajungi uşor cu mâna sau suindu-te pe scară : genii peste genii în volume broşate ori legate în piele cu imperturbabilul cotor întors spre tine : copleşindu-te sub greutatea exemplară a eroismului lor, devotamentului lor, ştiinţei lor, purtării lor, gloriei lor : sub greutatea atâtor şi atâtor fapte şi atitudini distinse şi nobile : umane flori cu toţii de virtute înaltă : războinici, sfinţi, martiri, conchistadori : cu privirea inspirată transcendentală, ecumenică : cu o cunună de lauri pe creştet ori un nimb strălucitor : cocoţaţi pe piedestale de marmură, oferiţi mulţimii spre adoraţie, invocând adeziuni imitative : sub autoritatea încadrată de Ubicuul[1] : întinerit anume şi cu obrajii uşor îmbujoraţi : nu de ruşine, ci de linguşeli : în uniformă şi cu decoraţii : cu pieptul plin de medalii : în acele fericite vremuri, abolite prin decret acum când suflă vânturi de împăcare şi cornul abundenţei vă solicită, când înfrângerea fârtaţilor de cârdăşie nu impune precauţii : pe atunci erau cu putinţă salutul ostăşesc şi limbajul imperial, cămaşa şi boneta, cântecul, emblema : aşezat acum la pupitru şi cuprinzând, într-o scurtă şi pătrunzătoare ochire, neaoşa perspectivă mistuitoare : geniu spaniol al baladelor, al cărţilor cavalereşti, al misterelor medievale : opere doldora de o substanţă inconfundabil a voastră : stele fixe ale imaculatului firmament hispanic : ale spiritului unit prin rădăcini adânci de veşnicia castei vechi : viţă aleasă de azi, de ieri şi de mâine. întărită veac de veac de moşia şi hrisoavele curaţilor şi cinstiţilor străbuni : de la Indíbil, Seneca şi Lucan până la pleiada luminoasă de bărbaţi care au descoperit ancestrala

[1] Prima asociere dintre generalisimul Franco, şeful statului spaniol între 1939 şi 1975, şi personajul numit Ubicuul.

esență istorică, peisajul sobru, monoteist[1] : Castilia! : câmpuri cenușii, paragini ciolănoase, descărnate stânci abrupte și ascuțite : uscată, dură, sârmoasă : întinse și golașe pustiuri : patrie din care se prelinge puroi și măreție prin spărturile crustelor de cicatrice : operă colectivă a acestei strălucite generații : a Filozofului Întâiul al Spaniei și al Cincilea al Germaniei, răspândindu-și mărinimos înalta și siderala sa învățătură de la greu accesibilul raft cu Hors-d'Oeuvres complete[2] : tu ești încă orbit de condensarea prodigioasă, într-un spațiu atât de întunecos, a atâtor nume ilustre : semizeu, taumaturg și profet : cea mai îndestulată din lume pe centimetru cub : prosternat în genunchi în fața statuilor ce s-au ridicat în cinstea lor, îmbrățișându-se cu voluptate : ah, ce n-aș da să intru într-o bună zi în schemă, să fiu admis în tabloul de promovare : încep să-ți curgă balele încă de pe acum : să intri în joc, să faci act de prezență, să scrii scrisori de admirație, să organizezi banchete omagiale! : în fața ta se deschide un viitor radios cu un evantai larg și strălucitor : să-i imiți pe maeștri, să le parafrazezi operele, să te acoperi de prestigiul lor : să te bucuri de imunitatea lor! : să te plimbi prin

[1] Referire polemică la teoria lui Unamuno expusă în eseul *Despre neaoșism* și în general la mitologia inventată de scriitorii generației de la 1898, privită cu detașare critică și de istoricul Américo Castro, unul dintre mentorii lui Goytisolo, pentru care această interpretare tradiționalistă și mitologizantă provine din complexul spaniolilor autohtoni de a se socoti deosebiți și superiori neamurilor care s-au stabilit pe „sacrul pământ al Spaniei", dat fiind că toți – romani, vizigoți, arabi – au încetat să fie ce erau înainte de a se stabili în Peninsula Iberică și au fost incorporați în esența perenă a spiritului spaniol.

[2] Autorul îl asociază generației de la 1898 și pe eseistul Ortega y Gasset, format în Germania, numit aici indirect, prin intermediul împăratului Carol Quintul.

lume cu un cadavru celebru, înfăşurat în mantia virtuţii unui intangibil! : să primeşti flori, laude, ghirlande, să ai parte de răsfăţ şi vorbe frumoase! : să porţi o mască uriaşă! : să pontifici! : muncit de remuşcări, de speranţe, de îndoieli : adoptând o strategie pe termen lung, o tactică de adaptabilitate : frecventând cafenele şi sindrofii[1], cultivând prietenii importante : respectuos, politicos, prudent, prevăzător : cu tresăriri de spaimă şi sfieli : până la apoteoza finală : acoladă academică, premiul fundaţiei Al Capone! : voluptuos tolănit pe împlinirea visului tău : cu o etichetă ce stabileşte dreptul la titulatura de Domn! : divagând pe culmea mirificei tale insule : potrivit devizei geniu şi înfăţişare până la înmormântare! cu cât mai mult geniu, cu atât mai solemnă înfăţişare! : cu cât mai solemnă înfăţişare, cu atât mai mult geniu![2] : şi fotoliul tău rezervat la cafeneaua Gijón, dizertând despre mistică, tauromahie, stoicism : despre concepţia castiliană asupra onoarei ori despre decalogul creştinului cavaler desăvârşit[3] : transformat în instituţie naţională : în paradigmă vie : lumină şi călăuză pentru noile, neaoşele generaţii : bolnăvicios şi zăcând la pat : cu mâna în dreptul inimii : hieratic în faţa mulţimilor uimite : ah, mă doare Spania! : în vreme ce omuleţul cu gabardină răsfoieşte ziarul ABC şi prima donna

[1] Satira îl vizează aici pe scriitorul spaniol oficial, socotit un gangster al cuvântului şi frecventator cameleonic al cafenelelor, reluând unele observaţii critice din *Carte de identitate*.

[2] Este vizată aici confuzia caracteristică vieţii intelectuale spaniole, potrivit lui Goytisolo, dintre geniu şi înfăţişare (figuraţie, prezenţă), reluându-se cu intenţie satirică vechea zicală spaniolă „geniu şi înfăţişare până la înmormântare".

[3] Prima referire la această figură solemnă, care se va identifica în partea a treia cu personajul don Álvaro.

assoluta rămâne cu gura căscată în fața încrâncenatei apărări, ca la Alcazarul din Toledo, a virginității eroinei lui Corín Tellado : îndreptându-te spre rafturile secțiunii literare și examinându-le dintr-o ochire cu mare folos : căutând, printre îndoieli sterile, afirmația robustă : zbuciumată Spanie singură cu Dumnezeu! : autorii cu geniu și înfățișare solemnă : visceralii, neaoșii, austerii : fosile, crustacee, dermatoscheletici : credincioși față de constantele de neînlocuit ale spiritului vostru, față de tainițele bogate ale sufletului vostru : Parnasuri mărețe, florilegii sublime : sonet, făptură feciorelnică și desăvârșită ceteră ori harpă, dulce vioară de muzical lemn înfiorat! : cățărându-se la nivelurile superioare proptiți în bara de metal care, paralelă cu solul, se întinde de-a lungul rafturilor și susține scara de mână agățată de ea : cercetând în necropola barzilor și alegând o cumplită dramă de onoare : de Calderón, de Tirso sau pe drept cuvânt de Vega (luncă) pentru platitudinea sa[1] : întorcându-se din nou pe uscat, așezându-te la pupitrul tău cu savuroasa pradă : paznicul cască de parcă ar vrea să înghită lumea : cu fălci de bulldog : ochii lui privesc spre verzi panașuri de palmieri încadrați în fereastră și, închizând gura, chipul său se crapă și se zdruncină, ca o structură argiloasă ce se năruie : cititorul enciclopediei medicale s-a eclipsat în mod misterios, iar doamna în doliu răsfoiește în tăcere tratatele ei de grădinărit : nimic la dreapta, nimic

[1] Goytisolo inițiază aici critica faimoaselor „drame de onoare" din Secolul de Aur, pomenindu-i pe cei trei dramaturgi celebri: Calderón de la Barca, Tirso de Molina și Lope de Vega. La acesta din urmă Góngora se referise cu intenție satirică folosind expresia *vega por lo siempre llana*, în care adjectivul *llano* „neted, plat", calificativ pentru Vega („luncă") are accepția „simplu, accesibil", ceea ce pentru ermeticul Góngora nu putea nicidecum constitui o virtute stilistică.

la stânga : complet liber în mişcările tale[1] : cu un teanc de cărţi pe pupitru, ridicând o barieră de protecţie între tine şi paznic : care cască încă o dată de parc-ar vrea să te înghită în timp ce tu cauţi săculeţul tău funebru şi ascuns : micul tău capital : cântărind în grabă modestul, dar salutarul mănunchi de posibilităţi : muşte, furnici, albine, tăuni : poate vreun păianjen opulent şi păros : golind conţinutul pe muşama, într-un morman îmbietor : catastrofă insecticidă neînregistrată în analele pe care le urmăreşti şi le cuprinzi cu o hotărâre promptă şi rece : luând primul volum din vraf şi depozitând între paginile lui o furnică şi şase muşte : în dialogul concentrat dintre Casandra şi duce : mi-o cer legile onoarei, nu cumva să umble vestea de jignirea suferită, căci mi-ar terfeli onoarea îndoit[2] : închizând volumul brusc, poc!, şi strivindu-le : cu ochii în patru, ca nu cumva să te prindă paznicul : în timp ce deschizi cartea şi verifici pe îndelete rezultatul : cu pofta nepotolită a bătrânului degustător : maţe strivite, masa abdominală revărsată peste marginile despicăturii! : pete de neşters ce stropesc peripeţia dramatică şi o acoperă cu vâscozitatea lor care se împrăştie : capuri, sânuri de mare, golfuri : capricioase forme geografice : insule, adevărate arhipelaguri : alegi alt volum, altă dramă răscolitoare : ce sentimente înălţătoare, ce măreţie a spiritului! : magnificul duet cu Diego Laínez şi contele Lozano bătându-se în săbii vitejeşte, nu te

[1] Începe aici asimilarea de către narator a personalităţii lui James Bond, mergând până la totala fuziune cu el în partea a treia.

[2] Goytisolo satirizează aici drama de onoare *Pedeapsă fără răzbunare* de Lope de Vega, parafrazată în textul romanului, şi în general codul onoarei pe care l-au analizat şi comentat elogios criticii tradiţionalişti, ca bunăoară Ramón Menéndez Pidal.

chiti şi socoti, o clipă de vei şovăi, cu siguranţă vei muri[1] : o albină, opt muşte şi poc! fără a vedea rezultatul de data asta : trăgând cu coada ochiului către încăperea de alături : precauţie inutilă : cititorul ziarului ABC soarbe cu nesaţ deliciile inimitabilei proze, iar grăsana leneşă cu umbreluţă scoate suspine cu intermitenţe : paznicul moţăie : cale liberă, prin urmare : nici o opreliştе : printre lentele peisaje de la Nouăzeci şi opt : grave, monahale, austere : peste câmpia nesfârşită unde înverzeşte grâul şi se îngălbeneşte miriştea : concentrându-şi interesul asupra unui păianjen de dimensiuni medii : opt ochi, patru perechi de picioare, două orificii respiratorii, pedipalpi, chelicer : surprins poate în tenebroasa prindere a victimei : şi dând grăbit paginile, fără a rezista ispitei de a privi : imobilizat pentru totdeauna în savuroasa descriere a sătucului grămădit în jurul clopotniţei[2] : în admiraţia propriei tale opere : mulţumit şi mândru de tine însuţi : alegând acum volumul broşat cu cele mai bune o mie de poezii ale limbii : „Doi Mai", sonetul lui Enrique López Alarcón! : reţinându-ţi anevoie scuipatul când depozitezi masivul cadavru al unui tăun şi poc! : consummatum est : a fost rupt impecabilul endecasilab, a fost mâzgălită terţina perfectă! : înăbuşindu-ţi în gâtlej strigătul lui Tarzan : bucurie tumultoasă care exultă şi se revarsă peste margini, atrage atenţia paznicului şi-l smulge din somnolenţa lui iernatică : pentru a iniţia una dintre căscăturile sale trogloditice şi a-şi dezmorţi pe loc oasele şi a-şi îndrepta privirile spre sectorul lui : exact timpul cerut de strivirea ultimelor cadavre şi arborarea unei măşti serioase şi studioase : simultan cu alternata

---

[1] Aluzie la piesa *Tinereţea Cidului* de Guillén de Castro, dramă de onoare prin excelenţă a literaturii spaniole.

[2] Continuă satira viziunii nostalgice a peisajului rural patriarhal al generaţiei de la 1898, vizându-l în mod deosebit pe Azorín.

oscilație a extremităților omului : care se uită acum pe fereastră cu nejustificată aprehensiune și își asumă riscul zilnicei prognoze meteorologice : dacă vântul dinspre nord va continua să bată mâine avem ploaie, nu crezi? : tu zici că da, probabil, și, după ce se asigură că totul e în ordine, el cască din nou, se întoarce pe același drum, șovăie câteva clipe, se afundă în jilț : ontologic se contopește cu el : e momentul s-o ștergi și să pui cărțile la locul lor : cele de jos mai întâi, iar celelalte suindu-te pe scară : în vastul și tutelarul lor panteon : coborând încă o dată și ascunzând săculețul cu diafana impresie a datoriei împlinite : străbătând încăperea în sens invers până la primissima cu umbreluță, doamna în doliu și împopoțonatul cititor al ziarului ABC : nimerind în sfârșit ieșirea și auzind de pe scări țârâitul aspru al soneriei

împletite încă în memoria ta, ca niște corzi de viță încâlcite, versurile celui care, în singurătăți ospitaliere, cu o sumbră și impenitentă ardoare, a plăsmuit o densă frumusețe imponderabilă : intactă realitate ce dăinuie strălucitor și, de-a lungul veacurilor, îți acordă semnele ei mântuitoare în mijlocul haosului : răscumpărându-te din înșelătorul labirint : din cotidianul tău periplu prin hățișuri de materie incertă, spongioasă : fără să știe unde-i adevărul : în impresia senzorială sau în amintirea versului : oscilând de la una la alta în timp ce mergi desenând hieroglife[1] : cufundat în mulțime, dar

[1] Continuă elogiul lui Góngara, prezentat la începutul secvenței în biblioteca din Tanger. „Opozantul" Góngora nu face parte din tradiția literară satirizată de Goytisolo. Faptul că pentru narator adevărul se află undeva între „impresia senzorială" și „amintirea versului" ar putea fi o cheie de descifrare a propriului său discurs, conceput ca un amestec permanent de real și imaginar.

fără a te contopi cu ea : la registre diferite : captând subtil prezența (izbucnirea) de semne care tulbură (violează) ordinea aparentă a lucrurilor : mișcări bruște, zgomote neplăcute, gesturi aspre : mici (surde) explozii de violență : ecuație ai cărei termeni nu-i cunoști, scriitură pe care zadarnic încerci s-o descifrezi[1] : cufundat parcă într-un somn care se destramă necontenit : deschizând ochii și trezindu-te în sfârșit : JAMES BOND, OPERAȚIUNEA TRĂSNET, ultima săptămână : trecând din nou prin fața teraselor de cafenele și agențiilor de voiaj : țărani din Rif, femei cu fața acoperită cu văluri, soldați în permisie : învăluiți dintr-odată în unda sonoră a unei simfoniete care scoate un fornăit hit-parade al grupului Rolling Stones : cruciadă muzicală[2] ce se diluează și moare în tonifianta atmosferă luminoasă precum izvorașul ce se varsă în mare sau milostenia săvârșită cu chibzuință pe necuprinsa întindere a suferinței anonime : favorizând auditiv pe câțiva și lăsând în sărăcie pe cei mulți : indiferenți, pe de altă parte, la asemenea binefacere : vânzători de bilete de loterie, codoși, lustragii : sateliți ce se rotesc pe orbite în jurul stației de autocare și extrag din ea redusele lor mijloace de trai : alergând după o soartă schimbătoare și neprielnică, ce li se scurge neliniștit printre degete și se ferește agil de atingerea lor : sau acordă, ca pe un suprem hatâr, un palid simulacru de zâmbet : cârpăceli prost plătite, bacșișuri derizorii ce prelungesc răul fără a-l lecui și întreține un larvar și

[1] Referire la procesul de colaborare dintre narator și cititor în elaborarea romanului, univers de semne ori cuvinte ce trebuie să fie supuse unei operații de descifrare.

[2] Prin această „cruciadă muzicală" se sugerează ironic tema noii cruciade a mijloacelor moderne de comunicare ce se va suprapune cu sfânta cruciadă a cavalerului creștin în partea a treia a romanului.

endemic sentiment de frustrare : între coşurile, baloturile şi valizele resemnaţilor călători din Arcila, Tetuán sau Larache care suportă în picioare, aşezaţi sau pe vine orarul pe care nu te poţi bizui : timp în care tu urci coasta până la staţia de taxiuri : pe drumul către cinematograful América şi scările dinspre Tăbăcărie : cu obişnuiţii cerşetori de pe terasă şi gură-cască cu coatele sprijinite de balustradă : itinerar pe care-l ştii ca pe apă şi pe care ai putea să-l străbaţi aproape cu ochii închişi : faci la stânga pe Tapiro, laşi în urmă cafeneaua de la Terasă şi fundătura blocată de o uşă masivă cu inscripţia abia deslușită DON ÁLVARO PERANZULES AVOCAT, mai mergi puţin până la Ben Charki, ocoleşti zidul din faţa hotelului Cuba, ajungi în sfârşit la galeria acoperită şi la hala cu jocuri mecanice stricate : cafeneaua maură doarme liniştit la ora asta : amatorii de loterie n-au venit încă şi estrada muzicanţilor e pustie : fotografiile retuşate ce împodobesc pereţii lasă impresia că duc dorul ca şi tine notelor înalte ale flautului şi legănărilor feminine ale copilului care dansează : neobişnuită floare de câmp ce saltă şi se zbenguie fluturând batista în ritmul lăutei[1] : în densa, înmiresmata atmosferă a vălătucilor de pipe şi vase fumegânde : de ceai de izmă şi furnicături de haşiş : între timp agentul de loterie scoate din buzunar lozurile numerotate, iar circul lui strigă în gura mare : trei! zece! şaizeci! : tu îţi bei ceaiul aromat şi fumezi tacticos prima ta ţigară : cu tacita şi binevoitoarea aprobare a astrelor : Pelé, Cassius Clay, cântăreţii Umm Kalsum şi Farid-el-Attrach : regi ce ţin aici locul Bondocului : scăpat de prezenţa apăsătoare alor tăi şi de neghiobia lor

[1] Se insinuează aici subtil tema homosexualităţii, dezvoltată treptat în secţiunile ulterioare ale romanului.

condensată : arab, arab curat : prieten și complice al robustului Tariq : Ulyan, Urbano sau Julián : în balconașul care domină marea și țărmul ostil : dat fiind că e ziuă și soarele încălzește și e plăcut să ieși la aer : însă nu te hotărăști să urci și te mulțumești să-ți găsești adăpost rezemat de consola unde te ghemuiești de obicei : ieșitură mică și fragilă văzută de jos și susținând acum greutatea a doi bărbați în djellabe, cufundați, s-ar spune, în reciproca și muta lor contemplație : urmându-ți drumul pe strada Portugalia, pe sub locuințele încrustate în zid : pândind realitatea ascunsă sub înșelătorul strat de lustru : mesaj cifrat ale cărui semnale ajung cu intermitențe până la tine, solicitându-ți brusc atenția și stingându-se dintr-odată : un băiat care înaintează cu tranzistorul în mână, izolat de ambianță prin ușoara și portabila armonie a muzicii : învăluit în ea ca într-o extrem de subtilă atmosferă personală : melodie a cărei sonoritate crește pe măsură ce distanța se reduce și care se întrerupe dintr-odată, cu câteva clipe înainte ca drumul lui să se întretaie cu al tău, înlocuită de glasul grav și ineficient al crainicului : ați ascultat, doamnelor și domnilor, o selecție din baletul sifilis de Frédéric Chopin, sifilis sau silfidele? : e totuna : mesajul a fost transmis și mesagerul se depărtează cu muzicalul și transparentul său nimb lăsându-te cufundat într-o puzderie de aleatorii presupuneri : sauvez une vie, donnez votre sang[1] : de ce nu? : îmbuteliat și oferit de Caritas, cu grâul și sacrificiul noii pax americana : napalm ici, lapte colea : cu o zâmbitoare binecuvântare de cardinal prin punerea mâinilor și, de nevoie, chiar cu binecuvântarea papei : în josul scării săpate în zid, fără a lua în seamă abrupta sa invitație : urmându-ți

[1] Salvați o viață, donați sânge (fr.).

drumul, dimpotrivă, pe coastă în sus, până la intersecția ce duce la Piața Mare : oprindu-te câteva clipe ca să-ți tragi sufletul și pătrunzând în mulțimea compactă : regat absolut al improbabilului : al vânzărilor incerte și tranzacțiilor îndoielnice : furnicar de gesturi, proliferare de glasuri, tocmeli care-i atrag ca un magnet pe inevitabilii curioși în jurul improvizatei arene de îmbulzeală rituală : captiv în acest univers primar al economiei de schimb neînfrumusețat de strălucirea hollywoodianului film tehnicolor cu Maria Montez și John Hall cu piețele viu colorate din arena lui Aladin și Ali Baba : femei stând pe vine lângă baticul sau coșulețul ce conține puțina și îndoielnica marfă : o mână de izmă, o duzină de smochine moi, un ciorchine de curmale : cu pălăriile lor largi de frunze de palmier care le apără de arșița soarelui : ce strălucește acum deasupra capului, satisfăcut și plin de el și de poziția lui înaltă : roșiatic argintar al culmilor la a cărui lumină se curăță mișeii de păduchi, cum ar spune Quevedo : oploșind, ocrotitor orb, toate racilele și nedreptățile de pe lume : trotuarele pline de bărbați slăbănogi și parcă somnambuli : tăcuți, rezemați de pereți în atitudini hieratice și privind fără să vadă : copiii cerșetori care te trag de mânecă sâcâindu-te cu glăscioarele lor plângărețe : toate umbrele rătăcitoare, cufundate într-o toropeală soră cu moartea pentru a nu-și cheltui energiile, care așteaptă zadarnic barca lui Caron lângă undele amare și mâloase ale râului Cocytus : însuflețind, orbetele de el, procesul natural de descompunere : mirosuri grele, emanații de neofit, ca într-o severă și exigentă inițiere orfică : în afara împuținatelor beneficii ale periferiei, peninsularei societăți de consum : în afara acestei Spanii ce se îngrașă, desigur, însă rămâne mută

proclamându-şi cu mândrie condiţia faţă de încrezuţii tăi compatrioţi : tot ce e secreţie, putreziciune, mortăciune o să fie ceva familiar pentru tine : mângâieri grosolane, pat tare : veche şi pricepută îmbrăţişare de mahomedan năbădăios : departe de femeile voastre sfinte şi de capelele lor păzite cu străşnicie[1] : surprins de fantomatica apariţie a unui cerşetor care vine spre tine anevoie, rezumând în jalnica lui persoană toată omenească rigoare a nefericirilor : craniul acoperit de bube : un ochi umflat de conjunctivită granuloasă, îngustat ca o cheotoare, iar celălalt împodobit cu un ochi de păpuşă de culoarea turcoazei, încrustat în orbită cu o demenţială fixitate de sculat din morţi, fabulos ciclop : o haină zdrenţăroasă aruncată peste pieptul scofâlcit şi rahitic : nădragi mauri suflecaţi până la genunchi : cu picioarele goale, unul normal, celălalt mai scurt, cu o labă aproape verticală care-şi sprijină pe sol numai vârful degetelor desculţe, de parcă ar merge pe vârfuri : când îţi întinde mâna şi-i dai câţiva bănuţi gestul tău ţi se pare îndată nelegiuit : pomană unui rege? : cerşetorul se depărtează lunecând ca un titirez, iar piciorul său mai scurt ca o copită de ţap dobândeşte dintr-odată, în mers, graţia înaripată a Pavlovei sau a lui Nijinski : pierzându-se în mulţime cu frumuseţea lui neaşteptată şi zveltă, în timp ce tu urci agale coasta printre cele dintâi tonete din piaţă : potolindu-ţi cu greu palpitaţiile neînfrânate ale inimii : refuzând amăgitorul sortiment de mărfuri, multilaterala activitate a vânzătorilor : fructe, legume, verdeţuri, griş de cuşcuş cu care te îmbie cu strigăte ce ţi se înfig în urechi ca nişte scurte

[1] Piaţa din Tanger funcţionează ca un simbol antagonic faţă de moderna civilizaţie industrială şi spiritul mercantil al societăţii spaniole. Totodată, reprezintă un refuz al normelor rigide ale sexualităţii spaniole şi un adăpost al iubirii homosexuale.

și ascuțite împunsături : câini stilizați, aproape abstracți caută zadarnic de-ale mâncării în gunoaiele de pe malul râului, nori de muște roiesc și se așează pe mieroasele grămezi de plăcinte : negre, păroase, insuportabile : ca pentru a strivi operele complete ale lui Fénix : ale preamăritului dramaturg național : ale acestui grand canard farci[1] al bâltoacei voastre castiliene : nostalgie fugară care te răpește azvârlindu-te în frumosul secol de Carton Aurit și în țara ta de rahat[2] : silindu-te să reciți, pentru a te mângâia, Profeția râului Tajo : auzi vuind în ceruri cu sunet temător cumplita goarnă ce-n Africa la luptă cheamă pe maur sub stindardul desfășurat în vânt și oastea îl urmează[3] : dintr-o mișcare, fără a-ți trage sufletul : și să te întorci apoi, liniștit, la patria ta de adopțiune : la piața orientală despuiată de zorzoanele de la Metro sau de la Paramount : la prelungirea străzii Plajei din Tanger : mahala prin care gospodinele au început să se aventureze și în care talciocul capătă o precară nuanță de respectabilitate europeană : mirosuri mai puțin tari, muște mai puține : fructe lucioase, zarzavaturi spălate, prăjituri protejate cu o foiță transparentă de plastic : meritoriu efort de diversificare a clientelei și atragere a prevăzătoarelor pături mijlocii ce fluctuează de la starea solidă la cea gazoasă, de la precupeți deveniți comercianți printr-o tăcută și încordată promovare :

---

[1] Mare rățoi umplut (fr.).

[2] Aluzie la Lope de Vega și porecla sa „Fénix", precum și la vestitul Secol de Aur, numit aici în batjocură „Carton Aurit". Goytisolo se slujește de un vers al lui Góngora în care lebedele din propria sa poezie sunt puse în contrast cu „rațele bâltoacei castiliene", altfel spus arta sublimă în contrast cu arta vulgară.

[3] Referire la poemul *Profeția râului Tajo* de Fray Luis de León, folosit în sens opus: ceea ce la Fray Luis era o viziune de coșmar devine la Goytisolo profeția mult doritei distrugeri a Spaniei.

exprimându-se corect în spaniolă şi rupând-o puţin în franceză până când ajungi în sfârşit în Piaţa Mare cu perspectiva ei pestriţă : tarabe, barăci, bazaruri, clopoţei de sacagii, grupuri de gură-cască, arome de *merguez* şi gustări : croindu-ţi drum printre maiestuoasele djellabe şi ciocnindu-te pe neaşteptate de autocarul marţienilor : enorm ca un cetaceu şi lacom ca un rechin : cu acoperişul şi părţile laterale de sticlă : înzestrat cu izolare acustică, aclimatizare şi staţie muzicală : pentru moment eliberat de încărcătura sa adipoasă şi durdulie : de acele Very Important Persons venite de pe altă planetă în căutarea aventurilor tomnatice : Lawrence al Arabiei cu Peter O'Toole : grămădite acum în jurul ghidului ca o turmă speriată în timp ce ciuruiesc esplanada cu aparatele lor de fotografiat şi camerele de filmat de 16 mm : iar tu te apropii de ei cu o simultană (şi opusă) voinţă de exotism şi-ţi oferi (gratis) amuzantul joc de a le lipi câte o etichetă
şase notabili din Bronx
zece blănari din Chicago
un gentleman fermier din Texas
o delegaţie de speologi
doi critici muzicali de avangardă
o pereche de recent divorţaţi
cinci văduve de război
absorbind între timp cu desfătare miezoasa şi fluida pălăvrăgeală a cultivatului ghid : versiune anglo-saxonă a neuitatului vostru orator Castelar : perioade bine rotunjite, fraze strălucite : smălţuită cu o plăcută şi elegantă erudiţie
fair ladies and good gentlemen, as you can see, Tangier is a wide-open city in all the senses of the word : it has been called the Land of the Dark Parting : because of the ambition of

the Arab girls to become platinum blondes : Tangier is one of the world's few remaining pleasure cities : and no questions asked : the Zoco Grande, here, is good fun on market days : snake charmers, story tellers! : let us now sit outside the Café del Moro : on your right : drink mint tea to the concerts of Arab music : eastern music! : its romantic mystery : genuine Moors : as well as your dear American friends : a favorite excursion is to Hercules' Caves where the hero-god lived : the cool levante, the eastern wind! : the magnificent bathing-beaches with such historic names! : Trafalgar, Spratell![1]

în timp ce vânzătorii ambulanți asediază grupul cu eficienta lor panoplie : coliere, cercei, inele, fesuri maure, cărți poștale ilustrate, flori de iasomie, obiecte de aramă : potrivit regulilor unei iscusite și răbdătoare strategii politico-militare : de țărani deprinși cu moderna luptă de gherilă : hărțuind cu tenacitate forturile periferice înainte de a trece la victoriosul asalt final : vicleni emuli ai veteranilor ce făcuseră Marele Marș : în faza optimistă și deschisă a celor O Sută de Flori : tactica rodată și perfecționată, ale cărei rezultate strălucite sar

[1] Distinse doamne și stimați domni, după cum vedeți, Tangerul este un oraș cu o deschidere amplă în toate sensurile posibile: i s-a spus Pământul Întunecatei Cărări, din cauza ambiției fetelor arabe de a deveni blonde platinate: Tangerul este unul dintre puținele orașe ale plăcerilor care au mai rămas în lume: nu există nici o îndoială: Piața Mare de aici este o distracție grozavă în zilele de târg: îmblânzitori de șerpi, povestitori!: să ieșim acum din Cafeneaua Maurului: la dreapta dumneavoastră puteți bea ceai de mentă în acordurile muzicii arăbești: muzică orientală!: cu misterul ei romantic: mauri veritabili: ca și bunii dumneavoastră prieteni americani: o excursie recomandabilă este la Peșterile lui Hercule unde a trăit zeul-erou: și vântul rece, vântul de răsărit!: ca și plajele ei minunate cu nume istorice: Trafalgar, Spratell! (engl.)

în ochi : fleacuri din Lumea Veche pentru dolarul american cu acoperire în aurul din casele de bani din Fort Knox : repetând, invers, vechea ispravă a navigatorilor noştri : venetici coborâţi din caravela lui Columb pe plaja plină de uimiţii indigeni siboney : reprezentaţi, după cât se pare, de o bogată regină : obiectiv primordial, cel puţin, al focului împrăştiat de ţeava puştilor : o impunătoare Fiică a Revoluţiei Americane[1] direct scăpată din fotografia lui Avedon : în robe de soirée, cu portmoneu de satin cu bandă : înlocuite acum cu un taior cu fundă, poşetă de marochinărie şi nişte ochelari fumurii cu oglindă : mari, nimic de zis, însă din aceia care nu protejează suficient nasul : jupuit de soare şi acoperit stângaci cu o foiţă de ţigară : deasupra gurii dată cu rouge şi bărbiei duble : decolteu imens, enunţiativ, nerușinat : subliniat de un volan subţire şi primăvăratic : sânii ce parcă se prăvălesc în pofida zidului înalt care încearcă să-i stăvilească : zid ridicat prin croiala verticală a rochiei care, dispreţuind talia incertă, cade în picaj până la genunchii rotunzi : la limita tivului cu franjuri : peste masivele coloane susţinute de nişte pantofi mari cu talpă de plută şi decupaţi adânc : autorizând astfel debordanta expansiune a degetelor : neregulate, răşchirate, autonome : cu zece tuşe de lac roşcat, ca nişte cireşe rubiconde, apetisante : sintetizând în vasta ei persoană virtuţile magnifice ale marelui popor : ale modernilor cavaleri cruciaţi ai zâmbetului : salvatorii voştri : fericită în mijlocul spiriduşilor ce o asaltează cu nenumărate şi extravagante oferte : look here : not expensive : souvenir[2] : gătită cu un

[1] Numele sugerează poziţia politică ultraconservatoare a turistei nord-americane.

[2] Uitaţi-vă: nu e scump: amintire (engl.).

fes roşu cu ciucure : împodobită cu sclipitoare giuvaieruri : în euforia mezzo-alcoolică, mezzo-sentimentală a persoanei de curând eliberată de meschine şi inhibitoare complexe : pe cale psihanalitică ori pe cealaltă : mai uşoară şi mai puţin costisitoare fără îndoială în aceste ţări cu mână de lucru lesne de găsit şi industrializare scăzută, proverbial încinse de soare : primind cu blândă indulgenţă juvenila obrăznicie a eventualului locuitor : a chipeşului flăcău care, precum strămoşii săi berberi, o găteşte şi o dichiseşte : primitiv şi simbolic ritual prenupţial, bogat în făgăduinţe dulci, în înflăcărate hârjoneli : un buchet de iasomie în albia largă a decolteului : nice, very nice : lăsându-l s-o facă, în extaz, când el îi plantează încă unul în buclele care ies din ghiveciul întors şi preschimbat în fes : wonderful : încununată cu frunze de laur şi viţă de vie : înflorită şi silvestră : o adevărată grădină : ca o vită în ziua sfântului Anton : lăsându-o în voia inventivităţii bogate a spiriduşilor orientali şi întorcând spatele grupului : din nou la drum : pe lângă chioşcurile cu prăjituri şi vracii miraculoşi : în masa fluidă de trecători care se îndreaptă spre pâlnia de la Semmarín : târându-te cu ei în umbra primelor case, fără a hotărî încă itinerarul : grăbindu-te să treci de înghesuiala de o sută de metri care te desparte de răspântie : trecătorii merg încet şi se opresc să se uite la vitrine, iar tu vei face acelaşi lucru ca şi ei, vei căsca şi tu ochii : ziua e a ta, nu te reţine nici o obligaţie : dacă ai chef, o s-o faci la dreapta şi-o s-o iei pe Tuajín : de-a lungul atelierelor de bijuterii, lăsând în urmă pensiunea Lilliane şi hotelul Regina. străduţa Sinagogii, magazinul de mobilă : oglinzi, sofale, cuiere de haine, un rastel de umbrele care au aparţinut vreunei mătuşi defuncte, scoase la vânzare de moştenitorii săi cu un

oftat de mulțumire ușor de înțeles : puse claie peste grămadă în stradă și fără îndoială ducând dorul unei călduțe, crepusculare ambianțe de paravane, portrete de familie, vase chinezești pentru ceai, vag miros de pisici : expuse vederii publice, în neospitaliera neîngrijire a bătrâneții : disprețuind înșelătoarea ofertă de a urca pe Trinidad Abrines și de a ajunge la un venețian cuppo di sacco[1] : mergând, așadar, mai departe pe Tuajín până la Alexandre Dumas și tăcuta stradă América : fermecat încă o dată de nimbul romantic ce învăluie consulatul vetust și somnolenta, retrasa lui grădină : spre scara deschisă de lângă zid sau căzând în capcana Bastionului Irlandez : fundătură ce te silește să te întorci pe același drum și, pe América și Alexandre Dumas, te îndreaptă fatal către strada Hornului : strâmtă și acoperită, cu fațadele aproape împreunate : asimetrie potrivită de zidar iscusit, inspirat, stăruitor : suprafețe și planuri ce le scapă lui Descartes și lui Haussmann : linii și segmente îngrămădite ca pentru o poziție geometrică nedemonstrabilă : refuzând primitoarea penumbră de pe Bramel și Sale : stând pe gânduri dacă s-o iei pe Khetib spre Temsamani sau să cobori pe Muley Selimane spre Colaço și Ben Charki : mergând înainte pe strada Hornului, pe lângă străduța Umbrei și, la răscruce, s-o iei pe urmă pe Ksour : prin vechiul cartier de bordeluri unde l-ai însoțit cândva pe Tariq și ai făcut dragoste cu o târfă din Rif, sălbatică precum o capră de munte, cu fruntea împodobită cu tatuaje și dinții îmbrăcați cu aur : schimbând arcul și platoul lui Karma pe abruptul defileu al Crucii Roșii Spaniole ce se termină câțiva metri mai jos : în partea de jos și cea mai îngustă din Ben Charki : dând colțul edificiului însemnat cu

[1] Ceașcă de ceai (it.).

un liliac, o potcoavă şi capul enigmatic al diavolului : şi ivindu-te, în sfârşit, în orbitoarea lumină din Tapiro : către don Álvaro Peranzules, hotelul Cuba şi cafeneaua maură : Cassius Clay, ceai de izmă, aromă de kif : muzicanţii aşezaţi pe estradă, jucătorii de loto : căutând zadarnic evaziva siluetă a copilului care dansează : care pesemne că doarme la ora asta pe când tu rămâi la intersecţie nedecis şi optezi, în cele din urmă, pentru Almanzor : renunţând, aşadar, la Mellah, la şcoala coranică, la itinerarul prin Chorfa de Quazán şi cei Unsprezece până la Piaţa cea Mică : mergând azi de-a lungul dughenelor de ţesături şi pe lângă piaţa de mirodenii, Sir Reginald Lister şi strada Grâului : luând-o în continuare pe Necharin pe urma unei femei tulburătoare : cu faţa acoperită nu cu un văl : cu botniţă : cu un batic ordinar legat de la o ureche la cealaltă şi nişte ochelari fumurii foarte des întâlniţi de asemenea în ipoteza că ar fi răpită şi fac plauzibilă ideea răscumpărării sugerate de afişul omniprezent cu : JAMES BOND. OPERAŢIUNEA TRĂSNET, ultima săptămână : traversând cu ea unda muzicală a unui invizibil tranzistor care emite dat la maximum aria uşor de reţinut a cântecului „Madrid"[1] : pe coridorul din strada Arcos, până ce ea o ia la dreapta pe Nasería şi tu la stânga pe Beni Arós : în direcţia albei moschei Aisauas cu piaţeta ei cu formă neregulată : chiar în momentul în care o droaie de copii încântători îmbrăcaţi cu mici djellabe, îşi fac o uşoară, extrem de delicată apariţie : fugărind un cocoş ce încearcă să zboare anevoie pierzând şiroaie de sânge : cu gâtul aproape tăiat şi capul neverosimil de-a-ndoaselea : mergând în zigzag, de

[1] Referire la şlagărul compozitorului mexican Agustín Lara intitulat *Madrid, Madrid, în Mexic ne gândim mereu la tine.*

parcă ar vrea să se opună destinului și îndreptându-se, fără să știe, către el : te oprești : bate furios aerul cu aripile, ochișorii lui dezvăluie o stupoare smălțuită : când oficianții îl înconjoară pândind clipa agoniei, un dulău negru apare dintr-una din locuințele vecine, linge dârele de sânge cu limba sa sprintenă și subțire : vecinii se uită, indiferenți, la spectacol și tu le întorci spatele pentru a-ți ascunde tulburarea : violența, mereu violența : jalonându-ți discret drumul : convingătoare și subită : anulând dintr-odată ordinea închipuită, dezvăluind adevărul de sub mască, catalizând forțele dispersate și donjulianeștile proiecte de invazie : trădare grandioasă, ruină de veacuri : armată crudă a lui Tariq, distrugere a Spaniei sacre[1] : între timp te afunzi pe Chemaa Djedid și Chorfa în direcția străzii Băii : cu alternativa de a urca spre Nasería și piațeta cu fântână ori de a coborî până la Cristianos și a porni către Sebu : pierzându-te în labirintul de străduțe din Medina : trasând cu pașii tăi (fără mărunte pietricele de râu, nici firmituri uscate) un încâlcit desen pe care nimeni (nici măcar tu însuți) n-o să-l poată interpreta : și dedublându-te în sfârșit pentru a putea urmări mai bine, ca și cum ai fi altul : înger păzitor, amant gelos, detectiv particular : conștient că labirintul e în tine : că tu ești labirintul : minotaur vorace, martir comestibil : în același timp călău și victimă : trecând pe lângă micuța cafenea și baia maură, vârându-te pe Sus și M'Rini și trebuind să te întorci mergând de-a-ndărătelea : luând-o pe Cristianos și schimbând

[1] Pasajul dezvăluie relația dintre episoadele izolate de violență presărate în text — pisica lovită, cocoșul hăituit — și violența globală îndreptată de autor împotriva Spaniei și sintaxei tradiționale, care constituie în fond materia romanului. Invocarea lui Tariq și ruina veacurilor se vrea un nou cânt homeric oferit noilor eroi ai istoriei.

direcţia pe Comercio : printre umbroasele restaurante cu *merguez* şi gustări : refuzând invitaţia de a o lua prin întunericul din Sekka şi Abarodi : în linie dreaptă mergi acum până la Jayattin : soarele se anunţă prin pontic ca un preambul plin de bucurie la Piaţa Mică : când te cufunzi în ea, hărmălaia aceea de nedescris te sileşte să-ţi pleci ochii şi, pe jumătate orbeşte, ocupi primul gol de pe terasă : nu la cafeneaua Central : pe partea cealaltă : lipit de perete şi la umbră : iscodind de la postul tău de observaţie obişnuita activitate de microcosmosuri : în şirul al doilea de mese : mai puţin expus astfel la solicitarea vânzătorilor, în aşteptarea încărcată de reproş a cerşetorilor : nebunul umblă de colo-colo, ca întotdeauna, cufundat în trândăveala lui : mişcările lui ţepene, tăioase parcă ascultă de o îndoită şi opusă incitaţie : sobrietate, schematism şi, în acelaşi timp, gesticulaţie, risipă : postat la intrarea străzii Cristianos, între terasa cafenelei Tingis şi Les Aliments Sherezade : cu tichia lui soioasă, pantofii lui scâlciaţi, haina lui de sperietoare de păsări : uitându-se ţintă în gol : în timp ce tu chemi chelnerul şi ceri un ceai verde : luând-o din loc de parcă l-ar fi înţepat ceva, cu automatismul unui robot : legănându-şi braţele şi ridicându-şi umeri când trece pe lângă terasa de la Central, intrarea hotelului Becerra, librăria-debit de tutun, porticul de pe strada Arco, Epicérie Bekali Abdeslam, cafeneaua Tanger : şi imobilizându-se apoi din pricina defectării mecanismului : în teşitura zidului de la vechea poştă spaniolă, lângă cutia ruginită şi afişul cu JAMES BOND, OPERAŢIUNEA TRĂSNET : rămânând acolo un minut şi luând-o de la capăt : integrat în decor ca un simplu element printre altele : fără a atrage atenţia nimănui : militarii de pe terasa Tingis par să fie cufundaţi într-

speculație de înalt interes strategic, iar beatnicii hirsuți de la cafeneaua Central fraternizează prin semne cu indigenii : mulțimea se mișcă ba fluidă, ba vâscoasă, când încet, când repede : burghezi cu djellabe și papuci, meșteșugari evrei, hamali, pescari, turiști : ici-colo câte un nordic neliniștit care pândește la adăpostul penumbrei din cafenele, trecând de la un local la altul cu o fugară înfiorare vinovată : sirena pentru coadă groasă, sigur că da, șarpe micuț al genului liric : urechi liliachii, gene lungi[1] : client, fără îndoială venit la Festival sau la Stephen's : salutând cunoștințele învecinate și adulmecând altele noi : tineri cu pielea arămie și dinți albi, cu suflet zburdalnic, schimbător, drăgăstos : de obicei fără studii și fără slujbă : însă deschiși și înțelegători : detectându-i cu ascuțita lui intuiție de connaisseur, cu subtila lui anagnoroză de vântură-lume : a unui Livingstone pentru care Africa nu mai ascunde secrete : pelerin și asiduu, poate, al acelor, deși disprețuite, mici temple binecuvântate pe care generosul Lenin visa să le ridice din aur : în ziua în care revoluția mondială ar fi biruit, iar omul s-ar fi eliberat de egoismul lui meschin[2] : într-un dialectic, hegelian omagiu adus zeului și abnegației închinătorilor : instalați acolo în permanență : ochi vigilent, privire la pândă : în forfota necontenită a celor care își satisfac necesități urgente, întârziind

---

[1] Așezat pe terasa unei cafenele, naratorul îl urmărește cu privirea pe un homosexual nordic. Condiția acestuia e sugerată subtil prin integrarea unui vers de Quevedo îndreptat cu intenție satirică împotriva lui Góngora, pe care-l numește „sirenă pentru coadă groasă".

[2] Parafrază liberă a unui text al lui Lenin din 1921 intitulat „Importanța aurului acum și mai târziu": „Cred că atunci când vom triumfa la scară mondială vom construi evacuatoare publice de aur pe străzile câtorva dintre orașele cele mai importante din lume."

uneori mai mult decât se cuvine : hidraulico-contemplativi : calculând cu o privire iute şi cu infailibilitate electronică marja de posibilitate : ceea ce desparte realitatea cenuşie de sublimatul crom : într-o aşteptare plină de anxietăţi şi griji, însă şi de dulci recompense : ca nişte modeşti artizani ai planului Marshall în faţa volumului şi dimensiunilor subite ale miracolului german : uimiţi de juvenila vigoare a unor tineri atât de merituoşi : bine înarmaţi şi deloc dispuşi să depună armele : fluturând la orice oră din zi contondentele dovezi ale robustei şi nedezmînţitei lor sănătăţi : O tempora! O Moros![1] : stând de vorbă acum cu un roşcovan spichin-inglis, cu eventuale mulţumiri din partea celui ce face trampa : hello-vă-ofer-o-fată-spaniolă-evreică-marocană-copilă-copil : şi niscaiva lebede la nevoie, din acelea pe care le admira Rubén Darío, pentru stricaţi şi dezmăţaţi : părăsind cu el domeniul beatnicilor şi dispărând în continuare pe Siaghin : chelnerul vine cu ceaiul şi, în timp ce laşi să se mai răcească paharul, un bondar zboară în jurul lui, atingându-i uşor buza şi dispărând îndată : vai, de ce n-ai luat cu tine opera vreunui intangibil? : cu întortocheri sintactice, caraghios, ahtiat de tauromahie : vorbind de sinele-însuşi, în-sine, pentru-sine, chiar-întru-sine : vreo operă de Seneca, ori despre Cid, despre Platero : deschizând-o la întâmplare pentru ca nechibzuitul să-i cadă în mreje, să soarbă nectarul unei proze atât de curate : esenţe metafizice, efluvii etice! : şi închizând-o poc! : explozie de grizu, catastrofa Titanicului! : fără a-l pierde din vedere cât timp se preface că renunţă la

[1] Amestec comic de trei tipuri de discurs pentru a prezenta diferite viziuni despre sexul masculin la pisoar: discursul politic (aluzii la planul Marshall şi la miracolul german), discursul sexual (contondentele dovezi) şi discursul clasic în latină, ironic recreat prin substituţia Moros-Mores.

obiectiv şi se lasă în voia unor acrobaţii înşelătoare : trasând cercuri tenace şi concentrice, din ce în ce mai apropiate de ţintă, îmbătat de aroma puternică a ceaiului, asumându-şi în cele din urmă riscul de a se aşeza pe călduţa, catifelata frunză de izmă : rămânând câteva clipe în voluptuosul hammam şi zburând ca săgeata din arcul încordat : iar tu alarmat brusc de intruziunea în imediata apropiere a altui bondar, acesta din genul hominid, care dă târcoale şi scotoceşte chiar lângă tine : cu mustăcioară alfonsină, gabardină, ochelari : maxilar bourbonic, mâini durdulii : cu toate aparenţele că aparţine acelui vajnic trib de corespondenţi de ştiri care, în loc să scrie ce văd, repetă docil ce aud : cu aspect vag familiar, îndepărtate experienţe de cruciaţi, insondabile convingeri dinastice : personaj de roman de Torcuato Luca de Tena[1] : nedecis încă, dar dorind să scape de îndoială : căutându-ţi insistent privirea şi nereuşind să ţi-o găsească, instalându-se la masa alăturată cu neaoşa lui mutră ameninţător întoarsă spre tine : vecinul tău a uitat ziarul şi tu te vei preface că eşti furat de lectură : 21,30 : semifinalele concursului interşcolar : 22,25 : spanioli celebri de ieri şi de azi : Lucio Anneo Séneca : 23,15 : reportaj special despre ratificarea Legii Organice despre : întorcându-i vădit spatele când el comandă : la fel ca domnul : cu glas hotărât, de om gata mereu să contrazică pe oricine, vestigiu de naufragiate vise imperiale : FRIGANELE : 250 g. de pesmeţi, 200 g. de zahăr pudră, 6 gălbenuşuri de ou, o linguriţă de praf de scorţişoară, o felie de portocală, ½ litru de lapte, un pumn de alune : simţind gâdilătura privirii lui în urechi, în ceafă, în spate, dar dând pagina cu hotărâre sonoră :

[1] Referire la romancierul contemporan care continuă viziunea patriarhală a scriitorilor din generaţia de la 1898.

vă place să trageţi în plămâni aerul curat, sănătos al pădurilor? vă place să vă opriţi pe malul liniştitului pârâiaş ce curge spre întinsele câmpii şi să ascultaţi zumzetul albinelor? vă place să vă întindeţi pe pajiştea moale şi să zâmbiţi sub mângâietoarele raze ale soarelui? vă place să visaţi la umbra crângului şi să ascultaţi trilul privighetorii şi cântecul ciocârliei? vă place să priviţi în linişte adâncul de cleştar al lacurilor de munte? vă place să vă legănaţi sufletul în ritmul graţios al pârâului ce susură pe prund? vă place să escaladaţi înaltele piscuri şi acolo, pe culmile stâncilor ce se înalţă printre nori, să daţi glas printr-un cântec vesel fericirii ce vă umple sufletul? : GUADARRAMA : INVESTIŢIE SIGURĂ : MARI FACILITĂŢI DE PLATĂ : inutil, inutil : homo hispanicus nu se dă bătut şi intră în vorbă cu glas răguşit şi se uită şi iar se uită şi intră în vorbă şi-şi apropie de tine scaunul cu o impunitate înlesnită de neatenţia ta simulată : pregătindu-şi mental discursul : pregătindu-se să vorbească : deschizând acum vorba

scuzaţi-mă

şemineu în salon, bucătărie gata instalată cu mobilă cu furnir lăcuit şi mobile de legătură cu salonul-sufragerie, tâmplărie de lemn la uşi şi ferestre, duşumea de parchet de eucalipt, încălzire cu păcură, baie cu duş, closet Roca, bideu cu jet central scuzaţi-mă

IEFTIN : UN ADEVĂRAT VIS

cred că ne cunoaştem

ROLEX OYSTER DAY-DATE : 116,5 grame cu brăţară de 18 carate : automat, antimagnetic şi blindat

v-am văzut cândva la Paris eraţi cu soţia dumneavoastră presupun

nu

o femeie oacheşă în cartierul latin sau în Saint-Germain
vă înşelaţi
scormonind în memorie, aproape, foarte aproape de a se dumiri : cu zâmbet de prim amorez de film spaniol din anii patruzeci : prostănac şi insistent
pregăteaţi un film documentar
vă repet că vă înşelaţi
nu sunteţi reporter?
scuzaţi-mă
te ridici, treci pe lângă el, îl obligi să nu mai stea picior peste picior, plăteşti consumaţia, traversezi salonul : reporter, desigur : şi cu totul lipsit de talent : ani şi ani la rând : scriind despre compatrioţii condamnaţi să-şi vândă forţa de muncă ca pe o marfă jalnică, disprețuită : purtând pe umeri greutatea acumulării brutale : artizani subterani ai suburbiei dezvoltării : sau despre burghezi cu nevroze de tip Antonioni de proaspăt oameni liberi şi proaspăt gătiţi şi, în fundul sufletului, înfumuraţi, mulţumiţi, impermeabili : toate muştele din Tanger n-ar fi de ajuns ca să-i mâzgălească, cu tine cu tot, cronicarul lor, reporterul lor, fotograful lor[1] : încă ofuscat, împinge uşa şi pătrunzi în coridorul întunecos, foarte slab luminat de o sobră, anemică ferestruică : la câţiva metri de întunecoasa grotă menită să uşureze comune, elementare necesităţi : de aur, nicidecum : prerevoluţionare, în termeni leninişti : practic invizibilă, chiar dacă era anunţată de umezeala ce se scurge de-a lungul coridorului şi scorojeşte murdarii pereţi împodobiţi cu inscripţii : sexe zburătoare,

[1] Se face aici legătura cu romanul *Carte de identitate* şi profesia lui Álvaro Mendiola ca autor al unui film documentar despre emigraţia spaniolă. Naratorul din *Don Julián* este identificabil cel puţin ca o proiecţie şi continuare a glasului protestatar al lui Mendiola.

sfere virile, artilerie falică : bastioane subit rotunde, amabile, primitoare, chivoturi : însoțite, cum să nu? de glose poliglote : strigăte de anxietate sau lăcomie a îndureratei umanități oropsite, emise în stricta singurătate a actului ca niște rătăcitoare, improbabile mesaje încredințate volubilei inspirații a mării : solicitări nocturne, rugăciuni tainice trasate hoțește de o mână grăbită : cu creionul, stiloul, pixul ori briceagul : către Dumnezeul necunoscut pe care-l invoca sfântul Pavel în faimoasa cuvântare din Atena : care nu-i ascultă sau, dacă-i ascultă, nu le satisface dorințele : căci se repetă, identice, fără deosebire de latitudine sau climă, în aceste indispensabile temple atât de potrivite pentru reculegere și meditație : caut femeie focoasă cu zece pe noapte : sau : flic 40 ans bien monté cherche jeune homme discret et vicieux avec chambre[1] : sau : I fuck all girls from 7 to 75 : sau : njab nnicq Kulchi nsa[2] : sau cel mai sibilin și ambiguu enunț chiar în fața ta : CU COPIII BICIUL E NECESAR[3] : la limita umidității invadatoare ce se pierde și se naște în denivelările grotei : recitindu-le pe toate de mai multe ori, pe când, fără a te aventura în neamuțita cu botniță cavernă a lui Polifem, te protăpești cu picioarele desfăcute ca un compas și pipăi șirul inferior de nasturi[4] : eliberându-i pe cei de

[1] Polițist 40 de ani bine dotat caut tânăr discret și vicios cu cameră (fr.).

[2] Vreau să fut toate femeile (arabă).

[3] Mesajul din pisoar e o cheie a romanului, reluată din ce în ce mai amplu și asociată cu trecutul naratorului și cu noua versiune psihanalitică a poveștii cu Scufița Roșie sugerată în primele pagini ale cărții.

[4] Goytisolo suprapune cuvintele pe care naratorul le citește la pisoar cu o sugestie din poemul *Polifem și Galateea* de Góngora, menționat aici ca o primă cheie pentru asociația cavernei lui Polifem cu „grota" (pisoar, sex feminin) din *Don Julián*.

jos de jugul pudic al cheotorii şi determinând pe bâjbâite poziţia exactă a indispensabilei scule : convocată, vai, pentru folosinţa sa vulgară şi simplă : expusă în sfârşit : lipsită de apărare şi fleşcăită : cu moliciunea fragedă a copiilor voştri poeţi : împrejurare ce te obligă s-o îndrepţi uşurel şi, când ia poziţie, ţinteşti cu ea, la o distanţă de un metru şi ceva, spre domeniul paradisiac : reticentă la început şi lăsându-se rugată, ca un copil cu toane, răzgâiat : ascultând însă pe urmă cu matură hotărâre : vărsând năvalnic şi îmbelşugat auriul dispreţ fluid până când din întunericul de jos iese un geamăt angoasant şi o infernală prezenţă se frământă, viu contrariată şi, de pe poziţia sa umilă şi chinuită, anunţă cu înspăimântătoare urbanitate : hei, sunt aici! : mesaj pur şi simplu informativ, fără vreo conotaţie de reproş ori mânie : ghemuită încă judecând după imprecisele, neutrele, succesivele emisiuni vocale : ah eh eh of uff : scuturându-se probabil ca un câine lăţos : umilită, desigur, însă demnă : interceptând brusc torenţiala ta uşurare : e timpul să-ţi ascunzi culpabilitatea buimacă şi s-o restitui călduţei, leneşei sale vizuini[1] : incapabil să articulezi o scuză : întorcându-te îndărăt şi fugind cât te ţineau picioarele : spaniol, maur? : tânăr, bătrân? : ori vreunul dintre acei pitici parcă zugrăviţi de Velázquez cu care te ciocneşti adesea în piaţă? : de unde naiba să ştiu? : în îmbulzeala musulmană a străzii, dar restituit copilăriei tale şi sumbrelor sale plăceri : douăzeci şi cinci, douăzeci şi şase de ani? : tu aveai nouă (dacă-i aveai), iar imaginea (inventată sau reală) aparţine unui oraş, unei ţări de al cărei nume nu

[1] Goytisolo asociază falusul cu culpabilitatea pe de o parte, iar pe de altă parte stabileşte o legătură strânsă între falus şi şarpe prin folosirea polisemică a cuvântului „vizuină".

ții să-ți amintești[1] : o vei șterge din minte prin urmare și vei accepta de bunăvoie diversionista, providențiala companie a copilului : îmbrăcat elegant dat fiind probabilul cumul de adverse, încrâncenate împrejurări : pantaloni curați, jerseu tricotat, sandale de plastic : care face pe ghidul, curierul sau lustragiul, cu legendara instabilitate laborială a locuitorilor din Tanger

voulez-vous visiter la Kasbah?

volontiers

je vous montrerai le chemin[2]

cu aplomb precoce, coborând cu tine pe Marina pe lângă dugheana cu discuri și magazinul de suveniruri, gata adaptat la de curând asumatul său rol de ghid. arătându-ți, cu un gest vag, albii pereți ai moscheii, inscripțiile cufice de pe ușă

ça, c'est la mosquée

comment s'appelle-t-elle?

la mosquée

elle n'a pas de nom?

je ne sais pas, elle est très vieille[3]

---

[1] Reminiscență din Cervantes (începutul romanului *Don Quijote*), menită să întărească viziunea lui Goytisolo despre coexistența realității cu invenția. Pentru fiecare afirmație pe care naratorul o face cu privire la trecutul său există o necesară negație corespunzătoare, sugerând că singura realitate posibilă este cea verbală.

[2] Vreți să vizitați cartierul Kasbah?
Cu dragă inimă.
O să vă arăt drumul. (fr.)

[3] Aceasta e moscheea.
Cum se numește?
Moscheea.
N-are nume?
Nu știu, e foarte veche. (fr.)

copilul o ia din loc, cu un vădit dispreț pentru istorie, iar tu îl urmezi : pe un itinerar pe care-l cunoști pas cu pas, însă nu vrei să-l refaci singur : mulțumit că prezența lui împiedică tulburătorul monolog : riscanta descifrare a mesajelor pe care soarta le aduce în drumul tău : pe stradă în jos, pe lângă zidurile văruite ale medresei, în orbitoarea reverberație a soarelui
vous êtes Français?[1]
vorbește-mi în spaniolă
sunteți la răspântia Tenería și-ți propui să vizitezi terasa : obișnuiții pierde-vară rămân așezați pe bordura trotuarului, cufundați în contemplație și vă apropiați să vedeți și voi priveliștea : foișorul domină acoperișul gării maritime, danele portului pescăresc, silueta solitară a digului : veghează peste apele încrețite ale Strâmtorii, peste bărcuțele care o traversează, peste venoasa cicatrice ce se întinde de cealaltă parte a mării : mai curând rană, infectată și deschisă : nedeslușită, depărtată : examinând-o cu halucinanta viziune a marelui poet Mutanabi[2] : valuri ce galopează ca niște armăsari nărăvași până la malul celălalt : oștile biruitoare ale lui Tariq : blestematul conte : țintită, țara ta, de ruginitele baterii ale fortăreței Bordj-el Marsa, situate chiar la picioarele tale : două șopârle micuțe și somnolente zac uitate în incinta pe care a construit-o cândva Muley Hasán : pe care copilul o privește și el cu luare-aminte, spionând pe chipul tău vreun semn de aprobare sau entuziasm
portul, spune
și acolo?

---

[1] Sunteți francez? (fr.)

[2] Poet arab din secolul al X-lea.

Spania
și aici?
două tunuri
din ce epocă sunt?
sunt foarte vechi : nu mai sunt bune
conversația nu merge mai departe și vă reluați drumul: către Dar Barud, ba nu : luând-o îndată pe strada Iadului, suind pe îngustul ei coridor : lung și întunecos ca un tunel, cu sporadice pete de lumină și mirosul tare de tanin de la învecinatele ateliere de tăbăcit : copilul merge înainte în tăcere cu mâinile în buzunare și se întoarce ca să-ți arate primejdia excrementelor de câine ori o mârșavă coajă de banană, salutând politicos în limba lui când se întâlnește cu un adult: ajungând la Hach Mohamed Torres face la stânga și vine alături de tine, îți cere o țigară, și-o pune după ureche : respingeți posibilitatea sumbră de a o lua pe Abarodi, treceți pe lângă hotelul Xauen și hotelul Andalus, ajungeți la Cristianos. vă continuați drumul până în piațeta Ued Ahardan : un negustor cu djellabă albă păzește, așezat, intrarea prăvăliei: copilul se apropie de el și-i sărută mâna : însă, dezmințind meschine temeri, nu te poftește să intri în prăvălie și, când vă depărtați de stăpânul său luând-o pe Sebu, se mulțumește să spună : e un om bun : și cu toate că, respectând regulile jocului, îți joci rolul de străin și te prefaci că te-ai rătăcit, el te oprește să-ți continui drumul spre Fuente Nueva și te duce, spre dreapta, pe Ben Raisul : coastă abruptă și cu scări, de obicei căutată de turiștii care vizitează fortăreața : acum nu sunt turiști : într-o stăruitoare, concentrată atmosferă de activitate meșteșugărească : copii ucenici care țin urzeala în mijlocul străzii, meșteri țesători care țes și țes în micuțele lor ateliere ca niște răbdători, harnici păianjeni : artropode terestre cu

cornul acoperit de chitină, cefalotorace scurt, abdomen mare şi rotunjit : două orificii respiratorii şi şase umflături prevăzute cu numeroase tubuleţe pe unde ies firele cu care fabrică plasa : construind insidioasa pânză de păianjen cu o îndemânare meticuloasă : mătase zvântată în centru şi pe margini, vâscoasă pe spirală : fără a se urni din ascunzătorile lor laterale, dar la curent cu ce se petrece afară datorită unui hipersensibil fir subţire ce le dă ştire despre toate : când copiii ucenici ating pânza rămân lipiţi, iar toate eforturile lor de a se desprinde se dovedesc inutile : ţesătorul priveşte sforţarea lor cu caleidoscopica, sporita viziune a celor opt ochi ai săi : ar putea să se năpustească acum asupra victimei şi s-o ucidă : dar aşteaptă : copilul îşi presimte sfârşitul, vrea să fugă şi se încurcă, se încurcă tot mai mult în plasă : iar el nu e grăbit : privirea lui e rece, hotărârea lui e implacabilă : pas cu pas se apropie de nefericitul ucenic : ar putea încă să-l salveze dacă ar vrea, să-l elibereze cu un gest mărinimos : dar nu vrea : îşi afundă uşor în trupul său chelicerii lui otrăvitori, îi injectează propriul său suc digestiv şi dizolvă şi suge încetul cu încetul toate părţile moi : apoi îşi depune ouăle şi le învelește într-o gogoaşă : şi iată că după câteva luni (în plină primăvară!) ies micuţii păianjeni : care trec prin mai multe transformări, desigur : dar nu suferă o adevărată metamorfoză : pentru a se împrăştia se agaţă de un fir şi se lasă purtaţi de vânt : dându-se huţa ca Mowglie din *Cartea junglei* : din liană în liană : zâmbitori, aericoli, ceva între egrete uşoare şi drăgălaşe baloane de săpun : în timp ce oasele apendicelor îşi proclamă dramatic nefericirea pe marginea pârâului : aspre şi curate, foarte albe : fără un singur atom de stârv : pe scările de pe coasta ce duce la sanctuarul eponim al schimnicului musulman şi palatul milionarei americane

Barbara Hutton : lângă viitoarele victime ce suportă firele şi înjunghiaţii ofiţeri care ţes şi ţes întruna : împletind roşu şi albastru, galben şi negru : urzeală şi bătătură a unei pânze de păianjen care nu e aşa decât pentru cei pe care-i înşfacă şi-i imobilizează de mici copii, legându-i pentru totdeauna de o muncă grea şi prost plătită : pe scara domoală, cu nenumărate trepte ce duc de la copilărie la vârsta adultă, de la ucenic la meşter, de la insectă la arahnidă[1]; păşind pe ele împreună cu tânăra ta călăuză, atingând mormântul pustnicului musulman, oprindu-te să respiri pe terasa unde se termină scara Sidi Hosni : având cafeneaua-grădină a beatnicilor la stânga şi, ceva mai sus, cafeneaua unde mergi tu de obicei : însorită şi liniştită, cu două ferestre largi, care-ţi descoperă oraşul cum nu se poate mai bine, aşternându-ţi-l la picioare : acolo fumezi şi visezi zilnic, dar încă nu e vremea să intri şi tu ştii asta : aşadar renunţi să-ţi urmezi ghidul pe Amrah : luând-o în sus, spre piaţa Fortăreţei şi foişor : întorcându-te să contempli oraşul pe măsură ce terenul se înalţă : copilul se opreşte şi el şi, când îţi reiei drumul, merge mai repede, de parcă s-ar grăbi să ajungă în vârf : când treci prin dreptul porţii din zid acordurile ascuţite ale muzicii arabe se înfig dureros în urechile tale : autocarul cu marţieni staţionează sub zidurile închisorii, iar grupul de turişti alcătuieşte un inel în jurul îmblânzitorului de şerpi : un bătrân cu pielea închisă cu djellabă şi turban care cântă la ţărănescul fluier de trestie stând pe vine pe o rogojină : ofidianul (şarpe.

[1] Comparaţia copiilor exploataţi în ateliere cu păianjenii ce-şi atrag victimele în plasele lor trimite, potrivit unor exegeţi (Hayman într-o conferinţă la Institutul Hispanic din New York, 1983), la construcţia romanului, vastă reţea narativă în care sunt captivate anumite cuvinte ce alcătuiesc, la rândul lor, reţele verbale şi comunică unele cu altele.

viperă?) pare adormit şi, dintr-odată, parcă răspunzând la un semn dinainte stabilit, adoptă o atitudine defensivă şi se înalţă, aproape vertical, cu capul întins înainte : oscilând de parcă ar vrea să-şi injecteze veninul, fermecat, în aparenţă, de muzica rustică a seducătorului : apărătorii ameninţatei voastre civilizaţii surprind scena cu aparatele lor de fotografiat şi camerele de filmare şi salută cu admirative exclamaţii isprava bătrânului : care apucă şarpele şi-l înfăşoară de jurul gâtului său, ridicându-se apoi îndată pentru a strânge bine meritatul omagiu : solemn şi emfatic : precum generalul Pershing primind Marea Cruce de Război din mâinile lui Clémenceau : în timp ce muzicanţii răpăie necontenit la micuţa tobă, iar ghidul solicită voluntari pentru a se fotografia cu şarpele pe umeri : un improvizat speech emotiv şi electoral : liniştiţi-vă (pauză) : nu mă pândeşte nici un risc : the snake charmer is here to prevent the danger[1] : un souvenir de neuitat, ladies and gentlemen (pauză evocativă) pentru a-i lăsa cu gura căscată pe dragii voştri prieteni din Minnesota sau Colorado : sunt gata şi eu, umilul şi credinciosul vostru servitor, să mă fotografiez, of course, cu dumneavoastră : you don't believe me?[2] (pauză dramatică) : ah, nu! ştiam eu că n-o să vă îndoiţi de cuvântul meu : aşa, aşa : one, two, three? : nu sunteţi hotărâtă? : nu vă sileşte nimeni, domnişoară : doi voluntari sunt de ajuns, doamna şi domnul : the fair lady and the good gentleman[3] : depărtându-se de restul grupului, înaintând neînfricat spre faimă : îi cunoşti pe amândoi : unul dintre notabilii din Bronx cu papion şi pălărie şi Fiica Revoluţiei Americane evadată din albumul fotografic al lui Avedon : cu

[1] Îmblânzitorul de şerpi este aici ca să îndepărteze primejdia (engl.).

[2] Nu mă credeţi? (engl.)

[3] Distinsa doamnă şi amabilul domn (engl.).

fes roşu şi papuci, însă fără flori : retrase, hélas, de nişte mâini milostive : masivă, demagogică, surâzătoare : în poziţie de drepţi în timp ce bătrânul ia şarpele şi-l aşază cu grijă pe umeri : gata? : da, gata : apoteotică : în plin triumf, une vraie dame de la belle époque avec son boa[1] : e scena din fiecare zi, dar îi vei schimba finalul : stimul exterior? : mânie subtilă? : amândouă în acelaşi timp? : nimeni nu ştie, şi nu se va şti probabil niciodată : fapt e că şarpele iese din letargie, se târăşte, cu meandre, cu ondulaţii, proptindu-se în solzii lui ventrali, se încolăceşte ca o funie în jurul gâtului femeii plin de giuvaieruri : capul lui triunghiular şi teşit oscilează potrivit unei modulaţii hipnotice, ochişorii lui pătrunzători, cu pleoape transparente, o hărţuiesc, stăruitor, ca nişte gămălii de ac : limba lui despicată atinge uşor foiţa de hârtie ce abia acoperă coama jupuită a nasului şi, brusc, îşi deschide gura dilatabilă, menită să înghită prăzi de mari dimensiuni, şi îşi înfige dinţii goi, situaţi pe mandibula superioară, în grumazul umflat şi cărnos : paralizaţi de uimire, membrii grupului observă edificatorul spectacol : snoavă sau fabliau, reprezentaţie de flamenco sau alegorie medievală : Mrs. Putifar împodobită cu fesul roşu şi ridicola foiţă de hârtie pe nas şi zurbagiul şarpe cu o dungă în zigzag de-a lungul spinării, care ascunde. răsucit, dacă nu chiar încolăcit, lascivul cap al femeii : instilând fără grabă veninul în glandele cefalice : învăluit într-un nimb de respectuoasă teamă, în acea subtilă zonă sacră care înaintează pe dibuite cu bastonul de orb şi impune în toate părţile irecuzabila anatemă, imperativa interdicţie : minute lente, fugare clipe? : cu neputinţă de aflat : căruţul nu mai aleargă : planul e fix : grup sculptural mai curând : tăiat în

[1] O adevărată doamnă tip „Belle Époque" cu al său boa (fr.).

piatră sau cizelat în bronz : ore zile săptămâni luni ani : şi, la sfârşit, prăbuşirea : Putifar face eforturi disperate pentru a-şi menţine echilibrul : ochelarii ei de vedere parcă se măresc în ameţeala care o cuprinde, de parcă pământul i-ar fugi de sub picioare : rând pe rând, se roteşte în jurul ei înseşi, merge, se întoarce, se clatină : când se prăbuşeşte dintr-odată, poziţia complet orizontală a corpului sugerează un melancolic templu în ruină : masca ei a devenit neagră şi un lichid puturos i se scurge de pe buze : nu încape nici cea mai mică îndoială : otrava e mortală : apropiaţi şi prieteni asistă la agonia ei paralizaţi : vulturi prevestitori de rele desenează spirale elicoidale deasupra hoitului, iar gnomii orientali din Piaţa Mare se năpustesc asupra lui şi-i smulg giuvaierurile şi podoabele : cu necuviinţă obscenă îi ridică rochia şi se înghesuie să urineze în grotă : sosirea neprevăzută a unui car funebru împrăştie magnetizata mulţime şi pune capăt macabrului happening[1]

arbitru de munţi şi maluri, ar spune Poetul[2] : salutând, uşurat, prezenţa difuză a mării : care desparte un mal de altul şi eliberează ţara ta de adopţiune de râvnita, veninoasa cicatrice : amestecat cu străinii şi băştinaşii care privesc perspectiva sprijinindu-şi coatele de balustradă : capul Malabata, încăpăţânat şi recalcitrant la îmblânzita vegetaţie : oceanul agitat şi încreţit : feribotul de Algeciras care acostează binişor la

[1] Turista muşcată şi ucisă de şarpe se cheamă acum Putifar, întruchiparea sexualităţii feminine dezlănţuite, accentuată de scena grotescă în care gnomii îi ridică fusta şi urinează în „grota" desfrânatei.

[2] Referire la un vers din poemul lui Góngora despre Polifem şi Galateea.

intrarea în port : pe faleză, la picioarele tale, băieţandrii joacă fotbal pe nisipul umed de după reflux : în dreapta, un bătrân cu burnuz examinează gânditor coasta vrăjmaşă : numai trei ore de navigaţie până la muntele nedesluşit Gebal-Tariq, înainte de a se îndrepta în goana mare către Guadalete şi a câştiga acolo, pentru totdeauna, preţioasele stindarde alor tăi : ghidul tău s-a evaporat şi îl cauţi în zadar printre gură-cască ce contemplă panorama Strâmtorii : fără să te dijmuiască şi fără a-şi lua rămas-bun : cu aceeaşi discreţie cu care, instantaneu şi zâmbitor, se prezentase : lăsându-te ros de îndoiala dacă a existat într-adevăr sau e numai un produs al schimbătoarei tale închipuiri : părăsindu-te din nou în mijlocul haosului : sub tutela soarelui ce străluceşte şi încălzeşte şi alterează şi putrezeşte : singura certitudine, omniprezentă astăzi : ţap desfrânat şi fără ruşine : ce reverberează pe zidurile văruite ale închisorii şi ale Tribunalului pe când străbaţi agale piaţa trecând pe lângă îmblânzitorul de şerpi şi muzicanţi : inactivi acum, parcă molipsiţi de toropeala jigăniei : dirhami şi franci strălucesc, risipiţi, pe suprafaţa rogojinii şi nimeni nu se grăbeşte să-i adune : cetaceul, în schimb, parcă se trezeşte din toropeala lui şi emite adieri de fum prin ţeava de eşapament : marţienii s-au instalat în scaunele moi, legănaţi de muzica narcotizantă a lui Gershwin : revenindu-şi din moarte şi întinare, Fiica Revoluţiei Americane îşi face apariţia cu foiţa de ţigară, fesul roşu şi ochelarii pe una dintre ferestruicile laterale : salutându-i cu gesturi electorale pe băştinaşi, cu antebraţul încărcat de brăţări : monede de argint cu chipul lui Franz Iosif al Austriei sau cu Maximilian şi Carlota care scot clinchete uşoare în ritmul oscilaţiilor când autocarul dă înapoi, tăindu-ţi drumul, şi se opreşte, gâfâind, timp de câteva clipe, de ajuns pentru ca şoferul să

îndrepte volanul, să intre în viteza întâi şi să demareze spre Riad-el-Sultán : nimerind din nou peste turişti, peste ghid, peste adierile din ţeava de eşapament şi peste muzica lui Gershwin : lăsându-ţi calea liberă spre Bab-el-Assa : acolo unde în vechime îşi primeau pedeapsa răufăcătorii : loviţi cu vergele de jandarmi chiar la ieşirea din Tribunal : în spaţiul redus de la piaţa Fortăreţei până la scara ce coboară spre Medina, în umbra locuinţelor ridicate în incinta zidului : ajungând îndată la poartă şi suind cele câteva trepte ce te despart de cafenea : la adăpost de soare încă o dată : în penumbra primitoare şi răcoroasă : printre chipurile familiare ale clienţilor obişnuiţi care, ca în fiecare zi, îşi strâng mâna şi apoi şi-o duc cu delicateţe la inimă : schimbând cu ei formulele obişnuite de politeţe : nu în castiliană, în arabă : fericit că poţi uita pentru câteva clipe ultima legătură care, în pofida dorinţei tale, te uneşte ireductibil cu tribul : idiom mirific al Poetului, vehicul necesar al trădării, frumoasa ta limbă[1] : instrument indispensabil al renegatului şi apostatului, strălucitor şi devastator totodată : armă ascuţită (insinuantă) care conjură (exorcizează) africana oaste şi preamăreşte (potenţează) marea sa poftă de distrugere : ocupându-ţi locul obişnuit lângă ferestrele largi : deasupra cafenelei beatnicilor şi grădina francezului, mormântul schimnicului musulman, palatul Barbarei Hutton : îmbrăţişând după voia inimii geografia delirantă a oraşului : cuburi, diedre, paralelipipede, prisme : case ciuruite de ferestruici, minarete de moschei, acoperişuri cu plăcuţe de faianţă : totul foarte straniu : scopul, construcţia şi modul : înaintând pe dibuite printr-o realitate poroasă şi calcaroasă, străină de legile logicii şi de

[1] Se subliniază importanţa limbii ca agent şi armă a distrugerii Spaniei sacre, idee pe care autorul a dezvoltat-o în numeroase interviuri şi eseuri.

bunul-simţ european : prosoape care flutură ca nişte drapele, burnuzuri şi djellabe în bătaia vântului, glasul grav, maiestuos al vreunui muezin poftindu-i pe credincioşi la rugăciune : reproducerea unui pâlc de palmieri în mijlocul deşertului cu dune domoale cu nişte sâni feciorelnici sau coapse de fată mare : verdeaţă convocată în jurul apei : petreceri şi dansuri de Paşti la Aid-el-Kebir : stăpânul ţi-a servit ceai de mentă şi acum aspiri tacticos fumul unei ţigări : când deschizi ochii, ucenicul de ghid e în faţa ta şi te cercetează atent cu un gest de reproş
vă căutam, îţi spune
am crezut că ai plecat, îi spui
nu m-am depărtat nici o clipă de dumneavoastră, îţi spune
glasul lui îţi sună familiar în urechi, şi înfăţişarea lui distinsă te intrigă : subţire şi fragil : cu ochii imenşi : pielea albă : nu i-a mijit încă mustaţa, încă nu-i întinează moliciunea obrajilor
eşti bine îmbrăcat, îi spui
mama e bogată, îţi spune
şi servieta asta? îi spui
vin de la şcoală, îţi spune
cu coatele sprijinite de masă, în profil, îl observi prin spiralele subţiri de fum : repetând lecţia de Ştiinţe Naturale ori cufundat în încurcata rezolvare a unei probleme : elev sârguincios şi meticulos : adorat de mama lui şi adorându-şi la rândul lui mama : iubit şi admirat de profesori şi colegi
vrei să iei ceva? îi spui
mulţumesc, îţi spune : am o întâlnire
cu cine? îi spui
cu un bărbat, îţi spune : paznicul unui şantier din cartierul meu : ţine în casă un şarpe şi, când mă duc la el, mi-l arată : l-a îmblânzit şi şarpele îl ascultă : e un îmblânzitor

nu-i cel care era adineauri în piață? îi spui
chiar el e, îți spune
de ce-ai fugit de lângă el? îi spui
nu voiam să mă vadă cu dumneavoastră, îți spune : e foarte gelos : dacă nu-l ascult, mă bate
atunci, de ce te duci să-l vezi? îi spui
nu știu
chipul lui îți amintește de un alt chip pe care în zadar încerci să-l smulgi din uitare : ceva depărtat, poate : amintire din orașul, din țara de al cărei nume nu vrei să-ți amintești
când l-am văzut m-am vârât sub fusta femeii, îți spune
ce femeie? îi spui
cea cu fesul roșu, îți spune : m-am ascuns acolo până când el a plecat
și acum, îi spui : ce-o să faci?
șarpele mă așteaptă, îți spune
nu vrei să rămâi puțin cu mine?
copilul se uită țintă la păsărelele care se zbenguie în colivii : ușoare și sprintene : legănându-se pe balansoare : scuturându-și căpșoarele neastâmpărate : spionând cu ochișorii lor pătrunzători și vii
sunt bete, îți spune
de unde știi? îi spui
n-ați văzut cum se mișcă? îți spune : le punem puțină iarbă în mei : așa cântă mai frumos
strălucește în pupilele lui o hotărâre lucidă și, dintr-odată, ți se pare că-l recunoști : în urmă cu un pătrar de veac : un cartier cu străzi liniștite și singuratice, străjuite de grădini umbroase și turnuri de mânăstiri : zăbrele de fier cu vârfurile în chip de lance, ziduri ghimpate cu bucățele de geam și cioburi de sticle sparte

hei, unde te duci? îi spui
uitați-vă la spatele meu, îți spune
cine ți-a făcut asta? îi spui
mă duc, îți spune : mă grăbesc
așteaptă puțin, îi spui
nu pot, îți spune
te rog, îi spui : cred că te cunosc : numele tău e[1]
topit în fumul de mirodenii care iese din fiolă : în dosul bărbaților care joacă domino și al fumătorilor adormiți de pe estradă : păsările saltă fără contenire, se dau în leagăn, se zbenguie : vertebrate ale văzduhului acoperite cu pene, cu extremitățile anterioare transformate în aripi; sânge cald, circulație dublă și completă : uriașe acum : șoimi și șoimuleți : vijelioase, vânătorești, rapace : ciocuri și gheare încovoiate și oțelite, aripi puternice, bune de mângâiat : zburând în stoluri, ca în filmul lui Hitchcock, deasupra orașului îngrozit : umplând văzduhul cu hărmălaia vârtejului lor de țipete : planând la mare înălțime și repezindu-se brusc asupra prăzii : haosul urbanistic parcă se răzvrătește : geometria devine amenințătoare : o să închizi, așadar, ochii și-o să refuzi priveliștea cu ceasul din turnul bisericii spaniole și cimitirul protestant, plaja aproape pustie, clădirile teșite de pe bulevardul Pasteur : în timp ce soarele african îți linge pleoapele și aroma vaselor se împletește cu aroma pipelor : într-o somnolență fertilă, desfătătoare : cercuri rapide de lumină : vertiginoase tipsii de floarea-soarelui : unde concentrice și excentrice : schije luminoase ce se aprind, se răsucesc, sclipesc, se sting : heliocentrică acțiune disociativă și vibratoare de

[1] Naratorul e pe punctul de a-l identifica pe copil și orașul uitat, dar nu izbutește, și astfel identificarea e amânată până în partea a patra. Ambianța în care trăiește copilul reia câteva pasaje din *Carte de identitate*.

linii și curbe, eclipse și hiperbole : spectru solar ce se desface în scame : în zorita succesiune de cuvinte care fug și pe care cu stângăcie încerci să le prinzi de coadă

DONNEZ

SANG

BOND

COPIL

BICI

suind în grabă scara și strecurându-te pe Bab-el-Assa : sub minaretul octogonal al moscheii, pe întunecoasa și întortocheata stradă Ben Abú, spre scenografica dispunere spațială a pieții Tabor Español : urmărit de o hoardă de cerșetori care aleargă după tine, te trag de mânecă, te înconjoară, te amenință, te roagă, încearcă să-ți atină calea : ficatul, domnule : am șaptezeci de ani și necazurile mi-au mâncat sănătatea : cumsecade, pașnici : unul înfășurat în burnuz, altul ducându-și viața de azi pe mâine, altul ducându-se cu jalba-n proțap la autorități : mai nimic de data asta : o sută de dirhami : ferindu-te de privirea lor acuzatoare, evitând finele lor vicleșuguri și stratageme : după ce treci de Bab-el-Marxán, pe coastă în jos, în direcția școlii israelite și a străzii Italia : cu un sandviș cu merguez și pinchitos, pătrunzi în completa mulțime a celor care așteaptă : admirând între timp fotografiile cu eroul zilei și partenera sa distins imorală și apetisantă : tolăniți amândoi pe o plajă care te îmbie la lene, la umbra cocotierilor, sărutându-se la bordul unui automobil alb decapotabil : mestecând fără poftă până ce-ți vine rândul să plătești, intri, mergi orbește, te așezi cum poți pe un loc : în aurita splendoare a nopții din Antile, domeniu efemer al Maiestății Sale Carnavalul cu alaiul său : caleși-lebede și caleși-stridii cu mărgăritar ticsite de nimfe înșelătoare și falși

Tritoni : negri nerușinați ce-și etalează albele șiraguri de dinți strălucitori peste înspumata candoare a guayaberelor : procesiuni de capucini cu pitagorice sigle pe rasă și pe bonetele lor de carton : la jumătatea drumului dintre severii cavaleri ai ordinului Cristo de la Buena Muerte și cei care acordă (bună sau rea) această moarte băștinașilor din Mississippi sau Alabama : linșatori experți ai prea creștinescului Ku Klux Klan posedați de demonul tropical al muzicii : unduindu-și trupul la sunetul ascuțit al fluierelor, dezarticulându-și șoldurile și umerii în ritmul efuziv al bongosurilor : alergând în neștire, sub horoscopul incert al radioaselor calești siderale : sculpturale zeițe Venus cu panașuri de pene și cozi fâlfâitoare, înfășurate în taftale sumare și estompate dantele : azvârlind pumni de confeti, lubrice, implicante serpentine : în timp ce procesiunea îți ia ochii cu semne zodiacale și asteroizi satinați : făcându-se nevăzut în mijlocul mulțimii, pierzând un sinuos firicel de sânge : se apropie, se apropie! : însă noaptea nu-i un sfetnic bun și delirul plebeu îi contopește : indigenii beau rom, mulatrele înfloresc dulce în veșmintele lor : timpaniștii cântă de parcă vor să anunțe Judecata de Apoi : țâțele negresei saltă și se zbat, bucile ei vesele se răzvrătesc : buze vorace și roșii, gata să soarbă dintr-odată, cu nesaț păgân, toată sarea din lume! : întorcând capul și pândind nerăbdător nocturna procesiune ce șerpuiește cu nebuloasa ei de comete : sateliți, stele și luni : herald al bunei vestiri ce năvălește cu glas de stentor în auzul său vigilent : se-apropie alaiul! se-apropie alaiul! : trompetele răsună, se aud tot mai aproape! : cum cântă Poetul : cu virilă strășnicie sângele ce se scurge din rană și grăbind pasul : pe lângă negrii delicioși și înflăcăratele lor femei cu talie de caramel : mișcări sincopate ce anunță încăierări orizontale : preambuluri de minuțioase

și savante tăvăleli în obscurul bârlog al primitoarelor încăperi coloniale : bastioane cucerite, buze arzătoare, șerpi fumegoși : fugind și iar fugind de rupeau pământul : trece acum pe sub arcurile împodobite cu albe statui ale Minervei și ale zeului Marte : arcurile de triumf unde întruchipările Faimei își înalță lungile lor trompete! : cotind providențial pe o stradă laterală în timp ce câțiva bărbați înarmați își deschid drum cu coatele și adulmecă urmele cu o agerime de ogar bine dresat : chipuri de copoi lipsite prin decret ceresc de apolinica, anglo-saxona perfecțiune : din tipul Europei Centrale sau din cel mediteranean, cu inconfundabilul, infamantul amănunt al metecului : pălării trase pe ochi, inele neliniștitoare : orientându-se în întuneric mulțumită acestui al șaselea simț propriu popoarelor îndoielnice și greu de cumpărat, chiar recurgând la dolari sau la napalm : în lâncezeala de pe insula locuită de negri primitivi, primitori și blânzi : somptuos decor de palmieri, de plante ornamentale : la intrarea unui luxos night-club submarin și sălbatic : potrivindu-ți nodul de la cravată cu sublimata distincție a unui gentleman : fără nici o cută la costumul impecabil, și fără nici un pliu la cămașa făcută la comandă : elegant, flegmatic, investit cu un puternic sex-appeal, avansând, sigur pe sine, către orchestra de calypso în uniforme baroce : în deplina și solemna posesie a aplombului său : cu un fond sonor de gemete, icnituri, țignale de locomotivă, spumă de șampanie : între timp mulatra se învârte și evoluează pe scenă molipsită de epileptica frenezie a tobelor : sutienele abia reușesc să ascundă erupția vulcanică a sânilor, triunghiulara insulă de satin anunță, irefutabil, locul unde se află comoara : cincisprezece bărbați duc cufărul mortului, vai, vai, vai, sticla cu rom : cântece grosolane de lup de mare, magia nepieritoare a lui Stevenson! :

legănându-şi torsul de la mijloc în sus : cu lente, tenace, dialectice mişcări de rotaţie : tirbuşoane sau elice : în spaţiul incert dintre fiinţă şi nefiinţă : epicentru, ombilic abisal al lumii, mic drapel de cuplare a umanei legiuni! : invocând un ajutor masculin cu buze însetate, convocând afluenţa sangvină cu ochii rătăciţi : simultan cu erecţia muzicală a unui ritm negru care ţâşneşte năvalnic şi parcă atinge paroxismul prin intermediul stăruitoarelor contracţii musculare : primind lovitura şi suportând încercarea cu un eroism vrednic de acela cu care s-au încununat locuitorii Numanciei asediate de trupele romane : unde şi ape ce cresc şi se înmulţesc, dau fuga, năvălesc, pătrund, pătrund : sugestive ipoteze ce converg spre un loc al dogmei şi cristalizează în îmbucurătoarea ştire : intră, intră, a intrat! : obţinând viziunea dătătoare de fericire la sfârşitul nopţii obscure : sfântul în cer şi şarpele in situ : aleluia pe colinele şi munţii lui Venus : în vibrantele osanale ale muzicanţilor ce lovesc cu furie instrumentele de percuţie în timp ce urmăritorii îşi ocupă poziţiile în jurul pistei : strângând în pumn scurtul oţel exact şi obligându-l să se amestece printre perechi; primit cu surâsul prefăcut al femeii : eşti gata viteazule ori ceva în genul ăsta spus în engleză şi tradus de tine în spaniolă cu câteva clipe înainte de a închide ochii şi a te cufunda într-un somn fericit : scurt lung? : de unde naiba să ştii? : când te trezeşti eşti în fundul albastru al mării : pe o pajişte de alge mătăsoase şi capricioşi curenţi stârniţi de lunecoasa siluetă a omului-broască : bureţi uriaşi, meduze în formă de umbrele de soare, anemone solitare şi nemişcate cu un tenebros aspect de floare : nori groşi de peştişori le ating picioarele de palmipede, alge gelatinoase şi verzi-albastre îşi agită pletele languroase şi le sustrag atenţiei unui rechin indolent, ce abia se târăşte : coca navei

interceptează treptat lumina cu pântecoasa ei curbură de zepelin : oceanul devine o vastă grotă şi subita expansiune foliacee evocă proliferarea cărnoasă de stalactite din regatul Nopţii, Visului şi Umbrelor : lectura asiduă a lui Vergiliu : cavernă feminină, redută sumbră a lui Pluto! : mestecând resturile sandvişului mixt de merguez şi pinchitos şi ridicându-te cu o hotărâre bruscă : obligându-i să se ridice pe vecinii tăi şi înaintând pe bâjbâite spre lumină : crepuscular acum : uşoară, delicată, evazivă : în clocotul ieşirii din cinematograf până la întâlnirea imprevizibilă cu Caraghiosul : fălci prelungi, nas bourbonic, mustăcioară perfect orizontală în forma unei tilde : chintesenţă a întruchipării neamului tău şi a nelipsitului Ubicuo prin graţia lui Dumnezeu : întronat mereu : în elocventa estradă a aulei ori în dimensiunea arămie a monedei : proţăpit dinaintea ta precum un liliac mojic : îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, cu braţele desfăcute ca un echilibrist crucifix ce atârnă în mijlocul peretelui : impunător şi enorm : hei, prietene! : tăindu-ţi retragerea şi arătând în gol cu ameninţătoarea rigletă : de data asta nu mai scapi aşa uşor[1]

Caraghiosul îţi întinde o carte de vizită cu textul DON ÁLVARO PERANZULES AVOCAT şi ţi se alătură, croindu-şi drum prin mulţime cu afectare hispanică : volumul alcătuirii

[1] Goytisolo iniţiază aici satira Caraghiosului (*Figurón*) sugerată mai înainte. Descrierea acestui personaj ubicuu e o combinaţie a două surse literare diferite: descrierea „carpetanului" burghez din *Carte de identitate* şi un vers de Manuel Machado despre Filip al IV-lea: „îmbrăcat în negru din cap până-n picioare". Faptul că don Álvaro se iveşte în faţa naratorului, imediat după menţionarea „redutei sumbre a lui Pluto" sugerează o paralelă ironică între zeul morţilor şi personajul-simbol al spiritului spaniol, descris ca o armătură arhaică.

sale e net superior celui normal şi, când merge, articulaţiile îi trosnesc din pricina efortului, ca piesele mai strâmte ale unei armuri : se lasă seara şi dintr-odată norii năvălesc în bastionul pustiit al asfinţitului
carpetanii care trăim departe de patrie trebuie să ne întâlnim din când în când, spune cu voce gravă :

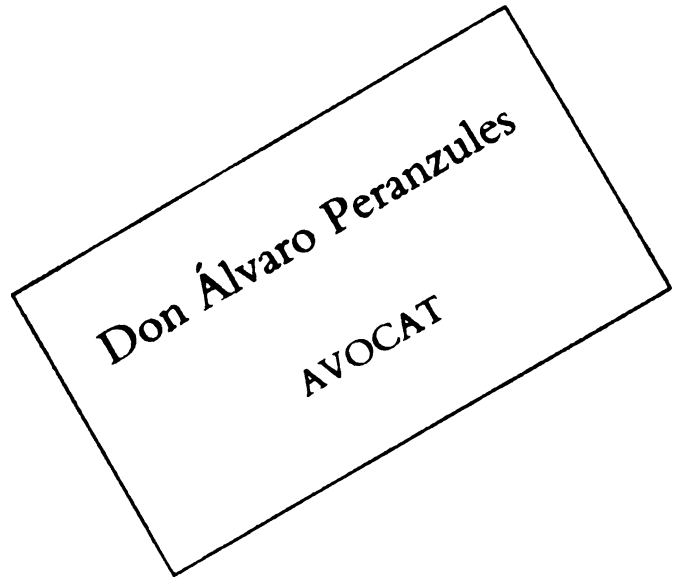

înecaţi în africana mulţime nevertebrată, nu-i aşa? : să-i influenţăm pe ceilalţi : una dintre constantele noastre istorice cele mai vechi : imperativ poetic : ecumenică stare de spirit combativă : purtători de valori eterne
don Álvaro se exprimă într-o spaniolă foarte curată şi, accentuând presiunea digitală asupra braţului, te târăşte într-o cafenea tipic madrilenă furios luminată cu tuburi de neon
local foarte neaoş unde mă duc de obicei după-amiaza : sindrofie de carpetani autentici ce-şi deschid drum prin viaţă cu o direcţie fixă, dreaptă şi clară, susţinuţi de o certitudine liniştită şi multă siguranţă, de un suflet neînfricat şi senin : străini de tot ce e vulgar, confuz şi de pripas : care n-au nevoie de prea multe cuvinte ca să se înţeleagă, dar în stare să

ridice glasul şi să se înalţe la formele superioare ale elocinţei şi retoricii : n-ai fost aici niciodată?
nu, spui
atunci trebuie să vii : trebuie să priveşti înainte şi în sus : să concepi viaţa ca slujire : să asculţi îndată şi cu bucurie tot ce ni se porunceşte
fără a-ţi da drumul din strânsoarea braţului captiv, don Álvaro te instalează într-unul dintre taburetele de la tejghea şi se aşază apoi lângă tine, făcând să scârţâie, pe rând, diferitele piese ale carapacei sale osoase : trăsăturile măştii lui s-au umflat şi mai mult între timp şi prezintă acum o structură masivă şi solidă, mai aproape de mineral decât de animal
două păhărele de vin cu năut, comandă : mâncare frugală, obiceiuri sobre : simţ ascetic şi militar al vieţii : esenţe perene
privirea lui severă se pierde în fugarele siluete ce se perindă pe străduţă : burnuzuri, djellabe, femei cu văl : un orb călăuzit de un băieţandru, vânzători de alune, migdale şi arahide
oameni palizi şi inconsistenţi, spune el : autoritate de stăpân : voinţa de a porunci : slavă şi măreţie hispanică pe drumurile mării[1]!
boabele de năut dispar unul după altul în orificiul bucal şi porfiriul se face nevăzut cât ai clipi din ochi : după ce-şi devorează porţia, don Álvaro topeşte tot şi din farfurioara ta şi, mulţumit, îşi curăţă cu o scobitoare zidul frontal al dinţilor
îl citeşti des pe Seneca?
nu, spui

[1] Goytosolo incorporează direct în discursul lui don Álvaro unele noţiuni-cheie din naţional-sindicalismul lui José Antonio Primo de Rivera. Retorica acestui discurs falangist continuă totodată unele trăsături ale religiozităţii mistico-ascetice a lui Unamuno.

trebuie s-o faci : trebuie să alungi atitudinile comode şi neimportante : trebuie să supui realitatea imperativelor absolute ale spiritului : unei ordini ierarhice, verticale[1]
don Álvaro vorbeşte cu gesturi inspirate, statura lui creşte şi dimensiunile sporesc şi mai mult, însă pe neaşteptate îşi abate privirea şi se întrerupe brusc : urmând direcţia ochilor lui, îţi întorci şi tu capul şi descoperi un ciobănaş lângă mica lui turmă de capre : un ţărănuş din Rif uscăţiv şi blond ce umblă desculţ şi păzeşte cu o nuia săraca lui proprietate mişcătoare, croindu-şi drum anevoie printre cozile din faţa cinematografelor până la capătul străduţei : animalele se îmbulzesc speriate şi doi iezi saltă sprinten în jurul mamei lor şi încearcă, fără succes, să se prindă de ţâţele ei : când turma şi băieţandrul dispar din câmpul vostru vizual, don Álvaro se apleacă să ridice o căcărează şi, ducând-o cu precauţie la nas, aspiră aroma cu nesaţ
e o capră hispanică, spune : uite, miroase!
degeaba încerci să te dai înapoi şi să cobori de pe taburet : don Álvaro îşi întinde mâna sub nasul tău şi te sileşte să respiri şi tu materia negricioasă şi acum solidificată pe care o ţine în palmă şi pe care o arată şi o ascunde, ca pe un obiect preţios, într-o mişcare alternativă de culcat-drepţi!
efluvii etice!, spune : esenţe metafizice! : Gredos, Gredos!
iertaţi-mă, spui : am o întâlnire pe bulevardul Pasteur şi mi tem că
n-ai fost niciodată la Gredos?
nu, n-am fost

[1] Se accentuează satira presupusei continuităţi a chintesenţei spaniole prin împletirea locului comun al unui „Seneca spaniol" cu retorica falangistă pomenită mai înainte: „ordine ierarhică, verticală".

păcat, zice
păcat?
când pătrunzi pe meleagurile străjuite de munții Gredos, parcă pătrunzi pe meleagurile Castiliei eroice și mistice! : leagănul lumii noastre țărănești la peste două mii de metri altitudine! : capra întruchipează cea mai curată dintre esențele noastre, nu știai?[1]
îmi pare rău : dar se face târziu și cred că
Podișul, câmpie orizontală, aspră și robustă Castilie!
gata : te-ai desprins de taburet, de cafeneaua madrilenă, de prezența invadatoare a Caraghiosului și alergi, alergi pe Lucus luând-o spre Tadjinia și Fuente Nueva : nu, mai bine spre Abdessadak : ca să faci îndată la stânga și să te pierzi apoi în dificilul și năucitorul labirint din Ben Batuta : ești încă pe Lucus, între frizerii și tarabe cu haine, ateliere de artizanat, anticariate : pe Sebu și Cristianos, spre ticsita și salvatoarea promiscuitate a magazinelor din Piața Mică : ori pe Roman mai curând : sub arcuri inaccesibile și întunecoase, până la râul de oameni ce coboară și urcă pe Gzennala, lângă somnolentele dughene ale olarilor : pentru a ajunge iarăși în punctul de plecare și a te amesteca în coada admiratorilor lui James Bond : umblând încă pe Lucus, cufundat în ezoterica motivație a itinerarului : urmăritorul tău s-a evaporat și, la celălalt capăt al străzii, nu-l zărești decât pe ciobănașul cu sărmana lui turmă de capre : se apropie acum un bătrân călare pe un măgar și îl urmezi : luând-o la dreapta, încercând să-ți

[1] Goytisolo împinge la limita grotescului parodia filozofiei senechiste și a retoricii falangiste, când îl face pe don Álvaro să aspire cu nesaț aroma căcărezei de capră. Totodată, este vizat din nou Unamuno, care vede în culmile munților Gredos expresia cea mai înaltă a misticismului spaniol.

potolești ritmul respirației : încetul cu încetul, fără agitație și fără grabă, reînviind amintiri banale din anterioarele tale plimbări prin acel loc : birt cu *pinchitos*, piațeta cu fântână, întunecosul fumoar de kif : la încrucișarea străzilor, în expectativă, pe când bătrânul stă de vorbă cu un prieten la lumina chioară a felinarului : descifrând dificila conversație în dialect până la dubla sărutare reciprocă și pornirea fără chef a măgărușului înspre Nasería : înainte, înainte : prin ordonatul haos citadin : ideogramă coranică, subtil paradox de linii : glasuri de alfaqui, verdicte de imami : afluență tăcută de credincioși convocați la moschee la rugăciunea de seară : și, chiar dacă bătrânul s-a pierdut, e nevoie să mergi mai departe tu singur : pe dibuite și orbește : lăsându-te în voia inspirației tale îndărătnice și fără aripi : la dreapta, la stânga? : urmărind cu ochii în patru semnele de pe străduța pustie și prinzând din zbor, ușurat, invitația unei mâini delicate care-ți arată o ușă, un vestibul, un coridor strâmt și scorojit : până la măsuța ce slujește drept casă și micuțul vestiar comun : totul la prețul de nimic de trei dirhami (service compris) ce poate fi plătit (și e plătit) serviabilului Pluto ce se exprimă în franceză și ține să păstreze (à tout hasard) jerpelita ta servietă[1] : ești în pragul Misterului, în gura infernalei Caverne, în melancolicul hău, așadar, deschis de formidabilul căscat al pământului ce duce pe tărâmul Umbrelor, al Visului și al Nopții, faimosul Enea abandonat deodată de Sibila : umedă

[1] Naratorul caută adăpost la don Álvaro Peranzules și intră în baia arabă, prezentată elogios în *Don Julián* ca simbol musulman interzis în Peninsula Iberică de casta creștină (potrivit istoricului Américo Castro). Prezența lui Pluto sugerează din nou lumea lui Vergiliu și echivalează intrarea naratorului în baie cu odiseea lui Enea în regatul lui Pluto.

peșteră vergiliană impregnată de un ușor și nedecis miros de alge[1] : înaintând precaut sub lumina cernută, din văzduhul înfrigurat, peste lespezile lustruite și netede, printre efluvii de aburi ce estompează liniile și preschimbă adunarea maură într-o vâscoasă faună submarină, ductilă și neliniștitoare : chipuri sferice, brațe ca niște caracatițe, sfere oculare inerte : prin prelinse sălașe succesive năpădite de miasme : nu, nu spre înghețata oroare a victimei goale, ce scoate un strigăt crispat și zadarnic și se zbate cu un slab gest neajutorat : ființe reduse la limita cea mai de jos, numai pielea și osul, turmă omenească vârâtă claie peste grămadă în vagoane de vite, eliminând, din motive de higienă, problemele de conștiință ale alesei rase cu pedigri : trupuri peste trupuri aruncate apoi, cu harabalele, în gâtlejul flămând al gropii comune : nu, nu, nu : pentru a se purifica, aici : de curvie sau de lăcomie : de excedente nutritive ori poate seminale : într-o penumbră cețoasă ce pare a se îndesi pe măsură ce te adâncești în ea : baie de irealitate ce amestecă planuri, șterge contururi, păstrează numai imagini incoerente, ascunse : trupuri în picioare, așezate, întinse : nemișcate sau evoluând într-o gimnastică de mare dibăcie : robustă dispoziție generativă : tendoane bruște și nervuri puternice : albă musculatură compactă; căutând un gol unde să te adăpostești și găsindu-l în sfârșit : cu spatele sprijinit de marmură, cu picioarele întinse la orizontală : respirând ușurat : trăiesc, trăiesc! : nu în proteicul tărâm al lucrurilor moi și amorfe, ale florei târâtoare și murdare, ale obscenei colcăieli a materiei neorganice : cuprinzând

[1] Goytisolo se slujește de versurile lui Góngora („în melancolicul hău...") și de cartea a șasea a *Eneidei* lui Vergiliu pentru a descrie baia arabă.

netedele suprafeţe şlefuite, eludând delicata carnaţie inutilă : fără Radamant, fără Tisifona, fără Cerber : după ce au fost săvârşite abluţiunile rituale şi a fost adusă ofranda : pe câmpia cu pajişte de desfătare şi păduri foşnitoare, tărâm al fiinţelor fericite : umbre ce evoluează în palestră, întrecându-se în jocuri bărbăteşti, luptând în frumoasele arene aurite : cratere cu lavă arzândă, mistuitoare gheizere în care eternul pompeian caută şi găseşte o subită, desfătătoare moarte : Tariq, Tariq! : înrudire a fraternităţii omeneşti! : obişnuită epifanie a verbului! : între timp sudoarea îţi şiroieşte pe trup de parcă ar fi turnat cu găleata şi, încetul cu încetul, naufragiezi într-o lâncezeală binefăcătoare : cu versurile mirifice ale Poetului incitându-te subtil la trădare : încingând cuvântul, săpând la rădăcină, siluind sintaxa, denaturând totul[1] : la un pas de ispititoarea Strâmtoare : pe punctul de a traversa : plecându-ţi grumazul şi închizând, da, închizând ochii

[1] Pentru a încheia prima parte a romanului, Goytisolo evocă din nou figura muzei şi călăuzei sale prin infernul culturii spaniole, poetul culteran Luis de Góngora, de ale cărui versuri s-a slujit la construirea acestei părţi şi al cărui exemplu de a silui sintaxa şi a denatura totul e urmat de însuşi Goytisolo.

II

„Flatus vocis şi gesticulaţie."

AMÉRICO CASTRO[1]

[1] Acest citat evocă fraza din *Realitatea istorică a Spaniei* în care Américo Castro comentează „avalanşa de plângeri şi învinuiri ce se abate asupra ordinelor monastice în veacurile al XVI-lea şi al XVII-lea" şi care „n-au fost altceva decât *flatus vocis* şi o gesticulaţie lipsită de consecinţe". Goytisolo se slujeşte de aceste cuvinte pentru a exprima acele aspecte ale realităţii „carpetanului" care-i permit, cufundat cum este în retorică goală şi gesturi fără acoperire, „să fie mult" şi „să facă puţin" (potrivit lui Américo Castro).

spre interior, spre interior : într-o atmosferă vătuită și liniștită, prin cotloanele labirintului urban : ca în galeria de oglinzi a unui bâlci, fără a găsi ieșirea și cu o sumedenie de gură-cască, pe trotuar, izbucnind în râs la fiecare poticneală de-a ta[1] : plătind pentru a deveni obiect de obștească batjocură și izbutind să evadezi în sfârșit, printre râsete și glume, cu expresia oarecum schimbată și rușinată : Tariq merge înaintea ta în tăcere și tu te grăbești să-l ajungi : ca un tigru în halatul lui vărgat, cu ochii de felină strălucitori deasupra sfârcurilor mustății în furculiță : străzile sunt pustii acum și lumina felinarelor vă mărește enorm umbrele și anulează, prin ricoșeu, precara, nesigura voastră realitate : ecoul pașilor voștri nu e cumva prea puternic? : casele se suprapun ca niște machete de carton și cerul nocturn acoperit de nori imită un decor naiv de culise : fals, fals : personajele unei opere nescrise, inexistente amândouă : îndoiala e singura ta certitudine și, totuși, îl urmezi fără a crâcni : la stânga întâi, pe urmă la

[1] Cheie de descifrare a structurii romanului, în care fiecare situație și fiecare personaj au un reflex imediat în altele asemenea, ca într-o galerie de oglinzi.

dreapta şi iar la dreapta : până la cafeneaua plină de bărbaţi, învăluită în caldele arome ale efluviilor de izmă şi de kif : fără strigătele vânzătorilor de bilete de loterie, fără zgomotul pieselor de domino : fără Cassius Clay, fără Pelé, fără Umm Kalsúm, fără Farid-el-Attrach : spectatori împietriţi, tăcuţi, atenţi, parcă hipnotizaţi : feţe ce se detaşează fin desenate în penumbră când vă deschideţi drum printre scaune şi căutaţi o masă liberă în fundul localului : în faţa ceştilor de ceai de mentă şi o pipă pentru amândoi : cucerit, de asemenea, de magia atât de convingătoare a televizorului[1] : atavic glas al sângelui, mesaj ecumenic şi transcendental! : simultan transmis pentru milioane şi milioane de concetăţeni, unit cu ei într-o unanimă şi fericită comuniune : oraşe hispanice cu furnicarul lor de antene, sacre familii în sacre cine, cu copiii, cu tata, cu mama! : privind ca pe o mană cerească dicţia elocventă a oracolului : sugestiva reclamă a unei mărci de sutiene, performanţele de albire ale unui uimitor săpun : ubuesca, ubicua versiune a evenimentelor care zguduie zilnic tenebroasa şi dezechilibrata lume modernă şi fac din patria voastră o invidiată şi vrednică de invidie oază de pace, armonie şi prosperitate : râuri de automobile, artere şiroind de reclame luminoase, zgârie-nori cu treizeci de etaje care strivesc cu impunătoarele lor volume minuscula statuie a lui Cervantes! : studiouri hollywoodiene în Almería şi hotelun Hilton la Motilla del Palancar! : transformări spectaculoase, desigur, dar care nu alterează deloc esenţele perene ale

[1] Naratorul intră într-o cafenea din Tanger unde se uită la televizor şi fumează kif, iarbă care are virtutea de a transforma programele proiectate pe ecran, în acord cu obiectivul programatic al scriitorului de a modifica realitatea.

sufletului vostru : osânză de stoicism senechist până în măduva oaselor : uimirea în fața crestelor alpine ale masivului Gredos și procesiunea Ku Klux Klan din Săptămâna Mare[1] : în timp ce oracolul cu guler apretat și cravată în carouri emite informații criptice ce traversează herculeana Strâmtoare, cuceresc malul african, pătrund prin intermediul aparatului în cafeneaua maură : mână în mână acum cu o Sibilă blondă și cu țâțe săltărețe, herald zâmbitor al celui Ubicuu și al aspirantului la succesiunea lui : modernă teorie a mass-mediei adaptată la particularitățile idiosincraziei naționale! : într-o sălițâ comodă și cu scaune tapisate, neașteptat preambul al unei adunări de dimensiuni mult mai vaste : chipuri de copii ce se perindă, apar și dispar în timp ce Tariq umple cățuia pipei și ți-o întinde ție : cu un pătrar de veac în urmă? : mai mult sau mai puțin : disciplină strictă a unor copii plăpânzi oploșiți sub aripa mamei lor : învești mântat în negru din cap până-n picioare mereu și, în loc de sceptru regal, amenințătoarea riglă : imagini ale unui loc de al cărui nume nu vrei să-ți aduci aminte, întrebări și răspunsuri ce zbârnâie ca săgețile și explodează într-o jerbă orbitoare de focuri de artificii : Științele Naturii azi : Geologie, Zoologie, Botanică
caracteristicile dipterelor
o singură pereche de aripi membranoase, balansier, aparat bucal absorbant, buză inferioară în formă de trompă, metamorfoză complicată
morfologie de scorpion

[1] Satiră a imaginii spirituale a Spaniei trâmbițată de glasurile oficiale ale țării în timpul regimului franchist. Corespunde sloganului publicitar „Spania e deosebită". Este vizată de asemenea, cu intenție satirică, esența perenă a masivului Gredos, precum și procesiunea din Săptămâna Mare peste care se suprapune imaginea Ku Klux Klan-ului.

antropoid cu cleşti de rac şi ac în extremitatea abdominală, cu pedipalpi foarte dezvoltaţi şi patru perechi de stigmate, corp acoperit de carapace chitinoasă, respiraţie aeriană, unghie veninoasă
arahnidele
antropoide terestre cu corpul acoperit de chitină, cefalotorace scurt, abdomen mare şi rotunjit, şase umflături, prevăzut cu numeroase tuburi mici pe unde ies firele cu care fabrică plasa
biologia cobrei
când se apropie cineva adoptă o postură defensivă ridicându-şi corpul pe un inel plan, în timp ce îşi întinde mult gluga şi îşi îndreaptă capul înainte
particularităţi ale viperei
cap triunghiular şi turtit, limbă bifidă, gură dilatabilă pentru a înghite prăzi mari, maxilar inferior despicat, dinţi goi pe dinăuntru
câteva generalităţi despre
carapacele cu straturi groase de cornee în formă poligonală
spinoasă?
probabil
ţestoşi ori saurieni?
inimă cu două auricule şi un ventricul, extremităţi scurte şi laterale, piele acoperită cu solzi, scuturi sau plăci
gravură în culori reprezentând diferite specii de?
frunze
întreagă?
hrişcă
dinţată?
urzică

digitată?
castan de India
verticilată?
roibă
tipărită la?
Hallwag, Berna, Elveția
scară?
1/1.000.000
celelalte detalii ale încăperii nu interesează : nici lampa, nici scrumiera, nici caietul roșu cu cele patru table, nici cărticica de foițe de țigară : o să treci, prin urmare, la orele practice
în mijlocul celorlalți copii îmbrăcați cu șorțulețe, strânși în jurul mesei de pe estradă unde el (Caraghiosul?) apucă borcănașul de sticlă și potrivește cu grijă capacul : un vas rotund de vreo douăzeci de centimetri diametru, transparent, diafan, cu fundul acoperit de un strat moale de vată galbenă : vorbind cu obișnuitul său ton persuasiv și didactic, pândind probabil pe chipul lui (al copilului) primele simptome clinice ale spaimei : imperceptibile, pentru moment, pentru observatorul neatent ori superficial : în timp ce liniștitele pupile ale colegilor săi scrutează mica scenă și pe protagoniștii modestei drame : scorpionul nemișcat și cosașul care, închis cu el, se zbate încercând să scape, se cațără pe sticla netedă a vasului, alunecă, încearcă din nou, cade iarăși : fascinat probabil (ca și el) de rigiditatea segmentelor inelate, de brusca erecție a cleștilor ce rămân pregătiți, în expectativă, ca două macarale de port gata să descarce mărfuri : ferindu-și instinctiv privirea, refuzând privelișteа deprimantă și îngrozitoare : fețele copiilor ce înconjoară borcănașul și inefabilul zâmbet al bărbatului care, cu o placiditate serafică, asistă la eforturile

disperate şi inutile ale insectei şi-l apucă (pe el) uşor, dar hotărât, de gât pentru a-l sili să privească, să-şi ţină ochii larg deschişi când scorpionul îl înşfacă în sfârşit cu cleştii lui, îşi împinge înainte vârful abdomenului şi îşi înfige acul otrăvitor pe când el (copilul) păleşte subit ca un mort şi cade lat la pământ
ce, ţi s-a făcut rău?
nu, câtuşi de puţin[1]
răsuflând uşurat când iese în stradă : nu la soare, la lumină, în hărmălaia arterei africane : la îndepărtatul cartier hispanic trasat de compasul generos al agrimensorului : zăbrele de fier cu vârful în formă de lance, ziduri acoperite cu cioburi de sticle sparte, grădini romantice, vagi arome de tei, discret şi fantomatic univers de poteci, lacuri micuţe, pavilioane, vaze cu hortensii, crose de crichet, fotolii de răchită, fişe de mah-jong, linguriţe de argint : cărţi de religie, un exemplar îngălbenit din *Signal*, vechi terenuri de tenis năpădite de buruieni : vile de curând recuperate de proprietari în anii aceia fericiţi pe când alimentele se dădeau pe cartele prin Ajutorul Social : şi proţăpit în mijloc, parcă întinerit, copilul
care copil?

---

[1] Este actualizat aici programul „semifinalele concursului şcolar" anunţat în ziar în prima parte a romanului. Treptat se transformă în imaginea trecutului naratorului la ora de Ştiinţe Naturale. Preotul profesor e acelaşi Ubicuu, don Álvaro Peranzules-Pluto, îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, reflex al realităţii proteice a acestui personaj cu identităţi multiple. Totodată, se face legătura cu enumerarea obiectelor de la începutul romanului, evocată aici prin asocierea memorizării copilului în trecut şi actul asemănător al naratorului în prezent. Se limpezeşte de asemenea secvenţa din cabinetul medicului din prima parte prin identificarea scorpionului şi a cosaşului şi figura copilului obligat să asiste la lupta dintre ei.

același care a venit să stea de vorbă cu tine la cafenea cu câteva clipe în urmă : elev silitor și plin de evlavie, adorat de mama lui și adorându-și la rândul lui mama, iubit și admirat de profesori și colegi : subțirel și fragil : cu ochii foarte mari, pielea albă, mustața nu-i umbrește încă, nici nu profanează, pielea trandafirie și catifelată a obrajilor : repetând lecția de Științe Naturale ori cufundat în rezolvarea unei probleme încâlcite : printre acele umede și acoperite de mușchi vile cu marchize, statui, paratrăsnete, roza vânturilor, mici cupole : prin obișnuita vegetație de glicine, mimoze, mușcate, zorele : până la ruginita poartă de fier și grădina englezească unde bătrâna și credincioasa servitoare a pus tava cu ciocolată și pișcoturi și citește cu glas tare, pentru a te edifica, pilduitoarea poveste cu Scufița Roșie și lupul înfricoșător
vai, măicuță! : ce tarte gustoase! : le-ai făcut pentru mine?
nu, Scufița Roșie
ce mult îmi plac!
sunt pentru bunicuța ta : mi-a trimis vorbă că e bolnavă
bolnavă? : dar ce are?
nu cred că e ceva grav : însă trebuie să te duci s-o vezi și să-i duci tartele astea și borcanul cu unt
da, măicuță : chiar acum mă duc
pune totul în coșulețul ăsta și du-te cât poți de repede
atent (el) în realitate la frânturile de conversație care ajung până la el din celălalt capăt al străzii străbătând grădina casei vecinilor
aia teșită?
aia pe care n-o mai termină odată
a speculantului?

mi se pare că l-am văzut odată
un zdrahon de bărbat?
cu mustăți mari și crestat pe obraz ca
un maur?
care au venit aici în anii războiului
și așa, cum îți spuneam
ea?
femeia care vinde flori
care merge la barul din?
da, beată
chiar ea
cu el?
nu știai?
noaptea
cum de nu le e rușine?
numai cât îi văd, mie îmi îngheață sângele în vine
spune, spune
de doi ani
nerușinata!
a bătut-o cu cureaua și a gonit-o
de asta?
vara trecută
Maică Precistă!
ei, și cum îți spun
atunci?
deunăzi era la poartă și când am trecut
ce spui, dragă?
da, le hipnotizează
și ea?
lasă-mă să-mi trag sufletul, soro
rămăsesem la

feciorul ei?
nu-mi aduc aminte
unu mic, cu un cap atâta
anormal?
da, dragă, nici nu poate să vorbească
cu el?
n-are tată
asta se culcă cu
hai, spune
nu mă zori, dragă, şi cum îţi spuneam
odată, la chioşcul de flori
cu gura deschisă?
de parcă rămăsese cu gura căscată
păcatul de a
bine, bine, s-au despărţit, şi el
îţi spun că nu ştie al cui e
ah, bine
ieri după-amiază
el?
oricare
nu, nu era
dar ştii ce-a făcut?
termină odată, soro
s-a dus drept la copil şi s-a pişat pe el
ce?
cum ai auzit
pe copil?
ei erau de faţă şi zic că
plângea?
nu, nu simte nimic

poate că-i mai bine aşa
l-au văzut?
da, soro, cu chestia afară şi pe urmă s-a încheiat la nasturi şi pe-aci ţi-e drumul
şi ei? ce-au făcut?
ce-ai fi vrut să facă, soro?
în timp ce bătrâna şi credincioasa servitoare continuă să citească cu glas de didascalie
cioc, cioc!
cine e?
sunt Scufiţa Roşie şi am adus tarte, şi un borcan cu unt pe care ţi-l trimite mama[1]
strecurându-se (el?) pe sub faţa de masă pe care au rămas, neatinse, ciocolata şi pişcoturile, o şterge pe furiş şi ajunge în stradă : hăituit de presimţiri şi dorinţe : străbătând cartierul pustiu, cu inima zvâcnindu-i în piept : grădini zăvorâte, case cu ochii la pândă, jilave miresme vegetale, melodia surdă a vântului printre frunzele de mirt : ca să alergi până în capătul şantierului şi să aştepţi acolo cu nerăbdare să apară paznicul şi copilul, victima şi călăul : tăvăluguri şi gruie sub huse de pânză, singuratice şi triste schele, descărnate, inutile bare de fier : şi, lângă căldările cu catran şi sacii cu ciment, coliba : pândind prin crăpăturile scândurilor, cu urechea ciulită la grelele, plauzibilele gâfâieli ce se aud în întuneric : feline încăierări nocturne, răgete de fiare geloase, anevoioasă împerechere de carnivore ce se luptă, se opintesc, se devorează

[1] Goytisolo experimentează aici un joc complicat între diferite niveluri de ficţiune care se vor cristaliza în partea a patra, alăturând povestea cu Scufiţa Roşie, menţionată în prealabil, de conversaţia din casa vecină cu a copilului, ce trimite la povestea lui Perrault, dat fiind că paznicul şantierului e pe cale să se preschimbe în lup.

pe tăcute cu domoală desfătare : căutând cu furie între timp înjosita şi sfrijita siluetă a copilului idiot : uluit, hidrocefal, cu gura lui mereu deschisă de nerod? : absent, absent : în timp ce (el?) pipăie şirul inferior de nasturi şi-i eliberează pe cei de jos de jugul pudic al cheotoarelor : ochind, la distanţă de un metru şi ceva, câmpiile elizee : reticent la început, de parcă ar vrea să se lase rugat : dar ascultând până la urmă cu matură hotărâre : vărsând năvalnic, îmbelşugat rubiniul dispreţ fluid până în punctul în care, din negreala peşterii, iese un geamăt de nelinişte şi o prezenţă infernală se zbate, profund contrariată, şi atrage atenţia cu înspăimântată urbanitate din poziţia sa umilă şi îndurerată
hei, sunt aici!
bătrâna servitoare îşi umezeşte buricele degetelor, dă pagina, îşi drege glasul uşurel
haide, închide uşa, că e frig
ce fac cu cadourile pe care mi le-a dat mama?
pune-le pe cămin şi vino să te culci cu mine, vrei?
da, bunicuţo
iscodind fără spor printre scânduri, cu buzele lipite de lemn, trăgând în piept adânc aroma grea şi tulburătoare a ascunzătorii sale : fără a băga de seamă, neştiutorul de el, că gâfâielile s-au oprit, că fiarele au încetat să se devoreze, că o femeie enormă a deschis binişor uşa şi, încadrată perfect în ecranul aparatului, se strecoară spre (el?) pe furiş : punându-şi mâinile puternice pe umerii lui şi izbucnind într-un hohot de râs
te-am prins!
accentuând apăsarea degetelor, silindu-l s-o privească în faţă
ce spionai?
nimic

mincinosule, amăgitorule![1]
vânzătoarea de flori? : purtând un fes roşu cu ciucure în vârf : gura mânjită cu ruj : decolteul imens, larg deschis, nerușinat : țâțele parcă se revarsă în pofida zidului de sprijin al rochiei care, disprețuind talia nedefinită, cade drept până la genunchii rotunzi : deasupra masivelor coloane susținute de niște pantofi uriași cu talpă de plută și decupați : Putifar, Putifar!
ai văzut chestia?
nu, îți jur că nu
mincinosule
n-am văzut nimic
voiai să vezi unde se pune, nu-i așa?
nu, nu
știi unde-i grota?
nu!
aici!
înșfăcându-i capul cu o mână și ridicându-și fusta cu cealaltă : silit (el?) să pătrundă în vergilianul antru : lăsând în urmă muntele lui Venus, buze, himen, clitoris și orificiu vaginal pentru a se adânci în oblicul gâtlej deschis în excavația pelviană și a cutreiera minuțios fața anterioară și cea posterioară și cele două margini și extremități : înainte de a străbate istmul uterului și a se cufunda într-o dilatată cavitate în formă de pară, cu baza îndreptată în sus și partea subțire îndreptată în jos, a se strecura în trompele lui Falopiu și meandrele lor

[1] Copilul fuge de acasă pentru a invoca noile reprezentări ale minotaurului și martirului menționate mai înainte: paznicul și copilul mongoloid, variație la lup și Scufița Roșie. Se amestecă aici mai multe niveluri de voaierism. Pe de o parte, copilul e martorul actului sexual dintre paznic și vânzătoarea de flori; pe de altă parte, vrând să-l imite pe paznic și urinând pe copilul mongoloid, ne trimite din nou la scena pisoarului.

tapisate în interior de un plușat epiteliu vibratil, a înainta prin tubul visceral care se lărgește treptat până când formează pavilionul trompei : un soi de floare și urechiușă prevăzută cu franjuri, însărcinată să ia ovulul în momentul dehiscenței și să-l conducă la uter printr-o serie de subtile contracții peristaltice : și a ajunge în sfârșit la ovar : ovoid, migdalat, de culoare alb-rozaceu, mai congestionat în timpul periodului și gri-gălbui la menopauză, cu o suprafață netedă la pubertate și zgrunțuroasă și acoperită de cicatrice mai târziu, alcătuit dintr-un nucleu central și dintr-o parte periferică albă și consistentă : înecându-se, înecându-se
ai văzut-o bine?
da!
știi cum se cheamă?
nu
atunci du-te și întreab-o pe maică-ta![1]
scuturându-și șoldurile de râs în timp ce (el?) fuge rupând pământul trecând pe improvizata punte de scânduri și, rămânând mereu la vedere, o ia pe Nasería, își urmează drumul pe Palma, Chemaa Djedid, Chorfa și Baños : adăpostindu-se în labirintul încâlcit al străduțelor și ciocnindu-se totuși de el : îmbrăcat cuviincios pentru acea împrejurare : o geacă roasă la coate, încheiată prost și cu gulerul tras pe urechi, cracii pantalonilor făcând genunchi de atâta purtat și niște pantofi de tenis scâlciați ca vai de ei : înaintând cu un zâmbet forțat, neliniștit : mâna dreaptă încercând s-o atingă

[1] Descrierea florăresei e aceeași făcută mai înainte pentru a o caracteriza pe turista din America de Nord, Mrs. Putifar, ilustrând astfel continua metamorfoză a personajelor. Se identifică totodată vechiul motiv asociat cu fusta și „grota" lui Putifar, obiect al urinării gnomilor din prima parte și a copilului care o explorează acum.

pe a sa (?), cu respectuoasă nerăbdare : măicuța, sărmana, ca întotdeauna ducându-și viața de azi pe mâine : a împlinit șaptezeci de ani, are sănătatea șubredă și e covârșită de necazuri : și durerea de cap, care n-o slăbește nici o clipă : nici nu mai mănâncă, biata de ea : puțină pâine dimineața, o ceașcă de *jarira* după-amiază, socotiți și dumneavoastră : de parcă am fi în Ramadan : și aspirinele, desigur : de două ori pe zi, cu un pahar de apă : de la moschee acasă, de acasă la moschee : rugându-se și gândindu-se tot timpul la copii, la familia din satul ei de beduini : cam strâmtorați cu banii, ce-i drept : fericiți când găsesc de lucru, mereu nesigur : însă fără să-și piardă credința în Dumnezeu
pe când (el?) șterge pe nesimțite, lipit de zidul de chirpici
pe nesimțite, lipit de zidul de chirpici
pe când (el?)
și traversează înverzitele grădini ale colegiului și se adăpostește în biserică, sub exuberanta carcasă de aurite volute și ornamentații florale : coloane și capiteluri, iconostase și zăbrele de fier, înaripate capete de îngeri, schimonosite chipuri de diavoli : panoplia obișnuită de procedee de teatru de păpuși menite să stârnească frica : picioare și brațe de ghips, cârje, șuvițe de păr, giulgiuri, aparate ortopedice care intensifică efectele oratorice ale păcătosului acumulând iscusit spaima scenică și anxietatea și zbuciumul provocate de cuvânt
nefericitul tânăr a fost sedus de cântarea sirenelor : s-a cufundat el însuși în mlaștină : plăcerea n-a ținut decât o jumătate de minut : s-a deschis însă prima breșă în bastionul purității sale și prin această breșă se va scurge încetul cu încetul toată energia lui, toată vigoarea trupului, tot avântul lui sufletesc : voința de fier se preface repede într-o ruină : își lipește buzele de

marginea paharului pentru a sorbi nectarul şi nu simte otrava depusă la fund : ah, de şi-ar putea închipui bucata de lavă întărită în care i se va preschimba inima, biata lui inimă încă proaspătă şi zvăpăiată! : curaj, mărinimie, iubire de ţară, dragoste filială, mândrie nobilă, cavalerism, eroism fac loc indolenţei şi delăsării : arbore tânăr în miezul primăverii, vede cum i se ofilesc frunzele, cum i se usucă ramurile : fără muguri, fără frunziş, fără flori : cu trunchiul rănit de moarte, pierzându-şi picătură cu picătură seva vieţii
(trotuarele pline de bărbaţi uscăţivi şi parcă somnambuli, mereu tăcuţi, rezemaţi de pereţi în atitudini hieratice şi privind fără să vadă
înfăşurată într-un prosop ros, ghemuită lângă zid : mută ca un reproş mut sau o mută interogaţie)
cunoaşteţi fără îndoială legenda Pandorei, femeia aceea de o frumuseţe răpitoare : i-a adus în dar (ca zestre) soţului său o minunată cutie de aur şi, când acesta a deschis-o, sărăcia şi boala au ieşit din ea şi au cotropit lumea : iubiţi tineri, plăcerile interzise seamănă cu această cutie de aur ce lasă impresia unui conţinut mirific : însă, vai de nechibzuitul care-o deschide! : nimic nu predispune mai mult organismul la secătuire decât păcatul : ca o lipitoare nesăţioasă suge sângele, face să dispară din obraz bujorii tinereţii, stinge focul vesel din ochi : groaznică boală faţă de care ştiinţa cea mai înaintată îşi recunoaşte neputinţa : trupul vinovatului se acoperă de bube, o migrenă cumplită nu-i îngăduie o clipă de odihnă : încetul cu încetul apar semne de molipsire pe piele, pe pleoape, pe intestine : nu izbuteşte să adoarmă şi îl încolţeşte necontenit dorinţa de a dormi : suferinţele cele mai variate se năpustesc asupra lui cu înverşunare şi nu poate să le opună nici o

rezistență : în perioada de maximă virulență cerul gurii se găurește ca urmare a plăgilor : de multe ori putrezește osul nazal și fața rămâne desfigurată : capătă înfățișarea unui spectru : articulațiile devin mai fragile
(între timp bătrânul potrivește și înfige ascuțitul instrument și
ce, te doare?
nu, deloc
însă respirând ușurat când)
și, totuși, asta nu e decât prima etapă a pantei : n-am ajuns încă la fundul mlaștinii : există o lege fizică potrivit căreia trupul, căzând, nu coboară cu o viteză uniformă, ci aceasta se accelerează pe măsură ce trupul se apropie de hăul spre care îl atrag misterioase forțe telurice : această lege a gravitației nu guvernează doar în natura materială, ci și în viața spirituală : sufletul are tendințele sale, înclinațiile sale întortocheate : de cum începem să cedăm ne târăsc cu o putere tot mai mare spre abisurile păcatului : puii de leu sunt blânzi până când văd sângele : dar, după prima mușcătură, se transformă, devin feroci : dragi copii, câini flămânzi, lupi sângeroși se ascund în adâncul naturii noastre decăzute : nu le dați să mănânce sau își vor înfige colții în carnea voastră și vor bea sângele vostru pur, proaspăt și tânăr
(zboară stângaci, pierzând mult sânge
un dulău negru iese dintr-o locuință vecină și linge băltoacele roșcate cu limba lui lungă și subțire)
după vechii greci, Prometeu a furat focul din Olimp, iar zeii, ca să-l pedepsească, l-au înlănțuit de o stâncă din Caucaz : un vultur venea în fiecare zi și-i sfâșia ficatul : ficatul creștea la loc și, în ziua următoare, venea din nou vulturul : acesta

e tabloul angoasant al adolescentului care a aprins în sufletul său focul dezmățului
(hei, aicea sunt!
umilită, desigur, însă demnă : interceptând brusc torențiala ta ușurare : timpul de a-ți ascunde vinovăția năucită și de a o restitui vizuinii tale călduțe și leneșe : incapabil să articulezi o scuză : întorcându-te pe drumul pe care ai venit și fugind cât te țin picioarele
urmărit de o hoardă de cerșetori ce aleargă în urma ta, te trag de mâneci, te înconjoară, te amenință, te roagă, încearcă să-ți taie drumul
ferindu-te de privirea lor vâscoasă, evitând finele lor viclenii și stratageme
trecând de Bab-el-Marxán, pe panta abruptă a Fortăreței)
la Muzeul Național din Berlin este un tablou tulburător : în fundul unei prăpăstii, printre stânci abrupte, curge, sălbatic, un torent neprimitor : peste abis e întins un pod : un pod care se îngustează până ce se reduce la o scândură subțire : un tânăr călăreț trece pe el cu fața aprinsă și ochii arzători : nu vede prăpastia : nu vede hăul : vede numai, de partea cealaltă, seducătoarea și provocatoarea figură a unei femei lascive : Moartea, lângă el, zâmbește ironic și rece : ține în mână un ceas de nisip, iar nisipul s-a scurs aproape tot : călărețul pășește pe scândură : înaintează, înaintează încă puțin : nu lipsește decât o clipă până să cadă, să se prăbușească în gol : jos, Avernul îl așteaptă cu fălcile deschise
(în timp ce Putifar trece cu fesul roșu și colierele sale : unduindu-și trunchiul de la brâu în sus, legănându-și coapsele de la brâu în jos : cu lente, stăruitoare, sârguincioase mișcări de rotație : tirbușon sau elice : în zona incertă dintre ființă și

nefiinţă : invocând ajutorul masculin cu buze însetate, convocând afluenţa sangvină cu ochi bulbucaţi
unde şi ape care cresc şi se înmulţesc, dau zor, năvălesc, pătrund, pătrund)
călătorii ce se întorc din Africa de Sud vorbesc despre o clasă deosebită de şerpi care, cu privirea, vrăjesc păsările : reptila nu face altceva decât să privească şi, chiar dacă biata pasăre bate din aripi şi sare din creangă în creangă, nu poate rezista, nu-şi poate lua ochii de la
(paralizaţi de stupoare, turiştii americani observă edificatorul spectacol : istorioară morală sau fabliau de reprezentaţie flamenco sau alegorie medievală : Mrs. Putifar cu fesul roşu şi ridicola foiţă de ţigară, şi şarpele de culoare cenuşie, cu o dungă în zigzag de-a lungul spinării
grup sculptural mai curând : tăiat în piatră, cizelat în bronz
ofidianul (şopârlă, năpârcă?) pare adormit şi, deodată, parcă răspunzând la un semnal stabilit dinainte, adoptă o atitudine defensivă, rând pe rând, se roteşte în jurul lui însuşi, înaintează, se dă înapoi, se bălăbăneşte
îşi ridică fustele şi se apropie de grotă ca să urineze)
cu siguranţă aţi citit, dragi tineri, ce se întâmplă cu plantele carnivore : insecta se aşază fără teamă pe una dintre frunzele păroase şi rămâne pe loc, lipită ca o muscă de suprafaţa unsuroasă a hârtiei de muşte : atunci frunza se înfăşoară cu lăcomie şi o imobilizează cu perii ei impregnaţi de un nectar dulceag : când, după mai multe zile, se deschide din nou, nu mai rămân din nefericita insectă decât câteva resturi purificate şi curăţate
(ferindu-şi instinctiv privirea, refuzând blânda şi îngrozitoarea privelişte : chipurile infantile ce înconjoară borcanul şi

inefabilul zâmbet al bărbatului care, cu placiditate serafică, asistă la sforțările disperate și inutile ale insectei și te apucă ușurel dar hotărât de grumaz pentru a te sili să privești, să-ți ții ochii larg deschiși)
în timpul vacanței probabil că ați observat, de asemenea, comportamentul arahnidelor : când victima atinge pânza, toate încercările de a se desprinde îi agravează inexorabil situația : agitându-se, vrând să fugă, se lipește din ce în ce mai tare : păianjenul contemplă în tăcere zbaterea ei, de parcă dezordonatele mișcări de spaimă i-ar trezi o plăcere nespusă : ar putea să se năpustească asupra prăzii și s-o dea gata cât ai clipi din ochi : însă așteaptă : insecta își presimte sfârșitul, se zbuciumă dorind să scape și se încurcă tot mai mult în pânza întinsă de păianjen : iar acesta n-are nici o grabă : privirea lui e rece, hotărârea lui e implacabilă : încetul cu încetul, se apropie de nefericita insectă : ar putea încă s-o lase să scape, dacă ar vrea, să-i dea drumul printr-un gest mărinimos! : dar nu vrea : încetișor, își înfige cângile în trupul ei, îi injectează propriul său suc digestiv și, fără s-o omoare încă, dimpotrivă, încercând să-i prelungească agonia, îi dizolvă treptat și-i suge toate părțile moi ale trupului[1]
vinovat, vinovat!

---

[1] Copilul se refugiază în biserica în care își ispășește păcatele dinainte (faptul că a explorat „grota" lui Putifar și a vrut să urineze pe copilul anormal) și se transformă în ținta cuvintelor predicatorului. Se poate observa un paralelism între descrierea efectelor păcatului asupra trupului și evocarea scenei din cabinetul medicului unde naratorul e tratat de sifilis. De asemenea, se poate observa asemănarea dintre tablourile desfrâului evocat de preot și apariția lui Putifar și a dansatoarei din „Operațiunea Trăsnet". În fiecare caz, sursa exterioară și cheia interioară (indicată în paranteză) se completează pentru a oferi două viziuni net distincte despre violență și senzualitate.

cu giulgiul galben al osândiților, scufie conică, căluș, legătură de lemne pe cap, cunună de flăcări, scapular alb : sau descult, despuiat, cu capul gol, cu o funie verde în jurul gâtului și o lumânare verde în mână : sub exuberanta armătură de aurite volute și ornamente florale : coloane și capiteluri, catapetesme și zăbrele de fier, înaripate capete de îngeri, schimonosite chipuri de demoni : panoplia obișnuită de procedee ale teatrului de păpuși și de groază : picioare și brațe de ghips, cârje, șuvițe de păr, giulgiuri, aparate ortopedice[1] : pe paravanul carului de procesiune, sub privirile dezaprobatoare ale celor din peninsulă, îngenunchiat în fața cabinei Sfintei Fecioare
un manechin de lemn, îmbrăcat cu o mantie albastră și aurită și cu inima străpunsă de ace de păr, ca pernița unei cusătorese : pe un braț, Fiul, păpușă cu părul blond natural pieptănat à la Shirley Temple, ține în mână o spadă de jucărie
chipul Sfintei Fecioare e, totodată, plinuț și subțiratic : straturi groase de ocru roșu închipuie șiroaie de sânge pe obrazul neted
plânge?
da, plânge
de ce?
din iubire pentru tine
explorator nevrednic al grotei lui Putifar : călău în fașă al preanevinovatului prunc neștiutor : agravând cu dințișorii tăi durerea sufletului său îndurerat : înfigând noi și ascuțite ace în îngrijorata ei inimă de mamă
rugându-te, rugându-te

[1] Se asociază aici culpabilitatea copilului cu aceea a victimelor Inchiziției și a autoflagelanților din Săptămâna Mare.

Maică preaiubitoare
Mijlocitoarea grabnică a milostivirii dumnezeiești
Regina cerului și a pământului
Ajutătoarea și acoperământul păcătoșilor
Neprihănită fiică a lui Ioachim și Anei
pe șesul strălucitor, acoperit cu iarbă și scăldat
în soare în care preafericiții se joacă, zburdă, sar în sus de bucurie, cântă în cor și fac sport
raiul făgăduit celor puțini, aleși dintre aceia care se înfrânează și-și păstrează curățenia trupului
curat tu însuți, ferit, ferit de ispite
printre crinii albi și trandafirii purpurii
mântuit, fericit
până când se ivește brusc o mână care te trage de mânecă,
și un glas care, în arabă dialectală, îți cere un foc
n'chal[1]
baraka-lau-fik[2]
smuls violent din vis, deschizi ochii

chipurile de copii silitori și încordați au dispărut din câmpul tău vizual, dimpreună cu tinereasca lor emulație științifică și mnemotehnică : oracolul și sibila stau acum de vorbă într-un tehnocratic birou în stil funcțional, iar Tariq îți întinde în tăcere pipa : crenguța de mentă își scurge ultimele picături în paharul gol : patronul cafenelei îți mai aduce unul și aroma lui călduță se adaugă armonios la aroma pipei : fețele vecinilor tăi plutesc în penumbră concentrate și imobile ca niște

[1] Un foc (arabă).

[2] Fii binecuvântat (adică, mulțumesc foarte mult) (arabă).

măşti : felini ochi strălucitori ce converg în luminosul mecanism în aşteptarea unui noi şi important mesaj de peste mare : tehnica modernă de marketing în serviciul valorilor noastre nepieritoare : oficii de urbanizare, săpunuri, detergenţi, articole electrocasnice de fabricaţie naţională?
oracolul modulează foarte castiliana lui teorie despre studioasa singurătate a cabinetului şi se risipeşte literalmente după un bust roman cu uitătură de ţigan bătrân : trăsături faciale de o fineţe vulturească, dispunere capilară de toreador, favoriţi pieptănaţi în stil flamenco
Seneca?
da, Seneca[1]
mai bine zis, capul lui de la Muzeul Prado
capul, dacă nu de ţigan, cel puţin de toreador în retragere, în pragul bătrâneţii
ascultând
despre faimosul Lagartijo se spunea adesea că vorbea ca un Seneca, iar Nietzsche l-a numit pe Seneca toreadorul virtuţii : cât despre Manolete, viaţa şi arta lui, întreaga lui atitudine, filozofia lui rezumată elocvent de zicala un chip şi-un cuvânt până la mormânt, îşi au obârşia în cele mai pure esenţe senechiste : linia genealogică a senechismului, îngropată de mult în albia ei precum undele râului Guadiana, iese când şi când la suprafaţă, ba ca un firicel de apă, ba cu ape îmbelşugate şi maiestuoase, şi n-a încetat niciodată să subziste în Spania, acceptarea stoică a destinului istoric e prima trăsătură

[1] Pentru a începe satira sloganului „Seneca spaniol", Goytisolo se foloseşte de programul de televiziune anunţat în partea întâi, „Spanioli iluştri de ieri şi de azi". Asocierea filozofului cu toreadorii Lagartijo şi Manolete ridiculizează viziunea exaltată a unor scriitori tradiţionalişti ca Angel Gavivet şi Ramón Pérez de Ayala.

remarcabilă a atitudinii hispanice în fața vieții : carpetanul concepe Istoria ca un proces lent de autodepurare, ca un necontenit exercițiu ascetic de perfecționare[1] : în adâncul sufletului iberic există un reziduu indestructibil de stoicism care, strâns înfrățit cu creștinismul, i-a învățat pe oamenii Podișului castilian să îndure și să suporte : a făcut din ei o castă de oameni sobri, adaptați la inclemența cerului și la sărăcia climei : până și peisajul, acest scump peisaj al nostru, pare să fie impregnat de efluvii etice senechiste, cum au observat cu pătrundere maeștrii generației de la 1898 și au plăsmuit această caracteristică în nemuritoare pagini scrise în stil mătăsos, sentențios, așezat, cu un soi de gravă duioșie care s-ar spune că izvorăște din adâncurile sufletului

Castilia, Castilia! : minute de seninătate inefabilă în care Istoria se împletește cu radioasa Natură; în depărtare se zăresc turnurile catedralei : răsună un dangăt de clopot : se lasă tăcerea

în fața noastră, atomi de veșnicie, se deschid, tainice și nepătrunse, timpurile viitoare

drumul se lărgește, nesfârșit, în fața câmpiei : totul e întins, uniform

sate ce-și proclamă sfânta lor bucurie de a trăi în afara Istoriei : colonade, o prăvălioară cu pături la intrare, un han, un palat vechi cu un blazon de piatră, zăbrelele unei mănăstiri de maici

concert de clopote, ca o simfonie în bărăgan : crânguri de pini nemișcați în marginea potecii; o procesiune monotonă și gravă de stejari întunecoși : plopi răzleți care, în singurătatea nesfârșită, dobândesc o viață profundă și intensă

---

[1] Sunt parafrazate aici afirmațiile filozofului Manuel García Morente din *Ideea hispanității*.

contraforturi de osoase şi descărnate stânci cu vârfuri ascuţite : coline acoperite de vegetaţie săracă, unde nu-şi înalţă capul decât scaieţi uscaţi şi firave tufe de grozamă
câmp nesfârşit în care, fără a se pierde, omul se micşorează, şi în care simte, în mijlocul uscăciunii câmpurilor, uscăciunea sufletului!
glasul din off a tăcut, la fel şi cântecul gregorian al călugărilor şi soloul de chitară : eşti în cafenea
Seneca?
uite-l aici din nou, înfăşurat în togă din cap până-n picioare, sever şi uscăţiv, aşa cum ni se înfăţişează la Muzeul Luvru
scriitor latin, desigur, dar neaoş iberic prin toţi înaintaşii săi : filozof al tauromahiei şi toreador al filozofiei, cum l-a definit cu pătrundere unul dintre compatrioţii săi : din această stirpe de gânditori iluştri care merge de la stoicul Lagartijo la pitagoreicul Manolete : Lagartijo a răspândit în pieptul său sămânţa, la el neofilită, a stoicismului : Manolete a provocat în mintea sa adeziunea la o serie de valori supreme, absolute, fără rezerve : iubirea pentru gestul liniştit şi paşnic, pentru atitudinea calmă şi concentrată, cu înfăţişare gravă şi puţine cuvinte în raport cu semenii
dar să trecem la originile sale şi la epifania sa : ca şi în cazul lui Cristofor Columb şi al altor mari figuri istorice, numeroase oraşe îşi dispută privilegiul aureolat de cinste al naşterii sale : însă cercetările recente ale istoricilor noştri dovedesc fără nici un pic de îndoială că aceasta a avut loc în centrul Peninsulei Iberice şi nu la periferie, iar astăzi putem certifica, fără ca nimeni să ne poată contrazice, că s-a petrecut pe culmile lanţului muntos Gredos, între stânci ascuţite şi poteci, lângă stelele cerului : da, don Álvaro Peranzules, mai cunoscut

acum cu pseudonimul Seneca, s-a născut în ținutul Gredos, într-o familie de oameni cinstiți și cu sânge curat[1]
tatăl său, don Álvaro Peranzules Senior, era un bărbat de statură potrivită, cu fruntea foarte înaltă și cu o cută între sprâncene care conferea privirii sale severitate și energie : metodic, auster și milos, era, la cincizeci de ani, Administrator General al Închisorilor și autor al unor foarte frumoase cărți de poeme : ducea o viață imperturbabilă : sâmbăta, la căderea serii, mergea la biserica San Millán și se pregătea cu fervoare pentru împărtășania de duminică : la căderea nopții, se retrăgea în austerul său cămin și-i aduna pe ai săi și pe drumeții ce se aflau acolo pentru a spune împreună rugăciunea
mama sa era înzestrată cu acea frumusețe suavă și transparentă care constituie mândria și am putea spune patrimoniul frumuseților castiliene : un chip oval și desăvârșit și niște ochi gânditori și melancolici : când s-a făcut mare, doña Isabel la Católica se îmbrăca întotdeauna cu straiele vechi ale doamnelor țării, cu tot ce are mai respectuos și nobil această apreciere, dat fiind că această noțiune a demnității și modestiei nu excludea eleganța admirabilă a portului său : stăpână pe sine, însuflețită de o viață spirituală profundă, lua parte la evenimentele pe care i le scotea în cale existența cu o seninătate și o bună-cuviință ce ar fi stoice dacă n-ar fi mai exact definite spunând că sunt hispanice
era în Gredos o școală cu învățători smeriți, plini de râvnă și bunătate, și în această școală a deprins Seneca buchea cărții :

[1] În acest pasaj, ținta satirei este scriitorul Ángel Ganivet, care a scris în *Ideanium español* că „Seneca nu e un fiu al Spaniei din întâmplare: e spaniol prin esență. Și nu e andaluz, fiindcă atunci când s-a născut, încă nu veniseră în Spania vandalii; dacă s-ar fi născut mai târziu, în Evul Mediu, poate că nu s-ar fi născut în Andaluzia, ci în Castilia". Cu fină ironie, în *Don Julián* Goytisolo face ca Seneca să se nască în Gredos.

Alvarito era, pe atunci, zvelt şi delicat, cu nişte ochi mari, strălucitori, iscoditori : hotărât şi mereu gata să-şi facă temele, oricât ar fi fost de grele, pe care le impunea disciplina şcolară : dar, totodată, plăcut, cu un suflet zglobiu şi vesel care-l îmboldea să săvârşească acele fapte lăudabile care sunt parfumul anilor înfloriţi ai copilăriei
în câmpul vizual al carului : înfăşurat cu o togă nostimă, cu o muletă de toreador în mână, încununat cu crenguţe de lauri, micul Seneca simte o nesăţioasă dorinţă de nemurire şi vrea să desfiinţeze orice distanţă între fiinţa vremelnică şi fiinţa veşnică : rând pe rând, aşază o omidă pe marginea drumului evitând probabila ei strivire sub tălpile vreunui trecător neatent pe unde calcă : îndreaptă tulpina unei flori aplecate de căldura verii : aruncă firimituri de pâine pentru păsările flămânde : biciuie uşor dar hotărât scandaloasa neruşinare de care dau dovadă două muşte înlănţuite ex commodo într-o fulminantă şi sonoră copulaţie : spune scurte rugăciuni fierbinţi în latină şi închinăciuni pline de îngăduinţă al căror număr aproximativ, frais déduits[1], se ridică la astronomica cifră de 31.273 de ani : consecinţă : cincisprezece suflete rătăcitoare uşurate de pedepse potrivit extrem de fidelei şi blândei contabilităţi IBM şi se prea poate să fi încercat răscumpărarea din limb a unui copil mongoloid sau subnormal : rezultat care depăşeşte previziunile cele mai optimiste şi răspândeşte renumele viitorului filozof prin toate comunele şi satele din ţinut

---

[1] Această secţiune a romanului are funcţia de a prezenta un alter ego neaoş al copilului care a explorat „grota" lui Putifar. Este vorba despre Alvarito Peranzules, personaj ce reprezintă o antiteză la copilul subţiratic şi o duplicare a lui Álvaro Mendiola din primul capitol al romanului *Carte de identitate*. În timp ce Alvarito Peranzules reprezintă postularea binelui, copilul din trecut, în schimb, întruchipează înclinaţia spre rău.

inteligența lui vie și mereu trează stârnește de asemenea admirația profesorilor săi : în fața comisiilor de examen, Alvarito răspunde repede și sigur și primește felicitările entuziaste ale dascălilor și colegilor săi
sar mereu din creangă-n creangă, n-am o clipă de răgaz, socotește și ghicește : cine are mai mult haz?
veverița!
e mic, păros, moale : atât de pufos încât ai putea crede că-i de bumbac, că n-are oase
Platero!
animal din Pirinei, cu creasta roșie, care, spovedit și împărtășit, atacă omul
carpetanul!
eu trăiesc și nu trăiesc, și-atât de sus năzuiesc, că n-aș vrea să mai trăiesc
găina![1]
foarte bine : excelente răspunsuri : nota zece : într-un timp record
faima lui umblă din gură în gură și atrage curând atenția lui Lagartijo
celebrul stoic îl trimite la școala de tauromahie din Alcalá de Henares, pentru a-l iniția în premisele filozofice ale luptei cu tauri : micul Seneca învață repede mișcările filozofice de salon și, cu bine meritata diplomă universitară, se transferă la universitatea taurină din Salamanca : acolo, Manolete își ține nepieritoarele lui lecții de mișcare scenică și mimică, neaoșa lui doctrină a impasibilității : deviza lui chip și cuvânt

[1] Goytisolo amestecă diferite texte literare și diferite răspunsuri pentru a satiriza „cunoștințele" lui Alvarito. Descrierea animalului „mic, păros și moale" este luată din *Platero și cu mine* de Juan Ramón Jimenez, iar ultimele versuri sunt ale Sfintei Teresa de Jesús.

până la mormânt : cutezanță, hotărâre eroică, dispreț pentru bunurile materiale, încăpățânare, intransigență : credință senină, fără nori : liniștită supunere față de voința lui Dumnezeu[1]
cu cât mai mult geniu, cu atât mai mare figura : cu cât mai mare figura, cu atât mai mult geniu : inspirându-se din compacta ideologie a lui Manolete, Alvarito își făurește cu grijă o figură impermeabilă și ermetică : cu o structură dermato-scheletică articulată ca o platoșă : în același timp chipul său dobândește o duritate de granit ce se remarcă în mulțimea discipolilor mai puțin dotați decât el și sporește prestigiul tânărului învățător până în ungherele cele mai îndepărtate ale țării : masca lui se transformă curând într-un centru popular de pelerinaj : oameni de diferite vârste și din toate mediile sociale se grăbesc spre acel loc și contemplă cu religiozitate piesele armăturii sale osoase, împietritele trăsături ale statuii sale : esențele hispanice sunt evidente, sufletul neaoș și-a găsit simbolul. Alvarito a devenit don Álvaro Peranzules Junior, iar micul Seneca e acum Seneca cel Mare, ilustra și nemuritoarea Figură Importantă.
Figură Importantă, desigur, Figură Importantă[2] de partea cealaltă a masei unui birou de rector acoperită cu hârtii și cărți și un auster crucifix kierkegaardian ce-și desface brațele lângă lampa de birou și-și proiectează umbra imensă pe draperie : sever și uscătiv pe când își desfășoară cu gravitate muleta cu pânză roșie ori execută o serie fără egal de figuri

[1] Goytisolo reia și amplifică satira tauromahiei, prezentând-o ca pe o parte a „continuității spaniole", pe urmele lui Américo Castro. Cu aceeași intenție satirică, impasibilitatea lui Seneca e asociată cu aceea a toreadorului Manolete, iar referirea la Universitatea din Salamanca trimite la considerațiile despre neaoșism ale lui Unamuno.

[2] Deviza „chip și cuvânt până la mormânt" sună în spaniolă: *genio y figura hasta la sepultura.*

vrednice de Manolete şi mişcări ce-l fac pe taur să se repeadă şi să treacă pe sub muletă, ceea ce provoacă surprinzătorul leşin, extazul serafic al hispanicei mulţimi : primind delirantele aclamaţii cu un rictus stereotip şi ducându-şi mâna, această mână atât de personală ce pare pictată de El Greco, în dreptul inimii
ah, mă doare Spania![1]
ori, în toiul învălmăşelii, cu spiritul cavaleresc şi spiritul creştin într-o fuziune perfectă şi o identificare profundă, pe când stă de vorbă la telefon cu fiul său şi ridică glasul şi se înalţă pe culmile cele mai înalte ale elocinţei şi retoricii

SENECA JUNIOR : o, tată! de ce vor să mă omoare?
SENECA SENIOR : avuţia şi viaţa
Regelui s-o dăruieşti
eşti dator, însă onoarea
zestrea sufletului este,
iar acesta-i aparţine
doar lui Dumnezeu
SENECA JUNIOR : m-aş încrede-n tine, zău,
însă teama nu mă lasă,
SENECA SENIOR : de ţi-o spun încaltea eu
ascultarea mi-o refuzi?
SENECA JUNIOR : bine zici că viaţa noastră
vis e
SENECA SENIOR : toate-s năluciri
ce-n închipuirea noastră
numai teama le trezeşte,
dar ce josnică e teama
de cei morţi şi îngropaţi

[1] Goytisolo continuă satira lui Unamuno când se referă la influenţa lui Kierkegaard şi la faimosul tablou al lui El Greco cunoscut sub numele *Cavalerul cu mâna la piept*, întruchipare a „cavalerului creştin".

SENECA JUNIOR : cum primejdia e mare
socotesc că moartea este
răul cel mai mic, fiindcă
toți avem să-i dăm o vamă
cu tăcută suferință[1]

iar faima lui se întinde, se întinde mereu, întunecă și eclipsează faima învățătorilor lui, capătă proporții nemaivăzute până atunci, devine emblemă națională : cu nedespărțitul său asesor, ilustrul doctor Sagredo, supune țara unei prudente terapii de luare de sânge și clisme ce restabilește încetul cu încetul, după câteva decenii, sănătatea sa șubrezită[2]; carpetanii așa înțeleg lucrurile, potrivit zicalei „boala de iubit multe-ți dă de suferit" și dau dovadă, de atunci, de o tandrețe și o devoțiune cu adevărat excepționale : metoda evolutivă și răbdătoare de a influența realitatea îi repugnă lui Seneca al vostru, care vrea chiar acum și fără întârziere, numai prin forța voinței și tăriei sale, ca răul să dispară și totul să se supună formulei contondente a cuvintelor sale : materia, trupul, trupurile sunt sau trebuie să fie la ordinele sufletului : dacă refuză să asculte de acesta, e nevoie să le sileşti cu forța, penitența sau pedeapsa aplicate asupra lor înșile sau asupra celorlalte : disciplina, purificarea, sângerarea : profluvium sanguinis : prevăzătoarea eliminare de globule roșii și un regim dietetic

[1] În aceste versuri Goytisolo parodiază deopotrivă drama onoarei din Secolul de Aur și apărarea celebrului Alcázar din Toledo de generalul naționalist Moscardó în timpul războiului civil. Dialogul istoric dintre general și fiul său, prezentat ca o conversație dintre Seneca Senior și Seneca Junior, împletește fragmente din diferite piese de teatru de Calderón (*Judecătorul din Zalameea*) și Lope de Vega (*Pedeapsă fără răzbunare*).

[2] Doctorul Sagredo e un personaj din romanul picaresc *Marcos Obregón* de Vicente Espinel, ale cărui metode de vindecare sunt asociate cu epurările din anii regimului franchist.

sever şi radical şi iată că secularul bolnav se înzdrăveneşte încetul cu încetul şi face primii paşi prin cameră şi-şi exprimă veşnica recunoştinţă faţă de zelul lui Seneca şi leacurile empirice ale asesorului său : iar carpetanul se subordonează cu bucurie şi emfază acestui eu real, din care-şi trage forţă, energie, puterea de a porunci, duritate, superioritate de caracter : fotografia color a filozofului atârnă în toate instituţiile publice şi birourile oficiale, iar cu numele lui sunt botezate o sumedenie de oraşe, sate, cartiere, pieţe, alei, bulevarde : copiii primesc şi ei acest nume la botez, iar monedele îi reproduc chipul : ascensiunea lui e de-a dreptul irezistibilă şi, în pofida manevrelor de obstrucţie ale duşmanilor săi, obţine susţinerea unei recunoaşteri internaţionale aproape unanime. Seneca inaugurează noi înţelesuri şi fente, şcoli de tauromahie şi catedre de filozofie : evoluează în chip de toreador şi de dialectician la bâlciul din Sevilla, primeşte prelaţi şi demnitari, urcă pe Gredos ca să respire efluviile etice ale muntelui, se întreţine pe larg cu vechea lui prietenă capra
acolo, pe coloana vertebrală a Castiliei, la două mii de metri altitudine deasupra Podişului : se caţără pe grămada de pietre ce susţine vârful Almanzor şi contemplă importantul spectacol oferit de amfiteatrul care încinge marea lagună Gredos : măruntaie iberice, culmi de tăcere, de uitare, de pace! : împreună, recită „Infantele Arnaldos" şi „Balada pentru Blanca Niña", sonete de Lope de Vega şi autosacramentale de Calderón[1]:
declamând cu glas de stentor, pe care ecoul îl repetă de două ori în acele pustietăţi : apoi, evocă amintiri comune şi

[1] Pasajul acesta pare a fi o satiră la adresa lui Claudio Sánchez Albornoz (carpetanul) şi a lui Ramón Menéndez Pidal, care aveau obiceiul de a face ascensiuni pe Gredos, pentru a recita sonete şi balade vechi.

evenimente istorice care-i întorc, nostalgic, la surâzătoarea, luminoasa epocă a tinereţii lor vajnice şi încrâncenate : cu fraternitatea bărbătească a armelor şi literelor, a adeziunii lor intime şi viscerale la Acţiunea Universală de Salvare : după o gustare frugală, ciocnind un pahar de vin spaniol şi împingând emoţia până la lacrimi

îţi aduci aminte?
ce oameni!
trăiască Regimentul
atunci, ticălosul
da, după măgură
şi eu cu mitraliera
i-am dat gata
ha, ha!
praf i-am făcut
ca muştele
pac, pac, pac, pac!
ah, ce vremuri![1]

cu sufletul plin de respiraţia veşniciei, de seva permanentă a Istoriei, Seneca al vostru se întoarce la oraş şi la grijile lui, la forfota urbană, la hărmălaia lumii transfigurate, precum grupul Beatles după retragerea spirituală în India : ziarişti, fotografi, reporteri de radio şi televiziune îl înconjoară şi hărţuiesc cu o mulţime de întrebări la care răspunde cu noblеţe, inteligenţă şi echilibru : trăsăturile lui de Paiaţă au o impasibilitate şi o rigoare absolut excepţionale şi înfioară de admiraţie mulţimea mucilaginoasă şi nevertebrată a susţinătorilor şi adoratorilor săi : roiuri după roiuri, ca albinele, culeg nectarul

[1] Goytisolo profanează din nou planul literar ideal alăturând baladele vechi, recitate de istoricii tradiţionalişti pomeniţi mai înainte, cu fanfaronada amintirilor vitejeşti din războiul civil şi aluziile la naţional-sindicalismul franchist şi Regimentul Montejurra.

cuvântului său : Seneca execută figuri de tauromahie, întemeiază un nou sistem dialectic, organizează cursuri serale şi fără frecvenţă de imobilitate şi hieratism şi, în momentul de apoteoză internaţională a triumfului său, fără să se înţeleagă faptul că, dacă într-o zi îndepărtată el va lipsi, senechismul, Opera sa, trebuie să continue
eventualitatea retragerii sau dispariţiei sale provoacă o firească tresărire de groază printre discipoli săi, şi persoane de toate vârstele şi categoriile sociale dau fuga din nou la el şi, printre sughiţuri şi vaiete, ratifică nezdruncinata lor adeziune
unul după altul, precedaţi şi anunţaţi de figuri de tauromahie, se vor perinda prin hipnotizatorul mecanism

UN ANDALUZ PASIONAT DE TAUROMAHIE

vreau să-i dau de ştire că i-am cerut în genunchi Sfintei Fecioare să-l facă să se răzgândească, fiindcă, aşa cum l-a ocrotit până acum, tot astfel va fi pentru el grabnică ajutătoare şi de aici încolo : nu poate renunţa aşa, nitam-nisam : milioane de oameni, în după-amiezile de coridă, îşi aţintesc ochii la el cu inima cât un purice, şi pentru toţi aceştia şi pentru masele populare acest refuz ar însemna moartea speranţelor pe care şi le-au pus în el

UN POET DIN MADRID

poezia mea este profund intimistă : vreau să spun că motivele ei sunt, în general, efluvii ale vieţii mele interioare, ale concepţiei despre lume aşa cum o văd eu, ale desfătării pe care mi-o produce contemplarea fiinţei mele : e un fel de dialog pe care-l susţin cu sufletul meu, care uneori răspunde pe deplin, dar alteori se arată ursuz şi surd la rugăminţile mele
aveţi de gând să mergeţi la vot?

da, o să merg la vot
ne mai puteți spune ceva?
răspunsul meu e un da răspicat

O ROMANCIERĂ DIN PROVINCIE

cum sunteți cu adevărat? : să presupunem că sunteți un personaj care vă întruchipează și trebuie să vă descrieți
sunt feminină, sensibilă, pasionată, sinceră : dar și distrată : până într-acolo încât pe stradă mă ciocnesc de toate lucrurile : odată un domn mi-a făcut un compliment și eu m-am întors și l-am întrebat : ce-ați spus?
personajele dumneavoastră cred în Dumnezeu?
da, însă au îndoieli și se zbat, suferă
veți merge la vot?
desigur : îl ador pe Seneca : e un bărbat divin, de-a dreptul divin

O ACTRIȚĂ DE TEATRU

îmi mențin silueta datorită consumului de salată verde și castității
cum vă definiți din punct de vedere filozofic?
sunt stoică până în măduva oaselor
vă veți face datoria electorală?
Seneca mă fascinează

UN TRIO VOCAL

culegeri de balade, autosacramentale, cărți de cavalerie!
Cid Campeador, Manolete, Podișul!
mistică, tauromahie, stoicism!
Seneca, Seneca, Seneca!

carismatica invocare merge din gură în gură : în toate locurile din țară, carpetanii se năpustesc la urne pentru a-și reafirma în fața lumii înflăcăratul lor spirit patriotic și neștirbitul lor devotament față de persoana filozofului și doctrina lui

sufragiul e popular, zgomotos şi nu lipseşte acea notă duioasă, umană, emotivă, ce dezvăluie spiritul hispanic atât prin spontaneitatea sa, cât şi prin brava simplitate a protagoniştilor săi
când Seneca îşi face apariţia la rampă, publicul izbucneşte în urale entuziaste, emoţionante, indescriptibile
o femeie de vârstă înaintată se apropie de el şi strigă din toate puterile : binecuvântată fie mama care te-a născut!
o femeie care stătea în pat aşteptând să nască îşi manifestă o dorinţă foarte vie de a vota şi e transportată ipso facto la secţia corespunzătoare : când se întoarce acasă o apucă durerile facerii şi femeia aduce pe lume un drăgălaş carpetan printre strigăte de trăiască Seneca, cuprinsă de bucuria de a fi mamă
o pereche de proaspăt căsătoriţi, imediat după ceremonia nupţială, se deplasează, în frac şi respectiv rochie de mireasă, la circumscripţiile electorale de care aparţin fiecare : am spus da la biserică şi acum repetăm da pentru Seneca şi stoicism
un emoţionant buletin de vot depozitat la secţia 44 din plin Centru : în încăpere, sub un panou cu un mare da, se poate citi : îl votez pe Seneca fiindcă el întruchipează cele mai pure esenţe ale hispanităţii şi se încadrează perfect în coordonatele perene ale Istoriei noastre
un vot exprimat pe culmile cereşti ale Gredosului spune : da, da şi iar da în vecii vecilor
scriu da cu propriul meu sânge, proclamă un adept al doctorului Sagredo
la Madrigal de las Altas Torres[1] un alt alegător semnează de asemenea cu sângele său şi ştampilează un da pe buletinul de vot corespunzător
şapte ani am fost închis ca epicureu, dar îl votez pe Seneca : un da pentru tipul cel mai grozav din Spania!

[1] Locul unde s-a născut regina Isabel Catolica.

pe cerul albastru şi senin al Madridului câteva avioane desenează
imense da-uri pentru continuitatea ontologică a senechismului
toţi votează pentru El
ţiganii
călugăriţele
fotbalişţii
octogenarii
bolnavii
paraliticii
helicoptere din Strategic Air Command USA desfăşoară portretul său gigantic şi aruncă mii de buletine cu augusta sa Efigie : grupuri de femei bisericoase îşi aruncă tunicile, cuprinse de entuziasm, aleargă după ele şi le prind din zbor, cu o iuţeală uimitoare : oţeliţii şi scandalagiii cocoşi de martie cântă frumoasa primăvară a Spaniilor şi îngeri cu spade în mână stau de veghe lângă uşorii porţilor raiului vostru drept, implacabil, dificil : chipul lui Ubicuu se desenează străveziu pe fondul strălucitor de drapele fâlfâind în vânt în sunetul, în surdină, al diferitelor ritmuri şi motive ale fanfarei naţionale : indelebil, indelebil! : în mijlocul emblemelor şi simbolurilor : domn şi stăpân al carpetanilor : definitiv nemuritor
când maşinăria amuţeşte şi se stinge, hipnotizaţii clienţi ai cafenelei clipesc somnolent şi se freacă la ochi
Tariq îţi întinde din nou pipa, şi vei fuma iarăşi

mândrule, şoimane Poet, ajută-mă : într-o lumină mai sigură, înalţă-mă[1] : patria nu e pământul, omul nu e copacul : ajută-mă să trăiesc fără sol şi fără rădăcini : mişcare, mişcare : fără vreo altă hrană şi substanţă decât cuvântul tău bogat : cuvânt fără istorie, ordine verbală autonomă, înşelător delir :

[1] Vers de Góngora, din poemul *Singurătăţi*.

poem : hanger sau trăsnet : închipuire şi raţiune se adună în tine spre propria ta slujire : cuvânt eliberat de seculară servitute : iluzie realistă a păsării ce intră în cadru şi ciuguleşte strugurii : cuvânt-transparent, cuvânt-reflex, mărturie josnică, rigidă şi inexpresivă : cimitir de automobile, oxidat măcel în marginea marelui oraş : hărţuială verbală ce murdăreşte şi nu hrăneşte, dejecţie puturoasă şi nefolositoare : discursuri, programe, platforme, minciuni răsunătoare : cuvinte simple pentru sentimente simple : iubiri curate, convingeri smerite : ale tale, Julián, în ce limbă le făureşti? : cuvânt extrem de pasiune extremă, orhidee somptuoasă ce învăluie şi hipnotizează : pasiune oprită, sentiment nepermis, fulgurantă trădare : închide ochii, aruncă în aer maşinăria tenebroasă : pupila sa ciclopică aspiră să te imobilizeze, statuie oarbă precum femeia lui Lot : imaginează-ţi cicatricea otrăvitoare de cealaltă parte a mării : întinsă şi tristă ţară scăldată de fluvialul profet : într-un ceas rău să-ţi fie, nedrept ostenitor[1]! : contemplă pântecul matern umflat şi nenumăratele progenituri : filozoful stoic şi vitejii lui susţinători : priveşte-i incrustaţi în ultimele fotolii, înveşmântaţi în gabardine bogate, cu ţigara în mână, mustăcioara în furculiţă, părul strălucitor şi pantofii lustruiţi într-un acord perfect : mereu cu bale la gură în faţa inaccesibilei caverne sau a emfaticei excreţii inutile : sărăcăcios, virginal serai, loc comun al uşuraticei concepţii! : în timp ce îngenunchiatul sclav execută la picioarele lui neaoşa, academica artă ce ascultă de porunca curăţă-fixează-şi-dă-strălucire[2] cu eterata convingere muzicală a unui Toscanini dirijând a Cincea de Beethoven : odraslă a jegului şi a năutului, mesianic adorator

[1] Vers din *Profeţia râului Tajo* de Fray Luis de León, în care este vizat Rodrigo, ultimul rege vizigot, printr-o aluzie la păcatul din care s-a tras „pierderea" Spaniei de către creştini.

[2] Deviza Academiei Spaniole.

al lanțurilor sale : fugi de ele, Julián, refugiază-te în cafeneaua maură : la adăpost de ai tăi, în africana țară adoptivă : aici mârșava trădare înflorește dulce : viperă, reptilă ori șarpe obrintit care, la naștere, rupe coapsele maică-sii : pântecul tău neted ignoră infamia buricului : viață și moarte se contopesc în tine cu o rigurozitate exactă : înconjurat de prezențe prietenoase, printre spirale de fum înmiresmat, savurând arzătoarea comuniune cu un pahar de izmă : haşiş, aliat subtil al pasiunii tale distructive! : zborul tău mângâietor încinge limbajul opac al unei străluciri sumbre, verbul înlănțuit se eliberează, arhitectura lui devine fluidă, cuvântul mărunt se deșteaptă și săvârșește implacabila trădare : într-un cartier uitat al acestui oraș de al cărui nume nu ții să-ți aduci aminte copilul se întoarce de la școală cu ghiozdanul în spate : băiețandru slab și plăpând : ochi mari, piele albă : nu i-a mijit încă mustața, care nu poate pângări moliciunea obrajilor săi : îl vezi, e aici, scena se repetă, veche precum lumea : acordurile înțepătoare ale muzicii arabe însoțesc ritul ancestral : copilul fermecat de aspidă și tu, Julián, înaintând către el tainic și nocturn ca un servitor nubian : dar oprește-te : nu alerga în galop : trădarea se va împlini[1] : stăruitorul tău șarpe așteaptă seculara răzbunare : răsuflarea austerei Castilii, țară cu oameni severi, gravi și potoliți! : iubiri simple și caste, perechi legate într-o procreație dezgustătoare și anostă! : curățirea castrantă a fost completă, iar mânia ta disprețuiește limitele : pasivul serai va primi cu bucurie aspida, vânjoasa năpârcă va înlocui ideea jalnică și pipernicită : șerpi zburători escortează mersul celor ce poartă turbane libiene : au început să răsune glasurile lor : ascultă-le : pe ingratele locuri strămoșești, călău al celor liberi, inteligența și sexul vor înflori

[1] Dorința naratorului de a-l sodomiza pe copil cu „stăruitorul șarpe" e un act rezervat pentru partea a patra a romanului, deoarece protagonistul trebuie să făptuiască mai întâi trădarea Spaniei și abia după aceea se va produce trădarea propriului său trecut.

III

„Maurii din oştire erau înveşmântaţi cu toţii în ibrişin şi împodobiţi cu postavuri scumpe luate drept pradă, caii aveau frâiele ca de foc, feţele le erau negre ca smoala, cel mai chipeş dintre ei era negru ca tuciul, iar ochii le sticleau ca nişte lumânări; caii lor erau iuţi ca leoparzii, iar călăreţii mai cruzi şi prădalnici decât lupul ce intră noaptea în stâna oilor."

ALFONSO AL X-LEA CEL ÎNŢELEPT, *Crónica General*

„...Africa, ce năpădit-a pământurile Spaniei cu şerpi, revărsând asupra ei potop de neamuri."

SAAVEDRA FAJARDO,
Corona gótica, castellana y austriaca

de câtva timp, în vitrinele prăvăliilor şi pe pereţii caselor, foiţe rectangulare, scrise în franţuzeşte, poftesc populaţia marocană la o nobilă şi umanitară acţiune comună

DONNEZ VOTRE SANG SAUVEZ UNE VIE

chemarea te urmăreşte obsedant, şi chiar azi, la lăsarea întunericului

(negura îţi înlesneşte de obicei întunecatele scopuri)

te prezinţi la locul indicat şi îţi aştepţi răbdător rândul aşezându-te la coadă

(ca măsură de precauţie porţi ochelari fumurii şi o caraghioasă mustaţă falsă)

donatorii stau de vorbă în şoaptă despre chestiuni lipsite de importanţă, iar tu stai mai departe la pândă, într-o tensiune dureroasă

trebuie să treci neobservat şi orice semn de nervozitate sau de nelinişte te poate da de gol

chipul tău va simula duritatea compactă a stâncii şi ochii tăi vor fi aţintiţi în gol

când infirmiera va înnoda cureaua în jurul braţului şi va înţepa cu seringa una dintre şerpuitoarele tale vine albastre, vei scoate un oftat de uşurare şi de satisfacţie

(nu eşti în Tanger, ci în Spania, iar sângele pe care cu atâta viclenie îl oferi îi va infecta negreşit pe ai tăi)
nu spirochet, ci virusul turbării
te-a muşcat un câine turbat şi, la lichidul gros din sticluţă, vei adăuga
(precauţie necesară, dat fiind că, în acest caz, nu e de obicei contagios)
câteva firicele de salivă
(faptul s-a petrecut în felul următor : eşti tolănit pe păturile de rogojină, atent la dansul hieroglific al păsărelelor drogate, când bagi de seamă prezenţa subită a dulăului : părul negru şi creţ, limba trandafirie, ochii strălucitori şi galbeni : membrul său răsare scurt şi ascuţit, iar botul aspiră cu extaz fumul înmiresmat al pipelor : mişcările lui sunt flexibile şi zvelte : nimeni nu pare să-l bage în seamă : solul e acoperit de cocoşi decapitaţi, şi el adulmecă îndelung delicata palpitaţie a viscerelor : ceva îţi semnalează iminenţa primejdiei, dar te simţi incapabil de orice efort : colţii animalului strălucesc ca nişte pumnale de oţel lustruit şi, brusc, îi înfige în trupul tău cu o exactitate energică : nici o durere, nu : dimpotrivă : ascuţita, subtila percepţie a paranoicului sau a bolnavului, în timp ce, jos, sângele se scurge vinovat, nesupus : ceva ca o aurită mare de diguri fără noduri, fără cârlige de agăţat : numai un fir de cauciuc ce se învârteşte şi se împleteşte, insinuând o suavă arhitectură de comoditate)
infirmiera n-o să-şi dea seama de maşinaţiile tale şi-o să mulţumească pentru dar cu vorbe mişcătoare
tu o să accepţi cu modestie mulţumirile ei şi-o să încropeşti, la rândul tău, un frumos discurs

(în biblioteca de pe bulevard există un bogat sortiment cu diferite modele
epic, dramatic, poetic etc.)
și, la adăpost de orice represalii, o să aștepți în liniște rezultatul furișatei inoculări și evoluția lentă, dar inexorabilă a bolii (în manualele de medicină curente sunt de obicei deosebite trei perioade : în faza de incubație bolnavul are, cu intermitențe, senzații anormale : mâncărimi, iritație, arsuri, înțepături fulgerătoare și subite : aceste simptome prevestesc o etapă melancolică ulterioară în timpul căreia victima se simte deprimată, tristă : respirația devine întretăiată, o neliniște fără obiect o apasă : cea mai mică încercare de a înghiți un lichid, lumina prea puternică, ba chiar simpla amintire a ei îi provoacă spasme atât de dureroase, sufocări și asfixieri atât de nemiloase încât, în clipa când bea, se scutură înspăimântată : chipul ei reflectă suferință, trăsăturile se crispează, membrele tremură, tot corpul se înfioară : aceste accese nu-i îngăduie să absoarbă nici o picătură de apă : crizele se repetă spontan și la intervale din ce în ce mai scurte : sunt însoțite de convulsii și o creștere generală a temperaturii : între două atacuri bolnavul trece prin momente de nebunie furioasă și, adesea, e bântuit de gândul sinuciderii : supraexcitarea lui ajunge la limită : nu-și găsește liniștea : se ridică, umblă prin cameră, se lovește de pereți și de mobile, se rănește, scoate urlete înspăimântătoare : e scuturat de frisoane și face spume la gură : uneori încearcă să fugă, să spargă ușa, să se arunce pe fereastră : se întinde pe pat, se agită frenetic, sfâșie pături, cuverturi și cearșafuri, mușcă tot ce-i iese în cale : după câteva ceasuri trupul i se acoperă de o sudoare vâscoasă și din colțurile gurii i se scurg bale albicioase : paralizia îl cuprinde

încetul cu încetul şi, în cele mai multe cazuri, se stinge până la urmă prin asfixie)
după ce termini lectura, o să dai o ordonanţă
orice individ atacat de turbare va fi sechestrat într-o încăpere până moare
nu există leac şi sfârşitul e fatal[1]
după deces, încăperea mai sus pomenită şi obiectele care au aparţinut bolnavului vor fi distruse până la unul şi, fără vreo prealabilă dezinfecţie, nimeni nu le va mai folosi vreodată

patria e mama tuturor răutăţilor : şi cel mai expeditiv şi eficace mod de a te vindeca de ea constă în a o vinde, a o trăda : s-o vinzi? pe un blid de linte, pe argintul din Peru, pe mult sau pe puţin : cui? : cui dă mai mult : ori a o încredinţa, cadou otrăvit, cui nu ştie nimic despre ea şi nici nu vrea să ştie : unui bogat sau unui sărac, unui nepăsător, unui îndrăgostit : din simpla, şi suficienta, plăcere a trădării : a eliberării de ceea ce ne identifică, ne defineşte : care ne transformă, fără să vrem, în megafoane : care ne lipesc eticheta şi ne confecţionează o mască : ce patrie? : toate : cele din trecut, cele din prezent, cele din viitor : mari şi mici, puternice, ticăloase : vânzare în lanţ, delict neîntrerupt, trădare permanentă şi activă : să vinzi
Caldeea Egiptului
Egiptul Persiei
Persia Spartei
Sparta Romei

[1] Aceasta e prima invazie imaginară ce duce la distrugerea „Spaniei sacre" printr-un virus de turbare. Se amplifică astfel referirile anterioare la afişul „Donnez Votre Sang" şi la dulăul care linge sângele cocoşului tăiat.

Roma barbarilor
pe barbari Bizanțului
Bizanțul Islamului
să te lași în voia excitantului joc al combinațiilor și să extragi din fiecare operație un beneficiu : economic, fizic sau spiritual : sau, în ultimă instanță, din pură gratuitate, pentru fulguranta satisfacție a actului în sine : trădare gravă, trădare veselă : trădare premeditată, trădare subită : trădare ascunsă, trădare deschisă : trădare de bărbat, trădare de fătălău : să scoți totul la mezat : istorie, credințe, limbaj : copilărie, peisaje, familia : să refuzi identitatea, să începi de la zero : Sisif și, totodată, pasărea Fenix ce renaște din propria sa cenușă : o doză de marijuana mai puternică decât cea obișnuită e de-ajuns : și o caldă, viguroasă, prielnică animalitate : Tariq e lângă tine și în ochii lui parcă se citește privirea implacabilă a unui tigru

convins de urgența și necesitatea trădării, îți vei înmulți centrele de înrolare și de recrutare
veniți la mine, războinici ai Islamului, beduini ai deșertului, arabi instinctivi și brutali! : vă ofer țara mea, intrați în ea ca s-o jefuiți : câmpiile, orașele, comorile, fecioarele ei vă aparțin : doborâți șubrezitul bastion al personalității sale, măturați molozul metafizicii sale : sălbatica agresiune colectivă se impune : a venit momentul să vă ascuțiți cuțitele și să vă arătați dinții : să se înalțe cât e de lung șarpele răzvrătirii voastre și, centru nebiruit și mândru, să-și exercite tiranica lui putere cu tăcută și enigmatică violență : îți vin în minte o sumedenie de imagini lirice, somptuoase : festoane de stuc, ornamente de ghips, puzzle de stalactite, coloane fragile, obiecte de ceramică fină : lambriuri de faianță, inscripții cufice, litere nesjís :

mucharabis, zăvoare de fier, lămpi de moschee : grădini tainice, curți văruite : palmieri, jerbe de verdeață : dune, peisaj familiar
chipuri fioroase, întrezărite sau visate, vor alcătui de aci înainte oștile tale : ciobani din Tenira și Mulay Busselham, minieri din Laarara Fuaga, felahi din Suket-Tlata și Laguat, vlăjgani din Uxda și El Golea[1]
cozile turbanelor voastre se unduiesc în galopul cailor : contemplați cicatricea otrăvitoare de partea cealaltă a mării : bogăția magnifică la îndemâna armăsarilor voștri
simbolurile noastre vetuste, plicticoase, zac grămădite într-un pod prăfuit : lei de pluș, castele de nisip : panglici, draperii, monede cu efigii : drapele, steme, fanfara națională
figurile noastre glorioase și efemeridele legate de patrie trezesc căscatul elegant și politicos, amabilul, măsuratul zâmbet : Traian, Teodosiu, Hadrian! : don Pelayo : Guzmán cel Bun, Ruy Díaz de Vivar[2]!
uimitorul progres industrial, mirifica societate de consum au slăbit vechile valori : Agustina servește hotdogi într-un hotel turistic cu aer condiționat : toboșarul de la Bruch mestecă gumă și fumează Benson and Hedges
de mult ce-am ținut brațul ridicat și întins în față, cu mâna deschisă și palma în sus, oasele au devenit de plumb și din nefericire au căzut ascultând de legea gravitației
Alto de los Leones, epopeea Alcazarului, asediul orașului Oviedo, crucișătorul Baleares, închisori roșii, regimentele

[1] Tenira este vechiul nume al Algeriei. Celelalte denumiri aparțin unor orașe, sate și oaze din Maroc și Algeria.

[2] Pronumele „voi" se folosește pentru a-i denumi pe invadatorii arabi, pe când „noi" se aplică spaniolilor. Goytisolo parodiază ideea continuității spaniole prin evocarea satirică a marilor împărați romani și a faimoșilor monarhi și eroi medievali ce au luptat împotriva maurilor.

din Montejurra s-au estompat pentru totdeauna în dosul decorului foarte urban de benzinării, snacks, Bănci, afişe, cafenele : de tocite şi palide idei politice : de atitudini blânde, prudente, inconsistente

oţeliţii şi gălăgioşii cocoşi de martie ce anunţau odinioară încântătoarea primăvară a Spaniilor au murit : în raiul nostru facil şi voluptuos, îngerii care vegheau cu spada în mână în dreptul porţii se scoală mahmuri din ultimul chef flamenco cu whisky şi vin andaluz

ascultaţi bine ce vă spun : Podişul ancestral, spada neînvinsă a Cidului; calul alb al Sfântului Iacob : nimic n-o să vă ţină piept : masca ne apasă : rolul pe care-l interpretăm e fals : simţim în piept o imperioasă nevoie de aer proaspăt : sângele circulă repede, inima palpită, trupul aşteaptă cu nerăbdare virilitatea voastră reţinută : mai staţi pe gânduri? : ascultaţi-mă : biruinţa e sigură : trădarea mea se va prelungi opt veacuri : e scris în ceruri, iar profeţii şi învăţaţii voştri ştiu asta : o harababură fără sfârşit, o corupţie generală, o molimă fulminantă, devastatoare : semnele premonitorii se grămădesc, iar mândra mare a Strâmtorii devine netedă ca o plută : traversarea nu prezintă riscuri : debarcaţi!

şi, coborând din rapida ambarcaţiune a lui Tariq, o să pui piciorul în funesta ţară şi-o să-ţi asumi comanda generală a operaţiunilor

o să-i îmbraci cu veşminte de carpetani pe necioplitii şi sălbaticii tăi războinici şi-o să-i infiltrezi în mulţimea fotbalistică şi tauromahică

o să ocupi biserici, biblioteci, cazărmi, mânăstirea Yuste, San Lorenzo del Escorial, Cerro de los Ángeles

o să eliberezi moscheea din Córdoba, Giralda, Alhambra

o să razi de pe faţa pământului palatul lui Carol Quintul

o să-ți instalezi haremul în parcul Retiro
o să încurajezi apostazia muladí și propaganda coranică
când în îndurerata Peninsulă o să existe mai multe focare de infecție și rezistența organică o să se prăbușească, o să treci la asaltul brutal și definitiv
cu armele ascuțite ale trădării, în fruntea musulmanilor din tribul său

mulțumită unui pumn de oameni iluștri : maeștri iubiți pretutindeni, admirați și respectați : ghicitori și speologi ai zăcămintelor, filoanelor și izvoarelor ascunse ale sufletului vostru : cercetători ai milenarelor esențe, examinatori minuțioși ai neamurilor de viță veche : bărbați strălucițI, cu o desăvârșită conduită civică : teoreticieni ai rațiunii vitale, înaintași și precursori ai lui Heidegger : apărători ai nobilei civilizații în lupta cu barbaria : spaniolizatori ai Europei, europenizanți ai Spaniei : contemporani cu Proust și anticipatori ai lui D'Annunzio și Maeterlinck : pelerini la mormântul lui don Quijote, exegeți ai vechilor balade : apărători neînfricați ai specificului iberic, ai destinului hispanic deosebit și privilegiat : demascatori ai intereselor create, creatori de interese noi : grup fără egal de stiliști, aurari și meșteri ai limbajului : stăpâni pe un bagaj cultural de o modernitate fără cusur, învesmântat întotdeauna în forme distinse, strălucite : autori de eseuri foarte plăcute, inițiatori ai erudiției istorice, oracole subtile ale Spiritului în cercurile rafinate și elegante : heralzi ai științelor oculte și inaccesibile profanilor pe care se cuvenea să le prezinți poporului docil pentru a împlini penuria sa intelectuală și ce asigura în același timp consumul normal al întregului secol academic : patrioți ursuzi, severi, austeri,

inexorabili : paznici zeloşi ai adevărului, închis de ei într-un nou şi brevetat chivot al legii : ridicaţi pe piedestaluri şi transformaţi în statui, înveşmântaţi în togi de rectori, încununaţi cu lauri : paladini ai Cidului, ai lui Seneca, ai lui Platero : legătura atât de specific spaniolă ce există între stoicism şi tauromahie : campioni ai evidentei înlănţuiri de gene, dovadă a dăinuirii seculare a anumitor trăsături etnice de neşters : a spiritului atras de rădăcinile lui spre veşnicia castei : a neîndoielnicei voastre filiaţii cu Tubal, fiul lui Iafet şi nepot al lui Noe : a acestei linii ascunse şi subterane ce merge de la Sagunto şi Numancia până la epopeea Alcazarului din Toledo : restauratori ai continuităţii celtiberice, vizigote şi vardule : colecţie de străluciţi cavaleri rătăcitori pe câmpii, munţi şi văi : neaoşeşte opuşi devizei time is money, bunului-simţ, sâcâitoarei logici : duşmani viscerali ai ghidului Baedeker şi ai sleeping-car-ului, ai pernei şi ai băii : ai căii ferate, ai toaletei, ai telefonului : înrolaţi sub deviza aristocratică de fidelitate faţă de elite : cu suflet dermo-scheletic, de crustaceu, cu scheletul pe dinafară, iar înăuntru, carnea, tot osoasă : acestui pumn de taumaturgi impregnaţi cu o fină sensibilitate artistică şi un profund absolutism conceptual : cu o intimă reticenţă faţă de ideea de democraţie : mulţumită lor şi îmbuibaţilor epigoni care nu lipsesc, monopoliştii şi bancherii asprei proze de astăzi, vei putea să identifici şi să recunoşti peisajul fatalei Peninsule, imortalizat în chip glorios în paginile lor

străbaţi în taină această Castilie aridă şi uscată, arsă de soarele verii, biciuită iarna de vifore : pândeşti câmpul pustiu şi parcă adâncit în sine, plopii de pe malul râului, primăvara leneşă : coline golaşe, ulmi foşnitori, plopi înalţi, stejari greoi

răsună, se înşiruie unul după altul dangătele ce cheamă la rugăciune : concert de clopote ce rupe tăcerea veche şi solemnă : dulce curgere a zilelor asemenea : repetiţie, substanţă a fericirii : obicei sfânt
e ceasul amiezii : peisajul e vegheat de pâcla ce se ridică din pământ : totul se vede tulbure şi şters : culorile n-au strălucire
pământ uscat şi gol unde *gea* domină flora şi fauna : limpede cer albastru, vaste câmpii, măguri crăpate şi roşcate : dezolare, sete a sufletului, turme transhumante, nemişcată rută
drumul se aşterne nesfârşit în faţa ochilor : abrupte locuri stâncoase : munţi golaşi : plopi drepţi : procesiune monotonă şi gravă de crânguri de stejari, de un verde sever şi peren
sate simple şi umede, îmbibate de istorie veche : o piaţă cu mici arcade, un bătrân aşezat în faţa porţii, palate cu steme de nenumărate spiţe nobile, ferestruici zăbrelite la o mânăstire de maici, paşi uşori pe o ulicioară
ruinele castelului Mota : podul Segoviana : stepa din cursul superior al râului Duero : morile de apă din Zamora : Salas de los Infantes : zidurile cenuşii ale oraşului Olmedo
te opreşti să contempli plopii de pe mal : vântul biciuie stejarii : apa ţâşneşte din adânc, din măruntaiele pământului : se lasă seara şi lumina leneşă a toamnei conferă peisajului sterp şi stâncos intonaţii anacreontice
se aude în depărtare melancolicul sunet al tălăngilor : un ciobănaş cântă : lângă tine, albinele, schitul, râpa prăvălită peste râu, veşnica rostogolire a apei pe stâncile prin care-şi sapă drumul
ascuns într-o pădurice, lângă o potecă de ţară, cuprinzi pentru ultima oară cu privirea elementele vectoriale, riguros ordonate, ale încremenitului peisaj : o barză extatică, un ulm singuratic, un stejar cast, câţiva arbuşti scunzi şi chirciţi : o

bătrânică, suită pe spinarea unui măgăruş, trece dându-ţi
bineţe : hohotul tău sălbatic se pierde în tăcerea mânăstirească
a asfinţitului
mulţi stejari pe aici, Julián! : prea mulţi plopi, prea mulţi plopi,
şi albi şi negri! : ce-i de făcut cu această câmpie prăpădită?
atâta uscăciune şi atâtea dangăte de clopot te revoltă : du-te :
lasă naibii odată drumurile bătute : locul ăsta duhneşte : pot
să rămână oare lucrurile aşa? : răbdare, răbdare şi
o să vedem noi cum ne lecuim de toate astea[1]

aleargă în galop, bărbate, aleargă în galop, şi nu te descuraja, preaiubit de Dumnezeu şi fiu al Tunetului, pe albul şi dioscuricul tău cal, coborând din văzduh cu mare grăbire, Iacov omorâtorul de mauri, cu inefabilul său însemn alb şi spada strălucitoare în mână, biciul şi spaima hoardei musulmane pe vasta piele de taur[2], precum eşti zugrăvit, călare şi ţinând strâns nebiruita spada Tizona, pe tâmpla bisericii ce ţi-a fost închinată, loc de întâlnire secular a mii şi mii de pelerini care, de-a lungul nebuloasei Căi Lactee[3], dau fuga cu sandalele şi armurile lor, cu crucile şi toiegele lor, la plus ancienne route touristique du monde, messieurs-dames, aves ses paysages et ses sites, ses ressources hôtelières et ses specialités gastronomiques dont la celebre Coquille Saint

[1] În paragrafele precedente, Goytisolo reia experienţa de călător ce străbate Castilia pe care au valorificat-o scriitorii din generaţia de la 1898, dar, spre deosebire de ei, Goytisolo nu mitizează peisajul spaniol, ci urmăreşte să distrugă expresia sa literară idealizată.

[2] Conturul Peninsulei Iberice a fost din vechime asemuit cu pielea unui taur jupuit.

[3] În Spania, Calea Lactee mai poartă şi denumirea de Calea Sfântului Iacov.

Jacques, le tout à des prix imbattables[1], alergând în galop pe pământ şi prin văzduh până la celălalt ţărm al mării pentru a-i da o mână de ajutor lui Cortés şi, în fruntea celor din Cholula, Tezcuco şi Tascala, să despice şirurile indigenilor, năpustindu-se asupra lor şi doborându-i la pământ cu zăbalele şi cu copitele cailor pentru ca în Mexic să ia fiinţă trei Tribunale regale de judecată, unsprezece episcopii şi un Colegiu Universal de Arte şi Studii unde să se acorde diplome de licenţă şi doctorat şi să existe meşteri tipografi care să scoată cărţi în latină şi în spaniolă şi indigenii să înveţe să lucreze fierul cu ciocanul şi să-l şlefuiască şi să înveţe să ţească cu fire de mătase, tafta şi satin şi să ajungă să facă sculpturi luându-se la întrecere cu Berruguete şi Michelangelo, zburând şi iar zburând, înaripat şi impetuos, pe cerul nenumăratelor câmpuri de bătălie, trasând impresionante spirale ciclice printre corurile de îngeri ce cântă antifoane şi smeriţii carpetani care pândesc mesianic hatârul darurilor tale, carpetanii, vai, carpetanii, neamul mâncător de năut, greoi şi neclintiţi, somnoroşi şi amorţiţi, carpetanii, vai, ostili faţă de progres şi de tehnică, vânători de eretici, trăiască lanţurile, veşnicii cruciaţi[2]

(aria selecţionată pentru metamorfoza şi des-caracterizarea istorică a fost recunoscută cu grijă : ai la tine planurile topografice

[1] Cea mai veche rută turistică din lume, doamnelor şi domnilor, cu peisajele şi locurile sale încântătoare, cu resursele sale hoteliere şi specialităţile sale gastronomice, printre care se află celebra Scoică a Sfântului Iacov, totul la preţuri incredibile (fr.).

[2] Scriitorul amestecă aici descrieri şi comentarii de largă răspândire în cultura spaniolă, ca bunăoară strigătul „trăiască lanţurile" ce a răsunat la Madrid în momentul restaurării absolutismului de către Fernando al VII-lea, sau popularitatea năutului, imortalizat într-o *Odă andaluză* a poetului José Joaquín de Mora.

şi un tabel indicator al timpului : pe scurt : aria desemnată, Aria H, se întinde de la pantele nord-vestice ale masivului Moncayo spre Guadarrama, Gredos şi lanţul muntos Cabrera : cuprinde zone de stepă acoperite de stânci, câmpii aride, râuri concise şi sobre : clopotele cheamă enoriaşii la rugăciune, şi parcă răsar din pământ nedesluşite gânduri de veşnicie : pentru echipele de fumigaţie şi de tăiere a copacilor punctele de aterizare vor fi marcate cu balize de culoare albastră : în centrul acestei arii va fi montat un emiţător de Radio Decca pentru a putea fi trimise elicoptere suplimentare : echipa care transportă speciile vegetale adecvate la noile condiţii climatologice va zbura la o înălţime de zece mii de picioare şi cu o viteză de trei sute de mile : calculând greutatea fiecărei încărcături, va fi nevoie de paraşute simultane şi, cum terenul e accidentat, va trebui să fie împachetate în bureţi : combinezoanele paraşutiştilor şi lăzile lansate va trebui să fie impregnate cu o substanţă fosforescentă pentru a facilita recuperarea lor : elicopterele vor recepţiona mesajele pe ultrascurte : mai e ceva de lămurit?

nimic

vajnicii bărbaţi ai tribului şi-au potrivit turbanele lor albe şi saltă în şeile armăsarilor, care nechează cu avânt şi plăcere, de parcă ar simţi în nări mirosul sângelui)

aleargă în galop, da, aleargă în fruntea turmei învolburate şi gălăgioase, războinic nebiruit, apostol al năutului : patronajul său zvelt nu conjură nimic : carpetanii supravieţuiesc găunoşi şi inutili : duelişti fără spadă, îşi vântură braţele şi cuvintele cu aceeaşi înverşunare cu care îţi încrucişezi oţelul spadei cu acela al unui adversar ce nu mai există : năutul le-a imobilizat minţile şi substanţa lor flatulentă susţine vechea şi naturala lor strâmbătate : aleargă în galop, da, aleargă în galop, prin stepa funebră şi neghioabă : un duşman mai tare decât

tine îşi supraveghează paşii cu băgare de seamă : prevăzător, ager, se scurge şi şerpuieşte pe piatră : şarpe viclean, armă puternică a lui Julián; capul său triunghiular şi turtit oscilează potrivit unei modulaţii hispanice, ochii lui pătrunzători, cu pleoape transparente, veghează, cu tenacitate, ca nişte gămălii de ac : aleargă în galop, da, aleargă în galop : jos inteligenţa, n-au decât să facă ei inventii : departe de noi primejdioasa noutate de a reflecta[1]! : între timp, şarpele flămând se pregăteşte de atac, gata să se ridice şi să se repeadă asupra prăzii şi să-şi injecteze lichidul aducător de moarte care, răspândindu-se încetul cu încetul în trupul ei, va provoca în chip iremediabil moartea : drept ca un băţ deasupra inelului plat, în timp ce se înalţă şi suie parcă ieşind din propriul său pântec şi-şi întinde capul tot înainte : iute, poruncitor, tenace : dragon învins, nicidecum : primejdioasă suverană târâtoare : condensată virtute de rudimentară vitalitate arabă : aleargă în galop, da, aleargă în galop, străbătând precarul, abolitul peisaj, fin al lui Jupiter, herald ceresc : candida şi fulgerătoarea ta apariţie nu mai săvârşeşte nici o minune : soarta ţi-a fost hotărâtă : aleargă în galop, da, spre negurosul mit de unde ai ieşit pe nepusă masă : aleargă în galop, aleargă în galop şi lasă-ne în pace

minuţios, vei trece la eliminarea funestului peisaj
intensa şi metodica acţiune a războinicilor din tribul tău va pricinui în primul rând moartea imediată a florei sale tipice
jos cu voi, ulmi sonori, caşti plopi, stejari domoli
şi gravi! : nimbul vostru mistic păleşte : frunzele

[1] Aluzie la Unamuno, care a lansat deviza „n-au decât să facă ei inventii", şi la dialogul său cu generalul Millán Astray, care a proclamat rudimentara lozincă „moarte inteligenţei".

îngălbenesc deodată, o tainică şi ruşinoasă boală vă otrăveşte seva : trunchiul vostru golaş se apleacă, se frânge, se prăbuşeşte : sunteţi nişte schelete vegetale, lemne carbonizate, biete rămăşiţe osândite să ardeţi, să vă prefaceţi în turbă : să nu aşteptaţi din partea mea o elegie : mă bucur de năruirea voastră : să vă acopere barzii stepei cu versurile lor plângăcioase : inima ta nu cunoaşte mila : răspunsul tău o să fie un hohot de râs : ostenit de atâta tăiat crengi şi despicat trunchiuri, o să-ţi verşi rubiniul şi fluidul dispreţ peste cadavrele lor mutilate

fugind de vegetalul dezastru, pe drumuri şi poteci de ţară, o să trăieşti din prădăciuni pustiind satele şi făcând să amuţească dangătul lor de clopote[1]

afară cu voi, clopote de îngropăciune, dangăte, bătăi de toacă chemând la rugăciune, chemări amăgitoare la nemurirea sufletului! : trăncăneala voastră neghioabă îndobitoceşte : ceasul dreptăţii a venit : lovit de trăsnetul tău necruţător turnul clopotniţei o să se prăbuşească împrăştiind în jur deznădejdea şi moartea : or să piară berzele şi lăstunii : or să dispară babele lâncezind la soare cu fustele sumese : destul v-a fost, clopote mârşave : din metalul vostru inofensiv o să bat monedă : ciocanul o să bată în bronz amintirea venirii tale : o să fie pe veci martorul răzbunării tale

peste searbăda întindere a câmpiei şi peste şesul nesfârşit o să îngrămădeşti nori negri ce-or să aducă o schimbare bruscă a climei

---

[1] Goytisolo continuă să distrugă furibund peisajul idealizat de scriitorii de la 1898, urmând modelul celebru oferit de poetul Luis Cernuda într-un poem din anii treizeci în care instiga la „demolarea statuilor anonime".

v-a fost destul, peisaje aride, pământuri sterpe, câmpii însetate! : efluviile etice s-au terminat : goliciunea voastră n-o să mai hrănească obscena metafizică : cumulus, nimbus, cirus, status or să vegheze cerul pentru totdeauna : natura o să devină ploioasă : țarinile și miriștile or să înverzească : cereale, zarzavaturi, legume or să acopere cu un covor câmpia cea rodnică : o labirintică rețea de canale o să dea impuls burlești transformări : lanuri verzi or să înlocuiască paraginile : pe un fond reavăn și înverzit de ploi or să pască vacile printre lalele

colinele pietroase, grohotișurile, stâncăraia universului vostru mineralizat și lipsit de apă o să sufere efectele galopante ale agresiunii chimice și-o să se integreze la rândul lor, într-un timp foarte scurt, în nordicul peisaj industrial cu coșuri de fabrici

jos cu voi, munți calcaroși, culmi golașe și severe, Podiș spurcat! : șisturile or să se acopere de noi specii vegetale, de pajiști pline de zâmbete și desfătări : brumăriul o să fie verde : albul o să fie verde : galbenul și cenușiul or să fie verzi : apa o să țâșnească din toate părțile : mlaștini, iazuri, lagune și bolți or să astâmpere scârboasa sete spirituală a poetului : n-are decât să-i stea în gât : să se sufoce : să se înece : să-i mișune brotaci prin burtă : să-i năpădească sufletul broaștele râioase : trupul său grotesc să plutească și să-i sugă sângele lipitorile

pe drumul de întoarcere la meleagurile tale o să dai de o bătrână călare pe un biet măgar și o s-o trântești la pământ fără nici un motiv, cu o cruzime severă și exigentă

animalul e mic, păros, suav și merge gâfâind de parcă ar veni de foarte departe : cu o mână o să-i dai să mănânce, în timp ce cu cealaltă pui mâna pe cuțitul

bine ascuțit și i-l înfigi lent în grumaz : sângele țâșnește negru și vâscos : ochii lui de tăciune or să implore ca doi scarabei de cleștar negru : o să-i mai înfigi o dată cuțitul, de astă dată în burtă, și măruntaiele or să-i curgă ca o serpentină vrednică de râs : bătrânica o să încerce să-l apere și-o să aibă aceeași soartă : viscerele sunt subțiri și trandafirii, ca panglicile de legat cadourile de Crăciun : o fetiță o să le taie cu foarfeca și-o să se joace cu ele sărind coarda : măgărușul și baba or să moară : copila o să turbeze[1]

reziditor al lumii, dumnezeu ostenit, o să te odihnești în ziua a șaptea

la Madrid, spre sfârșitul lui iulie, orologiul bate de orele unsprezece fix în Puerta del Sol : pe promenada Prado trec agale caleștile ultimei zile de plimbare, iar la cafeneaua Chicote foarte popularul filozof Seneca primește prinosul de admirație pe care i-l aduce crema intelectualității când zdravănul Tariq, apucându-te strâns de braț, te duce în zbor la minunatul foișor Bab-el-Assa și, ridicând tabla de pe acoperișul clădirilor ca pe o foaie de plăcintă, descoperă deodată umplutura de carne a orașului cu toată omeneasca ei varietate de gângănii raționale[2]

moderni directori de întreprinderi prosternați în genunchi în fața unui zeificat exemplar din IBM, vechi cruciați suferind

[1] În furia lui dezlănțuită asupra peisajului castilian, asupra babei și asupra măgărușului Platero din cartea lui Juan Ramón Jiménez, Goytisolo adoptă, după cum observă Linda Gould Levine, violențele de limbaj ale marchizului de Sade.

[2] Este adoptat aici de Goytisolo procedeul din faimosul roman satiric din Secolul de Aur *Diavolul șchiop* de Luis Vélez de Guevara.

de obezitate şi artrită, îmbâcsiţi birocraţi cu nasul înfundat în lectura Buletinului Oficial : băieţi de prăvălie cu televizor şi automobil, suporteri de fotbal, amatori de lupte cu tauri : exploratori ai lanţurilor muntoase în zilele de duminică, muncitori şi bieţi inşi dresaţi, iubitori de rock şi admiratori ai celebrului cântăreţ Raphael
urmând direcţia mâinii lui o să distingi bătrâni care-şi supravieţuiesc şi tineri care mor înainte de a le suna ceasul : grămezi de cadavre care merg şi respectă cu urbanitate regulile de circulaţie : femei de toate soiurile care, refuzând să aibă de a face cu niscaiva muţunache, invocă în vise şarpele arăbesc şi lentul, îmbelşugatul său festin
în diverse puncte ale oraşului cu case lipsite de acoperişuri copii şi adolescenţi învaţă cu sârg principiile filozofiei stoice, comorile şi ierarhia cinului îngeresc, isprăvile reginei Isabela Catolica, virtuţile sindicatului vostru vertical[1]
în cafenele şi cenacluri, aziluri de noapte şi închisori literaţii păstrează nestinsă o flacără strălucitoare a torţei faimoasei generaţii : copii, nepoţi, strănepoţi ai celor de la 1898, barzi ai inamovibilei flori de stepă, ai hispanicei esenţe impusă probelor milenare : statui încă fără piedestal, dar cu mimica şi atitudinea toreadorului în arenă, cu geniul şi înfăţişarea pline de austeritate ale senechismului : avansând cu răbdare pe scara ierarhică încununată cu lauri, revărsând cu găleata irezistibilul lor dar de a se face plăcuţi : dacă mă citezi, te citez şi eu, dacă mă lauzi, te laud şi eu, dacă mă citeşti, te citesc şi eu : original şi neaoş sistem critic întemeiat pe tribala şi primitiva economie de troc! : poeţi, naratori, dramaturgi stau la pândă jinduind premiul planetar care constă într-o sumă

[1] Aluzie la organizarea ierarhică şi la controlul de sus în jos exercitat asupra mişcării sindicale în timpul regimului franchist.

exorbitantă! : împletindu-se, între timp, unii cu alţii precum ghirlandele de flori, risipind cu dărnicie umflate elogii reciproce, redactând răsunătoare panegirice : pe un ton fals, neautentice întotdeauna, în afară de cazurile când îşi pierd cumpătul şi se încaieră unii cu alţii : veche mânie anevoie reţinută ce se revarsă acum din belşug asupra celor care nu sunt de faţă sau nu vor să accepte un asemenea joc! : nemuritorul arţag spaniol, singura voastră realitate!

la distanţă de o jumătate de leghe, scrupuloşii reprezentanţi ai domeniului informaţiei se lasă purtaţi de fuga condeiului şi izbesc cu inspirată furie clapele maşinii de scris

„Se iveau pe bolta de cleştar, odată cu revărsatul zorilor, armăsarii de foc ai lui Febus când, trezit de trilul păsărilor, filozoful Seneca...."

„Cei care-am avut norocul să-l însoţim pe dragul nostru Seneca în timpul ceremoniilor de inaugurare a celei de a celui de a XVIII-a Expoziţii Internaţionale a Crizantemelor am fost martorii unui eveniment a cărui intensitate emotivă atinge altitudinile sublimului : desprinzându-se din rândurile admiratorilor, o încântătoare copilă de trei ani s-a repezit în întâmpinarea filozofului şi, cu o graţioasă plecăciune, i-a oferit un minunat buchet de flori pe care..."

„La orele 11 şi şaptesprezece minute ale dimineţii de astăzi, marele Seneca a deschis larg fereastra biroului său de lucru şi, sprijinindu-şi gânditor coatele de pervaz, a fluierat cu neegalată măiestrie primele măsuri ale marşului din «Podul peste râul Kwai» în ropotele de aplauze ale stoicilor care, ca de obicei, îl aşteptau să-şi facă apariţia pentru..."

într-un vast şi luxos local de pe Nuevos Ministerios, un strălucit şi nobil discipol al doctorului Sagredo explică

respectabilei mulțimi adunate acolo că niciodată în istoria umanității nu a mai existat un exemplu atât de frumos de stoicism statornic ca acela oferit de interminabila falangă de neînfricați bărbieri și felceri care timp de veacuri și-au asumat sarcina de a ușura congestionatul aparat circulator al carpetanilor, trimițându-i pe mulți la groapă, ce-i drept, dar curățându-i pe ceilalți de excesele sangvine, ca să poată trăi într-o relativă pace și liniște, și propune un omagiu național pentru cel mai mare bărbier, neclintitul, străvechiul, încercatul filozof Seneca

în confortabilele saloane ale ultradinamicului Club Index, cultul și cinstitul director cu accent din Extremadura și paradigmatica mustăcioară răsucită după moda impusă de regele Alfonso dizertează în chip inteligent și agreabil despre esențele hispanice ale bobului de năut : baza edificiului vostru social, a gregarului vostru instinct : în situațiile în care francezul spune cherchez la femme, carpetanul spune cherchez le pois chiche : trebuie să cauți bobul de năut, grăuntele mărunt : nu vreau să știu de plăcinte ori de pretențioase mâncăruri prăjite : trucuri europene care încântă ochiul și amăgesc foamea : sobrul, măruntul, severul, compactul bob de năut național : epicentru și motor al glorioaselor voastre isprăvi de vitejie în Flandra, Italia și peste mări : fierărie unde se călesc bărbați zdraveni și aspri : izvor de dulci efluvii de pace și alcătuiri duhovnicești : patria voastră a fost, este și va fi un câmp semănat cu năut : iar simbolul vostru, eroul cu adânci rădăcini iberice, de veche și nobilă stirpe senechistă, e marele și viteazul Bob de Năut, Garbanzote de la Mancha[1]

[1] Trimitere evidentă la don Quijote de la Mancha și totodată aluzie la filmul de succes din anii patruzeci despre aventurile unui bob de năut intitulat *Micul bob de năut*.

până la urmă, ostenit de atâta stat de strajă în foişorul fortăreţei, Diavolul cel Şchiop o să lipească acoperişul cu chirpici şi-o să lase să putrezească iarăşi carnea din marea plăcintă a oraşului, împreună cu neastâmpăratul şi variatul roi de gângănii raţionale

nestrăbătute păduri sunt mustăţile lui, în care un mânz n-ar putea rătăci : cu atât mai mult tu, care pe jos şi fără grabă hoinăreşti, visezi, înaintezi, îţi cauţi drumul, cercetezi : pătrunzând tot mai adânc şi cu mult curaj în hăţişul necălcat de picior de om : parazit fericit al ursuzei păduri : la fel ca ieri, la fel ca mâine, la fel ca în toate zilele : în frunzişul des pe care concetăţenii tăi nu-l cunosc : vegetaţie stufoasă de tulpini drepte, de încâlcite liane : floră sălbatică, agăţată de stânci, tufe şi bălării, mărăcini şi scaieţi : zăbovind în ea fără să-ţi fie teamă c-o să te sufoci : fără nici o opreliştе ori ruşine : desişurile şi tufişurile sunt ale tale : îţi sunt pe plac şi găseşti adăpost în hăţişurile lor sălbatice : blânzi, primitori munţi unde ai vrea să-ţi găseşti odihnă pentru totdeauna! : precum Mowgli, întocmai ca el : departe de dichisita civilizaţie hispanică : în stufoasa, încâlcita junglă mişunând de fiare sălbatice : faună agilă şi zveltă, precaută, flexibilă! : colţi ascuţiţi, muşchi netezi, gheare gingaşe : proză anarhică şi barbară, departe de stilul vostru pieptănat, de anemica, afectată voastră scriitură! : şi, deschizându-ţi drum prin desiş, o să inaugurezi poteci şi scurtături, o să inventezi cărări şi pârtii, într-o ruptură abruptă cu sintaxa oficială şi sechela ei de dogme şi interdicţii : eretic, schismatic, renegat, apostat : violând edicte şi norme, gustând din deliciosul fruct oprit : codrul sălbatic şi des al lui Tariq, neagra barbă încâlcită, zâmbetul mândru, scăpărător! :

aspru, sălbatic peisaj în care te rătăcești și te afunzi cu desfătare : de obicei leneș și fără griji : neliniștit astăzi din pricina prezenței unui hominid care, tolănit pe grămada de lână creață, fredonează cu nepăsare o arie de dans din „Silfidele" lui Chopin : o să te apropii de el în vârful picioarelor și-o să descoperi, ghemuit pe vine, un filozof cu înfățișare de țigan bătrân, înfășurat într-o togă imaculată și cu fruntea încununată cu lauri : nu încape îndoială : e Seneca! : sever și uscătiv, solemn, așa cum figurează la muzeul vostru din Madrid : cufundat acum într-o ocupație anevoioasă și lentă, într-o expansiune comună și inferioară : fredonând între timp cerescul motiv ca pe un foarte potrivit anticlimax : forțând tonul în plauzibila apoteoză a efortului, până în clipa în care, întorcând capul într-o parte, descoperă vecinătatea ta indiscretă și, din poziția lui umilă și chinuită, își dă seama, ah, că sunt aici!

și chiar dacă tu bâigui câteva cuvinte de scuză și te întorci pudic cu spatele, o să auzi încă, în surdină, imprecisele, neutrele, succesivele lui emisii vocale : de satisfacție ori de neliniște : sau și de una și de alta, tot ce se poate, după o scurtă pauză în care n-o să poți evita ispita de a-l spiona, sfiosul filozof scoate un oftat ușor și, la adăpostul demnității sale înfășurate în togă, o să se aplece spre a-și contempla cu duioșie opera, proaspătul rod al măruntaielor sale : ascunsă privirii tale de arborescente hățișuri, dar încheiată și suficientă pentru el, așa că, lăsând-o în voia sorții sale fecundante, o să se ridice anevoie, nu însă înainte de a o acoperi cu o rustică foliație vegetală : pe urmă o să dea ochii cu tine cu stoicism și-o să se silească să arboreze un zâmbet grav și chinuit

deși filozof, sunt supus unor imperioase necesități naturale, înțelegi? și sfântul Augustin a trebuit să li se supună, și vechii

părinți ai Bisericii : ba chiar și angelicul Toma d'Aquino! : o cucernică legendă ne încredințează că într-o asemenea situație și-a compus cele mai înălțătoare opere
Seneca schițează un gest de dezvinovățire și, cum tu taci, își urmează discursul cu emfază
eu însumi, într-o stare sufletească asemănătoare, am redactat câteva dintre cele mai bune scrisori către Luciliu : îndeosebi aceea atât de faimoasă despre dorințele lipsite de moderație, îți amintești de ea?
nu, nu mi-o amintesc
păcat, spune el : în ea fac praf teza lui Freud, Marx și Friedrich Nietzsche : și dumneata, firește știai că Nietzsche a fost sifilitic...
nu, nu știam
ei bine, ai aflat acum : nici mai mult nici mai puțin decât un sifilis de gradul trei : șancru lingual, cu ramificații în oase și intestine : incurabil, băiete : prietenii apropiați spun că-și mușca pumnii și se izbea cu capul de pereți : sfârșitul lui jalnic mi-a inspirat oda pentru care am fost ales membru corespondent al Academiei Regale și pentru care am primit și un premiu al fundației Al Capone : știi cât mi-au dat, copilaș?
nu!
ține-te bine să nu cazi : o jumătate de milion de pesete! : ceea ce, chiar după ultima devalorizare, nu-i de ici, de colo : și unde mai pui prestigiul și popularitatea : televiziunea și toate celelalte! : ca să nu mai vorbim despre fetișcane : mă mâncau din ochi, nu altceva : căsătorite, nemăritate, ba chiar și fecioare! : ce puteam să fac? : a trebuit să iau tonice, ce să-ți mai spun! : era mai ales una, o blondă, cu niște țâțe uite-așa, care nu mă slăbea o clipă : se ținea ca scaiul de mandea : nebună, nebună de legat : dacă trebuia să mă despart un minut de ea,

își pierdea mințile : mă săruta pe gură și mă mușca : ți-o jur, bărbate : ardea ca jeraticul : uite : aici am poza ei
bărbatul întinde mâna și apucă o servietă de piele uzată și scoate din ea poza color a unei fete cu minijupă și cu o bluză strâmtă și vaporoasă care îngăduie să-i bănuiești, contra luminii, finețea și tăria sânilor : i-am făcut-o chiar eu lângă turnul Eiffel : optsprezece anișori, iar în pat o fiară : e franțuzoaică, ce mai : curățică și educată : dacă vrei s-o-ncerci, ți-o prezint : din fericire, locuiește aproape : douăzeci și cinci de dirhami o repriză, cincizeci toată noaptea : ce zici, bărbate?
nu, nu te hotărăști și, din pricina asta, el te trage de mânecă și insistă cu glas apăsat în timp ce scoate alte poze din servietă și le desfășoară în fața ta în evantai : o mână de cărți de joc răsfirate cu femei sumar îmbrăcate, surprinse în atitudini seducătoare, pe o catifelată canapea roșie
dacă franțuzoaica nu-ți place, am o spanioloaică : un adevărat cutremur! : bruneta asta : are douăzeci de primăveri și un temperament care, cum să-ți spun, mai bine mă abțin : treizeci de duro, nu mai mult : preț pentru prieteni
tu continui să-ți deschizi drum prin hățișul pădurii, iar el aleargă în urma ta, insistă, te imploră, încearcă să-ți taie drumul
evreică?
marocană?
petite fille?
fraulein to fuck?
allora, ragazzino innocente[1]

[1] Fată (fr.), una bună la pat (germ., engl.) atunci, un băiețel nevinovat (it.). Seneca devine aici un codoș ordinar, în contrast cu figura aureolată de nobil stoicism pe care au consacrat-o scriitorii de la 1898. Goytisolo reia în aceste pagini critica Spaniei care „a învățat să se prostitueze" sub regimul franchist (vezi romanul *Carte de identitate*).

fără să vă dați seama ați ajuns la marginea pădurii virgine : în vârful mustății în furculiță : falca aspră a lui Turiq se dilată pentru a exhala fumul de pipă și, mai ușor decât tine, codoșul se trezește zburând prin aer și aterizează pe dușumeaua cafenelei din Tanger lângă o grămadă de chiștoace : toga și cununa de lauri au zburat odată cu el, iar acum înfățișarea lui e jalnică și vrednică de plâns : mișcările lui rigide, bruște, parcă ascultă de o îndoită și contradictorie incitație : sobrietate, schematism și, totodată, gesticulație, risipă : cu toca lui soioasă, pantofii scâlciați, haina de sperietoare de ciori, privește țintă în gol, integrat în decor ca un element printre atâtea altele și fără să atragă atenția nimănui : când, urmând direcția privirii tale, unul dintre fumătorii de la masa de alături bagă de seamă prezența lui, deznodământul se precipită brusc : fără vreo introducere sau vreo explicație, bărbatul străbate cât ai clipi din ochi distanța care-i desparte : grosolana lui umbră uriașă planează timp de câteva clipe deasupra micuțului pehlivan și, fără violență, nici ură : nu, în mod aseptic, meticulos o să-l calce în picioare, da, o să-l strivească sub greutatea papucului său

în vechea și neprimitoarea bibliotecă pe care o vizitezi în fiecare zi ai verificat cu răbdare abuzurile verbului : câte proliferări canceroase și inutile, câte excrescențe parazitare și josnice! : cuvinte, tipare goale, recipiente sonore și găunoase : ce microb v-a uscat pulpa și a mâncat-o până la coajă? : sănătatea voastră aparentă e un miraj grosolan : necontenitele prefaceri ale veacurilor v-au înmuiat tăria : lumina ce vă aureolează nu există : astrul care o comitea a murit în urmă cu zece mii

de ani : trebuie să extindeţi certificatul vostru de deces : servilismul şi docilitatea de care daţi dovadă acreditează teza josniciei voastre : sunteţi nişte codoşi vicleni, târfe onorabile, gata oricând să se vândă ultimului şi celui mai murdar licitant : simonia e modul vostru de a vă câştiga traiul : voraci, tentaculari, madreporici, creşteţi şi vă înmulţiţi pe hârtie înecând adevărul sub mască : până când o să ţină tirania voastră? : sentimentele nobile pe care aveţi pretenţia să le slujiţi putrezesc în haznaua istoriei : ecloge, ode patriotice, sonete de o decantată religiozitate : iubirea, la gunoi cu ea : patria, la gunoi cu ea : zei şi regi, la gunoi cu ei : să râme porcii şi să se tăvălească în cloaca împuţită : marea e plină de cadavre scârboase : lasă naibii cărţile : poeme, râgâieli spirituale, chiorăieli sufleteşti : Parnasul a ajuns la solduri, iar Academia e scoasă la mezat! : jos cu florilegiile, aranjamentele florale, coroniţele de flori, floriculturile şi ornamentele florale! : a sosit ceasul să punem capăt zâzaniei : verbul a murit şi beţia faptei te solicită : adu-ţi aminte de asta, Ulbán : violenţa e mută : ca să jefuieşti, să distrugi, să violezi, să trădezi n-ai nevoie de cuvinte

înainte de a continua sângeroasa incursiune o să consulţi pentru ultima oară cărţile aliniate pe rafturi, căutând definiţia şi decalogul desăvârşitului cavaler creştin

> „Cavalerul creştin este înainte de toate un paladin apărător al unei cauze, răzbunător de strâmbătăţi şi nedreptăţi, care cutreieră lumea supunând realităţile la porunca unor valori supreme, absolute, necondiţionale.
>
> Cavalerul creştin e viteaz, curajos. Nu-i e frică decât de Dumnezeu şi de el însuşi. Viaţa lui înaintează pe

un drum prestabilit, net şi clar, susţinut de o liniştită certitudine şi siguranţă, de un suflet neînfricat şi senin. Cavalerul creştin simte în sufletul său o năzuinţă atât de fierbinte de veşnicie, încât nu poate să aştepte nici măcar sfârşitul scurtei vieţi omeneşti.

Spre deosebire de alte suflete care aspiră să ajungă la infinit pe drumul lent al finitului, cavalerul creştin aspiră să se aşeze dintr-o săritură în chiar sânul esenţei divine."[1]

de pe rafturile prăfuite ale bibliotecii te contemplă patru veacuri de putreziciune castiliană : cartea îţi cade din mână şi o înapoiezi, murdărită de muşte, limbului de unde ai scos-o într-un mod atât de inoportun : e ora închiderii : portarul îşi întoarce ceasul şi, privindu-te pieziş, îşi înăbuşă un căscat cavernos

grăbeşte-te, Bulián : o să fie nevoie să cunoşti un cavaler atât de neobişnuit

pe străduţele unui mort oraş de seniori, dintre acelea înnobilate pentru totdeauna prin scriitura gravă, aşezată, de o mare puritate a acestui strălucit grup de făcători de minuni şi profeţi apărut ca prin farmec pe meleagurile voastre în jurul anului de graţie 1898, o să găseşti cu uşurinţă domiciliul desăvârşitului cavaler creştin şi-o să stai de vorbă cu el pe îndelete : o casă de piatră ca un schit, cu un pridvor oxidat de urină şi o streaşină sub care-şi fac cuib lăstunii,

[1] Această descriere a cavalerului creştin este luată din cartea lui García Morente *Ideea hispanităţii*. Pasajul citat dezvăluie, în intenţia autorului, paralelismul dintre ideologia cavalerului creştin şi retorica falangismului modern.

care, în migrațiile lor, își proclamă sfânta bucurie de a trăi în afara istoriei[1]
pe poarta masivă o să intri în cuhnia țărănească cu pereți înnegriți și-o să dai cu ochii de o vatră roșie, deasupra căreia atârnă un blidar cu ulcele și strachini de lut : lumina intră în încăpere de pe un mic balcon : după ce-ți încălzești mâinile înțepenite de frig, o să treci în odaia de alături : o cămăruță cu o rogojină aspră pe jos, cu un pat de scânduri, o măsuță cu nelipsitul crucifix și un cufăr masiv, de pe timpul dinastiei Trastámara : într-un jilț auster, un bărbat cu înfățișare calmă citește versuri de Calderón și de Lope de Vega : pe chipul lui, sever și uscățiv, se oglindește măreția solemnă a acestor peisaje aride : se bănuiește însă prospețimea ascunsă a apei în străfundul inimii lui de stâncă
don Álvaro Peranzules o să te întâmpine cu orgoliul proverbial al celor din neamul său : privirea trufașă proclamă clara lui ascendență vizigotă, cele câteva degete de jeg de creștin vechi moștenit din străbuni : năravș și legământ până la mormânt, îți spune : cu cât mai înrădăcinat năravul, cu atât mai hotărât legământul! : cu cât mai hotărât legământul, cu atât mai înrădăcinat năravul! : și tu admiri, în mijlocul neaoșei faune de închipuiți, întruchipați și ipochimeni, Chipul său impermeabil și ermetic, condensarea sublimată și excelentă a geniului și chipului pe care-l are neamul : nu chipul, masca : masca exemplară printre mulțimea măștilor de duzină, măști pentru ochi și măști mortuare : mască prin excelență în vastul evantai de mascați închipuiți, întruchipați, ipochimeni :

[1] Autorul se slujește aici de stilul lui Azorín din unele scrieri neoșiste încărcate de nostalgie precum *Satele*, evocând totodată, cu intenție parodică, noțiunea de „intraistorie" a lui Miguel de Unamuno.

nu mască : figură de probă făurită de lente veacuri de rictus stereotip, imobil : o mare figură de probă zi şi noapte, ceas de ceas, geniu şi chip conservate în alcool de 90°, don Álvaro se mişcă anevoie, făcând să scrâşnească diferitele piese ale armăturii sale osoase, amestec hibrid de mamifer şi războinic medieval : capul lui, casca : fruntea, vizieră : pieptul, cuirasă : antebraţele, mănuşi cu un deget; talia, chimir : picioarele, taluzuri : contopit cu propria sa mască, încrustat în armură şi în strânsă simbioză cu ea, gesturile şi atitudinile lui au rigiditatea unui robot : uneori, duritatea crustei sale aminteşte de carapacea racilor : alteori, poza hieratică şi eleganţa veşmântului îl fac să semene cu un manechin de lemn, model pentru confecţii : don Álvaro îşi etalează pentru tine, într-o atitudine marţială, geniul potrivit cu figura sa şi figura potrivită cu geniul său şi, brusc, îşi înăspreşte şi mai tare trăsăturile împietrite ale figurii lui de probă şi recită cu glas cavernos un sonet crustaceu, cu morfologie osoasă şi sintaxă calcaroasă, extras dintr-un florilegiu de fosile, aliniat pe rafturile bibliotecii de pe bulevard

Mă-mpăunez la pasul de pavană
cu stacojia cruce imprimată
pe-a spadei mele bandulieră lată
ce trâmbiţează stirpea castiliană.
În roşă pelerină-nfăşurat,
mustaţa-n furculiţă răsucită,
fudul mă plimb, figură osebită
cu guler alb sub părul grizonant.
În Ţările de Jos mă războiesc
cu lancea. Pe tărâmuri neumblate,
oştenii mei, în lupte-ncrâncenate,
pentru credinţă Anzii cuceresc.

Biserici 'nalță calfe și zidari.
Cu Mulțumiri se-nchină la altar.[1]

ce înălțime a perspectivei! : ce noblețe a sentimentului! : ce patriotism înflăcărat! : printre zâmbete și șoapte de aprobare străbați comitatul acelui tărâm muntos străjuit de călugări și fețe bisericești : don Álvaro îți vorbește despre viitoarele Poluri de Promoție și despre mirificul Plan de Dezvoltare și, prin intermediul rețelei de posturi de emisie ale ținutului, anunță o creștere anuală a veniturilor pe cap de locuitor de 3,82 la sută : copii-țesători îmbrăcați cu burnuzuri micuțe țes pânza de păianjen care îi va face prizonieri în mod inevitabil[2] : o fată din Rif, cu fața acoperită cu un văl în chip de botniță, cere ajutor fără glas, iar călugărul mărturisește : vă apropiați de reședința de vară a lui don Álvaro : castel cu ziduri masive, cu turnulețe de piatră și foișor cu creneluri : în zid se deschid elegante ferestre cu arcuri ogivale, ferestre și ogive din ultima perioadă a stilului gotic : amfitrionul tău recită acum poemul „Doi Mai!"[3] și regimul participiilor duble, așa cum figurează în ultima ediție a Gramaticii Academiei : cu ochelarii cu rame groase și o riglă în mână îți pune întrebări despre epenteză și perifrazele verbale : zerourile se acumulează, cu milioanele, în grosul caiet de școală : spaniolismul lui Seneca : donquijotismul Cidului : senechismul lui Manolete : din nou într-un peisaj aspru și

[1] Reproducând acest poem despre cavalerul creștin din Secolul de Aur de Enrique López Alarcón, Goytisolo vizează satiric retorica grandilocventă și găunoasă ce se infiltrase în teritoriul sonetului.

[2] Goytisolo amestecă aici diferite aluzii la planurile economice din epoca franchistă cu imaginea exploatării minorilor din aceeași perioadă.

[3] Referire la poemul lui Bernardo López García, pe care don Álvaro îl va recita câteva pagini mai încolo.

uscat, profund rural, intim rustic : bătrânii ulmi, stâncile cenușii, catârii cafenii : dangătele de clopot ale bisericuțelor de țară, pline de credință, de râvnă, de simplitate ale acestei Castilii mistice și războinice, Castilie cuviincioasă, smerită și viteză[1] : pământ senin și așezat, grav vis de piatră : cavalerul declamă îmbătat de fervoare „La patru leghe de Pinto și la cinci de Marmolejo", în timp ce câinii se reped la cei nemulțumiți și călugărul binecuvântează cadavrele : ești lângă odăile fiicei lui don Álvaro și, profitând de o clipă de neatenție, te ascunzi după draperie : Isabela Catolica e o femeie de statură potrivită, bine făcută la trup și armonios alcătuită, albă la față și cu păr bălan, cu ochii nici verzi, nici albaștri, privirea drăgălașă și cuviincioasă : e darnică, expansivă, dreaptă, veselă : caută principiile superioare ale vieții în cărți, în conversațiile cu oamenii învățați : ascultă sfânta liturghie în fiecare zi, își îndeplinește îndatoririle creștinești : învață latinește ca să se roage și a ajuns să stăpânească această limbă ca un adevărat umanist : tatăl său a învățat-o să-l iubească pe Dumnezeu : să fie cinstită și să se țină de cuvânt : să-i ocrotească pe cei nevoiași : să fie gravă și sinceră, neprihănită, cuviincioasă : să spună rugăciunile de trei ori pe zi și să-i cinstească pe Sfinții Millán și Iacov, doi sfinți călări, heralzi ai chemării poetice a Castiliei și ai voinței sale neclintite de Imperiu[2]

pe când don Álvaro vorbește despre istoria patriei și regimul prepozițiilor, din dosul binecuvântatei draperii, tu spionezi

---

[1] Din nou aluzii la scriitorii generației de la 1898, îndeosebi la Unamuno și Antonio Machado.

[2] Goytisolo amestecă expresii din poemul medieval *Viața sfântului Millán* de Gonzalo de Berceo cu frânturi din frazeologia sindicalismului franchist.

atitudinea fiicei sale, hotărât să treci la acţiune : luminile din odăile castelului se micşorează treptat şi, când se sting cu totul, trupul îmbietor al domniţei se cufundă într-o lacomă obscuritate : pe neaşteptate un tunel de lumină îl recuperează din beznă : fata, cu rasă de călugăriţă, se roagă fierbinte, sărută crucifixul atârnat deasupra scăunelului de rugăciune, deşiră mărgelele de mătanie : megafoane discrete difuzează în surdină un hit-parade al grupului Rolling Stones TIME IS ON MY SIDE, poate IT'S ALL OVER NOW : măicuţa se ridică în picioare cu un oftat şi, întorcându-i spatele cucernicului părinte, trage fermoarul delicat al rasei : deodată, o pijama de mătase neagră iese la iveală, pe un fond sonor de gemete, gâfâieli, ţignale de locomotivă, bolboroseli de şampanie turnată în cupe : să te iubesc, să te iubesc, domnul şi stăpânul meu, e delirul meu necontenit! : sunt bolnavă de dragoste, dar nu vreau să mă vindec în veci! : feminin glas arzător şi curat : cristalin şi exact, care dojeneşte blând imaginaţia incomodă şi echilibrul precar, pe cât se pare fără nici un succes : oferindu-i trupul şi sufletul, norocul, viaţa : în timpul ăsta grupul Rolling Stones cântă şi undele sonore cresc şi se multiplică, dau buzna, năvălesc, pătrund, pătrund : lăsându-se în voia dorinţei, mâinile inocente marchează schimbătoarea cadenţă a ritmului, picioarele se iau după ele fără să-şi dea seama urmând şi ele ritmul : incredibil : mişcările domniţei se acordează încetul cu încetul cu cadenţa isterică a muzicii! : rând pe rând îşi descheie bluza de pijama, îşi scoate pantalonii, încearcă să-şi acopere goliciunea cu braţele, se roteşte şi îşi unduieşte trupul pe scenă, alternând gesturi de implorare cu înfiorări de pudoare : buricul ei tresaltă îmbietor pe rumenitul pântec strămoşesc, sânii ei se insinuează, bucolic, sub auspiciul unui sutien de dantelă : jartiere înflorate, atârnând de chiloţi,

susţin ciorapii ajuraţi şi, cu o nevinovată rotire a degetelor, şi-i scoate şi descoperă perfecţiunea picioarelor, suave şi bine modelate : nu subţiri, lungi : deschise în compas, rotunde, cu coapse ce converg spre întrezărita comoară ca două imperioase semne de circulaţie : direcţie unică, lege a pâlniei de care hispanica turmă ascultă, şi pe care numai trădătorul o disprețuieşte! : între timp, degetul arătător şi cel mare cercetează eliberări apropiate şi chiar presimţite, iar fondul sonor le modifică efectele potrivit jocului spectral al luminii : asteroizi şi aştri, planete, constelaţii, stele! : când sutienul cade, sânii se ivesc asemenea unei neaşteptate şi bucuroase proclamaţii a primăverii : un osana impetuos, aleluia exultant pe care fata îl ascunde cu mâinile sale zvelte, în timp ce, elastică şi agilă, străbate sala dintr-un capăt într-altul parcă îmboldită de admiraţia pe care o trezeşte : buzele şoptesc rugăciuni fierbinţi şi molitve aducătoare de daruri şi bunătăţi, mai cu seamă atunci când sunt spuse o lună întreagă şi sunt însoţite de spovedanie, de mersul la biserică şi de rugăciuni pentru sănătatea Papei : câteva clipe după aceea, smerindu-se, ia o trusă de formă alungită şi scoate din ea biciul cu care se pedepseşte în fiecare zi : autoflagelarea se săvârşeşte cu reglementata exactitate a unei ceremonii : la fiecare lovitură, strigătele de milostivire se întăresc şi, deopotrivă, erecţia muzicală a unui ritm negru ce ţâşneşte năvalnic şi cu scuturături ce parcă ating paroxismul prin intermediul unor neîntrerupte contracţii musculare : avansând de la periferia vulgară şi comună la epicentrul dogmei : cu lente, tenace, dialectice mişcări de rotaţie : sfârlează sau elice : invocând un ajutor masculin cu buze însetate, convocând afluenţa sangvină cu ochii ieşiţi din orbite : dulce rană de dragoste, săgeată crudă

a sufletului[1] : crucifixul e de bună seamă insuficient : dilatarea vasculară şi filiforma secreţie a şarpelui tău devin intolerabile : n-are decât supusul şi resemnatul carpetan să fie mulţumit de sine şi să se bucure! : frecarea manuală nu-ţi ajunge! : când îi smulgi biciul din mână şi începi tu să loveşti, focarul îşi concentrează atenţia asupra triunghiului de satin situat la înălţimea hipocondrului şi glasul plăcut şi convingător al crainicului te invită pe tine şi publicul adunat acolo la o neuitată, instructivă excursie prin adâncimile, cotloanele şi ascunzişurile Bastionului Teologic : prin interiorul sfintei sfintelor desemnată de voi înainte de invazia turistică, dezvoltarea şi nunta de argint a lui Ubicuu, precum Depărtata, Fantastica, Nicicând Explorata de Vreun Voiajor Grotă Sacră[2]

doamnelor şi domnilor
mesdames et messieurs
fair ladies and good gentlemen[3]
Antrul pe care îl veţi vizita e fără nici o îndoială una dintre curiozităţile istorice cele mai caracteristice şi uimitoare ale minunatului nostru peisaj peninsular

[1] Goytisolo subminează aici, printr-o infuzie de senzualitate debordantă, câteva simboluri ale vieţii religioase spaniole, transformând-o pe regina Isabela Catolica în mulatra senzuală din filmul cu James Bond descrisă în partea întâi a romanului.

[2] Această parte reprezintă culminaţia şi sinteza imaginilor folosite mai înainte, în diferite contexte, pentru a descrie sexul feminin. Totodată, amplifică perspectiva ironică prin prezentarea lui Ubicuu în chip de codoş exprimându-şi scepticismul coroziv cu privire la pretinsa vocaţie turistică a spaniolilor. Pirotehnia verbală şi umorul ce caracterizează aceste pagini sunt menite să erotizeze limbajul literar spaniol, care suferă, după părerea lui Goytisolo, de o austeritate excesivă, imprimată de huliţii scriitori ai generaţiei de la 1898.

[3] Doamnelor şi domnilor (fr., engl.).

implicaţiile lui metafizice
configuraţia lui morală
spiritualitatea lui bogată şi profundă
fac din el punctul de întâlnire obligatoriu pentru Very Important Persons şi justifică pe deplin sacrificiul economic şi inevitabilele neplăceri ale lungului voiaj întreprins de dumneavoastră din cele cinci părţi ale acestei confuze şi dezorientate lumi moderne în care ne-a fost dat să trăim
concepută la origine ca un bastion strategic şi militar, a reuşit să ţină piept cu tenacitate şi sânge-rece asalturilor şi loviturilor celor mai puternici duşmani
armate întregi s-au sfărâmat de steiul său de alcázar toledan şi multe invincibile armade şi-au scufundat toată forţa lor colosală izbindu-se de stâncile submarine ale eroismului său neîmblânzit
astăzi
datorită înţeleptei noastre adaptări la cerinţele turistice ale momentului
după ce am obţinut, cum se cuvine, necesarele dispense şi bule
ne face plăcere să vă dezvăluim fabulosul secret păstrat cu străşnicie timp de veacuri
a favorite excursion to Hercules' Caves where the hero-god lived[1]
un Spectacol Emoţionant
Sublim
Unic
inclus în circuitul Europe-Tours
recomandat de Diners' Club şi Royal Automobile Club Belge
cu binecuvântarea specială a Sanctităţii Sale

[1] O excursie recomandabilă la Peşterile lui Hercule, unde a trăit zeul-erou (engl.).

travelers' checks accepted here[1]
rezervat dreptul de admitere
pnnes sans ref. s'abst.[2]
turiştii coboară din autocarul cu aer condiţionat, atenuator de zgomote şi cu instalaţie muzicală şi se strâng în jurul ghidului, în spaţiosul parc de maşini amenajat în faţa intrării în Cavernă
şase notabilităţi din Bronx
zece cojocari din Chicago
un fermier din Texas
Fiica Revoluţiei Americane
o delegaţie de speologi
doi critici muzicali divorţaţi
cinci văduve de război
ghidul arată cu degetul spre vestibulul vaginului şi indică structura şi funcţiile caracteristice ale fiecărui organ
muntele lui Venus
buzele mari
buzele mici
orificiul vaginal
clitorisul
şi himenul
affiches redactate în diferitele limbi amintesc vizitatorilor măsurile de siguranţă necesare
vânzători de cărţi poştale ilustrate şi de souvenirs se apropie de grup şi distribuie coliere şi brăţări, fesuri maure, diverse obiecte de ceramică
megafoanele difuzează muzică sacră şi anunţuri de publicitate comercială

---

[1] Se acceptă cecuri de călătorie (engl.).

[2] Nu sunt acceptate persoanele fără referinţă (fr.).

eşti în pragul Misterului, în gura de iad a Cavernei, în melancolicul hău al, prin urmare, formidabilului căscat al pământului care conduce la regatul Umbrelor, al Visului şi al Nopţii, vestitul Enea părăsit brusc de Sibila
străbătând cutezător himenul pătrunzi în umbroasele domenii ale lui Pluto şi cauţi în zadar, printre cărnoasa proliferare de stalactite cu margini aurite şi taurii negri hărăziţi să potolească mânia zeilor, vaca stearpă proverbial oferită drept prinos Proserpinei şi oaia jertfită mamei Eumenidelor
Orfeu fără liră pe urmele Euridicei, sacrificatul Polux de dragul lui Castor, nou Tezeu, inspirat Alcide intri în oblicul gâtlej deschis în excavaţia pelviană adulmecând neguroasa albie a Aheronului şi vasta şi moarta întindere a lagunei Stixului prin întortocheatele gâturi ale uterului şi spongioaselor pungi vaginale acoperite de o stranie, parazitară înfoliere de alge verzi-albăstrui care, irezistibil, evocă imaginea delirantă a Discordiei şi otrăvita ei coamă de vipere, înainte de a te opri în faţa secularei vizuini cu stafii monstruoase şi animale sălbatice şi de a contempla chipul înspăimântător al Scilei şi pe acela al Himerei cuprinsă de flăcări, de a evita întâlnirea mortală cu Gorgonele şi Harpiile şi de a examina pe îndelete faţa anterioară şi cea posterioară a vaginului şi cele două margini şi extremităţi ale sale, aflându-te acum aproape de undele amare şi mlăştinoase ale lui Cocyto, pândindu-l pe Caron şi barca lui funebră şi râvnită, înconjurat de miliarde de suflete rătăcitoare printre care identifici siluetele lui Oronte şi Palinuro, fără a te decide încă să-ţi aduci obolul şi să ajungi în sfârşit la malul întunecos
traversezi istmul uterului şi te afunzi într-o dilatată şi perversă cavitate în formă de pară, cu baza în sus şi partea mai

îngustă în jos, în centrul căreia un enorm câine de pază pune pe fugă cu lătrături înspăimântătoare umbrele istovite ale celor care, pe când erau în viață, încercaseră să dezlege taina Antrului, embrioni amorfi în laboratorul de vene și artere, zămisliți din desfătarea visului și sudoarea spumoasă a substanței umane, care, de la gâtul inferior la golul superior, străbat masa de oroare, de otravă și de scârbă între pereți de țesut muscular împodobit cu o faună submarină ductilă și neliniștitoare, corpuri sferice, fructe strivite, solzi de corn, capete înconjurate de brațe cu ventuze, articulate antene cu mișcări de bici, iar tu, fără să te dai înapoi, azvârli un fagure de miere în întreita gură înfometată și lacomă a Cerberului și profiți de somnul lui greu și momentan ca să te strecori printre trompele lui Falopiu și meandrele lor tapetate în interior cu un epiteliu vibratil moale, disprețuind vecinătatea lui Minos și a sfatului său de Silențioși, a nefericitei Didone și a lui Deifob, feciorul lui Priam, înaintând prin conducta viscerală care se lărgește treptat până formează pavilionul trompei, un soi de floare sau urechiușă prevăzută cu franjuri însărcinată să ia ovulul în momentul dehiscenței și să-l conducă la uter prin intermediul unor subtile contracții peristaltice

odată ajuns în ovar, ovoid, migdalat, de culoare alb-trandafiriu, mai congestionat în timpul sorocului și cenușiu-gălbui la menopauză, cu o suprafață netedă la pubertate și zgrunțuroasă și acoperită de cicatrice mai târziu, alcătuit dintr-un nucleu central și o parte periferică consistentă și albă, bârlog umbros și țarc spațios unde adăpostește tot ce găsește rodnic și prin dilatare vasculară motivat sau superfluu dispreț al șerpilor

redută ocrotită de un zid triplu, înconjurat de torentul în flăcări al lui Flagetonte, cu o poartă de oțel de netrecut în dosul căreia Tisifona neadormită veghează zi și noapte și biciuie și sfâșie carnea profanatorilor, a curvarilor nesăbuiți care vor atenta într-o bună zi la integritatea prielnicei ambianțe și au încăput, trăsniți de mânia divină, pe mâinile implacabilului Radamant și ale Hidrei cu cincizeci de capete, iar tu te pierzi în miasmele metafizice ale unei expansiuni acoperite de mușchi și umede de sedimente vegetale și de imense turbării în fermentație, îngrozitoare lume, jilavă și vâscoasă, de canale, vezici, glande, nervi, artere, secreții, membrane și vase, proteic regat al albului și amorfului, al florei târâtoare și murdare, al obscenei ebuliții a inorganicului[1]
răzbunător Julián cu artele invulnerabile ale lui Bond depui ofranda pe pragul tabernacolului chiar în clipa în care grupul de turiști și ghidul năvălesc în urma ta și laguna Stixului devine un romantic lac subteran în care o duzină de Caroni în uniformă interpretează, cu plângăcioase arpegii, o sentimentală melodie pentru vioară pe o plută împodobită ca un cochet car al lui Triton, iar Fiica Revoluției Americane, fermierul din Texas, notabilitățile, văduvele și cojocarii își șterg lacrimile, Spectacol Senzațional, doamnelor și domnilor, una dintre Cele Șapte Minuni ale Lumii, și, în acordurile „Marșului nupțial" de Mendelssohn, se trage ultimul văl care ascunde presimțitul peisaj cu crini candizi și trandafiri purpurii, cu o câmpie strălucitoare, acoperită de iarbă și scăldată în soare, pe care preafericiții zburdă, se zbenguie,

[1] Împletirea de stiluri (limbajul anatomic și limbajul baroc al lui Góngora) este menită să parodieze dificultatea actului deflorării, comparabil cu voiajul epic al lui Enea pe tărâmul lui Pluto.

cântă în cor și fac sport, raiul, în sfârșit, făgăduit minorității alese a celor înfrânați și neprihăniți, și descoperi cu mare uimire și neîncredere abruptă că e vorba, desigur, acum se vede limpede, despre ea, nu încape nici ce mai mică îndoială,
Dumnezeule, cine-ar fi spus, despre Pizdă
despre Pizdă, da, despre Pizdă
nu vă vine să credeți?
uitați-vă bine
despre Pizdă
emblemă națională a țării Pizdei
a tuturor pizdiților ce se împizdesc în pizdita țară a celor dați în Pizdă unde totul e dat în Pizdă și dedat la Pizdă și băgat în Pizdă
despre Pizdă
simbol al pizdelii voastre protopizdită și pizdiseculară
al pizdipriceputei și pizdiînvățatei pizdeli pizdiprezente și arhipizdite
despre Pizdă, dată-n Pizdă![1]
și, plin de mândrie, te sustragi din ea și din domeniile sale lucifuge și, luminat din nou de focarul multicolor, te îndârjești biciuind trupul însângerat al domniței și-i supui la cazne simțurile cu barocă și nemăsurată cruzime
oștile lui Tariq așteaptă semnalul tău ca să se năpustească asupra ei și să fărâme porțile milenarului templu
tu faci un semn scurt, cu o mișcare iute a brațului, și asiști, impasibil, la sărutul lung al buzelor sale, deschise ca o rană proaspătă, și la extazul reptilin al aspidelor sale, riguroase, severe

[1] Goytisolo îmbină aici îndrăznelile limbajului baroc al lui Quevedo cu imaginea tehnocraților ce arborează o viziune multiseculară („pizdiseculară").

la zvârcolelilor inutile ale domniței care se jură că e neprihănită și cere iertare și se roagă să fie cruțată, înainte de a se lăsa pe deplin în voia călăilor și de a se supune până la urmă, cu o docilitate animalică, cobrelor tenace și imperioaselor năpârci
și înarmat cu un precis, contondent cuvânt le adresezi următorul discurs
ascultați-mă bine
arabi cu membre vânjoase și piele aspră, mâini grosolane, gură carnivoră
pregătiți-vă ghimpele vostru veninos
fecioare fecundate de lente veacuri de pudoare și bună-cuviință așteaptă cu nerăbdare împunsătura voastră
coapsele lor suave, sânii lor delicați cer cu strigăte năpustirea mușcătoare
repeziți-vă să nu scăpați prilejul
violați bastionul și fortăreața, cetatea și antrul, tabernacolul și grota
pătrundeți fără cruțare în locul împrejmuit
în Pizdă, în Pizdă, în Pizdă!
iar tu, ostenitoare și iscusită păzitoare de vergure, maică Celestina, maestra mea, ajută-mă să întind lațul în care să se încurce și să-și găsească pierzania o pradă atât de osebită
în armata mea afli
o flacără ascunsă
un preaplăcut venin
o dulce-amărăciune
o boală-a desfătării
o bucuroasă caznă
o rană de dulceață
o blândă moarte

pentru toate Melibeele pe care le va zămisli, produce, consuma şi exporta celestineasca şi cereasca ţară[1]
şi, la chemarea cuvintelor tale,
oh, neobişnuită minune a Verbului!
exemplul se răspândeşte la scară naţională
fiecare va aduce drept ofrandă, într-o filială, codoşească şi cornupedă emulaţie, propria lui mamă, soţie, soră sau nepoată
Teodora, Rufina
Brígida, Teresa şi Ana
Pascuala, Isabel şi Juana
Paula, Antonia şi Catalina[2]
pentru africana hoardă de războinici ce rănesc, lovesc, se năpustesc, dezarticulează picioare şi braţe, taie grumaze, smulg inimi, împrăştie viscere într-un nerušinat jeu de massacre subit şi contagios
în timp ce simoniaci şi pângăritori îşi fac rău-prevestitoarea lor apariţie
spiriduşi orientali cu cărţi poştale ilustrate şi souvenirs care-şi dispută sângeroasele resturi şi le propun extaziaţilor turişti care pătrund
pătrund mereu
din ce în ce mai mult

---

[1] Autorul adaptează aici un pasaj din scrierea renascentistă *Celestina*, în care personajul central, codoaşa, îi înfăţişează îndrăgostitei Melibeea caracteristicile „iubirii dulci". Apelul la ajutorul Celestinei, ca şi referirea la „celestineasca şi cereasca ţară" completează identificarea anterioară dintre Ubicuu şi marele codoş.

[2] Goytisolo parodiază aici un pasaj din poemul *Isidro* al lui Lope de Vega în care ţăranii îl îmbie pe viitorul sfânt patron al Madridului să se însoare, enumerând candidatele la ofrandă într-o viziune cuviincioasă a căsătoriei creştine, în contrast cu desfrânata ofrandă sexuală a fetelor destinate invadatorilor arabi din roman.

iarăşi şi iarăşi
în vulvă şi himen, în vagin şi uter, în ovare şi trompele lui Falopiu
în meandrele unei grote fără grotă
în Pizdă, în Pizdă, în Pizdă!
la numai cinci metri, în istoricul turn al castelului, don Álvaro continuă să declame, cu un gest inspirat, un vast poem în terţine de un nobil şi pilduitor patriotism : venind în întâmpinarea ta, articulaţiile carapacei lui chitinoase, încrustată cu săruri calcaroase, scrâşnesc din greu, şi dimensiunile măştii sale de perfect cavaler creştin parcă s-au mărit şi mai mult : volumul trăsăturilor sale e net superior celui normal, iar rigoarea cuirasei îi accentuează înfăţişarea de crustaceu, de bărbat cu principii ferme şi solidă credinţă de carbonar, conştient că ţine pe umeri greutatea unei tradiţii milenare şi, în mâini, torţa unui nepieritor mesaj spiritual : cu amabilitate, te invită să încerci structura dermato-scheletică a membrelor sale şi-l auzi dizertând cu gravitate despre acest pământ gol şi aspru de neam de creştini vechi şi de viţă aleasă apărat de veacuri de străbuni moşneni cu hrisoave de cinste şi vitejie : această Castilie eternă şi aspră, leagăn de eroi, plămadă de mucenici, ţinut de sfinţi : Podiş deprins să producă bogate recolte de curaj, de abnegaţie, de rugăciuni : munţi frământaţi, stepe tragice : patrie din care se prelinge puroi şi grandoare printre crăpatele cruste ale cicatricelor : la fiecare frază tăria cuirasei sporeşte, şi de asemenea mărimea şi inflexibilitatea trăsăturilor sale
(morfologie?
carapace cu solzi groşi de corn în formă de poligon
solzoasă?
probabil

chelonian ori saurian?
inima cu două auricule şi un ventricul, extremităţi scurte şi laterale, piele acoperită de solzi, scut şi plăci[1])
şi iată cum masca creşte şi se transformă într-un urias mascaron de proră ce articulează nume cu valoare de talisman fără a-şi pierde nici un pic din rigiditate : Herrera del Duque, zice, Mota del Cuervo, Motilla del Palancar[2] : şi creşte şi creşte, dobândeşte proporţii monstruoase, se întinde şi se întăreşte, rivalizează ca imobilitate cu statuile : geniu şi figură, figură şi geniu : Manolete, Seneca, Cidul : în acelaşi timp te obligă să-i palpezi textura membrelor, care atinge ultimele trepte de duritate pe scara lui Mohs : topografie de granit, piatră tare ca stânca : alcătuită din trei specii fundamentale : cuarţ, feldspat şi mică : poate avea şi alte minerale accesorii : conţine 70 la sută silice : iar impunătorul mascaron de proră creşte şi tot creşte, recită lista completă a regilor goţi şi cea a operelor dramatice ale lui Fénix, citeşte fragmente din romanul „Gloria lui don Ramiro" şi enumeră teritoriile spaniole de peste mări, mereu încleştate în lupte inegale îşi cântă mândria nebiruită cetăţile Sagunto, Cádiz, Numancia, Zaragoza şi San Marcial : şi creşte şi creşte şi se umflă, pluteşte ca un balon, planează, coboară, se opreşte, rămâne nemişcat, preschimbat în piedestal al propriei sale statui, în statuie a propriului său piedestal, esenţă pură, geniu cu figură, caricatură genială : când diametrul mascaronului depăşeşte limitele sălii şi jems-bondescul tău curaj se clatină, iei contact cu oamenii din tribul tău şi ceri instrucţiuni

[1] Din nou se suprapun cele două planuri descriptive: platoşa cavalerului creştin şi vipera cu solzi din partea a doua a romanului.

[2] Nume de localităţi care, în intenţia lui Goytisolo, ar sugera chintesenţa Castiliei.

numărul Unu, pe emisie
numărul Doi, pe recepție
punându-ți căștile lipite de ureche, vorbești pe micul circuit metalic, ascuns cu grijă după perdea
noblețe : cinste : misticism : sete de fapte vitejești : geniu și figură : mască : trec pe recepție
muște : muște : albine : tăuni : venin mortal
nimic altceva?
nimic
mulțumesc : trec pe recepție
undele sonore se pierd : a durat patruzeci și cinci de secunde : nu sunt interferențe la ora asta, pe această lungime de undă
cocoțat pe scărița rulantă din bibliotecă, don Álvaro repetă acum discursul de recepție în Academie : „Considerații în jurul noțiunii de onoare în teatrul spaniol din secolul al XVII-lea" : stilul e nobil, dicția perfectă : reproducerea citatelor, spicuite din volumele aliniate pe rafturi, smălțuiesc ariditatea conceptuală a temei cu flori de retorică, plăcută și elegantă : ce armonie, ce cadență, ce ritm, ce imagini! : și în fiecare parte a propoziției și în fiecare propoziție a frazei, ce elipse, ce tranziții, ce locuțiuni! : ce mișcare, ce pasiune, ce entuziasm! : elocința lui don Álvaro atinge culmile sublimului : tropi, sinecdoce, metonimii, metafore ce se succed vertiginos ca un somptuos castel de focuri de artificii : hiperbole, silepse, antiteze, repetiții pe care le subliniază cu frumosul său glas de bas în timp ce mâinile lui fosile cutreieră rafturile bibliotecii și scot exemplarul broșat al vreunei alese drame de onoare

Voi fi tată, nu bărbat,
când pedeapsă grea voi da
fără a mă răzbuna

fetei care s-o afla
în păcat nerușinat[1]

mascaronul său imens exprimă o răpire de nespus : magie unică a versului spaniol, a rimei voastre distinse și preamărite! : comoară păzită cu strășnicie în academiile și templele Rostirii Frumoase, canon literar magistral, desăvârșit și neclintit! : și chipul lui don Álvaro crește și mai mult, se lărgește, se întinde, se prelungește, se amplifică, se umflă, se umflă : întruchipare vie a geniului și figurii de cea mai nobilă viță națională pe care o strigă și o declamă și brusc se întrerupe descoperind o muscă strivită la finalul emoționantului duo : muscă? : da, domnule : dipter dotat cu o singură pereche de aripi membranoase, aparat bucal absorbant, buza inferioară în formă de trompă, două antene, șase picioare : exemplar comun a cărui masă abdominală s-a împrăștiat peste versurile dramei, făcând în momentul zdrobirii o pată neregulată, de dimensiuni reduse : don Álvaro se încruntă și articulațiile dermato-scheletice ale cuirasei sale scrâșnesc : interferența pare să-l fi luat prin surprindere și, după câteva clipe de ezitare, alege un nou album de pe raft și continuă lectura cu însuflețire

Pedepsind în văzul lumii,
îndoit ți-e terfelită
cinstea, căci nestingherită
n-o mai poți opri să umble[2]

[1] Versurile citate sunt din piesa lui Lope de Vega *Pedeapsă fără răzbunare*, care a mai fost parodiată în conversația dintre Seneca Junior și Seneca Senior din partea întâi a romanului.

[2] Ironia acestui pasaj provine nu numai din invazia mușteloi pe filele sublime ale lui Lope de Vega, ci și din faptul că noul text ales de don Álvaro, ca și cel de pe pagina următoare, este tot piesa *Pedeapsă fără răzbunare* satirizată puțin mai înainte și deschisă la aceeași scenă în care ducele de Ferrara descoperă infidelitatea soției sale.

de data asta o muscă din carne, vie, cum nu se poate mai vie, de culoare albăstrie și cu picioare păroase, ce zboară zbârnâind ca o săgeată și iese pe fereastra întredeschisă ce dă spre bulevard : o nouă pauză și o nouă contracție facială : masca lui don Álvaro se concentrează, face grimase oribile, scrâșnește, se interiorizează : cuirasa se crapă și câțiva solzi se desprind și cad : dimensiunile se reduc și ele : trăsăturile sunt mai puțin pronunțate, articulațiile se micșorează : e o iluzie a ta? : metamorfoză reală : frica pe care ți-a provocat-o te părăsește dintr-odată și, în contrapondere, parcă ascultând de o lege a echilibrului, face sifon : simptome? : sudoare rece, frisoane, angoasă, palpitații : cu un gest de aplomb prefăcut alege altă carte și anevoie o deschide la întâmplare:

Mai întrebi? În casa asta,
zău așa, doar cuvenita
loc își va găsi pedeapsă

o muscă țețe, o albină și un tăun îl împiedică în continuare : adoptând clasica formație în escadrilă : zboară și iar zboară și se lansează în acrobații extravagante, pe când masca lui don Álvaro se micșorează văzând cu ochii, iar stabilitatea trăsăturilor lui se pierde și fiecare element parcă devine independent : cu un efort patetic încearcă să pună capăt tremurului membrelor sale, își drege glasul, adoptă posturi marțiale : în zadar însă : crusta de granit se desprinde, violenta eroziune se accelerează : masa stâncoasă se dezagregă, se fărâmițează, se scorojește : și rezistența încăpățânată pe care o opune grăbește și mai multe galopantul proces de demolare : grămăjoare de praf fin se scurg ca într-un ceas de nisip simultan cu prodigioasa reducție craniană și spasmodicele contracții faciale demne de Frankenstein : trioul de insecte zboară în formație corectă, planează, evoluează, cade în picaj ca o escadrilă de

elită în timpul unei mari parade militare : iar neîncrederea în propriile valori pune stăpânire pe el şi se întinde ca o cangrenă : ajutor, strigă, ajutor! : ilustre figuri istorice, resurse inepuizabile ale limbii! : efluvii etice, peisaje metafizice, pentru mine, pentru mine! : şi, înnebunit, apucă un nou exemplar şi declamă

De eşti spaniol, nicicând
să nu pregeţi în mormânt
pe duşman să-l bagi. Păzea.
Răzbunarea e a mea.[1]

fără a obţine alt rezultat decât decolarea unui mare roi de insecte, ce evadează din mucegăitele pagini ale cărţii şi acoperă în câteva clipe somnolentele rafturi ale bibliotecii: pentru mine, balade vechi, autosacramentale, cărţi de cavalerie rătăcitoare! : Cid Campeador, Manolete, Podişul! : mistica, tauromahia, stoicismul! : Seneca, Seneca, Seneca! : sufocat de zumzetul insectelor ce se împreunează şi se reproduc, se reproduc şi se împreunează : ouă ce devin larve, larve ce devin nimfe, nimfe ce devin insecte, muşte, albine, furnici, tăuni, păianjeni care intră şi ies din cărţi, devorează hârtia, degradează stilul, infectează ideile : masca lui don Álvaro se dezumflă şi se zbârceşte, iar membrele sale se lasă în voia unui irezistibil dans al sfântului Vito : zadarnic murmură: Guadarrama, Soria cea curată, Mă doare Spania : figura lui se cocârjează şi mai tare şi îşi pierde consistenţa, ochii îi lăcrimează, glasul i se feminizează : în chip jalnic încearcă să se

[1] Goytisolo îmbină aici satira unei expresii predilecte a lui Unamuno („peisaje metafizice") cu parodia unor versuri din drama *Gelosul chibzuit* de Tirso de Molina, asemănătoare cu acelea ale lui Lope citate mai înainte, sugerând astfel monotonia cu care ar fi chipurile tratată tema onoarei în teatrul spaniol al Secolului de Aur.

adapteze epocii, se sforţează să zâmbească tinereşte, fredonează o melodie a grupului Rolling Stones : insectele zumzăie, zboară, se împreunează, se înmulţesc, caută hrană în cărţile magistrale de pe rafturi : idei elevate, aforisme celebre, versuri perfecte dispar înghiţite cu lăcomie şi se dizolvă în cotloanele masei lor abdominale : Sonetul, Sonetul! se roagă don Álvaro : patrimoniu naţional, comoară artistică, giuvaier nepieritor! : dar muştele sug unele după altele silabele celor paisprezece versuri : şi-aşa, în glumă, au dat catrenul gata, ajung la jumătatea celui de al doilea, intră în terţine şi bietele versuri sunt devorate : şi rumeguşul se scurge pe cuirasa spintecată a lui don Álvaro şi masca lui se micşorează mereu ajungând de mărimea unui mâner de baston : stoicism, geme : taur preistoric, peşterile de la Altamira : iar muştele păroase, violete, unsuroase, sug şi sug întruna, zboară, plutesc, planează : atârnate de tavan în ciorchini mari, înnegrind rafturile bibliotecii, doamne şi stăpâne ale locului : cavalerul emite rulade de cântăreaţă, se răsuceşte, dă ochii peste cap : paznicul bibliotecii îi ia pulsul şi prezice fatalul sfârşit : grupul turistic, ghidul, cerşetorii din Piaţă, femeia cu botniţă, copiii ţesători îl înconjoară şi pândesc, nemişcaţi, expresia ultimelor sale dorinţe : don Álvaro respiră cu dificultate : limba îi iese, lividă, printre dinţi şi rămâne ţeapănă, cu o expresie îndurerată : CU, spune : CU-CU-CU : cuşcă, cutremur, culpă, cupletist, cutie, cufăr, cufureală? : şi sunetul muribund se deşiră, iar zumzetul muştelor sporeşte : Cuba, Cumberland, Cúcuta, Curie, Cuitláhuac, Cundinamarca? : când paznicul bibliotecii îi închide pleoapele şi se descoperă, o tăcere grea se lasă în încăpere : faptul nu lasă nici cea mai mică îndoială : cavalerul a murit : şi, înainte de a încredinţa cadavrul îndoliatei familii, redactezi piosul epitaf

> în pieptul tău creştin, plin de năzuinţe supreme şi veşnice nu s-a strecurat teama, şi strângând la piept vechiul stindard, sub leul de pe blazonul vetust ce încununează palatul regal al Spaniei, ţi-ai vărsat preţiosul tău sânge, legionar din viteaza legiune[1]

psalmi de penitenţă, mea culpa aspre, fulgurante embleme cabalistice!
hispanica teorie iese din biserica Sfânta Maria Mare precedată de garda de jandarmi călare în uniformă de gală : şapte mii de adoratori din Adoraţia Nocturnă cu cruci, lumânări mari de ceară, flamuri, drapele : şapte confrerii ale celebrei Hermandad de Cruzados de la Fe purtând tunici severe : fanfara municipală, care interpretează muzică religioasă : nenumărate feţe bisericeşti intonând imnuri de mulţumire : clerul extraeparhial, eparhial şi parohial într-un strălucit alai : corpul de canonici şi colegiul catedralei cu pelerine brodate cu fir de aur : legatul pontifical asistat de protonotari apostolici, prelaţi de casă, feciori de casă de taină, feciori de casă de capă şi spadă
coboară pe strada Bravo Murillo, îşi continuă drumul pe Fuencarral, intră pe strada Montera, se întâlneşte în Puerta del Sol cu celelalte confrerii pentru a începe solemna, catarctica procesiune a Tăcerii
da, domnule, da, marea capitală cu zgârie-nori şi bulevarde, cu viaţă tihnită, fără griji şi veselă, the wide-open city in all the senses of the word, Madrid, leagănul vorbelor curtenitoare şi al dansului chotis, one of the world's few remaining

[1] Epitaful lui don Álvaro este finalul imnului legiunii spaniole. Idealul cavalerului creştin se potriveşte perfect cu mentalitatea militară a personajului.

pleasure cities[1], Madrid Madrid Madrid în Mexic ne gândim mereu la tine, Madrid[2], spun, se pregăteşte azi să se pocăiască printr-o procesiune ca în Evul Mediu
lanţuri prinse cu belciuge la glezne! : picioare desculţe, înţepenite, pline de sânge! : mii de cruci de lemn, cilicii, autoflagelări!
zece mii de kilograme de fier, fair ladies and good gentlemen! : lanţuri obţinute la Talcioc la un preţ echivalent cu opt dolari şi patruzeci şi cinci de cenţi sau închiriate cu un dolar pe seară la fierării pentru a face faţă extraordinarei cereri de ultimă oră, când provizia normală s-a dovedit insuficientă!
în prăvăliile de pe strada Păcii şi în multe mânăstiri de reclu-ziune totală s-au vândut cu nemiluita cilicii făcute de măicuţe cu câţiva cleştişori, o rolă de tablă şi câţiva cleşti de sârmă : partea destinată contactului cu pielea e prevăzută cu ghimpi cu un tăiş asemănător cu tăişul cosorului, şi sunt de diferite feluri : pentru a le petrece în jurul braţului, în jurul şoldurilor sau în jurul mijlocului, după gustul consumatorului
persoanele cu glugi pe care le vedeţi înaintând şovăitor, ca în neuitatul film al lui Bergman, aparţin, ladies and gentlemen, tuturor categoriilor sociale : militari şi aristocraţi, bancheri şi potentaţi, artişti şi cântăreţi de flamenco fraternizează şi-şi vorbesc de la egal la egal cu persoane de condiţie joasă[3] :

---

[1] Oraş deschis în adevăratul sens al cuvântului... unul dintre puţinele oraşe ale plăcerii care au mai rămas (engl.).

[2] Fragment din textul unui cântec al compozitorului mexican Agustín Lara.

[3] Potrivit declaraţiilor autorului, sursa acestei parodii a procesiunii din Săptămâna Mare este un articol din *Foaia de luni* intitulat „Madridul se pocăieşte în stilul Evului Mediu". Goytisolo se slujeşte de obiceiul autoflagelării preschimbând bicele în instrumente de masturbare ale reginei Isabela Catolica. Cu acelaşi scop satiric, suprapune imagini dintr-un film de Ingmar Bergman pe imaginea *Tărâmurilor cereşti* ale Sfintei Teresa de Jesús.

pocăința îi așază pe toți la același nivel în ochii lui Dumnezeu și, precum vechii pustnici și anahoreți, pun la grea încercare slabele lor simțuri pentru a fi vrednici de a intra într-o bună zi, curați și fără prihană, pe Tărâmurile Cerești
crucea pe care o zăriți în prim-plan, făcută dintr-un stâlp de telegraf, cântărește mai mult de o sută de kilograme : este proprietate particulară și, de câțiva ani, o poartă în spate cucernicul ei proprietar, un bărbat tânăr și cu o stare economică înfloritoare : un impecabil cavaler în tradiție spaniolă cu care ați stat de vorbă probabil cu câteva ore mai înainte pe terasa popularei cafenele Chicote sau în tipicul Corral de la Morería și care, acum, abandonând plăcerile lumești pentru a asculta de o adânc înrădăcinată tradiție neaoșă, practică mortificarea în stil vechi, la adăpostul anonimatului acestei manifestări de pocăință colectivă
ghidul pune capăt aici discursului, și notabilitățile din Bronx, cojocarii din Chicago, fermierul din Texas, delegația de speologi, criticii muzicali de avangardă, recent divorțații și văduvele de război zâmbesc sub opulenta baghetă a lui Mrs. Putifar : privirile ochilor ei suferind de strabism converg spre purtătorul de glugă care, cu giulgiul osândiților, platoșă, scapular, o funie de gât și o lumânare în mână, duce în spate stâlpul de telegraf pe tipic madrilena Gran Vía de la Amargura, astăzi a marelui filozof Seneca : găurile oculare gemene ale scufiei filtrează o pătrunzătoare privire de linx și buzele parcă zâmbesc cu sagacitate prin întunecosul orificiu de respirat : mersul său ușor și flexibil contrastează vădit cu pasul însoțitorilor săi, lipsit de farmec și stângaci ca de rață : în aurita splendoare din Săptămâna Mare carele trec încărcate de flori, iar lacrimile și sângele rănilor ce se preling pe fețele supte ale statuilor lui Hristos și Maicii Sale Îndurerate întețesc

credința mulțimii și declanșează, la trecerea lor, iuțile săgeți ce vâjâie în puterea nopții cu reminiscențe arabice
ochiul vigilent al bărbatului cu glugă și cu stâlpul de telegraf în spate supraveghează fastuoasa scenografie și, dând colțul, pe întortocheata străduță a Maurului, confrerii și congregații cunosc o neobișnuită transformare : doctor Jekyll și Mr. Hyde desigur : dar fără suferință, fără nici o piedică : severii cavaleri cruciați ai lui Iisus Hristos de la Buena Muerte își unduiesc trupurile în sunetul flautelor, își dezarticulează șoldurile și umerii în ritmul bongosurilor : posedați de demonul tropical al muzicii, printre care-lebede, care-stridi cu mărgăritar, sculpturale Venere negre cu panașuri de pene și cozi în evantai : azvârlind pumni de confeti, lubrice, implicante serpentine : magie și miracol într-un tehnicolor american! : în acest timp mascarada îți ia ochii cu satinați asteroizi și lampioane japoneze : bărbatul cu stâlpul de telegraf în spate și-a lepădat scufia și poartă fălos un turban imaculat pe capul lui zâmbitor de trădător : ești tu, Julián, înnobilat și aureolat de mișelia ta seculară! : sprâncenele tale stufoase se arcuiesc în alertă și buzele tale rotunde dezvăluie ascuțita albeață a unor dinți deprinși să muște, să sărute bărbătește : implacabilele tale pupile cercetează juvenile prăzi și zboară pe urma speriatei siluete a vreunei domnițe blonde și catolice : fără cruțare, fără cruțare! : și, mijlocitor al scenei, cu toate ițele intrigii în mână, ascunzi îndurerata mulțime de pocăiți în dosul radiantei succesiuni de cortine și culise : băștinașii beau rom, mulatrele înfloresc dulce în veșmintele lor : timpaniștii cântă de parcă ar vesti Judecata de Apoi : galeșă insulă locuită de negri sălbatici, binevoitori și blânzi! : somptuos decor de palmieri, de floră ornamentală! : și mascarada cu faunii tăi înaintează și înaintează mereu printre arzători

masculi și înnebunite fecioare pe străzile păgânului oraș în sărbătoare, într-o carnavalescă bucurie debordantă
sala e în întuneric : banda s-a terminat
numai tu, Bond, mergând neînfricat spre orchestra ce interpretează calypsouri, sub aurita lumină a reflectoarelor

la ora aperitivului, când traficul urban e de obicei mai mare, un paradigmatic exemplar de capră hispanică își face apariția la intersecția străzilor Callao cu Granvía, în fața gurii de metrou : rând pe rând îl vedem la standul de galanterie de la Galerías Preciados, în vizită la diferite muzee și biserici, ținând o conferință despre „Ortega și vânătoarea" în saloanele Ateneului, ținând un toast cu un pahar de vin spaniol la cafeneaua Chicote, stând de vorbă despre oligarhia de clasă la Pelayo și despre versul liber la Gijón : fără a uita de obligatoria vizită la palatul Parlamentului, la tribuna invitaților de onoare, în timp ce distinșii voștri reprezentanți desemnați de consiliul de familie și de cea mai înaltă și prevăzătoare inspirație divină discută la nesfârșit pe marginea celui de al cincilea amendament la anteproiectul de canalizare din Quintanar de la Orden cu imagini și metafore vrednice de întreceri literare, de competitive și foarte disputate concursuri
în pofida prezenței masive a ziariștilor și fotografilor și a amabilului concurs pe care și-l dau operatorii și popularii reporteri de televiziune, du-te-vino-ul lor se lovește de opaca indiferență a foarte urbanei, anonimei mulțimi de mass-media : îmbrăcată în postav catalan, legată în piele de antilopă din Mallorca, cu eleganți mocasini italienești în stil trubaduresc : strălucitoare, impecabilă, ca de sărbătoare, putând fi așezată sub numitorul comun al unei noutăți radicale și

zgomotoase : noi burghezi, noi aristocraţi; noi băieţi de prăvălie, noi slujbaşi : noi funcţionari, noi preoţi : noi stăpâni, noi gestionari ai noii ordini, strălucită situaţie : dezvoltare industrială, societate de consum! : masaje, saune, cure de slăbire! : ruginite cimitire de automobile!: sindrofii electro-domestice în faţa recent cumpăratului televizor! : în deplina şi solemna posesie a noului său statut : dresând un Seat, stăpânind un Dodge, domesticind un Volkswagen, aducând sub stăpânirea rectiliniei voinţe hispanice tabloul de comandă al unui Citroën ultimul model : mereu călare pe ultimul val nestatornic, cu hotărâre IN : Carnaby Street, cravate Pierre Cardin, şepci şi pălării Bonnie and Clyde : gândind ca un self-made-man, desigur, însă cu inconfundabilul accent de fante din Madrid

> hotărât lucru, situaţia nu se poate prelungi : tehnicienii vor îmbunătăţi structurile : vocaţia noastră este europeană şi enciclica ne arată drumul : să stabilim un dialog mezza-voce pentru a lumina poporul; computerele vor elimina cu calculele lor aparentele contradicţii de clasă

în timpul ăsta capra hispanică se depărtează melancolic de centrul comercial şi zonele rezidenţiale spre extravilanul comun şi mai vast : ascultând de edilitarele dispoziţii de circulaţie pe trotuare şi treceri de pietoni, refugii şi staţii : în mijlocul harnicelor mase muncitoare matern adăpostite sub aripile de cloşcă ale neaoşului vostru sindicat vertical : sistem înţelept şi prevăzător, armonios, flexibil! : balsam de seculare nedreptăţi istorice, apărător eficient al muncitorului împotriva muncitorului însuşi : atât de sensibil, vai!, la demagogia plebei, la cântecul de sirenă al propagandei extremiste : trasând cu calm şi măsură cadrul hispanicei convieţuiri de

acord cu tradițiile voastre seculare și cu solida voastră structură spirituală : politica unui filozof și un sistem ale cărui rezultate sar în ochi : locuințe bine păzite, automobile în rate! : excursii duminicale la munte! : isprăvi europene ale fotbalistului Di Stéfano, nenumărate fapte vitejești ale toreadorului el Cordobés : printre masivele blocuri de ciment repetate întruna, aidoma unul cu altul, ce se succed la nesfârșit peste ruinele vechilor colibe de trestie și tablă : până la câmpul pustiu și lipsit de vegetație, malul unei mări împietrite, necuprins și străin ca lumea largă : Podișul, câmpie orizontală, aspra și neclintita Castilie! : peisaj anahoretic în culori austere : amplu, sever, grav, așezat : solemne crânguri de stejari cufundați în tăcere, stânci ascuțite, golașe : suflu de veșnicie, sete de înălțare spirituală, uscăciune arzătoare a sufletului iberic! : sustrăgându-se din febrila panoramă urbană, capra hispanică respiră liniștea și alinarea : aerul curat al muntelui îi umple plămânii : stăpânind știința naturii, ce viață tihnită duce, departe de zgomotul lumii! : calmă, blândă, caută strugurii-ursului, iarba-osului înmiresmată și umilă : pașii o poartă, pe cărări și scurtături, la primele măguri ale muntelui : acolo, cocoțată pe o pitorească movilă, paște proaspăta iarbă măruntă, se adapă din apa curată a unui pârâu : la schitul din Arenas de San Pedro, unde călugării îi omenesc pe drumeți cu o strachină de ciorbă, se întremează în tovărășia mentorului său complementar, carpetanul : și împreună purced, după tihnitul ceas de odihnă al amiezii, la dificila ascensiune : din stâncă în stâncă, din stei în stei : pe povârnișuri în sus, printre priveliști vrednice de plăsmuirile Sfintei Teresa, până la perenele înălțimi de tăcere și libertate : balade din Gredos, printre ciobani și ciobănițe paciaure! : senină

muzică de cascade, ponoare prăpăstioase, năzuințe atavice de nemurire[1]
instalați în confortabilul Hotel Turistic de lux, oamenii din tribul tău scrutează cu răbdare orizontul cu ocheanul și, cât ai clipi din ochi, organizează vânătoarea : nu puteți pierde nici o clipă : timpul vă presează : trebuie să puneți capăt, o dată pentru totdeauna, unei faune atât de dăunătoare : drumul cel mai scurt între două puncte trece printre stele[2] : pătrunși de această maximă sibilină, armăsarii voștri năzdrăvani își vor deschide aripile și vor zbura ușor și iute spre funestele culmi : mauri cu turbane, cu neagră barbă deasă și zâmbet scânteietor! : umbrele voastre se proiectează pe verdele întunecos al muntelui, ușoare ca armăsarii voștri năzdrăvani, și iataganele voastre despică subțire spațiul și amenință, ascuțite, înaltele platouri unde crește capra și înflorește carpetanul : terenuri, cum ar spune Fígaro, celebrul gazetar, de o rodnicie miraculoasă : puncte unde e de ajuns să lovești cu piciorul în pământ și până să întorci capul perechea s-a și ivit, inseparabilă, cu menirea sa poetică, cu setea sa de fapte mari, cu importantul său mesaj spiritual : bovidul și hominidul : capra cu coarnele goale pe dinăuntru, lungi și neramificate și carpetanul dotat cu nechibzuință, cățărător și uscățiv, cu picioare, brațe și mănunchiul corespunzător de degete și un ciudat apendice lingual cu care se exprimă și cântă și se roagă și se împărtășește : stranie simbioză! : haita

[1] Goytisolo continuă aici satira cu capra și carpetanul, reprezentare parodică a istoricilor Menéndez Pidal și Sánchez Albornoz hălăduind pe munți în căutarea tradițiilor. Dacă Seneca se poate transforma în codoș, se înțelege că și cei doi eminenți istorici se pot transforma.

[2] Frază din cartea despre *National-Sindicalism* a lui José Antonio Primo de Rivera, actualizată batjocoritor prin atacul maurilor.

de câini aleargă pe urmele voastre, ţinută laolaltă de curelele zgărzilor strălucitoare, iar încercaţii vânători beduini brăzdează aerul subţire cu bogata lor panoplie de laţuri, capcane, curse : dibaci adulmecători, gonaci pricepuţi cercetează urmele, supraveghează discret acrobaticele incidente ale hăituielii : pilduitoarea pereche parcă adulmecă primejdia : hominidul şi capra încearcă posibilităţile ascunse ale vegetaţiei de munte, salvatoarele întortocheri criptice : întoarcerea la trogloditica civilizaţie se impune pe loc ca fiind soluţia cea mai viabilă : preistoria spaniolă, izvor al esenţelor voastre celor mai limpezi şi netulburate! : ascunşi la pândă în hăţiş, ajung la gura grotei şi se strecoară înăuntru, punându-şi nădejdea în Domnul[1] : înspăimântat însă de cruzimea triburilor tale, Domnul se păzeşte cu grijă şi nu intervine, preferând să-şi ascundă căpăţâna lui fără formă după vălătucii unui nor : cum am putea să explicăm altfel finalul brusc al poveştii? : carpetanul şi capra s-au aciuat în peşteră şi, pentru a-şi veni în fire şi a-şi omorî timpul, fac rugăciuni şi cântă imnul legiunii : izolarea predispune fără îndoială la amăgirea de sine şi la euforie, fiindcă aprecierile sale strategice nu corespund câtuşi de puţin unei analize obiective şi reale : africana oaste zburătoare planează acum deasupra refugiului fictiv, şi primii exploratori aterizează cu nerăbdătorii zăvozi : căutarea şi aflarea drumului se săvârşeşte fără nici o dificultate : hăitaşii ocupă înălţimile vecine şi orice încercare de a-şi găsi scăparea e sortită eşecului : vrăjitoreşti arte ale vânătorii cu şoimi care-şi ţes pânza lor deasă de păianjen sub acrobatica inspiraţie

[1] Este reluat aici paralelismul dintre peştera din Altamira, „refugiu fictiv" jinduit de capră şi de carpetan, şi „grotă", metaforă polisemică folosită pentru a o descrie.

a cavaleriei ușoare! : vârfurile turbanelor plutesc ca niște drapele și nechezatul puternic al dobitoacelor se împletește cu risipitorul, debordantul hohot de râs al bărbaților : armăsarii se culcă ușurel lângă grota din Altamira, și aripile micului zeu Mercur vor fâlfâi încetișor dispărând în zvelta configurație a picioarelor : deznodământul se apropie și vechile balade medievale despre carpetan și căcărezele de capră confirmă irefutabila prezență a victimelor în locul cu pricina : călăreții au scos din teacă încovoiatele lor iatagane și așteaptă ordinele tale pitulați, tăcuți, felini : întinderea și profunzimea răului impun o terapie energică și rapidă : perechea trebuie să moară : trupurile lor sfâșiate vor fi înfipte în sulițe ca trofeu : sufletul pentru luceferi, iar trupul pentru a hrăni nalbe : divorțul e radical : înșeuând din nou armăsarii vei galopa și iar vei galopa, străbătând la iuțeală văzduhul, cu mulțimea deasă a ecveștrilor oșteni saltimbanci pe culmile munților Guadarrama și San Vicente, Fuenfría și Peña de Francia, iar dacă obtuzul carpetan și încăpățânata capră îți ies în cale te vei năpusti asupra lor și-i vei izbi cu iataganul : sufletul pentru luceferi, desigur, iar trupul, hoitul vulturului, jos, la firul ierbii, hrană pentru nalbe : și vei zbura, vei zbura mai departe cu antidotul tău eficace, făcând fumigații cu praf de pușcă și incendiind preventiv pădurile, până îi vei dezrădăcina pentru totdeauna din adăpostul culmilor stâncoase, din uluirile lor alpine, din apoteozele lor din vârfurile munților : când nociva și mișcătoarea paradigmă se va stinge și noua faună importată din Australia se va aclimatiza definitiv în peisajul eliberat, îți vei aduna războinicii cei plini de bucurie și, în limba Coranului, vei da ordinul de marș

soarele orb, setea şi oboseala! : prin teribila stepă castiliană, spre locuri de tihnă, împreună cu sute dintre ai săi, praf, sudoare şi fier, Ulyan călăreşte

lipseşte limbajul, Julián
de pe estrade, din biserici, de la catedre, din amvoane, din academii, de la tribune carpetanii îşi revendică plini de mândrie drepturile de proprietate asupra limbajului
e al nostru, al nostru, spun ei
noi l-am creat
ne aparţine
suntem stăpânii lui
cercetători, licenţiaţi, poeţi, cărturari, experţi, specialişti îşi trâmbiţează titlurile de stăpânire, posesie, folosinţă
al nostru, al nostru, al nostru
icoana sufletului nostru
reflex al spiritului nostru
al nostru, al nostru, al nostru
apostolic
transcendental
ecumenic
noi l-am dus pe ţărmul celălalt al Atlanticului cu morala şi legile, spicele şi plugul, religia, justiţia
şi l-am dăruit celor optsprezece naţiuni care astăzi vorbesc şi gândesc, se roagă, cântă, scriu la fel ca noi
fiicele noastre aşadar
iar fiii lor
nepoţii noştri
castilieni şi ei
de esenţe perene

menire poetică
concepţie ascetică şi militară despre viaţă
dacă am pierdut sceptrul, imperiul, spada
toate domeniile noastre în care acum câteva secole nu apunea soarele
ne rămâne cuvântul
am putea pierde masivul Gredos
peisajul
capra
însă cuvântul niciodată
cu cât mai puţini plopi, cu atât mai bine
cu cât mai mulţi turişti, cu atât mai bine
nici mai mult, nici mai puţin, şi mai bine
şi iată că sublimul lor cor de glasuri hotărâte traversează oceanul şi răsună, ca nişte glasuri de stentor, la mii şi mii de kilometri distanţă
prin cârciumile din Lagunilla în Mexic
pe tipica stradă Corrientes din Buenos Aires
prin cartierul Jesús María din Havana
dar tlaxcaltecul
şi ţăranul din Río de la Plata
şi mulatrul yoruba
îl vor asculta cu indignată uimire şi vor vorbi în legea lor

vin vin acu' fir-ai tu spaniol nenorocit baţi ca un nebun nenicule că ne-ai zăpăcit la cap cu lopeveg-ul tău şi cu limba ta tâmpită, acu-ţi trag o flecmă-n farfuria asta şi pă ce că nu te prinzi, la noi şi balele-s bărbate băi, când ţi-oi arde una-n dosul ăla prăpăditule aşa ca chestie, da' mai dintâilea să ieşi cu loveaua molâule şi p'ormă să-ţi dai jos portbăşinile astea că te fac io să visezi urât la noapte şi să nu-mi zici pă nume

de nu mi te bag în boală nenicule să te ia cu zgribuleală să nu mai sufli, să-mi zici tu mie că mâncarea nu-i bună-n mă-ta cu castia[1] ta tâmpitule că mă scoți din țâțâni cu șâșâiala ta vi s-a urcat la cap că sunteți buricu pământului și nu v-ați prins că p-aci nu vă merge neam de-mbuibați, p-ăștia nu-i face bine nici doftiru Barna-ți zic io măi să fie ce chestie frățioare să vină străinu ăsta la mine cu bazaconiile lui tâmpite și să-ndrăznească să-mi zic-așa-n față tomnai mie-n mijlocu vorbei ce mai tura-vura că nu știu ce-i veni, altfel fin tipu om suptire și-așa și pe dincolo cu mustăcioara aia peste buza lui de spaniol cretin și spălăcit albinosu naibii, și vine și-mi zice că nu că nu-i așa că nu se zice străluce, zice, că asta-nseamnă că vorbesc de lumina eleftrică și că io tre să zic, zice, ei, ele, eh, ehehe, vericule, că mă taie râsu că cică noi tre să zicem cum vă bate la cap albinosu cu râtu lui și repetă-ntruna ca să-mi intre-n cap da' pe mine mă taie râsu și m-apucă de-adevăratelea când mă gândesc cum i-a venit lui Quintinbandera[2] chefu de harță la Sabana[3] și numa ce i-a zis unuia zi „masăre" și cum tipu zicea „ma-ză-re", așa cu toată gura-l trimitea la dracu-ntr-o clipită da' mai nainte-l întreba de nume pe individ și, dacă ăla-i zicea dexemplu Zeferino Garzía[4], Quintino nu mai avea ce să-i zică, mucles!

[1] Castilia.

[2] José Quintino Bandera Bettancourt – general mexican, supranumit „bătrânul oștean al libertății".

[3] Orașul La Habana.

[4] Ceferino García.

alătură-te lor, Julián
LA PROPRIÉTÉ C'EST LE VOL
ET
TÔT OU TARD
LA CLASSE POSSÉDANTE SERA DÉTRUITE[1]
oh, zei mani ai Bagdadului, ai Cordobei, ai Damascului! : vehicul al trădării, frumoasa mea limbă : limbaj şlefuit şi tăios, armată de hangere, limbă crudă şi bruscă!
veniţi după mine, beduini pursânge : oşteni ce înfruntaţi zi de zi moartea cu un zâmbet dispreţuitor, călăreţi cu buze aspre, cu jugulare groase, cu înfăţişare barbară
priviţi ispititoarea Strâmtoare cu scrutătorii voştri ochi de şoim : tălăzuirea valurilor în galop îndreptându-se spre coasta duşmană : cu crestele înspumate, ca nişte armăsari ce nechează cu furie când se cufundă : plaje jinduitoare ale Tarifei, stâncă nerăbdătoare a Gibraltarului!
trebuie să răscumpărăm vocabularul vostru : să lăsăm descoperit vechiul alcázar lingvistic : să luăm în stăpânire ceea ce la drept vorbind ne aparţine : să paralizăm circulaţia limbajului : să-i sugem seva : să retragem cuvintele unul câte unul până când edificiul vlăguit şi crepuscular se va nărui ca un castel din cărţi de joc
şi galopând împreună cu ei într-o năvalnică incursiune vei pustii câmpurile de bumbac, de roşcove, de lucernă
vei goli fântâni şi havuzuri, vei distruge magazine şi bazine portuare, vei nărui case de ţară şi cârciumi, vei jefui iatacuri, dulapuri, cerdace
vei lua cu japca sofale, covoare, carafe, perne

[1] Proprietatea e un furt şi mai devreme sau mai târziu clasa avută va fi distrusă (fr.). Potrivit declaraţiilor autorului, acest pasaj este invenţia sa, pornind de la afirmaţia *La propriété c'est le vol* a socialistului francez Proudhon.

vei devasta sate şi vei sacrifica turme, vei despuia-o de zestre pe fata de măritat, de giuvaieruri pe femeia de viţă nobilă, pe bogatul speculant de ibovnică, pe bătrânul hidalg de hrisoavele lui de noblețe
vei retrage şahul din cazinouri, catranul din şosele
vei interzice chefurile şi chiolhanurile, temenelele şi aldămaşul, vei aboli expansivele, euforicele hohote de râs[1]
burduhosul comesean al lăcomiei vrednice de Sancho Panza care se aşază la masa lui înfricoşată cu o bărbiţă dantelată şi, după rugăciunea cuvenită, se pregăteşte să guste mâncărurile pe care i le aduc slujitorii, îl vei ameninţa cu bagheta de balenă, însemn al autorităţii şi prestigiului conferit de severele tale diplome lexicografice
n-ai voie să mănânci, jupâne carpetan, decât aşa cum se obişnuieşte în celelalte teritorii pe care le-am cucerit : află de la mine că eu sunt grămătic, şi ţin la puritatea limbii mai mult decât la propria mea viaţă, studiind zi şi noapte şi încercând să cunosc alcătuirea fizică a carpetanului pentru a putea să-l tratez când s-o îmbolnăvi : şi cel mai important lucru pe care-l fac e să asist la mesele lui de prânz şi de seară şi să-l las să mănânce numai ce mi se pare curat strămoşesc şi să-i interzic tot ce este etimologic străin : aşa am ajuns să-i suprim gustările fiindcă au orez şi măsline, şi mâncărurile în care zăresc fasole, vinete şi morcovi
prin urmare, tocana de prepeliţe, adusă chiar acum la masă şi care miroase atât de bine, mie n-o să-mi facă rău deloc
dar jupânul carpetan n-o să se atingă de ea cât timp sunt eu aici
poţi să-mi spui de ce?

[1] Goytisolo omagiază aici, bineînţeles în textul spaniol, o mulţime de cuvinte spaniole derivate din araba andaluză şi, în acelaşi timp, continuă să satirizeze „puritatea lingvistică" a limbii spaniole.

fiindcă sunt marinate şi au fost condimentate cu şofran
dacă aşa stau lucrurile, domnule grămătic, spune-mi, te rog, dintre bucatele astea puse pe masă, care-mi face bine şi care-mi face mai puţin rău : şi lasă-mă să mănânc din ele fără să-mi dai peste degete, fiindcă-ţi jur pe cinstea mea de carpetan, aşa să-mi ajute Dumnezeu, că sunt mort de foame şi dacă nu-mi dai voie să mănânc, atunci să nu-ţi fie cu supărare, domnule grămătic, şi orice-ai zice dumneata, nu-mi sporeşti câtuşi de puţin viaţa, ci mi-o iei
ai dreptate, jupâne carpetan : află că, după socotinţa mea, nu se cade să te atingi de tocăniţa aia de iepure, fiindcă a fost făcută cu anghinare : nici de friptura de mânzat, fiindcă e servită cu spanac
iar platoul acela aburind de mai încolo, mi se pare că e ghiveci, care, ţinând seama de câte se pun în oală ca să iasă un ghiveci adevărat, nu poate să nu aibă ceva bun şi priincios pentru mine
absit! : departe de noi un asemenea gând! : nimic nu-i mai rău pe lume decât un ghiveci cu perişoare şi câteva picături de undelemn : iar cât priveşte deserturile Domniei Tale, nu pot să-ţi îngădui să te atingi de nici unul : tarta cu ouă şi cremă, din pricină că e făcută cu zahăr ars : îngheţata, fiindcă are zahăr : salata de fructe, din pricina siropului : cât priveşte deliciosul şerbet pe care tocmai ţi l-au pus dinainte, nu încape nici o îndoială : este, etimologic vorbind, străin[1]!
şi lăsându-l pe carpetan în deplina şi solemna posesie a foamei sale, vei porni iarăşi în galop prin prosperul şi înfloritorul

[1] Goytisolo se slujeşte din nou de modelul oferit de romanul *Don Quijote*, parodiind dialogul dintre Sancho Panza, proaspăt guvernator al insulei Barataria, şi medicul care-i interzice mâncărurile grele. Aici e satirizată pretinsa puritate a limbii spaniole prin interzicerea felurilor de bucate „etimologic vorbind, străine".

regat al Păcii, Dezvoltării şi Ordinii şi vei pricinui catastrofe financiare şi dezastre la bursă prin brusca scutire de accize şi tarife, abrogarea neaşteptată şi totală a barierelor vamale
pe negustorii care măsoară şi cântăresc îi vei lăsa fără fanegas, chintale, arrobas, azumbre, carate
vei priva de algebră şcolile şi contabilităţile de cifre
şi vei galopa mai departe şi vei încorpora în oştile tale alguacili şi alferezi, amirali şi alcalzi
vei rechiziţiona băuturile alcoolice
vei lipsi construcţiile de zidari
vei dărâma pereţi, vei seca şanţuri de scurgere, vei provoca infecţii şi molime distrugând anevoiosul şi complicatul sistem de irigaţii
vei galopa mai departe fără odihnă prin vasta şi pustiita ţară, iar când ruina va fi completă şi falimentul absolut te vei opri în faţa hărţii Peninsulei şi vei arăta cu bagheta de balenă
ah, era să uit : scoate de aici Guad-el-Kebir![1]
nu uita strigătul olé[2]
în arena luptelor cu tauri, buricul naţiunii spaniole (narcisistic ghemuită în sine însăşi), nietzscheanul toreador al virtuţii, stoicul (neghemuit pe vine) filozof Seneca împarte cu gravitate şi prestanţă în dreapta şi în stânga rudimentele şi schiţele distinsei lui filozofii de salon : aşezate gesturi grăbite de cavaler cu mâna la piept înfruntând temutul bos primigenius, pură teoremă geometrică în zeroul rotund al

[1] Américo Castro (şi după el Goytisolo) a propus această origine arabă a actualului hidronim andaluz Guadalquivir (râul mare).

[2] Tot Castro a făcut în legătură cu acest cuvânt comentariul următor: „În spatele Dumnezeului creştin vibrează ecoul lui Allah musulman, prezent până şi în interjecţia olé (wa-l-lah, „pentru Dumnezeu") cu care sunt ovaţionaţi toreadorii şi dansatorii."

nimicniciei voastre, ce execută neaoșa ecuație filozofică cu gesturi și atitudini care provoacă leșinul compactei, neciopliteimulțimi : criterii inspirate de Balmes, figură de muletă inspirată de Donoso, hotărâte fente inspirate de Krause : înaintând pas cu pas, țanțoș, spre vasta perspectivă fenomenologică : cu deosebita lui înzestrare înnăscută de a intui relațiile spațiale și de a impune evidența matematică și coreografică a jucăușei teoreme : fente cu amprenta lui Manolete, provocări cu mantia desfășurată, fente în stilul lui Ortega și Zunzabirigueta[1], agile silogisme zburătoare ce sporesc veac după veac patrimoniul vostru științific : elucubrații etereo-muzicale ale cinematicii taurine de stepă ce fac să izbucnească strigătul olé din fundul gâtlejului cavernos al Marelui Nombril! : prăpastie enormă, înspăimântător hău deschis în lustruitul abdomen național, dincolo de infantila noțiune și de hirsuta sa exuberanță inutilă : între timp vajnicul Urus se repede orbește spre sprintena cazuistică nestatornică : spre axiomatica verticalitate a matadorului ce se rotește lent pe călcâie luminat de fulgerătoarea percepție leibniziană : de acel die philosophischen Schriften von Gottfried Wilhelm Leibniz[2] : în mijlocul glasurilor ce urlă înfierbântate : un olé răsunător ce se repetă în valuri, mare

[1] Această parte completează satira îndreptată împotriva lui Ortega y Gasset din pasajul cu conferința caprei despre „Ortega și vânătoarea". Este vizată folosirea termenilor din filozofie, coreografie, geometrie și cinematografie pentru a descrie luptele cu tauri. Diferite faze și fente ale luptei primesc numele unor apologeți ai catolicismului spaniol ca bunăoară Jaime Balmes și Donoso Cortés sau ale unor filozofi străini precum germanul Krause. Satira culminează cu numele inventat Zunzabirigueta, alcătuit din combinarea numelor purtate de trei scriitori contemporani: Zubiri, Zunzunegui și Zaragueta.

[2] Operele filozofice ale lui G.W. Leibniz (germ.).

magnum ce însoțește curata execuție a teoremei, cheie de boltă a hispanicului vostru sistem doctrinar : olé, Julián, olé! : frumosul și străvechiul wa-l-lah! : curățã rugina care-l acoperă, restituindu-i strălucirea de la început! : pentru ca gâtlejurile mesianice care-l emit să se atrofieze și să amuțească pe loc : fără acompaniamentul său mistico-visceral dansul filozofic al toreadorului își va pierde magistrala sa noblețe, mișcările sale vor deveni stângace, va fi stăpânit de panică : pelerina îi va cădea din mâini, costumul de gală își va pierde strălucirea, un tremur cu neputință de oprit va pune stăpânire pe membrele sale : țintuit în arena nerușinată, va gesticula la nesfârșit în gol, ca marioneta desprinsă de pe sfori și care se învârtește mai departe, țeapănă și complet lipsită de grație : arabicul Thur se va năpusti atunci cu furie reținută, iar coarnele lui nu vor ținti sofistica pelerină de luptă : vai, ce îngrozitoare clipe, la ora cinci după-amiază, fix ora cinci pe cadranul tuturor ceasurilor, ora cinci în umbra înserării[1] : uitați-vă bine la el : spectacolul e magnific : filozoful așteaptă tremurând, parcă posedat de frenetica boală a sfântului Vito, iar cornul îl străpunge dintr-o parte într-alta în mijlocul decretatei tăceri : cum de în cercul vag al arenei pustii nu se aude nici un sunet? : nici un strigăt, nici un vaiet : numai râsul tău, Julián, domn și stăpân al wa-l-lah, planând peste părăginita glie strămoșească, buric jupuit și fără glas abandonat în voia eroziunii veacurilor

[1] Ecou al versurilor din elegia *Bocet pentru Ignacio Sánchez Majías* a lui Federico García Lorca.

IV

„Ce durere! Ce ruşine!
Roade şarpele din mine."

ANONIM, *Romances del rey Rodrigo*[1]

„În braţele vânjosului Julián
se zvârcoleşte ca-ntr-un cleşte prins,
şi inima-i îngheaţă când duşman
pumnal zăreşte către el întins.
Spre-a se desface se-opinteşte-n van
în braţele vânjosului Julián."

JOSÉ DE ESPRONCEDA, *El Pelayo*[2]

---

[1] Fragment din balada istorică *Pocăinţa regelui Rodrigo*, despre ultimul rege vizigot ce-şi ispăşeşte într-o groapă, unde a fost închis cu un şarpe, păcatul preacurviei, din pricina căruia a fost Spania pierdută de creştini.

[2] Fragmentul din poemul lui Espronceda îl prezintă pe rege, în vis, încleştat în luptă cu contele Julián, văzut ca un şarpe. Găsim aici toate elementele părţii a patra a romanului: mai întâi visul lui Rodrigo despre anihilarea propriului său ego infantil, apoi lupta dintre rege şi Julián, actualizată de sodomizarea martirului, precum şi concluzia din final că fiecare ins e propriul său călău.

potrivit ştirilor evaluate de bogata experienţă a neaoşei şi profund spaniolei voastre teorii a informaţiei (teorie care, după câte ştiu, se alimentează din izvoare pline de semnificaţii intime şi profunde, aşa cum aminteşte foarte bine străinilor vasta pictură murală comanditată de tânărul şi dinamicul mesager, şi eventual succesor al lui Seneca al vostru : simbol al primului mesaj înregistrat în analele istorice, vestite, cum ar spune un cunoscut specialist, pentru enorma quantità di informazione contenuta in una sola comunicazione[1] : aşadar, cum se ştie, de acord cu sus-pomenitul specialist, la quantità di informazione dipende della probabilità : quanto meno probabile è l'aparizione di quelle unità di cui è composta una certa comunicazione, tanto maggiore è l'informazione in essa contenuta[2] :

---

[1] Cantitatea de informaţie cuprinsă într-o singură comunicare (it.).

[2] Cantitatea de informaţie depinde de probabilitate: cu cât e mai puţin probabilă apariţia acelor unităţi din care e alcătuită o anumită comunicare, cu atât mai mare este informaţia cuprinsă în ea (it.). Este evocat aici Umberto Eco cu teoria informaţiei, utilizată pentru a explica într-o manieră comică Buna Vestire. Tânărul mesager ne trimite la Fraga Iribarne, ministru al Informaţiilor în anii franchismului, şi la pictura murală cu Sfânta Fecioară din holul Ministerului Informaţiilor.

blondul, dolofanul, binefăcătorul trimis al Domnului transmiţând îmbujoratei Fecioare improbabila unitate comunicativă şi, prin urmare, o informaţie foarte bogată despre binefacerile vizitei unui porumbel care, după cât e de gras, alb şi luminos, întreţine în mintea cucernicului privitor al picturii murale o scuzabilă confuzie de idei între Holy Ghost invocat de opulenta Mahalia Jackson[1] şi afişul în culori cu reclamă pentru Avecrem) : într-un sătuc înconjurat de codri deşi trăieşte un copil, cel mai frumos din câţi îşi poate închipui mintea omenească : agenţiile nu vor să ştie câţi ani are, în schimb spun despre copilul cu pricina că are nişte bucle aurii care fac să pălească de necaz până şi pe mândrul soare : că ochii lui sunt nişte flori de cicoare dăruite de Dumnezeu şi gura ca o fragă micuţă şi urechile ca nişte melcişori de mare : mama lui Alvarito, şi pe bună dreptate, îl iubeşte ca pe ochii din cap : totuşi, şi mai mult se topeşte de dragul lui bunică-sa, care nu ştie ce să-i mai facă şi cum să-l mai alinte ca să-i arate până unde merge cu adoraţia pentru drăgălaşul de copil : îl copleşeşte necontenit cu daruri, şi cine altcineva dacă nu bunicuţa i-a croşetat o scufiţă roşie, care-i stă aşa de bine nepoţelului, pe creştetul lui cu păr blond şi unduios, că toată lumea îi spune Scufiţă Roşie, până într-acolo încât numele lui adevărat a fost dat uitării (urmează aici mai multe aprecieri anatomico-morale ale celui interesat : piele albă, mâini fine, gene întoarse, caracter blând, curăţenie sufletească mutatis mutandis după codul de semnificaţii al diferitelor organe de informaţie şi finalitatea lor gnoseologică)
vai, mămico! : ce friganele grozave! : le-ai făcut pentru mine? (reţeta : 250 gr. de pesmeţi, 200 gr. de zahăr pudră,

[1] Cântăreaţă evanghelică din America de Nord şi luptătoare pentru drepturile civile ale negrilor.

6 gălbenuşuri de ou, o lingură rasă de praf de scorţişoară, o felie de portocală, ½ litru de lapte, un pumn de alune)
nu, Scufiţă
şi cât de mult îmi plac!(3/4 litri de lapte, 200 gr. de zahăr pudră, 4 ouă, 200 gr. de fructe glasate, 25 gr. de unt, o lingură de rom, o fărâmă de vanilie)[1]
sunt pentru bunicuţa : mi-a trimis vorbă că e bolnavă
bolnavă? (alarmat) : şi ce are?
nu cred că e ceva grav : dar o să te duci s-o vezi şi-o să-i duci friganelele astea şi un calup de unt
grozav : mă duc chiar acum
foarte bine : pune toate în coşuleţul ăsta şi du-te cât poţi de repede
Alvarito nu se lasă rugat : cocoţat pe un scaun, scoate coşul din dulap, pune în el friganelele şi untul, se dă jos cu mare grijă şi, după ce o sărută pe măicuţa lui dragă, iese din casă luând-o de-a dreptul prin pădure săvârşeşte diferite isprăvi şi fapte bune pe care ţinem să le consemnăm (în universul material în care trăim axa vectorială a informaţiei mass-media marginalizează de obicei aceste categorii ontologice cu o semnificaţie atât de luminoasă şi de cea mai mare importanţă) : aşază o omidă pe marginea drumului evitând probabila ei strivire sub tălpile vreunui trecător distrat : îndreaptă tulpina unei flori
încovoiate de căldura toridă a verii : aruncă firimituri de pâine pentru păsările subnutrite : biciuie uşor dar hotărât scandaloasa neruşinare a două muşte legate ex-commodo într-o fulgerătoare şi sonoră copulaţie : susţinut prin aprobarea tacită a locuitorilor sălbatici : o veveriţă neliniştită, un iepure sagace,

[1] Evident, o actualizare ironică a poveştii cu Scufiţa Roşie, în care Alvarito Peranzules îl înfruntă pe Julián în chip de lup.

niscaiva bufnițe cu înfățișare judicioasă și introvertită : și spunând totodată rugăciuni : scurte închinăciuni în latină și rugări aprinse de iertăciune al căror număr aproximativ, frais déduits[1], se ridică la astronomica cifră 31.273 de ani : Maică a Îndurărilor : Apeduct al grabnicului acoperământ : Regină a cerului și a pământului : Ajutătoare grabnică și adăpost pentru păcătoși : Neprihănită copilă a sfinților Ioachim și Ana : rezultat : cincisprezece suflete chinuite mântuite sau iertate de păcatele săvârșite cu fapta și cu gândul, potrivit blândei și cum nu se poate mai fidelei contabilități IBM : și chiar posibila răscumpărare din limb a niscaiva copii mongoloizi sau subnormali : un kilometru și ceva de traseu bine folosit la urma urmei dacă stăm să socotim : time is money[2], cum zic englezii : iar Alvarito merge și iar merge până ajunge la vila din prefabricate din superurbanizarea GUADARRAMA (vă place să trageți în piept aerul curat, sănătos al munților? vă place să vă opriți pe malul silențiosului izvoraș ce curge spre întinsele câmpii și să ascultați zumzetul albinelor? vă place să vă așezați pe pajiștea moale și să zâmbiți sub mângâierea razelor de soare? vă place să visați la umbra arbuștilor și să ascultați trilurile privighetorii și cântecul ciocârliei? vă place să contemplați pe îndelete adâncul cristalin al lacurilor de munte? vă place să vă legănați spiritul în ritmul grațios al izvorașului flecar? vă place să escaladați înaltele piscuri și acolo, în vârful stâncilor ce se înalță printre nori, să vă destăinuiți într-un cântec vesel toată fericire din suflet? INVESTIȚIE SIGURĂ : MARI FACILITĂȚI DE PLATĂ) : cincisprezece minute, treizeci și cinci de secunde, șapte zecimi : o spune ROLEX OYSTER DAY-DATE : 116,5 grame

[1] Scăzând cheltuielile (fr.).

[2] Timpul înseamnă bani (engl.).

cu brățară de 18 carate : automatic, antimagnetic și blindat : cioc! cioc! cine e?
sunt Scufița Roșie și am adus niște friganele și un calup de unt din partea mamei
hai, intră, copilaș : trage zăvorul și împinge ușa interioară funcțională adecvată la categoriile axiologice ale peisajului : decor sobru, lumină indirectă, șemineu scund în salon, bucătărie complet utilată cu mobilă de pal și mobilă de trecere spre salonul-sufragerie, dulgherie de lemn la ramele de la uși și ferestre, dușumea de parchet de eucalipt, încălzire centrală cu păcură, baie cu duș, closet Roca și bideu cu jet central : IEFTIN : UN ADEVĂRAT VIS
cum te simți, bunicuțo?
sunt foarte răcită
Ulbán (nu încape nici cea mai mică îndoială : ești tu!) își îndulcește cât poate de mult asprul timbru al glasului (cadavrul violat al bunicii zace ciopârțit sub somieră)
haide, închide ușa, că e frig
ce fac cu darurile pe care mi le-a dat mama?
pune-le pe consola de la șemineu și vino să te culci cu mine, vrei?
da, bunicuțo
Alvarito face ce i se poruncește și, după ce se dezbracă, se urcă în pat : dar, de îndată ce se strecoară sub cearșaf, rămâne uimit când bagă de seamă ce ciudată e bunica lui în seara aceea : un zdrahon de maur, cu ochi de tigru, mustăți răsucite în furculiță, în stare să despice dintr-o lovitură de labă un pachet de cărți de joc
ce brațe mari ai, bunicuțo!
ca să te îmbrățișez mai bine, regele meu
ce picioare mari ai, bunicuțo!

ca să alerg mai bine, regele meu
ce urechi mari ai, bunicuţo!
ca să te aud mai bine, comoara mea
ce ochi mari ai, bunicuţo!
ca să te văd mai bine, inimioara mea
ce sulă mare ai, bunicuţo!
ca să te pătrund mai bine, dobitocule![1]
şi, pe când spui asta, îţi vâri şarpele în găoaza copilului şi-i tai gâtul, dintr-o lovitură, cu briceagul tău strălucitor
fond sonor : urletul lui Alvarito, ca atunci când ai cădea într-un puţ fără să te mai scoli vreodată

nu
nu-i aşa
moartea nu ajunge
distrugerea sa trebuie să fie însoţită de cele mai subtile torturi
câini flămânzi
lupi însetaţi de sânge
lipitori
vor bea sângele tău tânăr, proaspăt şi curat
cu şase băieţi şi şapte fete
va fi oferit complet lipsit de apărare într-un holocaust
monstrului închis de regele Minos în alambicatul labirint din Creta
puişori de leu
blânzi în aparenţă
se vor preschimba după prima muşcătură

[1] Goytisolo actualizează aici printr-o interpretare homosexuală „noua versiune psihanalitică" a poveştii cu Scufiţa Roşie anunţată la începutul romanului.

în animale feroce
fără milă
se vor hârjoni cu mişcări agile
îşi vor implânta ghearele
îşi vor înfige colţii
în trupul lui speriat
înlănţuit de o stâncă din Caucaz, un vultur descrie în înaltul cerului stăruitoare şi rău prevestitoare cercuri
pândeşte îndelung
şi dintr-odată
se năpusteşte vertiginos asupra lui
şi-i devorează ficatul
Alvarito-pasăre sare din creangă în creangă, dar nu poate rezista
nu poate să-şi ia ochii de la şarpele viclean
o forţă misterioasă îl atrage
îl hipnotizează
îl subjugă
ochiul poruncitor de reptilă îl cheamă, iar el se apropie
se apropie tot mai mult
încă puţin şi încă puţin
pe când şarpele îl înfăşoară cu inelele lui cu o voluptate galeşă şi blândă
foarte blândă
(ca atunci când îmbrăţişezi un copil)
îl strangulează
Alvarito-insectă zboară fericit
în jurul unei insidioase plante carnivore
îl presimţim
atras de veşmintele ei arătoase nevinovatul de el se va aşeza pe una dintre păroasele frunze aducătoare de moarte

și așa se face că
într-adevăr
fără ca noi să putem evita aceasta
e înhățat pe loc, prins ca o muscă în suprafața unsuroasă a apărătoarei de muște
frunza
atunci
se înfășoară cu lăcomie
îl imobilizează cu sucurile ei îndulcite
își adâncește perii în carnea moale
doamnelor și domnilor
vă rugăm să nu vă uitați
privelișteа e îngrozitoare
spectatorii sensibili riscă să leșine
planta l-a prins acum într-o capsulă
îi suge hormonii și tiroida
măduva spinării
aorta
ganglionii
mucoasele
creierul
când peste câteva zile își va desface frunzele
închideți ochii din nou
căci altfel veți vedea
(nu vă sfătuim)
fără resturi de carne putrezită pentru vulturi
goale și șlefuite
perfect curățate
câteva oase
în fundul unei prăpăstii
printre stânci abrupte

în hău se prăvale
un râu în puhoaie
un pod aruncat peste genune
un pod ce se îngustează tot mai mult până ce nu mai rămâne decât o scândură subțire
tânărul Álvaro înaintează pe el cu fața aprinsă și ochii scăpărători
nu vede prăpastia
nu vede golul
pe malul celălalt nu vede decât
seducătoarea și provocatoarea siluetă a unei femei desfrânate
Moartea
lângă el
zâmbește ironic și rece
ține în mână un ceas de nisip și firele sunt gata să se scurgă cu totul
Álvaro pășește pe scândură
înaintează
înaintează și mai mult
și deodată cade
se prăvălește în gol
jos îl așteaptă abisul cu fălcile lui deschise
va muri
suntem siguri că va muri
în dureri cumplite
dacă Bond nu-i sare în ajutor
dar Bond nu-i va veni în ajutor
nimeni nu va face nimic ca să-l scape
ura ta neîmpăcată îndreptată spre trecut și spre copilul din flori care-l reprezintă
cere fastul morții rituale și ceremonialul său magic

(lumina, ambianța, decorul
și o mise-en-scène sobră și discretă)
îți pătrunde în măruntaie
îți înăbușă evlavia
sentimentele
cumpătarea
tot ce e blând și milostiv în tine
(numai sexul
și violența lui dezbrăcată de orice sfială)
ești Julián
cunoști drumul
nici o considerație și nici o reținere omenească să nu te oprească

într-un cartier uitat din acest oraș al cărui nume nu țin să mi-l aduc aminte (străzi tăcute și curate, trasate cu un generos compas de agrimensor, cu amprenta feroce a diafanelor sale origini de clasă : grilaj de fier cu zăbrele în formă de lance, ziduri apărate cu cioburi de sticle sparte în chip de sârmă ghimpată, grădini romantice, vagi arome de tei : șovăitor și fantomatic univers de poteci, eleșteie, pavilioane, vaze cu hortensii, crose de crochet, fotolii de răchită, fișe de mah-jong, linguriță de argint : lecturi evlavioase, câteva exemplare decolorate din *Signal*, vechi terenuri de tenis năpădite de iarbă : vile recent recuperate de proprietari în anii aceia fericiți de raționalizare și Ajutor Social : sistem premonopolist și burghez, anterior invaziei turistice, planului de dezvoltare și apoteozei internaționale a lui Ubicuu : lume abolită astăzi) ai fost martor și participant la istoria (nu de iubire, ci de sânge și crimă) crudă și fascinantă (nu e materie sumbră vechea tradiție juliană, nici nevrednică de metru și proză :

procedeele cele mai frumoase şi strălucite ale limbii nu vor fi de ajuns niciodată pentru a o proslăvi) : tu şi tovarăşa ta cea cumplită : năpârca : prelungire indispensabilă a ta însuţi şi a modului tău de a fi : rebelă, vâscoasă, gata să se îndrepte şi să sară asupra victimei şi să-i injecteze lichidul mortal care, împrăştiindu-se încetul cu încetul în trup, va provoca în chip iremediabil moartea : dotată cu o glugă sferică şi groasă şi cu un trunchi umflat şi nespus de mare : dacă vreun stimul oarecare îl trezeşte, şarpele adoptă o postură de apărare, ridicându-se vertical pe un inel plan sprijinit la bază şi desfăcându-şi gluga ca o umbreluţă şi întinzându-şi capul înainte : aşa se vor petrece lucrurile fără îndoială diseară, când, urmând itinerarul obişnuit, copilul se va întoarce de la şcoală cu ghiozdanul în spate : copilul? : care copil? : tu însuţi în urmă cu un sfert de veac, elev silitor şi evlavios, adorat de mama lui şi adorându-şi la rândul lui mama, iubit şi preţuit de profesori şi colegi, băiat slăbuţ şi fragil, cu ochii mari de tot, cu pielea albă : mustaţa nu ţi-a mijit încă, nu profanează pielea catifelată a obrajilor : nu tocmai fericit, mai curând neliniştit : bântuit de presentimente şi dorinţe, pradă uşoară, râvnită, pentru demoni şi duhuri rele : traversând strada la ore fixe, întotdeauna singur, lăsându-te în voia unor visări obscure ori cufundat în lectura unei cărţi : în faţa cocioabei de tablă în care locuieşti tu, ursuzul paznic al şantierului unde lucrările au fost întrerupte în chip misterios : fundaţia unei uriaşe vile menite să satisfacă vanitatea cine ştie cărui om de afaceri îmbogăţit peste noapte din speculă : macarale, tăvăluguri, utilaje ce ruginesc sub huse vechi de pânză de cort : schele dărăpănate, schele de fier : şi lângă căldările cu catran şi sacii de ciment, cocioaba ta : o sobă rudimentară, o etajeră pentru haine, o găleată spartă, o lampă de petrol, un pat de

scânduri nefăcut : ploaia răpăie monoton pe acoperişul de tablă şi cizmele se afundă în noroiul moale : o punte de scânduri improvizată duce la cisterna de apă şi la closete : urmele paşilor rămân imprimate în noroi, şi lutul păstrează încă în captivitate pantoful cui al unei Cenuşărese care a împărţit patul cu tine câteva ceasuri şi a fugit în grabă, când tu ai fost furat de un somn greu, opac : tăvălită, despletită, cu lacrimi în ochi, blestemându-şi rătăcirea de o clipă şi jurând că n-o să mai vină a doua oară : episodul n-a putut să rămână ascuns şi, după somnolenta linişte a cartierului, a urmat un zvon obscur, difuz de nelinişte : oamenii onorabili vorbesc în şoaptă când trec prin faţa cocioabei tale şi grăbesc pasul : nenumărate poveşti circulă despre tine şi somptuoasa dimensiune a şarpelui : grăbeşte-te, copilă, zic mamele, dar ochii fetelor se opresc mai mult decât se cuvine pe cocioaba de scânduri în care locuieşti tu, încercând zadarnic să pătrundă taina pe care o adăposteşte : se pare că vin să-l vadă noaptea : nu ştiu cum de au atâta curaj : eu, când îl văd, îmi îngheaţă sângele în vine : frânturi de fraze ce ajung la urechile tale în precocele înserări de toamnă în timp ce umbre temătoare se strecoară spre stradă şi o mână catolică, pe furiş, face semnul crucii : să ne ferească Dumnezeu de el; şi de apucăturile lui feroce : nu vă uitaţi într-acolo : se spune că ochii lui te hipnotizează : şi strada rămâne liniştită şi pustie, şi până şi animalele domestice fug de tine : n-a apărut o pisică spânzurată într-un platan de pe alee? : trupul ei ţeapăn s-a legănat câteva zile în bătaia vântului fără ca vreun suflet milostiv să-l ia de acolo şi, chiar dacă nu există dovezi (tu eşti în stare de orice şi nimeni nu poate fi destul de prevăzător când e vorba despre tine), zvonurile îţi pun în cârcă blestemăţia asta : femei şi copii părăsesc zona şi se împrăştie care încotro ca o turmă

speriată, părăsită subit de cioban : iar întunericul sporește și mai tare aura de primejdie și fervoarea necontenită a tensiunii pe care ai provocat-o : grădini ferecate, locuințe păzite cu străşnicie, umede miresme vegetale, melodie surdă a vântului printre tufele de mirt : lumina felinarelor de gaz e foarte slabă, și ferestrele aprinse care perforează fațadele învelite cu iederă se sting una după alta : doar ici-colo câte un opaiț veghează neobosit ca o candelă de la icoană : și într-o astfel de noapte : nu chiar noapte, mai degrabă înserare, vei aștepta ca de atâtea ori zvelta siluetă a copilului ce se întoarce de la școală cu ghiozdanul în spate și-i vei ieși înainte : slăbuț și fragil : cu ochii foarte mari, cu pielea albă : mustața nu i-a mijit încă, nu pângărește pielea catifelată a obrajilor : tu însuți cu un sfert de veac în urmă, repetând lecția zilnică de Științele Naturii sau cufundat în rezolvarea unei probleme dificile, mergând fără grabă până în dreptul șantierului și apoi grăbind pasul, ca și cum zgomotul vrăjmaș ce-ți învăluie numele ar fi ajuns acum la urechile tale : inima lui bate mai repede și sângele-i piere din obraz[1] : va întoarce capul cu teamă (și în același timp plin de speranță) presimțind parcă logica de fier a prezenței tale, a exigentei și trainicei legături care vă va uni mai târziu : lovindu-se de scândurile punții cufundate în beznă și luând-o la fugă (într-o clipită, fără a sta pe gânduri) cât îl țineau picioarele : timp câștigat, timp pierdut? : depinde cum privim lucrurile : și una și alta, și nici una : n-o să poți răspunde niciodată : un simplu răgaz poate, menit să sporească importanța întâlnirii : a păcatului mut care, mai devreme sau mai târziu, va pecetlui soarta voastră

[1] Folosirea persoanei a treia pentru a-l descrie pe copil e menită să dezvăluie îndoitul proces de identificare și distanțare dintre narator și egoul său infantil.

reciprocă : o zi și încă una și încă una : iscodind fără succes printre scânduri, atingând lemnul ușor cu buzele, trăgând adânc în piept aroma tare și tulburătoare din bârlogul tău : tu și tovarășul tău cumplit : șarpele : înălțat acum și gata să inoculeze lichidul aducător de moarte pe care-l secretă glandele lui : cu colți otrăvitori așezați în partea anterioară a mandibulei ori erectili și pliabili spre înapoi : cobră orientală sau șarpe cu clopoței din Amazon : cu inele cu corn ridicat în postură defensivă, cu gluga spre înainte : muzica se pare că e auzită de copil fiindcă se leagănă, se leagănă urmând mișcările invizibile ale magnetizatorului : ale tale, ale lui Julián, care așteaptă cu răbdare în cocioabă momentul potrivit ca să-l rănească și să injecteze veninul tău : ceea ce se va petrece fatal atunci când certitudinea își face loc în inima lui duioasă și împotrivirea lui fugară se năruie : atras irezistibil de taina pe care o ascund scândurile, captiv acum, fără să știi, al șarpelui și al prodigiosului său îmblânzitor : orice pretext va fi bun de aici încolo pentru a-i justifica vizita : momentul de nenumărate ori visat în care se apropie de ușa ta și a o atinge ușor ciocnind cu degetele : mesaj, adresă greșită, pahar cu apă, minge pierdută? : nimic din toate astea : nu e nevoie să se ascundă : tăcerea și gravitatea privirii lui spun mai mult decât orice altceva : va păși binișor pe strada pustie și, după ce se va asigura că nu-l vede nimeni, se va strecura pe sub bariera solitară, va trece pe podețul de scânduri, se va opri în pragul cocioabei tale : condurul de Cenușăreasă se vede bine în noroi : ploaia cade monoton : timpul parcă s-a oprit în loc : o va lua la fugă? : pauza nu se mai sfârșește : pe urmă (realitate, vis?) răsună ciocăniturile, scurte și clare : deschizi, și el e acolo : slăbuț și fragil, cu ochii larg deschiși, pielea albă : nu i-a mijit încă mustața, nu pângărește

pielea catifelată a obrazului : tu însuți cu un sfert de veac în urmă : neobișnuită întâlnire! : și-l vei trage în pat cu o hotărâre liniștită și i-l vei arăta pe nedespărțitul tău tovarăș : vipera : cap triunghiular și turtit, limbă bifidă, gură dilatabilă pentru a înghiți prăzi mari, maxilar inferior despicat, dinți goi pe dinăuntru : ori poate cobră : cu inele cu corn, înălțată în postura defensivă și cu gluga spre înainte : spre copilul paralizat, mut, care nu poate și nici nu vrea să-și ia ochii de la tine, în timp ce amenințătorul șarpe se ridică, și sângele tău, simțindu-l aproape, zvâcnește și iar zvâcnește în vine nedomolit : strângându-l în brațele tale : enorme, păroase, autonome : cu apriga dorință de a strânge trupul lui plăpând și a-l face să trosnească : dar nu e încă ceasul și voi, cei doi protagoniști, știți asta : procesul destructiv n-a început : sunteți în preambulul istoriei : iar tu, cu șoșele și momele ca să-l îmblânzești, îi vei arăta șarpele : disciplină de iubire amăgitoare pe care voracitatea sa o mărește și mânia o sporește : stăruitoare mângâieri vrednice de Rasputin, învățate la biserică sau în bordel, de pe buze de femeiuști experte sau bale de duhovnic rușinos : până când încovoi șarpele cu o exactitate energică și înăbuși strigătul de groază cu o lovitură de gheară : nu-i nimic, copile, nu-i nimic : sunt Bulián, admiratorul și prietenul tău : sărmane paznic al unui șantier funest și prăpădit : abisul social ce ne desparte mă împiedică să-ți declar pasiunea mea, dar iubirea ta liber consimțită poate încă să mă regenereze : ascultă-mă bine : ai încredere în mine : o zână nesuferită, în furia menopauzei, m-a adus în această stare jalnică și m-a închis în întunecoasa și cruda groapă de mormânt fără altă companie în afară de o năpârcă flămândă : numai frumusețea unui tânăr chipeș va putea să-i

potolească mânia[1] : dacă accepți să suferi pentru mine, o să-ți fiu veșnic recunoscător : să nu-ți fie frică de înfățișarea mea cruntă : duioșia mea e încă ascunsă : iubirea pe care ai trezit-o în sufletul meu n-are limite : aș vrea să-mi despic inima cu un cuțit, să te așez cu grijă în ea și pe urmă să-mi închid pieptul la loc : declarație înșelătoare, de șarlatan sau poet, de pe alte meleaguri, din alte vremuri, pe care tu o vei șopti[2] : sau acum fără mască sau zâmbet sau otravă : îmboldind șarpele cu mișcări bruște și impetuoase : treaba ta dacă-ți place sau nu, pentru mine e totuna, o să-l cunoști în întregime : iar el (e mai bine așa) a început să țipe : iar tu să explorezi : poți să țipi cât vrei, îi spui, că aici nimeni nu te-aude (pațachinele solemne din cartier se ascund la iuțeală în redutele lor inexpugnabile) : și el țipă întruna (așa-i mai bine), iar tu șovăi : nu, dacă o să ostenești mai repede decât el, ce te faci? : alegi definitiv cea de a doua versiune : mai vie și mai agilă, și totodată mai directă : copilul hărțuit de aspidă și aspida atâtată de copil : și, în spate, dulcea melodie a fluierului la care cu măiestrie cânți tu, îmblânzitorul : între timp copilul se înfioară și tremură, iar domolitul șarpe se întoarce în adăpostul lui : te aștept mâine, copile : mâine o luăm de la capăt : și copilul se smulge din vrajă și, tulburat, se jură că n-o să se întoarcă, rugându-se la Dumnezeu, la Sfânta Fecioară și la toți sfinții, fără a îndrăzni să privească în față chipul blând și liniștit al mamei, încercând să se smulgă din pânza de păianjen care-l învăluie, din lațul cleios în care se prinde,

[1] Este reluată ironic balada despre *Pocăința regelui Rodrigo*, împletită cu o versiune homosexuală a poveștii despre Broscoiul fermecat.

[2] Această declarație e scoasă din scrierea *Colierul porumbiței* de Ibn Hazm din Córdoba, autor pe care Goytisolo îl admiră pentru senzualitatea sa foarte puternică.

prosternându-se în genunchi dinaintea altarului şi repetând printre lacrimi „Miluieşte-mă pe mine, păcătosul" : însă totul e zadarnic şi o ştiţi amândoi : când vine ceasul, la întoarcerea de la şcoală, paşii îl vor purta inexorabil spre strada pustie unde-l aşteaptă mereu treaz paznicul şantierului : cerul e acoperit de nori groşi, vântul dezgoleşte crengile copacilor şi vecinii se adăpostesc grăbiţi în casele lor sumbre : vile cu ziduri umede şi acoperite de muşchi, cu marchize, statui, paratrăsnete, giruete, lanternouri : obişnuita vegetaţie de glicine, mimoze, muşcate, trandafiri, zorele, univers dezolant şi caduc pe care l-ai străbătut şi pe care el îl străbate şi-l va mai străbate în multe după-amiezi, iar asta de acum e deosebită : lume egoistă şi zbor spre sine însuşi, străin de muncă şi de viaţă : de amintirea unei revoluţii apropiate în timp şi a unui război apropiat în spaţiu : meschină societate a anilor patruzeci blestemaţi pentru totdeauna : şi, abdicând de la bunele sale intenţii şi proiecte, el (tu) se va strecura iarăşi pe lângă bariera solitară, va trece pe puntea de scânduri, se va opri în pragul cocioabei : condurul Cenuşăresei se vede ieşind din noroi : ploaia cade monoton : timpul parcă s-a oprit în loc : va scăpa astăzi? : aşteptarea parcă nu se mai sfârşeşte : pe urmă (realitate? vis?) ciocăniturile în uşă, scurte şi desluşite : deschizi : e acolo : docil, blânduţ, ştiind acum ce-l aşteaptă, resemnat faţă de autoritatea şarpelui şi de magnetismul îmblânzitorului : şi cântând la al feciorului lui Hermes fluier invizibil (nu coarne, nici copite : vânjoase membre, părul aspru)[1] vei îndrepta şarpele (tovarăşul tău înfricoşător) spre tainicul (nu virginul) peisaj şi vei cerceta cu lentă pricepere golul (crăpătură, semilună) ce fisurează (scindează) râvnitele

[1] Referire, cu o sintaxă de tip gongorin, la zeul Pan.

dune paralele încununându-le deodată cu un trunchi brusc, ciuntit de palmier arab : halucinație erbivoră? imagine reală? : șarpe al deșertului mai degrabă, flexibil și elastic, care investighează și iar investighează, se târăște și explorează, mângâie și hrănește : ridicat în postură defensivă, cu nesupunere tenace : iar copilul nu va plânge de data asta și va accepta tăcut atingerea ta : jugul înrobitor al brațelor tale și domolul festin al năpârcii : și, în continuare, îi vei cere bani : Urbano e sărac și tu ești bogat : nu-i poți da un mic ajutor? : Dumnezeu din cer te va răsplăti : o sută de pesete, cinci sute sau o mie : maică-ta îți dă cât îi ceri; iar, strengarule, ți-ai pus economiile la bancă : o să mă lași în mizerie? : ca să-mi ajut familia de beduini din cătun : oameni simpli, cinstiți, nu pleava asta care se vântură de colo-colo și nu știe de unde vine : oameni ai locului : buni, liniștiți : unul cu cârpăceala lui, altul agonisindu-și traiul de azi pe mâine, altul lucrând la Leprozerie : trăind întotdeauna în pace : și când, a doua zi, el se prezintă cu toate economiile lui până la ultimul sfanț, îi ceri mai mult : fratele meu se însoară, tata e bolnav, mama a avut un accident : au nevoie de bani : o mie? două mii? : nu, mult mai mult : pentru sărmanul Julián : și în fiecare zi el îți aduce bani și tu îi ceri tot mai mulți, în timp ce, ascultând de muzica vrăjitorului, aspida se înalță în fața lui și își întinde domol gluga rotunjită : gata să-și scuipe și să inoculeze otrava care treptat îi paralizează voința și îl face să ți se supună : subjugat de purtarea ta aspră, de dura și cruda iubire pe care, odată acceptată de el, tu i-o oferi din belșug : și, după ce se epuizează rând pe rând pretextele pentru a stoarce bani de la maică-sa (cărți, filatelie, cadouri, excursii, minerale, insecte) se înfățișează într-o seară în cocioaba ta cu mâinile goale, și tu îl iei la bătaie : CU COPIII E NEVOIE DE BICI : și-l iei din cui

şi-l sileşti să îngenuncheze gol şi să implore iertarea şarpelui : care, cu hotărâre şi din belşug, va face să ţâşnească rubiniul său dispreţ fluid înainte ca tu să ridici vâna şi să-i brăzdezi spatele de trei ori : semne adânci, drepte, paralele, simbol al noii şi acceptatei situaţii[1] : ce legătură deosebită e legătura voastră : crudă şi lucidă : cu atât mai strânsă cu cât e mai domoală : şi, cu prefăcută milă, îl vei trage spre tine şi-i vei şterge binişor lacrimile : uită de asta, copile, nu te supăra : iartă-l pe bietul Julián : iubirea îl orbeşte : aşa e patima, tu ştii asta : din nou cere bani : doar câteva mii, ca să iasă din nevoi : tu eşti bogat, foarte bogat şi nu vrei să-l ajuţi : spune-mi, ticălos mic, ţi se pare drept? : cuvinte viclene, insidioase, care vor germina în sufletul său şi dintr-odată vor creşte ca nişte nemăsurate flori japoneze, care-i vor răpi pofta de mâncare şi somnul şi-l vor împinge să fure : chiar în noaptea asta se va furişa în odaia maică-sii şi va sustrage câteva bancnote de o mie de pesete : îţi aminteşti perfect locul (precum viermele miezul fructului) chiar dacă n-ai mai fost de mult acolo (târmăcoape justiţiare aveau să-l demoleze curând) : pereţi tapetaţi cu rozete şi trifoi, şifonier cu oglindă ovală, scăunel de rugăciune gotic, pat cu baldachin : dulşumeaua de lemn scârţâie, portmoneul e în sertarul de sus al scrinului : acolo, lângă o glastră cu trandafiri ofiliţi, fotografia defunctului soţ şi alta a ta, crispat, îmbrăcat pentru prima împărtăşanie : de la fereastră se zăreşte strada pustie, ploaia măruntă ce umezeşte cu încăpăţânare melancolica şi posaca grădină : o dată, de două ori, de trei ori : fără ca mama să bage de seamă şi fără să potolească nesăţioasa lăcomie a vrăjitorului : brutal acum, şi exigent : încă, şi încă şi încă : furtul

[1] Ecou din Lautréamont, unul dintre autorii predilecţi ai lui Goytisolo şi creator al lui Maldoror, seducător şi torţionar de adolescenţi.

deocamdată e un lucru uşor : doña Isabela Catolica nu e bănuitoare : dar dacă bagă de seamă? : ea, care mai curând ar vrea să-l vadă mort decât păcătuind, ce-o să spună?[1] : în oglindă copilul observă strigătele rău prevestitoare şi îşi acoperă îngrozit trupul : vizibile acum, învederate : singură mama nu le vede : orbire din dragoste, fără îndoială, de care trebuie să profite şi profită şi va profita : cu şiretenie, prefăcându-se că se roagă şi învaţă, cu sufletul împărţit în două : pe de o parte coaja şi pe de alta miezul : copilul care merge la şcoală şi la biserică şi cel care caută şarpele în cocioaba de la şantier şi ascultă de el : înger mincinos şi adevărat demon : iar lumea, de asemenea, împărţită în două : de o parte, casa şi şcoala, smerenie şi bunăstare, Sfânta Liturghie şi masa îmbelşugată : de cealaltă parte, cocioaba şi noroiul, vâna şi patul, lenta pendulare a şarpelui, muzica stridentă a îmblânzitorului : zilnic străbate strada pustie şi, după ce se asigură că nu-l vede nimeni, se strecoară pe lângă bariera solitară, trece pe puntea de scânduri, se opreşte în pragul cocioabei : subţirel şi fragil : cu ochii mari, pielea albă : însă, acum, urmele biciului îi marchează sănătatea : curaj, mărinimie, amor propriu, iubire filială, mândrie nobilă, cavalerism, eroism lasă loc indolenţei şi desfrâului : arbore tânăr, în plină primăvară, vede cum i se îngălbenesc frunzele, vede cum i se usucă crengile : fără muguri, fără frunze, fără flori, cu trunchiul despicat, pierzând picătură cu picătură forţa, energia, vigoarea, imboldul sufletului : înaintând, subjugat, către şarpe şi încercând în zadar să-l îmblânzească : cobră în chip baroc înălţată în toată lungimea ei triumfală, exorbitantă şi vorace, cu

[1] Cea de a treia înfăţişare a acestei figuri care şi-a făcut apariţia mai întâi ca mamă a lui Seneca, apoi ca fiică a lui don Álvaro Peranzules şi acum ca mamă a copilului, trei identităţi ce întăresc categoria sa morală şi catolică pe care e mereu gata s-o anihileze trădătorul Julián.

insolenta, deloc monahala glugă împinsă înainte : șarpe boa inelat ce explorează și se târăște, se încolăcește, îmbrățișează, strangulează, asfixiază : aspidă orientală ori șarpe cu clopoței din Amazon : cu cât i se supune de mai multe ori, cu atât mai mult crește aviditatea ei spongioasă : mai mult, și mai mult! : butoi găurit în care toarnă apă necontenit și niciodată nu se umple : și furișarea grăbită continuă, vizitele vinovate la cocioabă se îndesesc : auriu dispreț fluid al șarpelui și dans zburător al biciului până în ziua în care sfânta mamă descoperă în sfârșit furtul și copilul vine să te vadă îngrozit : va fi nevoie să coboare încă o treaptă și timbrul glasului tău nu admite replică : trebuie să dea vina pe slujnică, bătrâna servitoare credincioasă care, dintotdeauna, îl slujește (te-a slujit) cu fidelitate și devotament : anunțată de maică-ta, poliția va face o percheziție minuțioasă, și sub salteaua servitoarei va găsi bijuteriile și obiectele cu valoare sentimentală ale familiei pe care le-ai pus tu dinainte acolo : funestă viziune a nefericitei femei care tăgăduiește, geme, se roagă, plânge și dispare în cele din urmă în duba blindată prevăzută cu celule care o conduce direct la ocnă : din clipa aceea soarta ei e pecetluită și el știe asta : suveranitatea robustă a șarpelui și naufragiul său, supunere absolută, voluntară și completă, criptică intruziune târâtoare : cicatricele se înmulțesc pe spate și torentele bogate de sânge negru : veninul subtil pe care-l inoculează îl infectează și rănile lui supurează : numai chipul de copil și fără puf de mustăcioară rămâne aparent intact : cuvioasa mamă nu-și dă seama ce se întâmplă și ritualul continuă : învățătura neglijată, sărutări de Iudă, împărtășanii pângărite pe care, fără să vrea, le repetă și le va repeta : o, magie insinuantă a șarpelui și a rafinatului său îmblânzitor! : și totuși, vai, totuși : odată deschisă cutia Pandorei, boala, mizeria, chinul îl năpădesc : un foc mistuitor va preface

curatul şi veselul suflet al copilului într-o pietrificată bucată de lavă : trupul său se va acoperi de pustule, va simţi în oase o durere ascuţită, o migrenă tenace nu-i va îngădui o clipă de odihnă : încetul cu încetul apar simptomele de contagiere pe piele, pe pleoape, pe intestine : nu va mai putea să adoarmă şi îl va hăitui neîncetat peremptoria dorinţă de a dormi : iar tu, pe nesimţite, strângi şurubul, şi când el va încerca să se ferească de tine şi va face un ocol ca să nu treacă prin faţa şantierului, o să-l pândeşti la colţul străzii şi-o să-l îmbrânceşti în cocioabă : acolo, vâna de bou însângerată îl aşteaptă, dar n-o s-o foloseşti : pedeapsa, de data asta, va fi mai aspră : îi vei smulge dintr-o singură mişcare veşmintele şi vei examina cu înverşunare şi cu scârbă cicatricele infecte : pui de lele, pungaşule, ticălosule : drept cine mă iei? : credeai că poţi scăpa aşa uşor? : de când un degenerat ca tine îndrăzneşte să-l înfrunte pe Julián? : nu ştii că aici eu poruncesc? : azi o să-mi plăteşti pentru toate : cu ochii copilului aţintiţi în ochii tăi, savurând fascinaţia din pupilele lui dilatate, cu mâinile tale puternice înfipte în gâtul lui, apăsând uşurel, apăsând : într-o bună zi o să te omor, mă auzi? : şi, când îi dai drumul, îl loveşti peste faţă de câteva ori, zbierând ca scos din minţi : el îşi pipăie obrajii umflaţi şi-şi şterge îndurerat sângele : dacă maică-ta te întreabă ceva, spune-i că ai căzut : şi acum curăţă podeaua şi şterge-o : a, nu uita de bijuteriile familiei : mâine să le aduci negreşit : copilul ascultă ordinul şi se târăşte cum poate spre refugiul nutritiv : faţa lui de broască râioasă e acoperită de contuzii şi hematoame ce trezesc repulsie şi milă : dar inocenta mamă continuă să fie cufundată în rugăciunile ei şi versiunea copilului e acceptată fără nici o şovăire : răgaz de o clipă, dar oricum un răgaz : şi implacabila boală îşi continuă cursul şi se înverşunează să-l roadă pe dinăuntru : toţi medicii ştiu asta, chiar şi cei mai voltairieni şi mai

nelegiuiți o mărturisesc : în perioada de maximă dezvoltare în cerul gurii se sapă găuri din pricina plăgilor : de multe ori putrezește : bolnavul seamănă cu un spectru : articulațiile devin foarte fragile : paralizia pune treptat stăpânire pe el : sfârșitul e fatal[1] : și, luându-i-o înainte (rigoarea ta merge până la capăt și va fi silit să bea cupa suferinței până la fund), vei lua hotărâri severe : copilul se întoarce negreșit cu bijuteriile și tu le vei azvârli în noroi : de aci înainte nici un lucru care vine de la el nu te poate satisface : aspectul lui e groaznic și exclude orice idee de compasiune : chiar dacă se gudură ca o târfă și încearcă disperat să obțină bunăvoința șarpelui, înainte atât de generoasă și acum atât de zgârcită, acesta se ferește de el : ascultând de tăcutul sunet al fluierului invizibil se va întoarce la vizuina lui hirsută, nu înainte de a-și împrăștia (batjocură supremă) auriul, fluidul său dispreț : și într-o bună zi (morocănoasă și rece, cu cer apăsător și vânt în rafale) îl vei primi cu un zâmbet larg și-i vei porunci să vină cu maică-sa : cu mama? da, cu mămica ta : de ce nu? : Ulyan stă singur și duce lipsă de o femeie : mama ta e tânără încă și elegantă și drăguță : am văzut-o de câteva ori cu cartea de rugăciuni, când se întorcea de la biserică : uită-te la cocioaba asta : ce murdară e, ce urât și jalnic arată : are nevoie de o mână de femeie : mămica ta îmi place și împreună am duce-o foarte bine : ești surprins? : haide : să nu-mi spui că nu te-ai gândit la asta : maică-ta și șarpele, șarpele și maică-ta : e și ea curioasă și vrea să-l cunoască : religia, morala? ce tot spui? : prostii : toate femeile sunt la fel : șarpele (cumplitul

[1] În acest pasaj culminează tema sifilisului, apărută în partea întâi, în rugăciunea spusă de copil. Tema se împletește acum cu o altă temă recurentă: cutia Pandorei, deschisă larg în această ultimă parte a romanului.

meu tovarăş) porunceşte : ele (sărace sau bogate, bătrâne sau tinere) ascultă de el : nici una (ascultă ce-ţi spun : nici una) nu tăgăduieşte şi nu se împotriveşte puterii lui : scumpa ta mamă e la fel ca celelalte : te îndoieşti? : ad-o mâine aici şi vei vedea : o s-o aşez aici, aşa cum am făcut cu tine, şi-o s-o iniţiez în ceremoniile cultului : dăruirea, dispreţul lichid, loviturile de bici : şi tu vei fi de faţă şi vei privi : mămica ta şi şarpele, şarpele şi mămica ta : şi cum îngheţata plăcere a propunerii tale îşi arată (ştiai) semnele infailibile, te vei apleca spre el şi-l vei apuca brusc de braţ : dă-te-ncoa, stricatule, şi spune-mi adevărul : ţi-ar plăcea să vezi asta, nu-i aşa? : zi, ţi-ar plăcea? : şi urlând deodată : o să vezi tu, pederastule, o să vezi tu : cu ochii tăi o să vezi, ţi-o jur pe ce am eu mai scump, să nu-mi spui mie Julián : este capătul tunelului, s-a golit paharul : şi, necruţător, vei asista la tresăririle de spaimă şi horcăielile voinţei sale muribunde, la subtila şi anticipata prefaţă a morţii sale subite : dacă n-o aduci, voi merge eu la ea şi-i voi spune tot ce-ai făcut : minciunile tale, banii, bijuteriile, mărturia mincinoasă împotriva servitoarei : va fi mai rău decât dacă te-ar vedea mort : îşi va pierde minţile : şi, prins ca într-un cleşte în această dilemă (floare carnivoră), vei fi nevoit să hotărăşti tu : ori vii cu ea (cum te sfătuiesc, băieţaş) ori îţi pui capăt zilelor : spânzură-te naibii odată şi gata : toţi dezmăţaţii sfârşesc aşa : ah, şi mai ales, nu aştepta ca eu să te ajut : fă-o singur, cu mâna ta : şi vei scrie înainte o scrisoare în care va trebui să explici de ce ai făcut toate astea : eu sunt străin aici şi nu vreau să am de-a face cu poliţia : este finalul : secundele se scurg implacabile pe cadranul ceasului : copilul ar vrea să se căiască de crimele lui, dar n-are puterea s-o facă : sentimentele şi facultăţile lui s-au tocit şi-i lipseşte încrederea : osânda veşnică îl lasă cu totul indiferent şi aşteaptă

la fel ca tine ghilotina : tăioasa cădere a cortinei[1] : cu degetele sale diforme va scrie civica şi atrocea despărţire pe care înfumuraţii vulpoi nocturni o vor recita pe urmă ex cathedra ca să le slujească drept învăţătură de minte şi să ia aminte generaţiile viitoare, neaoşe şi tot mai rău zămislite : ca un somnambul va lua funia pe care i-o întinzi tu şi o va atârna de tavan : ochii tăi necruţători îi spionează mişcările de robot, iar cumplitul tău tovarăş, şarpele, iese din păroasa lui vizuină şi priveşte lung la el : înălţat drept şi cu gluga întinsă înainte : legănându-se în dăltuitul sunet al muzicii pe care o insinuezi tu : în acest timp, cocoţat pe un scaun, copilul îşi înnoadă cu grijă funia în jurul gâtului : uriaş şi nesăţios : şi deodată cade : abia stăpânită fervoare ce izbucneşte ca o rachetă fastuoasă : balansându-se : şi aşa cum în mintea celui ce agonizează se desfăşoară întreaga viaţă în câteva clipe, tot astfel candoarea lui dintâi se iveşte fugar : delicat şi fragil : cu ochii mari, cu pielea albă : mustaţa nu i-a mijit încă şi nu pângăreşte moliciunea obrajilor : şi, precum şoimul la pândă, te grăbeşti să nu scapi minunea : strângându-l în braţe : şarpe troglodit, ţap biciuitor : în simbioză fulminantă : tăgăduind moartea ce pluteşte deasupra voastră : nu un monstru, nici cu două feţe, nici Ianus : tu însuţi la urma urmei, unic, în fundul animalităţii tale rănite

moartea şi pângărirea copilului seamănă îngrijorare în sufletul mulţimii, şi smeriţii carpetani încearcă, cuprinşi de isterie,

[1] Referinţa la căderea cortinei nu anunţă numai moartea copilului, ci trimite şi la sfârşitul reprezentaţiei anunţată la începutul cărţii, ca o concluzie a dramei despre asasinarea copilului înglobată în drama despre distrugerea Spaniei sacre.

să exorcizeze primejdia : din corul casei fricii, un oracol atribuie recentele dezastre desfrâului şi relaxării moravurilor : faţa lui e palidă, ascetică : un reflector o luminează ca la teatru şi-i accentuează dramatismul trăsăturilor, desenate din câteva tuşe, ca o mască : în mijlocul tăcerii înfiorate a credincioşilor, preamăreşte virtutea, veştejeşte viciile, prezice înfrângerea lui Julián : ascuns în confesional, tu asculţi răbdător searbăda poliloghie : pocăitele se perindă prin faţa ferestrei zăbrelite şi le îndemni, cu glas dulce, la libertinaj şi la crimă : bărbaţii din tribul tău şi-au scos turbanele şi-şi ascund armele sub roase sutane de închiriat : năpârcile lor robuste umflă indiscretele straie călugăreşti şi rămân în aprinsă tensiune în faţa femeilor care, cu braţele încrucişate, încearcă să îndepărteze cu rugăciuni mânia cerului : unele pun bănuţi în cutia milelor : altele aprind lumânări şi candele la icoane : îndurerate murmure se înalţă amestecate cu arome de tămâie : când slujbaşul îşi încheie predica şi dă împărtăşania, toate cad în genunchi şi-şi scot limbile vâscoase pentru a primi azima şi a o înghiţi îndată, cu lăcomie, cu o dibace şi iute mişcare retractilă : praf de haşiş amestecat la momentul potrivit cu făina profitând de neatenţia acolitului provoacă un subit acces de febră sexuală : bigotele îşi sfâşie veşmintele, se tăvălesc pe jos, scuipă, fac spume la gură, încep să se masturbeze : ridicându-şi fustele, încearcă să se împreuneze trupeşte unele cu altele fără să ţină seamă de protestele îngăimate de augur : e momentul hotărât ales de oştenii tăi ca să intre în acţiune : derizoriile măşti cad, turbanul alb de mătase încinge turbanul tău negru de păr creţ : fără cruţare îşi împart prada sacră, se năpustesc şi-şi înfig veninoasele lor ace : scenele de orgie se înmulţesc, gemetele de groază şi de

extaz ale domniţelor penetrate de şerpii arabilor[1] : sângele curge fără a-i potoli furia, logica morţii se impune : de pe marele crucifix din templu admiri brutalul şi crudul spectacol : te afli lângă cabina Păpuşii : manechin de lemn articulat, îmbrăcat cu o mantie albastră şi aurie şi cu inima străpunsă de ace ca o perniţă de cusătoreasă[2] : în braţele sale, Pruncul, cu părul blond natural pieptănat cu zulufi potrivit modei lansate de Shirley Temple în anii treizeci, ţine în mână o sabie de jucărie : faţa Păpuşii e în acelaşi timp bucălată şi gălbejită : mari cheaguri de ocru închipuie şiroaie de sânge pe obraji : în ochii opaci, cu pleoapele date cu chinovar, bagi de seamă o privire fioroasă, plină de nelinişte şi dezgust : suit pe cadavrul mutilat al magului te caţeri pe statuia Sfintei Fecioare şi, tacticos, începi s-o despoi de giuvaieruri şi podoabe : privirea ta se opreşte la cerceii de diamant care atârnă de urechile sale : ai grijă, spune Păpuşa : sunt fixaţi : când eram Copilă mi-am găurit lobii urechii : era un obicei în această ţară : tu îi smulgi dintr-o singură mişcare : Păpuşa clipeşte uşor, dar încasează lovitura cu demnitate : mâna cu care-şi ţine Pruncul parcă se încovoaie sub privirea ta şi bagi de seamă deodată două smaralde pe degetul arătător şi pe inelar de care nu-ţi mai poţi desprinde ochii : încerci zadarnic să scoţi inelele : degetele sunt prea groase : poate cu puţin săpun sau cu vaselină, sugerează Ea : n-are importanţă, răspunzi : cu foarfeca e mai bine : degetele secţionate ajung

[1] Această erotizare a bigotelor completează ciclul senzualităţii din lumea catolică, semnalată la începutul romanului prin descrierea procesiunii din Săptămâna Mare care imită dezlănţuirea simţurilor din carnavalul antilian.

[2] Această descriere a Sfintei Fecioare evocă descrierea din partea a doua a cărţii şi corespunde, la un prim nivel, imaginii iconografice a Maicii Îndurerate. La alt nivel, însă, legat de numele „Păpuşa", autorul ne invită s-o vedem ca pe o păpuşă a ritului voodoo, cu ace înfipte în inimă.

să-ţi îmbogăţească prada şi Păpuşa îşi înăbuşe cu greu lacrimile : ticălosule, zice : brusc tavanul casei fricii se prăbuşeşte cu tot ansamblul său exuberant de volute aurite şi decoraţiuni florale : coloane şi capiteluri, iconostase şi grilaje, înaripate capete de îngeri şi chinuite figuri de demoni, întreaga scenografie fastuoasă şi delirantă de efecte înspăimântătoare şi grandioase e acum la pământ : picioare şi braţe de ipsos, cârje, smocuri de păr, bucăţi din pielea capului, ofrande cad peste ciorchinii de oameni care, printre băltoace de sânge, sudoare şi spermă, preacurvesc şi gâfâie : ochii Păpuşii parcă se măresc de ameţeală, ca şi cum i-ar fugi pământul de sub picioare : fără să piardă nici un pic din rigiditate, face eforturi disperate de a-şi menţine echilibrul : rând pe rând : se învârteşte în loc, înaintează, se dă înapoi, se clatină : Pruncul dă dovezi tot mai evidente de iritare şi, pe neaşteptate, cu un gest răutăcios, îi înţeapă îngrijorata şi îndurerata inimă cu vârful floretei : căderea simultană a celor două păpuşi pune capăt, cu urletele lor, nebunescului, fabulosului happening

la piaţă, la piaţă! : tărâm absolut al improbabilului, despuiat de fastuoasele coroane de beteală sclipitoare din studiourile Metro sau Paramount : prelungire a străzii Plajei din Tanger, în mahalalele pe unde precautele pături mijlocii ce oscilează între starea solidă şi starea gazoasă se aventurează cu băgare de seamă după răsăritul soarelui : cufundat acum în somn ca un câmp gol după spartul târgului sau o poiană pustie după o petrecere populară : solitar din nou, dacă nu cumva te-ai strecurat pe vreuna dintre întunecoasele ulicioare şi ţi-ai deschis drum prin mulţimea de şarlatani şi curtezane : pe urmele regelui copită despicată Nijinski, orientându-te după semaforul turcesc al ochiului : ciclopică baliză ce-şi dăruieşte

semnele binevenite în mijlocul mării şi te conduce la una din străduţele ticsite de prezenţe hominide care sfidează burghezele, arbitrarele legi al verosimilităţii : viclene ciungi oloage şchioape oarbe : fiinţe şi fiinţe lipsite de unul sau mai multe membre, cu acea descumpănitoare uşurinţă cu care oamenii săraci din ţările subdezvoltate îşi pierd organele şi extremităţile la fel ca racii : urban haos de strigăte, glasuri şi claxoane : un bătrân pe un cal alb (dioscuric), un măgăruş îngropat sub greutatea harnaşamentului, un mânios camion de transport ce face să răsune asurzitor primele acorduri ale marşului din „Podul de pe râul Kwai", un pitic ghebos ducând în spate un imens dulap cu oglindă, un ciclist cu acrobatice aptitudini ţinând o piramidală tipsie cu prăjituri în echilibru pe creştetul capului : vânzătorii ambulanţi de şosete, cravate, şlapi umblă de colo-colo cu micile lor tarabe portative cu mărunţişuri şi o femeie grasă, cu aere de prima donna, despică acea compactă masă umană dând din coate, de parcă ar fi un spărgător de gheaţă : vehiculul e ticsit şi ciorchini de persoane stau atârnaţi de uşile laterale şi chiar de ferestre : e imposibil să scapi : trupurile se înghesuie unele în altele, contopite într-o singură masă tentaculară şi gălăgioasă : hei, nu mai împingeţi! : mitocanilor, nu vă mai înghesuiţi! : mitocan eşti tu, dobitocule! : vecina ta leagănă la piept cu dragoste neliniştita găină instalată pe un coş cu ouă, un copil plânge şi radioul dat la maximum transmite jucăuşele măsuri din „Silfidele" lui Chopin : nu mă pipăi, nenorocitule! : nu mai împinge, doamnă! : nerusinatule, ia mâna de pe mine! : ciclistul îşi continuă piruetele cu tava plină şi prima donna assoluta deschide tacticos o umbrelă fără să ţină seama de strigăte şi proteste : găina cotcodăceşte, copilul ţipă, radioul te asurzeşte cu „Sifilisul" lui Hopin : eşti între ciocan şi nicovală, lipsit de apărare, înghesuit între prima donna, ţăranca

cu coşul cu ouă şi ciclistul acrobat : sudoarea curge şiroaie pe trupul tău ca şi cum ai fi în hammam[1] : la picioarele tale, o fiinţă ciudată se târăşte anevoie pe jos şi-ţi solicită atenţia cu un reproş mut : prezenţa ei depăşeşte limitele imaginaţiei erbivore : materialitatea ei simplă se impune în chip inflexibil : un picior sinuos încearcă să se încolăcească în jurul capului său şi copitele din faţă sunt încălţate cu un soi de cizme adaptate la neobişnuita, târâtoarea configuraţie : păianjen, tarantulă, miriapod? : respiraţie traheală, antene flexibile, unghie veninoasă? : e lipsă de aer fără îndoială în regiunile inferioare şi obscure şi vietatea aceea de natură îndoielnică gâfâie şi încearcă să se urce până la pulpana hainei tale : copilul plânge, primissima înfloreşte, sub umbrela ei, ciclistul se vântură aericol cu miraculoasa tipsie piramidală : cerşetorul insectă caută cu nesaţ căldura de la brâu, ghearele descheie unul câte unul nasturii captivităţii, gura se ascunde în sălbatica vizuină şi glasul jalnic suie zbuciumat către tine : bunăziuadomnule, mamasărmanacaîntotdeauna, şaptezecideanişisănătateaşinecazurile : cotcodăcit de găină, plânset de copil, sifilis de hopin! : mâinile tale s-au agăţat tenace de gâtul său şi fondul muzical îneacă geamătul amar[2] : balon ce se dezumflă, rumeguş ce se împrăştie pe jos, abdomen strivit ce expulzează o masă abdominală lichidă : prima donna emite triluri de coristă, ciclistul pedalează pe sârmă, materna

[1] Baia arabă.

[2] Autorul sporeşte aici senzaţia de irealitate şi neverosimil în care plutesc ultimele pagini ale romanului, prezentând o metamorfoză de tip kafkian a cerşetorului arab într-o insectă grotescă strivită brutal de narator când încearcă să profite de pe urma lui, întâi cerându-i bani, apoi, căutând căldura „vizuinii" sale, imagine polisemică, după cum s-a văzut mai înainte. Această secvenţă e penultimul pas al distrugerii religioase, şi anume anihilarea simbolică a milei creştineşti.

țărancă leagănă găina, coșul și ouăle intacte : zgomote, zgomote, muzică, glasuri, interferențe! : autobuzul nocturn își urmează drumul său fantomatic și te va lăsa la intersecția coastei pustii cu somnolenta, parcă părăsita stradă Portugalia

printre gunoaiele din piață (hârtii, oase, coji de fructe) și miasmele pe care le împrăștie (secreții, putreziciuni, stârvuri) țeapănul și spilcuitul cadavru se distinge și strălucește[1] : o marionetă de celuloid, groaznic marcat de înverșunarea răzbunătoare a executorului său : brațe și picioare mutilate, orbite oculare goale, inimă străpunsă de un ac de păr aurit care, în loc de gămălie, are în capăt un ciudat panaș de pene de metal : apa care țâșnește din izvor îl târăște împreună cu reziduurile și murdăriile din Piața Mare : lângă bordura scării unde, sosind în zori, misterioasele țărănci din Rif vor expune de dimineață până seara puținele lor mărfuri ca vai de lume : smochine, legături de mentă, grămăjoare de curmale pe care nimeni nu le cumpără și nu le va cumpăra : culcată pe spate, cu o coajă de banană pe piept, coboară până la răspântia cu strada Portugalia : acolo se răsucește, dispare, apare din nou, se răsucește iarăși, prinsă în vârtejul pe care, la confluența lor, îl formează două curente contrare : când iese în sfârșit la suprafață, fluxul o așază în mijlocul drumului și un câine costeliv se oprește s-o miroasă pe îndelete și se depărtează cu teamă de ea : marioneta zace acum într-o iesle săracă și un maur chiromant și copiii vrăjitori de la

[1] Autorul folosește aici ca scenă pentru apariția noului mesia piața din Tanger, loc prezentat în prima parte a cărții drept simbol antagonic pentru civilizația industrială modernă și cămin al „cerșetorului rege", mesager al surprinzătoarei epifanii.

moscheea din Aisauas vin în întâmpinarea ei şi i se închină[1] : lumânările de ceară moale, năpârlirea şarpelui, păr de ţap se grămădesc pe paie în semn de supunere şi ascultare : apoi, închinătorii se aşază în şir indian şi, cu marioneta purtată pe sus, pornesc la iuţeală procesiunea : pe strada Plajei, spre bulevard, în frunte cu băieţandrul european care poartă o pălărie texană şi două pistoale cu ghinturi de argint la cingătoare : oraşul rămâne ghemuit, parcă la pândă, şi fluierul tocilarului răsună în depărtare uşor ireal : greu de sugestii, invitaţii, făgăduinţe : simplu, uşor, subtil : persuasiv : între timp procesiunea înaintează printre casele grămădite unele într-altele escortată de umbre delicate, de prezenţe zvelte : mahomedană devoţiune pe care noaptea o ascunde, pe care nebulozitatea o supraveghează : burnuzuri, văluri, toci de mătase decupate pe un fond de lighioane şi stucaturi, păduri de coloane, stilizat frunziş : şi iată că marioneta învie şi îşi redobândeşte subit vederea şi uzul şi integritatea membrelor sale : învesmântată în alba djellabă, încinsă cu turbanul de zăpadă, invocă într-o arabă curată numele lui Allah, îşi manifestă dorinţa vie de a fi musulman : copiii asistă bucuros la neobişnuita ta epifanie[2] : procesiunea a ajuns pe Avenida de España şi se strecoară pe peronul central sub brusca,

---

[1] Această parte reprezintă sfidarea aşa-ziselor legi burgheze şi arbitrare de verosimilitate şi o proslăvire a lumii magiei, pentru că cititorul asistă la fabricarea unui nou mesia din stârvul mutilat al copilului. În prezentarea manechinului, Goytisolo a utilizat pasaje din nuvela „Inocenţa pedepsită" din *Decameronul spaniol*, operă din Secolul de Aur a scriitoarei María de Zayas, în care protagonistul încearcă să o cucerească pe femeia iubită prin vrăjitorie, apelând la serviciile unui maur chiromant.

[2] Goytisolo parodiază aici naşterea lui Iisus Hristos prin născocirea unei viziuni antitetice, alcătuită din elemente de vrăjitorie în jurul epifaniei unui mesia musulman ce înlocuieşte figura lui Iisus Hristos. Este ultimul pas al demitizării lumii creştine pe care intenţionează s-o săvârşească scriitorul.

expansiva foliație a ciorchinilor de banane, călăuzită mereu de modulațiile bucolice ale fluierului : la dulcea lui chemare, femei și bărbați își părăsesc ocupațiile obișnuite și se alătură în tăcere cortegiului : sunetul va magnetiza încetul cu încetul cerșetori și soldați, țărani, turiști : copiii orientează prin semne mimeticul râu uman și vor primi cu mare bucurie instrumentele pe care le împarte cu generozitate interpretul chiromant : clarinete și saxofoane, viori și oboaie, timpane și basuri, mandoline, lăute : improvizata orchestră va colecta în trecerea ei liniștita aprobare a spectrelor ce înconjoară promenada : în surdină, în mod aproape imposibil de auzit, strecoară tema descendentă din Adagio ca și cum ar vrea să adoarmă, să legene : în dreptul hotelului El Djénina, muzicanții amuțesc rând pe rând și, ca în „Rămas-bun" de Haydn către prințul Esterhazy, vor stinge lumânările din ceară moale, vor păstra partiturile, își vor strânge instrumentele înainte de a abandona definitiv nocturna, fantomatica procesiune : în trei ocazii, pe abrupta coastă a lui Grotius, motivul principal va continua să vibreze cu o difuzare din ce în ce mai redusă și slabă până când mișcarea, și odată cu ea întreaga simfonie, se va stinge suav într-un melancolic solo de flaut : precum, dulce, suspină lira ce a rănit într-un blând concert al vântului glasul, ușor, cu sunet scurt[1] : ultimii copii muzicanți își vor lua rămas-bun cu gentile plecăciuni și-ți vor trimite sărutări de la distanță ca într-un menuet de curte, galant : în continuare, vor sări gardul maidanului de alături și vor îngropa cadavrul pisoiului păduchios și chelbos în bălării : la fel ca ieri, la fel ca mâine, la fel ca în

[1] Sunetul dulce de fluier ce răsună în final nu este doar motivul interior al romanului, ci și încorporarea directă a unor versuri ale poetului romantic José de Espronceda.

toate zilele : vei deschide, aşadar, uşa de la intrare, vei apăsa pe butonul soneriei, te vei fereca în interiorul apartamentului tău : fereastra de la bucătărie rămâne larg deschisă şi nori de insecte acoperă măruntaiele de pasăre, grămăjoarele de zahăr pudră : e ceasul pompeianului torent de lavă, al catastrofei himenoptere şi diptere : la încheierea ritualului, vei stinge lumina după ce vei verifica, din scrupul cinegetic, imposibilitatea materială al fugii, atenta perfecţiune a capcanei : vei urina, te vei spăla pe dinţi, vei intra în camera ta : inamovibil, obişnuitul decor te aşteaptă : două scaune, dulapul încastrat, noptiera, soba cu gaz : harta Imperiului Jerifian la scara 1/1.000.000 tipărită la Hallwag, Berna, Elveţia : gravura în culori cu diferite tipuri de frunze : fistuloasă (grâu), întreagă (hrişcă), dinţată (urzică), verticilată (roibă), digitată (castan de India) : lampa de pe noptieră, scrumiera plină de mucuri, caietul roşu cu cele patru table aritmetice desenate pe ultima copertă, cutioara cu foiţe de ţigară pe care o poartă cu sine Tariq pentru a-şi răsuci ţigările : nimic mai mult? : ah, candelabrul din tavan : patru braţe, ciucuri de cristal : s-au găsit chiar două lămpi arse, ar trebui căutate şi altele : vei deschide cartea Poetului şi vei citi câteva versuri, în timp ce te dezbraci : pe urmă, vei trage de şnurul jaluzelelor fără să arunci o privire spre coasta vrăjmaşă, spre veninoasa cicatrice ce se întinde de partea cealaltă a mării : visul îţi pleacă pleoapele şi închizi ochii : ştii, ştii prea bine : şi mâine-i o zi, invazia va începe din nou[1]

[1] Caracterul circular al textului se verifică aici prin referirea la cadavrul pisoiului ucis în primele pagini ale romanului şi îngropat în ultimele pagini, care în plan simbolic este cadavrul în putrefacţie al Spaniei sacre. Referirea finală la invazia ce va fi reluată în ziua următoare ne permite să privim întreaga operă ca o nouă versiune a mitului lui Sisif şi o variaţiune la motivul şarpelui care-şi muşcă coada, paradigmă a unităţii începutului cu sfârşitul.

AVERTISMENT

Opera de față a fost realizată cu participarea postumă sau involuntară a celor ce urmează:

Alfonso al X-lea cel Înțelept
Alonso, Dámaso
Arrarás, Joaquín
Azorín
Berceo, Gonzalo de
Buñuel, Luis
Calderón de la Barca, Pedro
Caro, Rodrigo
Castro, Américo
Castro, Guillén de
Cervantes, Miguel de
Corral, Pedro de
Darío, Rubén
Espinel, Vicente
Espronceda, José de
Ganivet, Ángel
García Lorca, Federico
García Morente, Manuel
Góngora, Luis de
Ibn Hazam
Jiménez, Juan Ramón
Larra, Mariano José de
León, Fray Luis de
López Alarcón, Enrique
López García, Bernardo
Machado, Antonio
Machado, Manuel
Menéndez Pelayo, Marcelino
Menéndez Pidal, Ramón
Mora, José Joaquín de
Mutannabí
Ortega y Gasset, José
Otero, Blas de
Pérez de Ayala, Ramón
Pérez de Guzmán, Fernán
Pérez del Pulgar, Hernán
Primo de Rivera, José Antonio
Quevedo, Francisco de
Rojas, Fernando de
Sánchez Albornoz, Claudio
Teresa de Ávila
Tirso de Molina
Unamuno, Miguel de
Vega, Lope de
Vélez de Guevara, Luis

precum și a următorilor : Monseniorul Tihámer Tóth, Perrault, Vergiliu, Lermontov, Ian Fleming, Umberto Eco, Agustín Lara — și cu materiale luate din diverse ziare, texte școlare și enciclopedii medicale. Autorul mulțumește în mod deosebit lui Carlos Fuentes, lui Julio Cortázar și lui Guillermo Cabrera Infante pentru prietenească și solidara lor colaborare.

POSTFAȚĂ

Romanul *Don Julián* reprezintă „marea cotitură" în itinerarul creației lui Juan Goytisolo. Autorul însuși fixează acest moment hotărâtor, resimțit de el ca o desfășurare, în următorii termeni: „Renunțând la valorile subiacente din literatura mea *angajată* de până atunci, o făceam, desigur, cu conștiința că aparțin nu unei culturi anemice și hăituite, ci unei culturi vaste, bogate și dinamice, cum este cultura de limbă spaniolă de pe cele două țărmuri ale Oceanului Atlantic. Hotărârea de a mă desprinde de cartea de identitate a unui spațiu opresiv și steril îmi deschidea drum spre un spațiu literar plural, fără granițe. Interzise de regimul franchist, scrierile mele puteau să-mi înlesnească un nou mod de viață în azilurile oferite de Mexic și Buenos Aires. De aici încolo, limba și numai limba avea să fie patria mea autentică."

Desprinderea aceasta netă de trecut se înfăptuiește atât în plan tematic, prin radicalizarea atitudinii critice și renunțarea la realismul tradițional al contextului social imediat, pentru a situa discuția la nivelul miturilor identitare, cât și în planul scriiturii, prin eliberarea de tehnicile de simplă (în fond imposibilă) „reproducere" plauzibilă a realității și situarea într-un spațiu textual al invenției programatic neverosimile.

În finalul romanului anterior, din 1966, *Carte de identitate*, personajul narator anunța această ruptură vorbind despre „crima" pe care o reprezenta, în ochii guvernanților de atunci, orice disidență sau opoziție la ordinea lor opresivă. „Crima" din *Carte de identitate* se transformă acum, în *Don Julián* (1970), într-un „act de trădare", și anume trădarea prin excelență din spațiul sacru al hispanității care este trădarea lui don Julián, guvernatorul fortăreței Ceuta, care a înlesnit în 711 invazia musulmană.

S-a spus, pe bună dreptate, că *Don Julián* este cartea pe care autorul nu putea să nu o scrie. Este cartea celei mai profunde schimbări tematice, însoțită, în mod necesar, de schimbarea la fel de profundă a stilului. Este cartea mărturiei sfâșietoare a unui autor angoasat până la autoanihilare, a unui autor ce se supune permanent la o analiză hiperlucidă, lipsită de orice menajamente, în căutarea propriei sale identități marcate definitiv de răni necicatrizate. Este o carte ieșită dintr-o profundă nemulțumire, din suferință și mânie, din dezlănțuirea simultană și virulentă a unor demoni de naturi diferite: demoni personali (traiectul biografic lezat de frustrări și complexe ce se cereau depășite exploziv), apoi demonii contextului politic opresiv și, în sfârșit, demonii spațiului cultural conflictual în care un rol hotărâtor l-a jucat viziunea critică (mai bine zis, revizuirea totală) a trecutului hispanic pe care istoricul Américo Castro a propus-o în cartea sa din 1956 intitulată *Realitatea istorică a Spaniei* și care a suscitat largi și încrâncenate polemici în mediile culturale spaniole, din pricina revendicării de către autor a aportului deloc neglijabil (ținut însă sub tăcere de istoria oficială) pe care l-au avut la configurarea modului de viață hispanic castele necreștine: musulmanii și evreii.

Pe urmele lui Américo Castro, al cărui discipol mărturisit este, Goytisolo adoptă un punct de vedere total antitradiționalist și, prin intermediul naratorului anonim al romanului, exprimă cu o fervoare ce se proclamă justițiar-compensatoare, răzbunarea prin trădare a autorului, care, închipuindu-se un nou don Julián, distruge sistematic miturile, instituțiile și valorile Spaniei sacre, printr-un act de trădare mereu înnoită.

Dorința de a realiza acest proiect de răzbunare înverșunată s-a cristalizat în mintea lui Goytisolo pe când se afla în nordul Africii, în imediata apropiere a țării care l-a respins brutal și pe care, la rândul lui, o respinge și refuză s-o mai recunoască drept patrie. „Interpretarea mitică" — își amintește el într-o pagină din volumul *Disidențe* din 1977 — „interpretarea justificatoare a istoriei Spaniei mă obseda de câțiva ani. E greu să trăiești într-un oraș ca

Tangerul, având mereu în fața ochilor țărmul spaniol al mării, fără să evoci figura legendară a lui don Julián și să visezi la o trădare grandioasă cum a fost trădarea lui. Desprinderea mea de valorile oficiale ale țării ajunsese atât de departe, încât ideea de a le pângări, de a le distruge simbolic mă însoțea zi și noapte."

Scriitorul putea răspunde astfel cu aceeași monedă la acuzația de trădare venită din partea autorităților spaniole, asumându-și actul de trădare săvârșit de conte în 711 (titlul inițial al romanului a fost chiar *Trădarea lui don Julián*).

În ceea ce privește factura stilistică a cărții, momentul în care autorul a găsit cheia de acces la expresia potrivită pentru a da glas răzbunării sale neîmpăcate este deslușit într-o pagină din *Memorii*: „Tensiunea dintre viață și scriitură și-a găsit dezlegarea atunci când, explorând noi spații de expresie și încercând să cuceresc o nouă autenticitate subiectivă, am integrat viața într-un vast ansamblu textual, într-un univers conceput ca o carte scrisă și rescrisă necontenit, rebeliune, luptă interioară, exaltare în care se contopesc viața și scriitura, pe măsură ce intram în spațiul incandescent, de bucurii și chinuri, pe care mi le-a dăruit redactarea romanului *Don Julián*."

ANDREI IONESCU